

သတင်းလိုက်ခြင်းနှင့် သတင်းရေးသားခြင်း

အခြေခံလက်စွဲ

တတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေခြင်း

Peter Eng နှင့် Jeff Hodson တို့က

The Indochina Media Memorial Foundation အတွက် ရေးသားပြုစုသည်။

တတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်း

တတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် Open Society Foundation နှင့် ပျိုးပင်အစီအစဉ်၏ အကူအညီဖြင့် ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်းက တာဝန်ယူ ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိပါသည်။
သတင်းစာပညာသင်တန်းများအတွက် ကန့်သတ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။

ဖြန့်ချိသူ - **YJS** ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်း
အမှတ် ၉၆၊ ၄ လွှာ၊ အထက်ပုဇွန်တောင်လမ်း၊
မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း (+95) 9421114618
yangonjournalismschool@gmail.com

တတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခြင်းအတွက် မိတ်ဆက်

ဒုတိယအကြိမ် မြန်မာဘာသာနဲ့ထုတ်ဝေတဲ့ "သတင်းလိုက်ခြင်းနှင့် သတင်းရေးသားခြင်း အခြေခံ လက်စွဲ" စာအုပ်ဟာ သင်တန်းအတော်များများမှာ အသုံးဝင်တဲ့ ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်တယ်လို့ ရန်ကုန်သတင်းစာ ပညာကျောင်း (Yangon Journalism School) အနေနဲ့ တွေ့ရှိရပြီး ဒီလက်စွဲစာအုပ်ကို ထပ်မံပုံနှိပ်ဖို့ အထူးရန်ပုံငွေ ရှာခဲ့တယ် ဆိုတဲ့အတွက် ကျွန်မတို့က ဝမ်းသာပါတယ်။

စီမံချက်အတွက် ငွေကြေးကို Open Society Foundation နဲ့ မြန်မာပြည်မှာ အခြေစိုက်တဲ့ ပျိုးပင်အစီအစဉ်ကနေ ပံ့ပိုးပေးတာဖြစ်ပြီး ဒီအတွက်လည်း ကျွန်မတို့အားလုံးက အထူးပဲ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

အင်ဒိုချိုင်းနားမီဒီယာ အမှတ်တရရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (Indochina Media Memorial Foundation) ဟာ ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှာ ပိတ်သိမ်းခဲ့ပေမဲ့ ကျွန်မတို့တည်ရှိခဲ့တဲ့ ၁၆ နှစ်တာ ကာလအတွင်းမှာ ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ လက်စွဲ စာအုပ်တွေကို ဆက်လက်မွမ်းမံ၊ ဘာသာပြန်ဆိုပြီး ကျွန်မတို့သင်တန်းသားဟောင်းတွေရဲ့ နိုင်ငံတွေဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား၊ မြန်မာ၊ လာအို၊ ထိုင်းနဲ့ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတွေမှာ အသုံးပြုခဲ့ပါတယ်။ ဒီလက်စွဲစာအုပ်တွေရဲ့ မူပိုင်ခွင့်တွေကိုတော့ ဘန်ကောက်အခြေစိုက် နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်များအသင်း (Foreign Correspondents Club of Thailand) က ပိုင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလက်စွဲတွေဟာ ကျွန်မတို့ ဒေသတွင်းမှာ ထွန်းပေါ်လာတဲ့ သတင်းသမားမျိုးဆက်တစ်ခုကို ပြုစု ပျိုးထောင်ဖို့ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုရဲ့ အခွန်ရှည်တည်တဲ့ အမွေကို ဖြစ်စေတဲ့အတွက် ကျွန်မရဲ့ IMMF လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ဟောင်းတွေနဲ့အတူ ဂုဏ်ယူမိပါတယ်။ ပြီးတော့ မီဒီယာ ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်လုပ်မှု၊ ထိုးထွင်း လုပ်ဆောင်မှုနဲ့ ကမ္ဘာပေါ်က ဘယ်နေရာမှာမဆို တွေ့နိုင်တဲ့ ဖိအားအောက်က တင့်တယ်မှုတွေရဲ့ ဥပမာတစ်ခုအဖြစ် ထူးခြားတဲ့ ရန်ကုန်သတင်းစာပညာကျောင်းကို ကူညီမွေးဖွားပေးခဲ့တာကိုလည်း ကျွန်မတို့ အလားတူပဲ ဂုဏ်ယူပါတယ်။

ဒီလက်စွဲစာအုပ်ဟာ မြန်မာသတင်းသမား မျိုးဆက်သစ်တွေကို အမြင့်မားဆုံး ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စံချိန်တွေ ရရှိအောင် အားထုတ်ဖို့ ဆက်လက်လှုံ့ဆော်ပေးမယ်လို့ ကျွန်မတို့အနေနဲ့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

ဆာရာမတ္တလင်း
IMMF ညွှန်ကြားရေးမှူးဟောင်း

**ပီတာအဲန်းနှင့် ဂျက်ဖ်ဟော့ဒ်ဆင် တို့က
အင်ဒိုချိုင်းနားမီဒီယာအမှတ်တရ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့အတွက် ရေးသားပြုစုသည်။**

ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေခြင်း

**ဒေါ်မနစ်ဖော်လ်ဒါ တည်းဖြတ်သည်။
အိုးပင်းဆိုဆိုင်တီနက်ဝပ်မီဒီယာအစီအစဉ်
နှင့်
မက်ဂီးရန်ပုံငွေအဖွဲ့
အကူအညီဖြင့် ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိသည်။**

**ဘာသာပြန်ဆိုသူ
ထင်အောင်ကျော်**

မူပိုင်ခွင့်။ ။ အင်ဒိုချိုင်းနားမီဒီယာအမှတ်တရ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (၂၀၀၉)
ဤစာအုပ်၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းကိုမှ အိုင်အမ်အက်ဖ်ထံမှ စာဖြင့် ရေးသားခွင့်ပြုချက်မရရှိဘဲ
ထပ်မံ၍ ပွားယူခြင်း သို့မဟုတ် ပုံနှိပ်ခြင်း မပြုရ။
အိုင်အမ်အက်ဖ် သတင်းစာပညာ လက်စွဲစာအုပ်များကို အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ ထိုင်းနှင့်
ဗီယက်နမ်ဘာသာစကားများသို့ ပြန်ဆိုထားပြီးဖြစ်ပြီး

<http://www.immf.or.th/download/manual.aspx> တွင် ဝင်ကြည့်နိုင်ပါသည်။

The Indochina Media Memorial Foundation
c/o The Foreign Correspondents' Club of Thailand
Penthouse, Maneeya Centre Building
518/5 Ploenchit Road, Pathumwan
Bangkok 10330 Thailand

Tel: + 66(0)2652 0580-1 Fax: + 66(0) 2652 0582
E-mail: info@fccthai.com / Web: www.fccthai.com

Design by FluidKoncepts
www.fluidkoncepts.com

'သတင်းစာဆရာကောင်းတစ်ယောက် ဆုံးပါးသွား
သောအခါတွင် လူအများက စိတ်မကောင်းဖြစ်ကြပြီး
တချို့ကဆိုလျှင် ရက်အတော်ကြာသည့်တိုင်
အောက်မေ့သတိတရ ရှိနေတတ်ကြပါသည်' ဟု
အမေရိကန်အယ်ဒီတာ ဆတန်လေဂျော့ကက ၁၉၂၄
ခုနှစ်မှာ ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။

အလားတူပင် ၁၉၄၅ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း
ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခများအတွင်း အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ရသူ
သတင်းစာဆရာ ၃၂၀အား အောက်မေ့ဂုဏ်ပြုသော
အားဖြင့် အင်ဒိုချိုင်းနားမီဒီယာ အမှတ်တရ
ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMMF: Indochina Media Memorial
Foundation) ကို၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ဖွဲ့စည်း
ထူထောင်ခဲ့ပါသည်။

အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်တွင် နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး၊
လူမျိုးရေးနှင့်လူမျိုးရေး အစီအစဉ်များ မရှိပါ။ အဖွဲ့ကို
အစိုးရများ၊ အကျိုးအမြတ် မယူသော အသင်းအဖွဲ့
များနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းတို့က ရန်ပုံငွေ ထည့်ဝင်
ထောက်ပံ့ပေးနေပြီး ဘန်ကောက်မှာ အနေများသည့်
သတင်းစာဆရာများက အဖွဲ့တစ်ခုဖွဲ့ကာ စေတနာ
ဝန်ထမ်း ကြီးကြပ်ပေးနေသည်။

အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်၏ ရည်ရွယ်ချက်က သတင်းစာ
အတတ်ပညာအတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ရည်ရွယ်ချက်
များတွင် မဲခေါင်မြစ်ဝှမ်းအောက်ပိုင်းဟု ရံဖန်ရံခါ
ခေါ်ဆိုတတ်သော ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာ၊
ထိုင်းနှင့်ဗီယက်နမ် နိုင်ငံငါးနိုင်ငံ၌ စာနယ်ဇင်းစံနှုန်း
များ တိုးတက် မြင့်မားလာရေးနှင့် ယင်းတို့အကြား
မီဒီယာ ပေါင်းကူးတည်ဆောက်ရေးတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားဆုံး မြစ်များအားဖြင့်
သည်နိုင်ငံများကို ချိတ်ဆက်ထားသော်ငြား ၂၀ရာစု
ဒုတိယနှစ်ဝက်ပိုင်းတွင် ယင်းတို့၏ သမိုင်းကြောင်း
ကမူ များစွာပင် ကွဲပြားခြားနားခဲ့ပါသည်။ သူတို့
အတွေ့အကြုံများသည် လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်ခြင်းမှ
သည် စီးပွားရေးမူဇာင်း ပေါက်ကွဲသည်အထိ၊
ကြေကွဲမှုများမှသည် ကျေနပ်မှုများအထိ အမျိုး
မျိုးပင် ရှိခဲ့ပါသည်။ သည်လို နောက်ခံမျိုးဖြင့်
သတင်းပညာရပ်အဝန်းအဝိုင်း ပေါ်ထွန်းလာနိုင်ပါ
မည်လား။ အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ် အတွေ့အကြုံအရ
ပြောရလျှင်တော့ အဖြေက ပေါ်ထွန်းလာနိုင်ပါ

သည်ဟုလို။

၁၉၉၄ ခုနှစ်မှစ၍ ဤဒေသမှ သင်တန်းသား
၂၀၀ ကျော်သည် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်ကာ
သင်တန်း တက်ရောက်သင်ကြားခဲ့ကြပြီးပါပြီ။ ထိုင်း
နိုင်ငံက ဒေသတွင်းမှာ နိုင်ငံခြားသတင်းဌာနများ
လွတ်လပ်စွာ အခြေစိုက်ခွင့်ရထားပြီး ပြည်တွင်းမှာ
လည်း သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်ရှိသောနိုင်ငံ ဖြစ်ပါသည်။
သင်တန်းသားများသည် ဘန်ကောက်၊ ချင်းမိုင်၊
ဆောင်ခလောနှင့် ထိုင်းဘုရင့်နိုင်ငံ တခြားနေရာ
များတွင် တစ်လကြာ သင်တန်းကို တက်ရောက်ကြ
ရသည်။ နောက်ထပ် သင်တန်းသား ၂၀၀ ကမူ သူတို့
မိခင်နိုင်ငံများမှာပင် ရက်တိုသင်တန်းများ
တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်
သင်တန်းများကို အယ်ဒီတာများ၊ သတင်းထောက်
များ၊ စာရေးဆရာများ၊ ရေဒီယိုအသံလွှင့်သူများနှင့်
ခါတ်ပုံဆရာများက စိတ်ဝင်စားကြပြီး သင်တန်းများ
တွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့်
အခြားကိစ္စရပ်များအပေါ် အလေးထား ပို့ချပေးပါ
သည်။

ဤသင်တန်းတက်သူ အတော်များများအတွက်
သူတို့ဘဝမှာ ပထမဦးဆုံးအကြိမ် တက်ရောက်ရ
သော သတင်းစာပညာသင်တန်းဖြစ်ကာ အိုင်အမ်
အမ်အက်ဖ်သင်တန်းကို တက်ရောက်ရပြီးနောက်ပိုင်း
အတော်များများက သူတို့ဘဝမှာ အပြောင်းအလဲ
ဖြစ်သွားခဲ့ကြောင်း ပြောပါသည်။ အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်
၏ သင်တန်းဆရာများကလည်း ထိုသို့ပင် မြင်မိပါ
ကြောင်း ဖွင့်ဟပြောဆိုသည်။ သူတို့ အနေဖြင့် ဝါရင့်
သတင်းစာဆရာများဖြစ်သော်လည်း သင်တန်းသား
များနှင့် ယခုလို မဆုံစည်းခဲ့ရပါလျှင် အရှေ့တောင်
အာရှအကြောင်းကို သည်မျှအထိ သိမြင်ခံစားမိမှာ
မဟုတ်ချေ။ သည်အပေါ်မှာ အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်က
အမြဲပင် ဂုဏ်ယူမိပါသည်။

ဗီယက်နမ်ခါတ်ပုံဆရာ ထရန်ကွမ်တူအန်က
'ကျွန်တော်တို့ သင်တန်းတက်နေတုန်းမှာ လူမျိုး
ဝါးမျိုးရယ်လို့ မခံစားရတော့ဘူး။ အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်
ဆိုတဲ့ တစ်နိုင်ငံတည်းက နိုင်ငံသားတွေလိုပဲ ခံစားမိ
တယ်' ဟု ဆိုခဲ့သလိုပင် ဖြစ်ပါသည်။
အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်က စာနယ်ဇင်းသင်တန်း

ပို့ချချက် အတွေ့အကြုံများအပေါ်အခြေခံပြီး ဤ လက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို ပြုစုထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ စာအုပ်ထဲမှာ အခြေခံသဘောတရားများကို ရှင်းလင်းစွာ ရေးသားဖော်ပြပေးထားသည်။ တခြား လက်စွဲစာအုပ်များလို မဟုတ်ဘဲ ဤစာအုပ်က အရှေ့တောင်အာရှမှာရှိသည့် လက်ရှိသတင်းစာ ဆရာများအတွက် ရည်ရွယ်ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤလက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို သတင်းစာပညာရပ် အားလုံး ပြည့်ဝကိုလုံစေရန်ဆိုသော ရည်ရွယ်ချက် ဖြင့် ပြုစုထုတ်ဝေခြင်း မဟုတ်ပါ။ အနာဂတ် အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ် သင်တန်းသားလောင်းများ အတွက်၊ အခြေခံသဘောအဖြစ်နှင့် လေ့လာ လိုက်စားလိုသူ စာနယ်ဇင်းသမားများအတွက်သာ ရည်ရွယ်ရင်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ ထိုင်းနှင့် ဗီယက်နမ်ဘာသာများသို့ ပြန်ဆို

ခြင်းဖြင့် သင်တန်းတက်ရောက်သူအတော်များများ အတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် ဒေသတွင်းရှိ စာနယ်ဇင်းသမားများ အချင်းချင်း ငြိမ်းချမ်းစွာ ကူးလူးယှက်နွယ်မှုများ ပိုပြီးအခွန်ရှည် ကြာအောင်လည်း လုပ်ဆောင်ပေရာ ရောက်နိုင်ပါ သည်။

ဒဲနစ်ဂရေ နှင့် ဒေါမနစ်ဖော်လ်ဒါ
အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌများ

ဆာရာမတ္တလင်း
အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ် စီမံကိန်းဒါရိုက်တာ

ဘန်ကောက်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၁။

နိဒါန်း

ယခုအချိန်က အရှေ့တောင်အာရှတွင် စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ယောက် ဖြစ်ရသည်မှာ စိတ်လှုပ်ရှားစရာ ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး အခြေအနေတွေက အပြောင်းအလဲတွေ မြန်လွန်းလှသည်။ နိုင်ငံများက ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာသည်နှင့်အမျှ ဘဝတွေကလည်း ရှုပ်ထွေးလာသည်။ အချိန်မီ တိတိကျကျနှင့် ပြီးပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက်များကို လူအများက လိုအပ်လာပါသည်။ သို့မှသာ သူတို့အနေဖြင့် သည်အပြောင်းအလဲတွေကို နားလည်ပြီး သူတို့ဘဝတိုးတက်မြှင့်မားအောင် လုပ်နိုင်မည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းအချက်အလက်များကို သိရဖို့ စာနယ်ဇင်းသမားများအပေါ် အားကိုးလာကြရသည်။

သို့ရာတွင် ပဋိပက္ခများ၊ စစ်ပွဲများ၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှုနှင့် ဧကစာကျင့်စဉ်များကြောင့် သည်ဒေသများ၌ စာနယ်ဇင်းပညာရပ် သိပ်ပြီး မထွန်းကားခဲ့ချေ။

အရှေ့တောင်အာရှ စာနယ်ဇင်းသမားများအတွက် သူတို့နှင့်အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်မည့် စာနယ်ဇင်းသင်တန်းများ၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး အထောက်အကူများ အများကြီး လိုအပ်နေပါသည်။ လက်ရှိအများစုက အမေရိကပြည်ထောင်စုနှင့် အနောက်တိုင်းများမှ ဖြစ်နေသည်။ ထိုသင်ခန်းစာများက သူတို့နိုင်ငံများ အတွက်သာဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှနှင့် အကျိုးမဝင်ချေ။ ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားပြုစုထားသောကြောင့် နားလည်သဘောပေါက်ရန် ခက်ခဲလေသည်။

ထို့ကြောင့် အင်ဒိုချိုင်းနား မီဒီယာအမှတ်တရ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့က သည်လက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို ပြုစုထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့က အိုင်အမ်အမ်အက်စ် ငါးနိုင်ငံအတွက် အဓိကရည်ရွယ်ကာ ရေးသားပြုစုထားပါသည်။ လွယ်ကူရိုးရှင်းသော အင်္ဂလိပ်စာကိုပဲ သုံးထားပါသည်။ ဒေသတွင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့်ရေး၊ ဒေသခံဘာသာစကားဖြင့်ပါ ထုတ်ဝေသည့် စာစောင်များမှ တကယ့်သတင်းများကို နမူနာယူဖော်ပြပေးထားပါသည်။ ကျွန်တော်တို့က ဒေသ

တွင်းမှ စာနယ်ဇင်းသမားများ မှားလေ့မှားထရှိသည်များကို အဓိကအာရုံစိုက်ထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဒေသတွင်းမှ စာနယ်ဇင်းသမားများ လုပ်ကိုင်နေရသည့်နိုင်ငံများ၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအနေအထားများကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားထားပါသည်။

သည်လက်စွဲစာအုပ်ငယ်တွင် သတင်းလိုက်ခြင်းနှင့် ရေးသားခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားများ ပါရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့က ပုံနှိပ်စာနယ်ဇင်းသမားများအတွက် ပိုမိုအလေးပေးပြီး ရေးသားပြုစုထားသည်။ သို့သော် စည်းမျဉ်းသဘောတရား အများစုသည် ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်မြင်သံကြားသတင်းများအတွက်လည်း အကျိုးဝင်ပါသည်။

သည်ထိမှာပါသည့် စည်းမျဉ်း သဘောတရားများက အရှေ့တောင်အာရှ စာနယ်ဇင်းသမားများလိုက်နာ ကျင့်သုံးနေကျတချို့နှင့် ကွဲကောင်းကွဲနေမည်။ သို့သော် သည်စည်းမျဉ်း သဘောတရားများမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှ စာနယ်ဇင်းသမားကောင်းတို့ ကျင့်သုံးသည့် စံများပင်ဖြစ်သည်။ လောလောဆယ်သင့် အသိုက်အဝန်းတွင် သုံးမရသေးတာမျိုး ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမည်။ သို့သော် သည်စည်းမျဉ်း သဘောတရားများကို တတ်နိုင်သလောက် လိုက်နာကျင့်သုံးသည်ဆိုလျှင် ဘယ်နိုင်ငံမှာပဲလုပ်လုပ် သင်သည်ပိုမိုထူးချွန်သော စာနယ်ဇင်းသမားတစ်ယောက် ဖြစ်လာပါလိမ့်မည်။

ဒေသတွင်း နိုင်ငံအသီးသီးမှ ပုံနှိပ်ဖော်ပြချက်များကို သည်စာအုပ်ထဲ၌ နမူနာအဖြစ် ကောက်နုတ်ဖော်ပြပေးထားပါသည်။ ရေးသားတင်ဆက်ပုံနှင့် အသုံးအနှုန်းများကိုလည်း မူရင်းအာဘော် အတိုင်းပဲထားရှိပါသည်။ ထိုရေးသားတင်ဆက်ပုံနှင့် အသုံးအနှုန်းများသည် သည်စာအုပ်ထဲမှာ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လမ်းညွှန်ထားသည့် ပုံစံများနှင့် ကိုက်ညီချင်မှ ကိုက်ညီပေမည်။

ထို့ကြောင့် သည်စာအုပ်ငယ်ကို အိုင်အမ်အမ်အက်စ်နှင့် တခြားစာနယ်ဇင်းသင်တန်းများ တက်ရောက်ရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်သည့် အနေဖြင့် လေ့လာရန် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ ထိုသင်တန်းများက စီးပွားရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကဲ့သို့သော

အထူးဘာသာရပ်များကို သတင်းရယူ ရေးသားခြင်း အကြောင်း လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးနေသည်။ သင့်အနေဖြင့် စာနယ်ဇင်းပညာအခြေခံကိုလေ့လာ ထားပြီးဖြစ်ပါက ထိုသင်တန်းများက သင်ကြားချက် များကို ပိုလိုက်နိုင်ပေမည်။

ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမများအနေဖြင့်လည်း သည်လက်စွဲစာအုပ်ကို ကျောင်းများနှင့် တက္ကသိုလ် များတွင် သုံးနိုင်ပါသည်။ အယ်ဒီတာများကလည်း လက်ကိုင်ထားနိုင်ပါသည်။

သို့ရာတွင် သည်စာအုပ်က ပြီးပြည့်စုံသော ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်မဟုတ်ပါ။ အခြေခံမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းရေးသားနည်း အမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ မြွင်းချက် တွေ အများကြီးရှိပါသည်။ သည်စာအုပ်ကို ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ အယ်ဒီတာများ အကူအညီဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် ဆွေးနွေးပြီး လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ကြည့်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ လေ့လာကြရန် အကြံပြုပါသည်။

သတင်းစာဆရာများ၏ အလုပ်နှင့် သတင်းစာ ဆရာကောင်းတစ်ယောက်၏ အရည်အချင်းတို့ဖြင့် ကျွန်တော်တို့က နိဒါန်းချီထားသည်။ ထို့နောက် သူတို့တစ်တွေ သတင်းအတွက် စိတ်ကူးဘယ်လိုရပြီး သတင်းအချက်အလက်များကို ဘယ်လိုစုဆောင်း ယူသည်ကို ဖော်ပြသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် သတင်းရေးသားနည်းကို သွားသည်။ သတင်းအဖွင့် ကို မည်သို့ရေးမည်နည်း၊ တစ်ပုဒ်လုံးကို မည်သို့ စုစည်းမည်နည်း တို့ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်း အခန်း များကို သည်ဒေသမှ စာနယ်ဇင်းသမားများအတွက် အလေးပေး ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းတို့မှာ တိုက် ရိုက်စကားပြောကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြချက်၊ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များမှ သတင်းရယူနည်း၊ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများ၊ မိန့် ခွန်းများနှင့် အစည်း အဝေးပွဲများမှ သတင်းရယူနည်းများ ဖြစ်ပါသည်။ အခန်းတစ်ခုမှာ သတင်းအချက်အလက်များကို အခိုင်မာဆုံး မည်သို့ ရေးသားတင်ပြရမည်ကို ဖော်ပြ ထားသည်။ ထို့နောက် ပုံနှိပ်မီဒီယာနှင့် ရေဒီယို၊ ရုပ်သံမီဒီယာများကြား သတင်းရေးသားတင်ဆက်ပုံ ချင်းကွဲပြားခြားနားပုံကို ကျွန်တော်တို့က တင်ပြထား

ပါသည်။

သို့သော် သတင်းထောက်တစ်ယောက်ဟူသည် သတင်းရယူ ရေးသားခြင်းထက် ပိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျင့်ဝတ်အကြောင်း အရေးကြီးသည့် အခန်း တစ်ခန်းကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အဆုံးတွင် အနာဂတ်အတွက်လည်း အသိပေး တင်ပြထားပါသည်။ ယင်းမှာ သည်ဒေသမှ သတင်း ထောက်များအတွက် အဓိက စိန်ခေါ်မှုကြီးအဖြစ် တခြားသော နိုင်ငံများနှင့်အတူ ရင်ပေါင်တန်း လိုက်နိုင်စေရန် တကယ့် သတင်းရင်းမြစ်ကြီး ဖြစ်သော အင်တာနက်ကို သုံးစွဲရေးအကြောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

သည်လက်စွဲစာအုပ်ငယ် ပြုရာတွင် ဂျက်စ် ဟော့ဒ်ဆင်အား ကူညီပေးခဲ့သည့် နိုင်ငံတကာ သတင်းစာဆရာများ စီမာန်၊ ဂျွန်အက်စ်နှင့် ဂျိမ်းစ် အယ်လ်နိုက် ရန်ပုံငွေအဖွဲ့တို့အားလည်းကောင်း၊ ပီတာအဲန်းအား ကူညီပေးခဲ့သည့် သည်ဖရီးဒမ်းဖိုရမ် အဖွဲ့အားလည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အလားတူ စာအုပ်ပုံနှိပ် ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည့် ဂျာမနီနိုင်ငံမှ ဖရက်ဒရစ်- အက်ဘတ်-ဆတစ်ဖန်းနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံဆိုင်ရာ အမေရိကန် ပြန်ကြားရေးဌာနတို့အားလည်း ကျေးဇူး တင်ရှိပါသည်။ ထို့အတူ အိုးပင်းဆိုိုင်တီအင်စတီကျု အားလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ သည်လည်း သင့်လိုပင် စာနယ်ဇင်းသမားများ ဖြစ်ပါ သည်။ လေ့လာဆည်းပူးစရာတွေ ရှိနေပါသေးသည်။ သည်လက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို အတတ်နိုင်ဆုံး အသုံးဝင်စေချင်ပါသည်။ အကယ်၍ စာအုပ်ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေရန်အတွက် ထင်မြင်ချက်နှင့် အကြံပြုချက်များရှိပါလျှင် အိုင်အမ်အမ်အက်စ်သို့ ဆက်သွယ်ပါရန် မေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါသည်။

ပီတာအဲန်း

တစ်သီးပုဂ္ဂလ စာနယ်ဇင်းသမား
ဂျက်စ်ဟော့ဒ်ဆင်
နိုက်အဖွဲ့သား

ဖြည့်စွက်ချက်-

ဒုတိယအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း ၂၀၀၉

ဘန်ကောက်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၀၀၁

အိုင်အမ်အမ်အက်စ်၏ 'သတင်းလိုက်ခြင်းနှင့် သတင်းရေးသားခြင်း အခြေခံလက်စွဲ' သည် ချက်ချင်းပင် မရှိမဖြစ် သင်ကြားရေး အထောက်အကူ စာအုပ်ဖြစ်လာပါသည်။ အရှေ့တောင်အာရှတွင် သတင်းစာပညာ စံနှုန်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန် လာစေရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်း အများအပြားက အသုံးပြုခဲ့ကြပြီး တစ်ခါတစ်ရံ ဒေသအပြင်ဘက် သို့ပင် ကျော်လွန်ပြီး ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ အိုင်အမ်အမ် အက်စ် ဒေသန္တရသင်တန်းများသို့ တက်ရောက်မည့် သင်တန်းသားများ အတန်းထဲတွင် ဆွေးနွေးနိုင်ကြ စေရန် ပြင်ဆင်ဖို့အတွက် စာအုပ်များကို ပုံမှန်လိုပင် ပေးပို့လေ့ရှိပါသည်။ လက်စွဲစာအုပ်ငယ်ကို အရှေ့ တောင်အာရှ ကုန်းမြေမရှိ ဌာနဘာသာ စကား အားလုံးနီးပါး (မြန်မာ၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ ထိုင်း နှင့် ဗီယက်နမ်တို့) သို့ ပြန်ဆိုထားပြီး အင်တာနက် ပေါ်မှာ အခမဲ့ရရှိနိုင်ပါသည်။ <http://www.immf.or.th/download/manual.aspx>

၂၀၀၈ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင်ဂျက်ဖ်ဟော့ဒ်ဆင် က တစ်အုပ်လုံးကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီးလိုအပ်သည့် နေရာများမှာ ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ပေးခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် လက်စွဲစာအုပ်ကို တစ်အုပ်လုံး ပြန်လည် ဒီဇိုင်းချပြီး ဓာတ်ပုံအတော်များများကိုလည်း ပြင်ဆင် ထည့်သွင်းခဲ့ပါသည်။ ဤစီမံကိန်းကို ၁၉၉၅ မှ ၂၀၀၈ ခုနှစ်အထိ ထိုင်းနိုင်ငံ အိုင်အမ်အမ်အက်စ် ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သူ ဒေါ်မနစ်ဖော်လီဒါ က ကြီးကြပ်ပေးခဲ့ပါသည်။ သည်လုပ်ငန်းကို အမေရိက ပြည်ထောင်စုအခြေစိုက် အိုးပင်းဆိုဆိုင်တီ နက်ဝပ် မီဒီယာ ပရိုဂရမ်နှင့် မက်ဂီး ဖောင်ဒေးရှင်းတို့က ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။

ဒေါ်မနစ်ဖော်လီဒါ

အယ်ဒီတာ၊ အိုင်အမ်အမ်အက်စ် သတင်းစာပညာ သင်တန်းလက်စွဲစာအုပ်များ ဘန်ကောက်၊ မေ ၂၀၀၉

ရှုထောင့် (Angle)

သတင်းတစ်ပုဒ်ရေးသားရာတွင် အာရုံစူးစိုက်ထား သောဘက်က ချဉ်းကပ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် ရှုမြင်ချက် ဖြစ်သည်။ တချို့ဖြစ်ရပ်များတွင် စိတ်ဝင်စားစရာ အကြောင်းအချက်တွေ အများအပြား ရှိနိုင်စေကာမူ သတင်းစာဆရာက အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုပဲ အာရုံစူးစိုက် တင်ပြနိုင်ပါသည်။

အမည်မဖော်လိုသော သတင်းရင်းမြစ် (Anonymous source)

သတင်းထဲတွင် သူတို့အမည်နာမကို မဖော်ပြမှသာ သတင်းထောက်ကို သတင်းပေးသူဖြစ်သည်။

ကိုးကားဖော်ပြချက် (Attribution)

သတင်းအတွက် အချက်အလက် အကြောင်းအရာ များ ပြောပြသူကို စာရေးသူက ရေးသားဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

နောက်ခံသိင်း (Background)

သတင်းဆောင်းပါးမှာ ဖော်ပြထားသော အကြောင်း အရာနှင့် ပတ်သက်၍ အတိတ်တုန်းက ဖြစ်ပျက်ခဲ့ပုံ အကြောင်းကိုပါ သတင်းထံမှာ ရေးသားဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ သည်လိုဖော်ပြခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူက ပိုပြီး ရှင်းလင်းစွာ နားလည် သဘောပေါက်သွားသည်။

မျှတတရ (Balance and Fairness)

သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်အတွက် အရေးကြီးသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ကိစ္စတစ်ခုကို သတင်းထောက် က ရေးသားတင်ပြရာမှာ တစ်ဖက်ဖက်ကို ဘက်လိုက်ခြင်းမပြုဘဲ မျှတစွာ ဖော်ပြရသည်။

တကိုယ် (Body)

အသေးစိတ်အချက်များ၊ တိုက်ရိုက်ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်များ စသည်ဖြင့် သတင်းတစ်ပုဒ်၏ အများစုအပိုင်း ဖြစ်သည်။

ဆက်စပ်မှုအစဉ် (Context)

သတင်းတစ်ပုဒ်ထဲမှ သတင်းအချက်အလက်များက

တင်ပြနေသော အကြောင်းရပ်နှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ယေဘုယျအခြေအနေကို ဖော်ပြသည်။ ယင်းတို့ ကြောင့် စာဖတ်သူတို့က အကြောင်းအရာပေါ်မှာ ပိုပြီး ရှင်းလင်းသွားရတယ်။

အယ်ဒီတာ့အာဘော် (Editorial)

ဖြစ်ရပ်တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးဆရာက သူ့အမြင်၊ သို့မဟုတ် သူ့သတင်းစာ၊ စာစောင်၏ အမြင် အကောင်းအဆိုး ဝေဖန်ပိုင်းခြားချက် ဆောင်းပါး ဖြစ်သည်။ သိက္ခာရှိသော စာစောင်ကြီး များတွင် အယ်ဒီတာ့အာဘော်ကို အခြားသတင်း များနှင့် မရောဘဲ သီးခြား အယ်ဒီတာ့အာဘော် စာမျက်နှာဖွင့်ထားကာ ရေးသားဖော်ပြလေ့ရှိသည်။

သတင်းဆောင်းပါး (Feature)

ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ချက်ချင်းမဟုတ်ဘဲ စေ့ငုံစွာ လေ့လာပြီးမှ ပြည်စုံခမ်းနားစွာ ရေးသားတင်ပြသော သတင်းဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ အမြဲတမ်း လူစိတ်ဝင် စားသော ရှုထောင့်ကပဲ တင်ပြလေ့ရှိသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ soft news ဟုလည်းခေါ်သည်။

လူစိတ်ဝင်စားသောသတင်း (Human interest)

စာဖတ်သူများ စိတ်လှုပ်ရှားခံစားရစေသော အဖြစ် အပျက် အကြောင်းချင်းရာဖြစ်သည်။

ပိရမစ်ပြောင်းပြန် (Inverted pyramid)

သတင်းတစ်ပုဒ် ရေးသားရာတွင် အရေးကြီးဆုံး အကြောင်းအရာကို အစ (အဖွင့်စာပိုဒ်)မှာ ရေး သားပြီး၊ ယင်းကို ရှင်းလင်းဖော်ပြပြီး အထောက် အကူပြုသော အကြောင်းအရာများကို ဆက်ဖော်ပြ ရမည်။ ထို့နောက် အရေးမကြီးလှသော သတင်း အချက်အလက်များကို နောက်ဆုံးမှထားရသော ရေးသားမှုပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။

ပညာရပ်စကား (Jargon)

အစိုးရတာဝန်ရှိသူများ၊ ဘောဂဗေဒပညာရှင်များ၊ သတင်းစာဆရာများ စသည့် လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ငန်းတစ်ခုတည်း လုပ်နေသူချင်း သုံးနှုန်းသော

အထူးဝေါဟာရများ ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို သာမန်လူအများက နားမလည်နိုင်ချေ။

အဖွင့် (Lead)

သတင်းတစ်ပုဒ်၏ အစ ဝါကျ ဖြစ်ပါသည်။ တိုက်ရိုက်အဖွင့်က သတင်းအကြောင်းအရာကို တုံတို ဖော်ပြသည်။ သတင်းဦးအများစုတွင် တိုက်ရိုက်အဖွင့် ကိုပဲ သုံးပါသည်။ ဖွဲ့နွဲ့ သော အဖွင့်က အကြောင်း အရာကို ဥပမာဥပမေယျများ သို့မဟုတ် မြင်ကွင်းများဖြင့် စာရေးသူက ဖော်ကျူးတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သတင်း ဆောင်းပါး အများစုမှာ ဖွဲ့နွဲ့ သော အဖွင့်ကိုပဲ သုံးတတ်ပါသည်။

သတင်း (News)

ဖြစ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်လျှင်ဖြစ်ချင်း ယင်းအကြောင်း ချင်းရာကို စာဖတ်သူအား အသိပေးတင်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ သည်သတင်းမျိုးကို 'သတင်းဦး (Hard News)' သို့မဟုတ် 'စက်ရပ်သတင်း' ဟုလည်း ခေါ်သည်။

သတင်းဆောင်းပါး (News feature)

စက်ရပ်သတင်းပေါ် အခြေခံ၍ ဆောင်းပါးရေးနည်း/ လူစိတ်ဝင်စားသော ရှုထောင့်မှ ဖော်ပြထားသော သတင်းဇာတ်လမ်း ဖြစ်ပါသည်။

မွေ့မိဋ္ဌာန်ကျကျ (Objectivity)

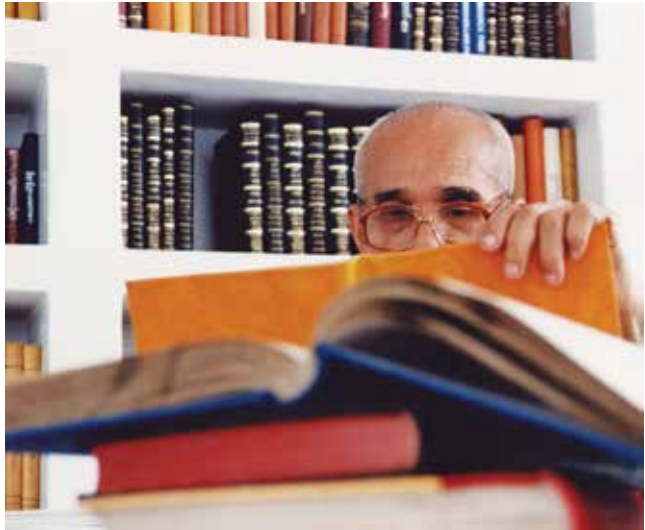
သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်၏ အရေးကြီးသော အချက်မှာ သတင်းထောက်အနေဖြင့် သတင်းရေးသားသည့်အခါ မိမိ၏တစ်ကိုယ်ရေ ခံစားချက်များကို တတ်နိုင် သလောက် ဘေးဖယ်ထားပြီး စာဖတ်သူများကို ဖြစ်ပျက်နေသည့် အချက်အလက်များအတိုင်း မွေ့မိဋ္ဌာန်ကျကျ တင်ပြရမည်ဖြစ်ပါသည်။

တရားဝင်ပြောခြင်း (On the record)

တစ်စုံတစ်ယောက်ဆီကနေ သူ့ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် သတင်း ရယူပြီး သူက ပြောဆိုကြောင်းကိုလည်း သတင်းထံမှာ ကိုးကားရေးသား ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။

**အလွတ်သဘောပြောခြင်း
(Off the record)**

သတင်းပေးသူက သူ့နာမည်ကို သတင်းထဲမှာ မပါစေလိုခြင်း သို့မဟုတ် သူ့နာမည်ကို ကိုးကား ဖော်ပြခြင်း မပြုပါဆိုမှ သူပေးသည့်သတင်းကို ထည့်သုံးခွင့်ပြုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

**ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်
(Quotation)**

သတင်းနှင့် သတင်းဆောင်းပါး များထဲတွင် မျက်တောင်အဖွင့် အပိတ်ဖြင့် ဖော်ပြထားသော လူတစ်ယောက်၏မိန့်ခွန်း သို့မဟုတ် အင်တာဗျူးတွင် ပြောပြချက်များကို သူပြောသည့်စကားလုံးများအတိုင်း အတိအကျ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

စကားလုံးတွေကို သေသေချာချာ စဉ်းစားပြီးသုံး

ဒီတော့ဘာဖြစ်လဲ (So what?)

သူတို့၏သတင်းဖြစ်ရပ်နှင့် ဆောင်းပါးများ၏ ထူးခြားချက်ကို ဖော်ပြပေးဖို့ သတင်းထောက်ကို သတိပေးသော စကားတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သည်အကြောင်း အရာကို ဘာကြောင့် အလေးထားရန် လိုသည်၊ သည်ဖြစ်ရပ်က လူတွေအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု

ရှိသည် ဆိုခြင်းကို စာဖတ်သူအား ပြောပြပေးပါသည်။

စိစ်စေခန့်ခြင်း (Verification)

တစ်ယောက်ယောက်ဆီက ရလာသော အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာ မှန်မမှန်ကိုသိရန် သတင်းထောက်က ဆောင်ရွက်ရသည်။ သည်လုပ်ငန်းစဉ်တွင် လေ့လာစုံစမ်းခြင်း၊ တခြားသူများကို ထပ်မံမေးမြန်း ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် အထောက်အထား မှတ်တမ်းများနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးခြင်းများ ပါဝင်ပါသည်။

အခန်း (၁)

သတင်းစာဆရာများနှင့် သတင်း

သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်၏ အခန်းကဏ္ဍ

လူ့အဖွဲ့အစည်းတိုင်းမှာလည်း သတင်းစာဆရာတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက တကယ့်ကို အရေးကြီးပါတယ်။

နိုင်ငံအလိုက် အနေအထားချင်း ကွာခြားတာမျိုးတော့ ရှိတယ်။ နိုင်ငံအချို့မှာ အစိုးရ ဒါမှမဟုတ် နိုင်ငံရေးပါတီတွေက သတင်းမီဒီယာကို ပိုင်ဆိုင်ထားတတ်ကြတယ်။ တချို့မှာတော့ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၊ ဒါမှမဟုတ် ကုမ္ပဏီ အဖွဲ့အစည်းများက ပိုင်ဆိုင်တယ်။ များသောအားဖြင့်တော့ အဲဒီနှစ်မျိုးစလုံး ဒွန်တွဲနေတတ်တာပါပဲ။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်စေ သတင်းစာဆရာကောင်း တို့ရဲ့ အခြေခံတာဝန်ကတော့ အတူတူပါပဲ။ အဲဒါကတော့ လူထုအနေနဲ့ သိဖို့လိုအပ်နေတဲ့ အဖြစ်အပျက်အကြောင်းအရာတွေကို သိရှိနားလည်ပြီး သူတို့ဘဝနေထိုင် စားသောက်ရေးအတွက် ဆုံးဖြတ်လုပ်ဆောင်နိုင်အောင် သတင်းအချက်အလက်တွေ ပေးဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ လူ့အသိုက်အဝန်း၊ အစိုးရ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ အားကစား၊ ကျန်းမာရေး စတဲ့သတင်းအချက်အလက်တွေသိနိုင်ဖို့ သတင်းစာဆရာတွေပေါ်မှာပဲ အားထားတယ်။ အဲဒီကနေရတဲ့ သတင်းပေါ် မူတည်ပြီး ရုပ်သံမှာ ဘယ်အစီအစဉ်ကို ကြည့်မယ်၊ ဘာစားမယ်၊ ဘယ်မော်တော်ဆိုင်ကယ်ကို ဝယ်မယ်၊ ဘယ်ကျောင်းမှာ ကလေးကိုအပ်မယ်၊ နောက်ရွေးကောက်ပွဲကျရင် ဘယ်သူကို မဲပေးမယ် စတာတွေကို ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

တစ်ခါတလေများဆိုရင် ဒီသတင်းအချက်အလက်တွေက သေရေးရှင်ရေးကိစ္စတောင် ဖြစ်နေတတ်တာမျိုးပါ။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တုန်းက အိန္ဒိယ

သမ္မုဒ္ဒရာထဲမှာ ဆူနာမီလှိုင်းလုံးကြီးတွေ ဖြစ်လာတဲ့ အကြောင်း မီဒီယာက ကြိုသိခဲ့မယ်ဆိုရင် ထိုင်းနဲ့ တခြားနေရာတွေမှာ လူ့အသက်ပေါင်း မြောက်မြားစွာကို ကယ်နိုင်ခဲ့လောက်တယ်။ နောက်လေးနှစ်အကြာမှာလည်း အလားတူ ကြေညာနိုင်ခဲ့တယ်ဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်က နာဂစ်လေမုန်တိုင်းကြောင့် အသက်ဆုံးရသူတွေကို ကယ်ကောင်းကယ်ခဲ့နိုင်မယ်။ မိုးလေဝသပညာရှင်တွေအနေနဲ့ သူတို့ရဲ့ ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်တွေ လူထုဆီ အမြန်ဆုံးရောက်အောင်ဆိုရင် မီဒီယာတွေကိုပဲ အားကိုးရမှာပါ။

လူအများက သတင်းစာဖတ်ရင်ဖတ်၊ မဟုတ်လည်း ရေဒီယိုနားထောင်၊ ရုပ်သံကြည့်ကြတာဆိုတော့ သတင်းစာဆရာတွေမှာ တာဝန်ရှိလာပါတော့တယ်။ စာနယ်ဇင်းသမားကောင်းတစ်ယောက် ဆိုတာ လူထုအတွက်ပဲ ဖြစ်ရပါမယ်။

မကြာသေးမီက လုပ်ခဲ့တဲ့ အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုမှာ ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ထိုင်း၊ လာအိုနဲ့ မြန်မာနိုင်ငံတို့က သတင်းစာဆရာများရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကိုကြည့်ရင် သိသာပါသည်။ သူတို့တစ်တွေကို 'သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ဘာလဲ' လို့ မေးကြည့်တဲ့အခါ

- အဖြစ်မှန်ကို ရှာဖွေဖို့၊
- အစိုးရနဲ့ပြည်သူကြား ပေါင်းကူးပေးဖို့၊
- အကြောင်းချင်းရာသစ်တွေကို လူထုဆီ အသိပေးတင်ပြဖို့၊
- လူတွေကိုပညာပေးဖို့၊ ဖျော်ဖြေဖို့၊ ရှင်းလင်းတင်ပြဖို့၊
- လူထုရဲ့အကျိုးစီးပွားရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဖို့၊
- သတင်းအချက်အလက်တွေကို ထပ်ပြီး စစ်ဆေးကြည့်ဖို့၊
- စိတ်ဝင်စားစရာဇာတ်လမ်းတွေရေးဖို့၊
- သတင်းရင်းမြစ်တွေအတွက် မဟုတ်ဘဲ စာဖတ်သူတွေအတွက် ရေးဖို့ဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြပါတယ်။

သူတို့ရဲ့အလုပ်က တိကျတဲ့၊ သစ်လွင်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ပြည်သူတွေဆီ

အခန်း (၁)

သတင်းစာဆရာများနှင့် သတင်း

အသိပေးဖို့ဖြစ်တယ် ဆိုတဲ့အချက်ကို လက်ခံ သဘောတူကြပါတယ်။ သူတို့အနေနဲ့ စာဖတ်ပရိတ် သတ်ကြီးအတွက်ပဲ သတင်းရေးသားတင်ပြနေတာ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ပြောကြပါတယ်။

စာဖတ်သူသာလျှင် အရေးကြီးဆုံး

သတင်းစာဆရာ အများစုက စာဖတ်ပရိသတ် ကြီးကို မေ့ထားတတ်တယ်။ အဲဒါအစား အယ်ဒီတာ များအလိုကျ၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ့်ကိုသတင်းပေးတဲ့ 'သတင်းရင်းမြစ်' အလိုကျ၊ အစိုးရအရာရှိကြီးတွေ သဘောကျ ဖြစ်အောင်ပဲ ရေးတတ်ကြတယ်။ ဒါကလည်း ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သတင်းစာဆရာ တွေဟာ အယ်ဒီတာများ၊ သူတို့ကို သတင်းပေး ပြောပြသူများနဲ့ပဲ နေ့စဉ်ဆုံတွေ့ ဆက်ဆံနေရလို့ပါ။ သူတို့က အဲဒီလူတွေကို သဘောကျစေချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာဆရာတွေဟာ အယ်ဒီတာနဲ့ သတင်းရင်းမြစ်များ အလိုကျဖြစ်အောင်ပဲ ရေးမယ် ဆိုရင် အယ်ဒီတာနဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေ အလေး ထားတဲ့ စိတ်ဓာတ်ပဲ ဦးစားပေးနေမိမယ်။ ဒီအခါ သာမန်စာဖတ်သူတွေအတွက် လိုအပ်တဲ့ နောက်ခံ အကြောင်းအရာတွေနဲ့ ရှင်းလင်းချက်တွေ မပါဘဲ ဖြစ်နေမယ်။

သတင်းစာဆရာကောင်းတွေကျတော့ ဘယ်သူ တွေအတွက် သတင်းရေးနေတာလဲဆိုတာ ကောင်း ကောင်း သဘောပေါက်ထားတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံက ထိုင်းရတ် (ထိုင်းနိုင်ငံတော်)လို သတင်းစာကြီးမျိုး တွေမှာ အစိုးရထိပ်တန်းအရာရှိတွေ၊ လူချမ်းသာ လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေ၊ အငှားယာဉ်မောင်းတွေ၊ ဆင်း ရဲသား ဟင်းရွက်ဈေးသည်တွေ စသဖြင့် စာဖတ် ပရိသတ် အလွှာစုံရှိတယ်။ ထိုင်းရတ်က စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနဲ့ လူမှုရေး သတင်းမျိုးစုံထည့်တယ်။ အဲဒီသတင်းတွေကို စာဖတ်သူတွေအားလုံး နားလည်အောင် သတင်းစာဆရာတွေက ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပဲ ရေးသားတင်ပြပါတယ်။

တစ်ဖက်မှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ တူဆန်နာ ဝဒီပရာချပရေး (ပေါ်ပြူလာမဂ္ဂဇင်း) လို ခေတ်ယဉ်

ကျေးမှုနဲ့ ဖျော်ဖြေရေးမဂ္ဂဇင်းက သတင်းစာဆရာ တွေကျတော့လည်း သူတို့ပရိတ်သတ်က ဖက်ရှင်၊ ဂီတနဲ့ ရုပ်ရှင်မင်းသားမင်းသမီးတွေကို စိတ်ဝင်စားတဲ့ လူငယ်တွေလူရွယ်တွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိထား တယ်။ ဒီတော့ သူတို့က အဲဒီအကြောင်းအရာ တွေပေါ် အာရုံစူးစိုက်ပြီး ဖျော်ဖြေတင်ဆက်တဲ့ ဟန်မျိုးနဲ့ ရေးသားတင်ပြပေးတယ်။ သူတို့က နိုင်ငံ ရေးနဲ့ အစိုးရအကြောင်းအရာတွေကို အလေး မပေးဘူး။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ Vietnam Investment Review က စာရေးဆရာတွေဆိုရင် ပင်လယ်ရပ်ခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေအတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနဲ့ ငွေကြေးအကြောင်းတွေကိုပဲ ရေးတယ်။ သူတို့စိတ်ထဲမှာ ဦးတည်တဲ့ ပရိတ်သတ်က သိပ်ရှင်းတယ်။

သတင်းစာဆရာကောင်းတစ်ယောက်က သူဟာ အရေးကောင်းသူတစ်ယောက် ဖြစ်ရမယ် ဆိုတာလည်း နားလည်တယ်။ ကိုယ်က လူအများ စိတ်ဝင်စားအောင် မရေးတတ်ဘူးဆိုရင် တခြား စာစောင်ကိုပဲ ဝယ်ဖတ်တော့မှာပေါ့။

သတင်းစာဆရာကောင်းရဲ့ အရည်အချင်းများ

- ပရော်ဖက်ရှင်နယ် သတင်းစာဆရာများ
 - မေးခွန်းတွေ အများကြီးမေးရမယ်။
 - မျှတရမယ်။
 - စာဖတ်ပရိသတ်ကို လေးစားတန်ဖိုးထား ရမယ်။
 - သတင်းအချက်အလက်တွေကို သတင်း ရင်းမြစ် အတော်များများကနေ ရယူပြီး စိစစ်ရမယ်။
 - ရိုးသားပြီး၊ တခြားသတင်းမီဒီယာ တစ်ခုခု ကနေ ကူးယူတာမျိုး မလုပ်ရဘူး။
 - သတင်းတွေအတွက် စိတ်ဝင်စားစရာနဲ့ ထိုးထွင်းစိတ်ကူးတွေ ရှိရမယ်။
- ဒီအချက်တွေအားလုံး မှန်ပါတယ်။

သတင်းစာဆရာကောင်းဆိုတာ စပ်စုတတ်ကြတယ်။ဘာတွေဘယ်လို ဖြစ်နေတယ် ဆိုတာကို အမြဲသိချင် နေတတ်သလို သတင်းတွေကိုလည်း အမြဲဖတ်ရှု လေ့လာနေချင်တယ်။ သူတို့ တစ်တွေဟာ စူးစမ်းလေ့လာသူတွေပါ။ လမ်းပေါ်မှာ တခြားသူတွေ သတိ မပြုမိတဲ့ ထူးခြားတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကို သူတို့ကမြင်တတ်တယ်။

သူတို့ဟာ တစ်ဖက်သား ပြောပြသမျှကို ကောင်းစွာ နားထောင်တတ်ကြပေမဲ့ သံသယ စိတ်တော့ အမြဲ ရှိတတ်ကြ တယ်။ တာဝန်ရှိသူ တစ်ယောက်က ပြောလိုက်တာ ဆိုတာမျိုးနဲ့ လက်ခံတတ်တဲ့ လူစားမျိုး မဟုတ်ဘူး။ သူတို့က လွတ်လပ်ကြတယ်။ တခြား လူတစ်ယောက်ယောက်က ကိုယ်ကျိုးအတွက် အသုံးချတာမျိုး ဘယ်တော့မှမခံဘူး။ သူတို့က ဘက်နှစ်ဖက်က ပြောသမျှကို နားထောင် မှတ်သားပြီးရတဲ့ အဲဒီသတင်းအချက် အလက် တွေဟာ မှန်ကန်မှု၊ ရှိမရှိ စိစစ်ယူတယ်။ သတင်းစာဆရာကောင်းတို့မည်သည် စည်းကမ်း လည်း ကြီးတယ်။ သူတို့မှာ အာရုံထွေပြားမှု မရှိဘူး။ သတင်းကို သတ်မှတ်ချိန်အထိ ပြီးစီးအောင် လိုက် တတ်ကြတယ်။ အခက်အခဲတွေ တွေ့ရရင်လည်း လက်မလျှော့ဘူး။ သတင်းအချက်အလက်တွေကို တခြားနည်းလမ်းသုံးပြီး ရအောင်ယူတယ်။ ပြီးတော့ သတင်းရေးတဲ့အခါမှာလည်း စာဖတ်ပရိသတ်ကြီး သိချင်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကိုပဲ ရေးသား တင်ပြပါတယ်။ သူတို့သတင်းထဲမှာ ကိုယ်ပိုင်အမြင် တွေ၊ ခံစားမှုတွေကို ထည့်မရေးတတ်ဘူး။

သတင်းစာဆရာကောင်း အများစုဟာ အင်မ တန် ကြင်နာသနားတတ်သူတွေပါ။ မတရားမှုကို စက်ဆုပ်ရွံရှာတတ်ကြတယ်။ လူတစ်ဖက်သားရဲ့ ခံစားရချက်တွေပေါ်မှာ မျှဝေခံစားတတ်ပြီး အဲဒီလို ဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းကိုလည်း ရှာဖွေတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းရင်းတွေကို လူအများသိအောင် ရေးသားတင်ပြလိုတဲ့ ဆန္ဒရှိပြီး ပြေလည်အောင် လည်း ဖြေရှင်းပေးချင်ကြတယ်။

ဒီနှစ်ကောင်က မကိုက်တာသေချာတယ်

သတင်းဆိုတာ ဘာလဲ

သတင်းစာဆရာရဲ့ အလုပ်က 'သတင်းယူဖို့' ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ နိစ္စဓူဝ အဖြစ်အပျက်တွေက အများကြီး။ အဲဒါအားလုံးကို သတင်းအဖြစ်နဲ့ ရေးသားတင်ပြဖို့ မလိုအပ်ဘူး။ ဒီတော့ သတင်းဆိုတာဘာလဲ။ စာဖတ်ပရိသတ်က ဘယ်လို သတင်းအချက် အလက်မျိုးကိုမှ လိုချင်တာလဲ။

ဒါဟာ သတင်းစာဆရာတစ်ယောက် နေ့စဉ် စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ရတဲ့ ကိစ္စပါပဲ။ သတင်းတစ်ပုဒ် စမလိုက်ခင်မှာ 'ဒါလူတွေပြောမယ့် အကြောင်း အရာလား၊' 'ဒါဟာ သူတို့သိချင်တဲ့ ကိစ္စလား' ဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အမြဲမေးကြည့်ကြရတယ်။

သတင်းဆိုတာ လူအများစုကြီးအတွက် အရေး ကြီးတဲ့၊ သူတို့စိတ်ဝင်စားတဲ့ အကြောင်းချင်းရာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ နိစ္စဓူဝ ဖြစ်ပျက်နေတာမျိုးနဲ့ ကွာပါတယ်။

သတင်းဆိုတာ ဖြစ်ပျက်နေကျမျိုး မဟုတ်ပါ ဘူး။ သတင်းနဲ့ပတ်သတ်ပြီး ထင်ရှားတဲ့ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက် တစ်ခုကတော့ 'ခွေးက လူကိုကိုက်တာ သတင်း မဟုတ်ဘူး။ လူက ခွေးကို ကိုက်ရင်တော့ ဒါသတင်းပဲ' လို့ ဆိုထားတယ်။ ဘန်ကောက်ပို့စ် သတင်းစာမျက်နှာဖုံးမှာ သူ့ခွေးရဲ့ လည်ကုပ်ကို ကိုက်တဲ့အတွက် အဖမ်းခံရတဲ့ လူတစ်ယောက် အကြောင်းကို ဖော်ပြခဲ့ဖူးပါသည်။ အဲဒီလူက သူဟာ

သခင်ဆိုတာကို အကြောင်းပြုဖို့အတွက် အဲဒီလို ကိုက်ခွဲတာ ဖြစ်ပါတယ်။

လူအများကြီးပေါ်မှာ သက်ရောက်မှုရှိတဲ့ အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုဟာလည်း သတင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါမျိုးက အိမ်တွေ၊ သီးနှံတွေ ပျက်စီးကုန်တဲ့ ရေလွှမ်းမိုးမှုမျိုး အကြောင်းပေါ့။ ဓါတ်ဆီဈေးတက် သွားတာမျိုးပေါ့။ အဲဒါဆို မော်တော်ဆိုင်ကယ်တွေ အတွက် စရိတ်တက်လာမယ်။ သတင်းကြီးတွေဆိုတာ များသောအားဖြင့် လူအများကြီးပေါ်မှာ သက်ရောက် မှုရှိတဲ့ အဖြစ်အပျက်ပါပဲ။

တစ်ခါတလေမှာတော့ အရေးကြီးပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒါမှ မဟုတ် ထင်ရှားကျော်ကြားသူတစ်ယောက်ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်က သတင်းဖြစ်နေတာမျိုး ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ကိစ္စလည်း ရှိတတ်တယ်။ သတင်းစာဆရာတွေက ဝန်ကြီးချုပ်၊ သမ္မတနဲ့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးတို့လို ထိပ်တန်းအရာရှိကြီးတွေနောက် လိုက်ပြီး သတင်း ယူတတ်ကြတယ်။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဩဇာအာဏာ ကြီးတဲ့သူတွေဖြစ်တော့ သူတို့အမြင်က သာမန်သူ တစ်ယောက်အမြင်ထက် သတင်းမှာ ပိုပြီးထိရောက် တယ်။ လူအများက ချမ်းသာတဲ့၊ နာမည်ကြီးတဲ့သူ တွေအကြောင်း စိတ်ဝင်စားတယ်ဆိုတာ သိတဲ့အ တွက် ရုပ်ရှင်မင်းသား၊ မင်းသမီးတွေနဲ့ တေးသံရှင် တွေအကြောင်း ဇောင်းပေးတဲ့ သတင်းစာဆရာ တွေလည်း ရှိပါသည်။

သတင်းမှာက အချိန်ကိုက်ဖြစ်ဖို့လိုတယ်။ သတင်းဆိုတာက ကုန်ခဲ့တဲ့လက ဖြစ်ခဲ့တာကို ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီကနေ့ လက်ငင်းဖြစ်နေတာကို ပြောတာ။ စာဖတ်ပရိသတ်က နောက်ဆုံးဖြစ်နေတာ ကို မြန်နိုင်သမျှ အမြန်ဆုံး သိချင်ကြတယ်။ မြို့ထဲမှာ အကြီးအကျယ် မီးလောင်မှု၊ ဒါမှမဟုတ် ထူးထူး ခြားခြား တစ်ခုခုဖြစ်တယ်ဆိုရင် သတင်းထောက် အတော်များများက ရေဒီယို၊ ရုပ်သံနဲ့ ဝက်ဘ်ဆိုက် တွေအတွက် ချက်ချင်း သတင်းလိုက်ကြမယ်။ တချို့က နောက်တစ်နေ့ မနက်သတင်းစာမှာ ပါအောင်ရေးကြမယ်။

ပဋိပက္ခအကြောင်းကလည်း သတင်းပါပဲ။ လူတွေရဲ့ နေ့စဉ်ဘဝမှာ ပဋိပက္ခ ဖြစ်ရပ်တွေက

အပြည့်။ မြေယာအငြင်းပွားမှုတွေ ရှိတယ်။ အစိုးရ ဖွဲ့နိုင်ဖို့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေချင်း အားပြိုင်တာ ရှိတယ်။ နိုင်ငံချင်း စစ်ဖြစ်ကြတယ်။

သတင်းတွေမှာ ဒေသန္တရရှုထောင့် ဆိုတာ လည်း ရှိပါတယ်။ လူတွေက သူတို့နေထိုင်တဲ့ နေရာ ဒေသက အဖြစ်အပျက်၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ့်အနီးအနား က အကြောင်းတွေကို သိချင်ကြတယ်။ ဗီယန်ကျင်း မြို့ထုတ် သတင်းစာတစ်စောင်ဟာ ဗီယန်ကျင်းနားက ရေကြီးမှုအကြောင်းကိုပဲ စိတ်ဝင်စားမယ်။ ပီကင်းမှာ ရေကြီးတဲ့ကိစ္စကို သိပ်စိတ်ဝင်စားမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်နိုင်ငံသားတွေရဲ့ အကြောင်းကို တခြားသူတွေ အကြောင်းထက် ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားတတ်ကြတယ်။ လာအိုလူမျိုး တစ်ယောက်ဟာ နောက် လာအိုလူမျိုး တစ်ယောက်အကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားမှုရှိတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံမှာ လေယာဉ်ပျက်ကျတဲ့ အကြောင်းကို လာအိုနိုင်ငံထုတ် သတင်းစာတစ်စောင်မှာ သိပ်ပြီး အလေးထား ဖော်ပြနေမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလေယာဉ်ပေါ်မှာ လာအိုနိုင်ငံသားသုံးဦး ပါသွား တယ် ဆိုရင်တော့ ဒါ တကယ့်သတင်းကြီးတစ်ပုဒ် အနေနဲ့ ပါလာပါလိမ့်မယ်။

တစ်ခါတစ်ရံမှာလည်း အသုံးဝင်တဲ့ အချက် အလက်တွေက သတင်းဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဥပမာ အလုပ်သစ်တစ်ခု ရနိုင်တဲ့အကြောင်းမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ဖို့အတွက် ဘယ်လို ကိုယ် လက်လုပ်ရှား လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရမယ် ဆိုတာမျိုးပေါ့။ ပြီးတော့ ဖျော်ဖြေတဲ့ သတင်း အချက်အလက်တွေ ဟာလည်း သတင်းပါပဲ။ ဒီသတင်းမျိုးထဲမှာ တိရစ္ဆာန် တွေအကြောင်း၊ လူတွေရဲ့ အပျော်အပြက် လုပ်ရပ် တွေ၊ ရုပ်ရှင်ကားသစ်စသဖြင့် ဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုတာ မလွယ်လှဘူး။ သတင်းထောက် အသစ်ကလေးတစ်ယောက်ကို အယ်ဒီတာက 'သတင်းတစ်ပုဒ်ရှာပြီး ပြန်လာခဲ့' လို့ တန်းလွှတ်လိုက်ရင် သူ့အနေနဲ့ ဘာမှလုပ်တတ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ အတွေ့အကြုံရလာတဲ့အခါ မှာတော့ သတင်းထောက်က ဘယ်ဟာ သတင်းဖြစ် တယ်ဆိုတာ ချက်ချင်း သိမြင်လာပါလိမ့်မယ်။

အခန်း (၂)

သတင်းရင်းမြစ်များနှင့် သတင်းအတွက် စိတ်ကူးရှာဖွေခြင်း

သတင်းက ကျွန်တော်တို့မျက်စိရှေ့မှတစ်ဆင့် ရှိနေတာမျိုးလည်းတွေ့ရတတ်တယ်။ အဆောက်အအုံတစ်ခု မီးလောင်တာ၊ ရဲက လူဆိုးတစ်ယောက်ကို ဖမ်းသွားတာ၊ မိုးသည်းပြင်းနေခက် လမ်းတွေ ရေလျှံကျန်ရစ်တာ စသဖြင့်ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ သတင်းအတော်များများက ထင်သာမြင်သာ မရှိတတ်ဘူး။ သတင်းတွေရလာအောင်၊ ဒါမှမဟုတ်အယ်ဒီတာက ဘယ်သတင်းသွားလိုက်လို့တာဝန်ပေးလာအောင် အထိ သတင်းထောက်က ထိုင်စောင့်နေလို့မရဘူး။ ကိုယ့်စိတ်ကူးနဲ့ကိုယ် သတင်းလိုက်ဖို့လိုပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးနဲ့လာတဲ့ သတင်းထောက်ကို အယ်ဒီတာတွေက တန်ဖိုးထားတယ်။ ဒါ့အပြင် ကိုယ်ပိုင်သတင်းကို လိုက်ရတာမို့ သတင်းထောက်အနေနဲ့လည်း ပိုပြီးစိတ်ပါတတ်တယ်။

အစိုးရ ပြန်ကြားရေးရုံးတွေ၊ ဝန်ကြီးဌာနတွေနဲ့ မှန်မှန်ဆက်သွယ်ခြင်းအားဖြင့် သတင်းထောက်ဟာ သတင်းအတွက် စိတ်ကူးတွေ ရလာနိုင်ပါတယ်။ တချို့ရုံးတွေက နေ့စဉ်အစီအစဉ်စာရင်းကို ထုတ်ပြန်ထားတာမျိုး ရှိတတ်တယ်။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက် တချို့ဟာလည်း သတင်းကောင်းတွေအတွက် လမ်းစပဲပဲ။ ဒါမျိုးတွေကို အစိုးရမဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းများ (အင်န်ဂျီအိုများ) နဲ့ ကုလသမဂ္ဂလို နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းတွေက ထုတ်ပြန်တတ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးလုပ်ငန်းတွေ၊ ကျောင်းတွေ၊ လူတစ်ဦးချင်းစီတွေက ရတာမျိုးတွေလည်းရှိပါတယ်။ အစိုးရနဲ့ လက်အောက်ခံအဖွဲ့အစည်းတွေက အချက်အလက်နဲ့ အစီရင်ခံစာတွေကို အမြဲပဲထုတ်ပြန်တတ်ပါတယ်။

သတင်းပြန်ချက်နဲ့ အချက်အလက်တွေကို

သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့အစလို့ ယူလို့ရပါတယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က မဲခေါင်မြစ်ကျန်းမာရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကြေငြာချက်တစ်စောင် ထုတ်တယ် ဆိုပါစို့။ ကြိုးစား အားထုတ်တတ်တဲ့ သတင်းထောက်ဆိုရင် သူက မဲခေါင်မြစ်ဆီ တစ်ရက် လောက်သွားပြီး ဘယ်လောက်သန့်ရှင်းလဲ၊ ညစ်ပတ်နေလဲ ဒါမှမဟုတ် အရင်ကနဲ့စာရင် ငါးတွေ ဘယ်လောက်နည်းသွားပြီလဲဆိုတာ မျက်မြင်လေ့လာကြည့်မယ်။ တံငါသည်တွေ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကုမ္ပဏီတွေနဲ့ မြစ်ကမ်းဘေးနေတဲ့လူတွေနဲ့တွေ့ပြီး စကားပြောကြည့်မယ်။ [သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ပေါ်အခြေခံပြီး သတင်းရေးတဲ့ အကြောင်းကို အခန်း (၁၂) မှာ ပိုပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားပါတယ်။]

သတင်းစာဆရာကောင်းဆိုတာ ကွက်ကျော်မြင်တတ်ရတယ်။ ကိုယ်လိုက်မယ့် အကြောင်းအရာကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် လေ့လာထားရတယ်။ နောက်ဘာဖြစ်မယ်ဆိုတာ ကြိုမြင်ရပါမယ်။ လွှတ်တော်က ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု၊ ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တဲ့အခါ၊ ဒါမှမဟုတ် ဗဟိုဘဏ်က ဘဏ်တိုးနှုန်းတွေကို ထပ်မံလျော့ချ ဖြတ်တောက်လိုက်တဲ့အခါ ဒီသတင်းကို ရေးဖို့အတွက် နောက်ခံအကြောင်းရင်းတွေကို လေ့လာထားရမယ်။

တခြားသတင်းစာတွေ၊ ရေဒီယိုတွေ၊ ရုပ်သံတွေကိုကြည့်ပြီး စိတ်ကူးရတတ်တာမျိုးလည်း ရှိတယ်။ တခြားမီဒီယာများက အဖြေမပေးရသေးတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ကိုယ်က ဆက်လိုက်နိုင်ပါတယ်။ သတင်းကို တခြားရှုထောင့်ကနေ ရှုမြင်ပြီး နောက်ထပ် သတင်းတွေကို ရှာဖွေဖော်ထုတ် နိုင်ပါသေးတယ်။ သတင်းစာဆရာကောင်းတွေက ကြိုလုပ်တတ်တယ်။ ရှေ့ဖြစ်မယ့်ကိစ္စတွေကို ပြကွဲဒီနိုမှာ မှတ်ထားပြီး ဘယ်လို သတင်းကြိုရေးမလဲဆိုတာ စဉ်းစားပါတယ်။ လူတွေစောင့်ကြည့်နေတဲ့ အရေးကြီးအမှုတစ်ခုကို တရားရုံးက စီရင်ချက်ချတော့မယ်လို့ သိရရင် သတင်းထောက်က အဲဒီနေ့သတင်းစာမှာ ကြိုတင်သုံးသပ်ချက် ရေးလို့ရတယ်။ အရင်ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့လက်ထက် အာဏာအလွဲသုံးစားလုပ်ခဲ့ကြောင်း အပြစ်မချမှတ်မိမှာ ဘန်ကောက်

သတင်းစာတွေက အဲလို ကြိုတင်သုံးသပ်ချက်တွေ ရေးသားဖော်ပြခဲ့ကြတယ်။ ဘယ်လိုစီရင်သုံးသပ်ချက် ချယ်ဆိုတာကို အဲဒီ ဆောင်းပါးတွေက စာဖတ်သူ တွေကို ကြိုအသိပေးခဲ့ပါတယ်။ အထင်ကရဖြစ်ရပ် တွေရဲ့ နှစ်ပတ်လည်တွေ့ဟာလည်း အချိန်ကောင်း ပါပဲ။ ၂၀၀၄ ခုနှစ် ဆူနာမီအကြောင်းကို ခြောက်လ၊ တစ်နှစ်နဲ့ နှစ်နှစ်အချိန်တွေမှာ မီဒီယာတွေက သတင်းဆောင်းပါးတွေ ရေးခဲ့ကြတယ်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ် အာရှစီးပွားရေး အကျပ်အတည်း အကြောင်းကိုလည်း ဆယ်နှစ်ပြည့်ချိန်မှာ သတင်းဌာန အတော်များများက သတင်းတွေရေးခဲ့ကြပါတယ်။ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မြန်မာ့ဂျာနယ်တစ်စောင်ကလည်း နောက်ဆက်တွဲသတင်း အခုလို ရေးခဲ့ပါတယ်။

ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ကို နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ခဲ့ပြီး ခြောက်လအကြာတွင် အဖွဲ့ကြီး၏ အဓိက စိုးရိမ်မှုမှာ ရှင်သန်ကျန်ရစ်သူ ထောင်ပေါင်း များစွာ၏ဘဝ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ရန်ပုံ ငွေအမြောက်အမြား လိုအပ်နေသည့်အချက် ဖြစ် သည်။

နှစ်ပတ်လည်ရုံးပိတ်ရက်တွေဟာလည်း သတင်းစာတွေပါပဲ။ နိုင်ငံတိုင်းမှာ နေ့ထူးနေ့မြတ်တွေ ရှိတယ်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးက သတ်မှတ်ထားတဲ့ နိုင်ငံတကာ နေ့ကြီးတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဥပမာ ဇွန် ၅ ရက်က ကမ္ဘာ့ပတ်ဝန်းကျင်နေ့၊ မတ် ၈ ရက်က နိုင်ငံတကာ အမျိုးသမီးများနေ့နဲ့ ဒီဇင်ဘာ ၁ ရက်က ကမ္ဘာ့အိတ်စ်နေ့ စသဖြင့်ပေါ့။ ဒီရက်တွေ နဲ့ချိတ်ပြီး သတင်းရေးနိုင်ပါတယ်။

သတင်းအတွက် ရှုထောင့်သစ်တွေရှာမယ်

ရွေးကောက်ပွဲဖြစ်ဖြစ်၊ အစည်းအဝေးဖြစ်ဖြစ်၊ နှစ်ပတ်လည် နေ့ကြီးရက်ကြီးပဲဖြစ်ဖြစ် ပုံမှန်လို ဖြစ်နေ တဲ့ သတင်းတွေကို စိတ်ဝင်စားစရာ တစ်ခုခုရ အောင် ချဉ်းကပ်ရတာဟာ အကြီးမားဆုံး စိန်ခေါ်ချက် ပါပဲ။ ထိုင်းဘုရင် မွေးနေ့အကြိုနေ့ကို ဖခင်များနေ့ အဖြစ် ကျင်းပလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီနေ့မှာ ဘန်ကောက်ပို့စ် သတင်းထောက်တွေက သတင်းသုံးပုဒ် ရေးခဲ့ပါတယ်။

ပထမတစ်ယောက်က သားသမီးတွေကိုချစ်တဲ့ အဖေတွေအကြောင်း ရေးတယ်။ နောက်တစ် ယောက်က အဖေတွေအိမ်မှာ မရှိတဲ့ ဆုံးပါးသွားတဲ့၊ ထောင်ကျနေတဲ့အခိုက် ကျန်ရစ်တဲ့ ကလေးတွေ အကြောင်း ရေးတယ်။ တတိယ သတင်းထောက်က ဘန်ကောက် ရက်ချတ်အိမ်နိယာင် ရိပ်သာလမ်းကို ညအချိန်မှာ နေ့လိုပဲ ထိန်ထိန်လင်းနေအောင် မီးလုံး ပေါင်း ထောင်သောင်းချီ ထွန်းညှိပေးတဲ့ အမျိုးသား တစ်ယောက်အကြောင်း ရေးခဲ့ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ 7 Day News အပတ်စဉ် စာ စောင် သတင်းစာသမားတစ်ယောက်က ထင်ပေါ် ကျော်ကြားသူတစ်ယောက်ရဲ့ အသုဘအခမ်းအနား အကြောင်း ရေးပါတယ်။ ရေးတဲ့အခါမှာ လူတွေ အများကြီး တက်ရောက်လာနိုင်ဖို့အတွက် အသုဘ အခမ်းအနားနေရာကို ဘယ်လိုပြင်ဆင်ထားတယ် ဆိုတာကို ရေးပြတာပါ။ ပုံမှန်မဟုတ်ဘဲ ထူးခြားတဲ့ သူ့ရဲ့ ချဉ်းကပ်ပုံကို စာဖတ်သူတွေ သဘောကျခဲ့ ပါတယ်။

ဖန္ဒမ်းပင်မှာ ကမ္ဘောဒီးယား နေ့စဉ်သတင်းစာ ကသတင်းထောက်တွေလွတ်ပြီး မြို့လယ်အဆောက် အအုံကနေ ဖယ်ပေးဖို့ငြင်းဆန်နေတဲ့ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ တွေကို အင်တာဗျူးခိုင်းပါတယ်။ မြို့တော် အာဏာ ပိုင်တွေက 'ကျူးကျော်တွေ' အားလုံးကို ဖယ်ပေးဖို့ အမိန့်ထုတ်ထားပါတယ်။ သတင်းထောက်တွေက မိသားစုတွေရဲ့ အမြင်ဘက်ကနေ တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ သတင်းရဲ့အစက ဒီလို။

ကုန်ခဲ့သည့်အပတ်က သူ့ခြေမကို ကြွက်ကိုက်ခံရသောကြောင့် ချန်သွန်တစ် ယောက် အိပ်ရာမှ လန့်နိုးလာခဲ့သည်။ သို့သော် သူက သိပ်ပြီး ကြောက်ရွံ့မနေ။ ကုန်ခဲ့သည့် ခုနစ်ကြိမ်တုန်းက လုပ်သလိုပင် လုပ်ခဲ့သည်။ သွေးတွေကို သုတ်၊ ဒဏ်ရာကို ဆေးထည့်ပြီး ပြန်အိပ်ခဲ့သည်။ 'ကြွက်တွေက သတ်မနိုင်နိုင် အောင်ဘဲ' ဟု ချန်သွန်က ကြွက်ကိုက်ခံထားရ သော သူ့လက်ချောင်း ခြေချောင်းများကိုပြရင်း တနင်္ဂနွေနေ့က ပြောသည်။ ဖန္ဒမ်းပင်မြို့လယ် လမ်း ၁၃၀ နှင့် ၁၅လမ်းထောင့်ရှိ ဟမ်ချီရှပ်ရှင်ရုံ

အတွင်းအပြင်တွင် နေထိုင်သူ ကျူးကျော်
မိသားစု ၈၈ စုရှိသည်။ ကြွက်ကိုက်ခံရသည်
ဆိုသည်မှာ သူတို့အဖို့ ရိုးနေချေပြီ။

အဲဒီနောက် မြို့တော်နဲ့ 'ကျူးကျော်တွေ' ကြား
က ပဋိပက္ခတွေအကြောင်းကို ဆက်ပြီး အသေးစိတ်
ဖော်ပြပါတယ်။ ပြီးတော့ ကျူးကျော်တွေအနေနဲ့
ညစ်ညစ်ပတ်ပတ် အခြေအနေမှာ နေနေရတဲ့
အကြောင်း ပြောပြတယ်။

တခြားစိတ်ကူးတွေကို သတင်းစာဆရာတွေ ဘယ်ကရသလဲ

သူတို့တစ်တွေက အယ်ဒီတာတွေ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်
ဖက်တွေနဲ့ ဦးနှောက်မှန်တိုင်း ဆင်ကြပါတယ်။ ဆိုချင်
တာက ဝိုင်းထိုင်ကြပြီးတော့ စိတ်ကူးတွေကို မှုဝေကြ
တယ်။ အဲဒီထဲမှာ မိုက်မဲတဲ့ စိတ်ကူးတွေရော၊

ထူးထူးဆန်းဆန်းတွေရော အကုန်ပါတယ်။
ဒါတွေကနေ စိတ်ဝင်စားစရာသတင်းတွေ ရနိုင်မလား
ဝိုင်းဆွေးနွေးကြတယ်။ ပွဲတော်ပြီးသွားရင် အမှိုက်တွေ
ဘယ်မှာသွားပုံထားမလဲ၊ ဒါကို ရှင်းလင်းဖို့ ကုန်ကျ
စရိတ် ဘယ်လောက်ရှိမလဲ၊ မြို့ကနေ တစ်နှစ်တစ်နှစ်
စွန့်ပစ်နေတဲ့ အမှိုက်ပမာဏ ဘယ်လောက်ရှိလဲ၊
အမှိုက်ပုံအတွက် မြေနေရာမကျန်တော့ဘူးလား၊
ရှေ့လျှောက်အမှိုက်တွေကို ဘယ်မှာသွားပုံမှာလဲ၊
ဒါတွေကို တစ်ကျော့ပြန်သုံးနိုင်မှာလား ဒါမှမဟုတ်
လောင်စာ တစ်ခုခုအဖြစ် ပြောင်းသုံးနိုင်မှာလား
စသဖြင့်ပေါ့။

နောက်ချဉ်းကပ်မှုတွေက ကိစ္စတစ်ခု ဒါမှ
မဟုတ် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကြောင့် ဘယ်သူတွေ အပေါ်
သက်ရောက်မှုရှိသလဲ ဆိုတာစဉ်းစား၊ ပြီးရင် အဲဒီ
လူတွေရဲ့အမြင်ဘက်ကနေ သတင်းရေးဖို့ပါ။ ဥပမာ
လောင်စာဆီတွေ ဈေးတက်သွားတဲ့အခါ သတင်း
ထောက်တွေက ကားသမားတွေ၊ အငှားယာဉ်တွေနဲ့

အနေအထားက ဝေဝါးနေရင် မေးခွန်းတွေ ပိုမေးပါ

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ကုမ္ပဏီတွေကို စကားပြောကြည့်နိုင်ပါတယ်။ မြို့တော်က မဂ္ဂါပရောဂျက်အသစ်ကြီး ကြေညာလိုက်တဲ့အခါ ဒါကို ဘယ်သူရသွားလဲ၊ ဘယ်သူကတော့ ရှုံးသွားလဲ မေးကြည့်နိုင်ပါတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်ပွဲကာလတွေမှာ မဲဆန္ဒရှင်တွေက အမတ်လောင်းတွေအကြောင်း၊ ဘာကိုစွဲတွေအကြောင်းကို စဉ်းစားနေကြလဲ။ အဆိုပြုထားတဲ့ မူဝါဒတွေက သူတို့အပေါ် ဘယ်လို သက်ရောက်မှု ရှိမလဲ စသဖြင့်ပေါ့။ တချို့သတင်းစာဆရာများဟာ သူတို့လိုက်နေတဲ့ ပညာရှင်နယ်ပယ်က ထုတ်တဲ့ နည်းပညာစာစောင်တွေကိုဖတ်ပြီး တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုတွေကို လေ့လာတယ်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အကြောင်းကိုရေးတဲ့ သတင်းစာဆရာဟာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အင်နီဂျီအိုတွေ၊ ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာနဲ့စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့ကြီးတို့က ထုတ်တဲ့ သတင်းစာစဉ်တွေကို ဖတ်ရမယ်။ နောက်ပြီး အွန်လိုင်း news alert တွေလည်း လုပ်ထားရမယ်။ ကိုယ်လိုက်တဲ့အကြောင်းအရာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် အတတ်နိုင်ဆုံး ဖြည့်ဆည်းရမယ်။ ကိုယ်က အကြောင်းအရာသစ်တွေကို သိလာတာနဲ့အမျှ ဒါကို စာဖတ်သူတွေအတွက် ပိုပြီးမျှဝေပေး လာနိုင်မယ်။ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ သတင်းစာဆရာ အတော်များများဟာ ဘုရင်ဟောင်း နိရိုဒမ်သီဟာနဲ့ရဲ့ လစဉ် weblog ကို ဖတ်ရှုကြတယ်။ အဲဒီသတင်းလွှာထဲမှာ ခမာနီတွေကို ရုံးတင်စစ်ဆေးဖို့၊ ဆင်းရဲတဲ့ တောင်သူလယ်သမားတွေရဲ့ပြဿနာ စတဲ့ ကိစ္စရပ် အများအပြားပေါ် ဖခင်ကြီးက သူ့ရဲ့သဘောထားအမြင်ကို ဖော်ပြထားတယ်။ ဒီအမြင်တွေက သတင်းတွေအတွက် အချက်အလက်ကောင်းတွေ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။

အိမ်မှာ၊ ဈေးထဲမှာ၊ ပါတီပွဲမှာ တခြားသူတွေက ပြောဆိုနေကြတာကို နားထောင်ရင်းနဲ့လည်း သတင်းတွေ ရနိုင်တယ်။ လူတွေဘာပြောနေကြသလဲပေါ့။ ဈေးတွေတက်ပြီး ဝင်ငွေကျလာမှာကို သူတို့ပူနေကြလား။ ကျောင်းတွေ အရည်အသွေးကျလာမှာ စိုးရိမ်နေကြလား။ ပင်စင်ယူရင် ငွေလောက်ငန်ပေါ့မလားလို့ တွေးပူနေကြလား။ သူတို့စိတ်ကူးနဲ့ စိုးရိမ်ပူပန်မှုတွေဟာ ကိုယ့်သတင်းအတွက် အခြေခံပါပဲ။

မျက်စိကို ရှင်ရှင်ဖွင့်ထားရင်လည်း သတင်းအစတွေ အများကြီး ရနိုင်တာပါပဲ။ နောက်တစ်ကြိမ် ကိုယ့်သတင်းစာတိုက်ကို သွားရင်း လမ်းမှာ အဆောက်အအုံအသစ် ဆောက်လုပ်ပြီးစီးသွားတာမျိုးလို စိတ်ဝင်စားစရာတစ်ခုခုရှိလား စူးစမ်းကြည့်စမ်းပါ။ တွေ့တယ်ဆိုရင် အဆောက်အအုံ ဆောက်လုပ်ဖို့ ခွင့်ပြုမိန့် ချပေးထား မထား စည်ပင်သာယာဌာနကို လှမ်းမေးကြည့်ပေါ့။ ဒါမှမဟုတ် ထူးဆန်းတဲ့ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ပြတိုက်တစ်ခုခုကို တွေ့ချင် တွေ့ရမယ်။ အဲဒါဟာ မြို့က စာဖတ်ပရိသတ်ကြီး စိတ်ဝင်စားမယ့်သတင်းပါပဲ။

သတင်းရင်းမြစ် များများထားပါ ဒါပေမဲ့ သတင်းရင်းမြစ်ကောင်း ဖြစ်ပါစေ

သင့်ကို လူတွေက စိတ်ကူးတွေ၊ အကြောင်းအရာတွေကို ပြောပြကြမယ်။ ဒီသတင်းကို ရေးဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကိုလည်း သူတို့က ပေးတတ်ကြတယ်။ ဒီလို သတင်းရင်းမြစ်တွေ ဆိုတာ မရှိမဖြစ်လိုအပ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အရေးကြီးတာက သတင်းရင်းမြစ်ကောင်း ဖြစ်ဖို့ပါပဲ။ မှန်ကန်တဲ့၊ အရှိကိုအရှိ အတိုင်းပဲ ပြောတတ်တဲ့၊ ဘက်မလိုက်တတ်တဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေ ဟုတ်မဟုတ်ဆိုတာ ကိုယ်က စိစစ်ရပါမယ်။ ကိုယ့်ကို သူတို့ အရင်ကပေးတဲ့ အကြောင်းအချက်တွေ ကရော မှန်ကန်ရဲ့လား။ ဒီလူတွေကို တခြားလူတွေကရော ယုံကြည်လေးစားရဲ့လား။ အကြောင်းအရာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ထင်မြင်ချက်ပေးနိုင်လောက်တဲ့ အဆင့် ရှိရဲ့လား။ ကိုယ့်ကို လိမ်ပြောစရာ အကြောင်းရော ရှိနေသလားဆိုတဲ့ အချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

နယ်ပယ်တစ်ခုအတွက် ကျွမ်းကျင်တဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေ ရှိထားဖို့လည်း လိုတယ်။ အဲဒီထဲမှာ စီးပွားရေးပညာရှင်တွေ ပါတယ်။ တကယ်လို့ ကိုယ်က စီးပွားရေးသတင်းတစ်ပုဒ် ရေးနေတယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီမှာ ကိုယ်နားမလည်တဲ့ ဝေါဟာရ ပါလာတယ် ဆိုရင် သတင်းထောက်က ငွေကြေး ကျွမ်းကျင်သူ ဒါမှမဟုတ် စီးပွားရေးပညာရှင်ဆီ ဖုန်းဆက်ပြီး

မေးနိုင်တာပေါ့။

သတင်းရင်းမြစ်ကောင်းတွေ ရှိလာအောင် လူတွေနဲ့ မကြာခင် ဖုန်းနဲ့ဖြစ်စေ၊ လူချင်းတွေ့ပြီး တော့ဖြစ်စေ စကားပြောဖို့ လိုပါတယ်။ သူတို့က ကိုယ်နဲ့ ရင်းနှီးခင်မင်လာရင် ကိုယ့်ကို ယုံကြည်လာ မယ်။ ဒီအခါ သူတို့ကို ယုံကြည်ထိုက် မထိုက်ဆိုတာ ကိုယ်သိလာမယ်။

သတင်းစာဆရာတချို့က သူတို့သတင်းလိုက် နေတဲ့ နယ်ပယ်ထဲက အလယ်အလတ် အဆင့်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးအောင် နေတယ်။ အဲဒီလူ တွေဆိုတာက ဘာတွေ ဖြစ်ပျက်နေတတ်တယ် ဆို တဲ့ အဖြစ်မှန်ကို တကယ်သိတဲ့သူတွေ။ နောက်ပြီး အတွင်းရေးမှူးတွေဆိုတာ သတင်းရင်းမြစ်ကောင်း တွေ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့က အရာရှိကြီးတွေ ဘာလုပ်နေတယ်ဆိုတာ သိထား တာကြောင့်ပါပဲ။ သူတို့က လူကြီးတွေနဲ့ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခွင့်ရအောင်လည်း လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။

သတင်းစာဆရာကောင်းဟာ သူတို့သတင်း တွေအတွက် အချက်အလက်တွေကို နေရာအများ ကြီးကနေ စုဆောင်းယူတယ်။ တစ်ယောက်က ပြောတာကို နောက်တစ်ယောက် ပြောတာနဲ့ချိန်ထိုးပြီး တိကျအောင် စိစစ်ရတယ်။ ဒါမှမဟုတ် တခြား သတင်းရင်းမြစ် တစ်ခုခုဆီကနေ ထင်မြင်ချက် တောင်းခံပြီးရေးရင် ကိုယ့်သတင်းဟာ ပိုပြီးပြည့်စုံ သွားရတယ်။ သူတို့က အစိုးရအရာရှိတွေ ပြောတာ ချည်းကိုပဲ မရေးဘူး။ အင်န်ဂျီအို ဝန်ထမ်းတွေ၊ တက္ကသိုလ် ပါမောက္ခတွေလို ကျွမ်းကျင်သူတွေနဲ့ ပြောဆို ဆွေးနွေးပါ။ အဖြစ်အပျက်တွေကို လက်တွေ့ ခံစားနေရတဲ့ သာမန်ပြည်သူတွေနဲ့လည်း တွေ့ဆုံပါ။

သတင်းစာဆရာကောင်းဟာ ကိုယ့်သတင်း ရင်းမြစ်တွေဆီ မှန်မှန်ဆက်သွယ်ပြီး ဘာတွေဖြစ်နေ သလဲ ဆိုတာကို စူးစမ်းပါတယ်။

အရှေ့တောင်အာရှဒေသက သတင်းစာဆရာ များအတွက် သတင်းရင်းမြစ်တချို့ကို အောက်မှာ ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

- သတင်းထုတ်ပြန်ချက်များ၊
- အစိုးရရုံးများ၊
- ရဲဌာနနဲ့ ဆေးရုံများ၊
- နိုင်ငံတကာအေဂျင်စီများ၊
- သံတမန်များ၊
- အင်န်ဂျီအိုများ၊
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနဲ့ လုပ်ငန်း အသင်းအပင်းများ၊
- ကျောင်းများ၊
- သတင်းလွှာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာနဲ့ ဝက်ဘ်ဆိုက်များ၊
- ပြည်တွင်းပြည်ပရုပ်သံ၊ ရေဒီယိုသတင်း ထုတ်လွှင့်ချက်များ၊
- လူငယ်အုပ်စုများ၊
- နိုင်ငံရေးအုပ်စုများ၊
- ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၊ ခရစ်ယာန် ဘုရားကျောင်းများ၊ ဗလီများ၊

သတင်းရင်းမြစ်စာရင်း ထားရှိပါ

ကိုယ့်သတင်းစာပေါ်မှာ စနစ်တကျ စုဆောင်း ထားတဲ့ သတင်းရင်းမြစ်စာရင်းကို ထားရှိရေးဟာ အရေး ကြီးတဲ့ အချက်ပါ။ သတင်းထောက်တွေဟာ ကိုယ့် သတင်းရင်းမြစ်တွေဆီက လိပ်စာကတ်ကို အမြဲ တောင်းယူပါ။ အဲဒီကတ်တွေကို စားပွဲပေါ်က ဘူးထဲမှာ ထည့်ထားရပါမယ်။ ကွန်ပျူတာဖိုင်တွေ ထဲမှာ အသေးစိတ်သိမ်းထားရမယ်။ သတင်းထောက် တွေဟာ တယ်လီဖုန်းလမ်းညွှန်၊ အစိုးရဌာန၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းနဲ့ အင်န်ဂျီအိုအဖွဲ့ အစည်း လမ်းညွှန်စာအုပ်တွေလည်း ရှိရမယ်။ မကြာခင်ဆိုသလို ကိုယ်က တစ်ယောက်ယောက် ကို ချက်ချင်း ဆက်သွယ် မေးမြန်းရတတ်တာမျိုးတွေ ရှိမယ်။ အဲဒီအခါကျမှ နာမည်နဲ့လိပ်စာတွေ ရှာရင်းနဲ့ အချိန်ကုန်တာမျိုး မဖြစ်စေနဲ့။

အခန်း (၃)

သတင်း၏ အခြေခံဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ

အခန်း (၃)

သတင်း၏ အခြေခံ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ

သတင်းဦးနှင့်သတင်းဆောင်းပါး

သတင်းတွေကို အခြေခံအားဖြင့် နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲခြားထားပါတယ်။ ပထမတစ်မျိုးက သတင်းဦးဖြစ်ပြီး ရံဖန်ရံခါ စက်ရုပ်သတင်း၊ တဲ့တိုးသတင်းလို့လည်း ခေါ်ကြပါတယ်။ နောက်တစ်မျိုးကိုတော့ သတင်းဆောင်းပါးလို့ ခေါ်တယ်။ တစ်ခါတစ်ရံ soft news လို့လည်းခေါ်တယ်။

သတင်းဦးဆိုတာက အမြဲပဲ အဖြစ်အပျက် တစ်ခုကို ချက်ချင်း သတင်းရေးသားတင်ပြရတာ

မျိုးပါ။ မီးလောင်တာ၊ အစိုးရက ကြေညာချက် တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်တာ၊ တရားရုံးက အမိန့်ချမှတ်တာ၊ နာမည်ကျော်တစ်ယောက် သေဆုံးသွားတာ စသဖြင့်ပေါ့။

သတင်းဆောင်းပါးတွေကတော့ ဖြစ်ဖြစ်ချင်း ရေးသားဖို့ သိပ်မလိုပါဘူး။ ဒီသတင်းရေးသားချက် တွေက စာဖတ်သူတွေကို အဖြစ်အပျက်အကြောင်း အသိပေးရုံသာမက ဒီလိုဖြစ်နေတဲ့ အနေအထား၊ အကြောင်းအရာကို ပိုပြီး နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း တွေးဆ နိုင်အောင်ပါ လုပ်ပေးပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဖတ်လို့ ကောင်းအောင် ရေးသားတင်ဆက်ကြပါတယ်။ သတင်းဦးက အဖြစ်အပျက်ကို တဲ့တိုး ဖော်ပြတယ်။ သတင်းဆောင်းပါးကတော့ အဲဒီအဖြစ်အပျက်ကို ရှင်းပြပေးတယ်။

သတင်းဆောင်းပါးအများစုကလူစိတ်ဝင်စားတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ဖြစ်တတ်တယ်။ သတင်းဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ဟာ လူမှုရေးလမ်းကြောင်း အကြောင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ ကိုရီးယား

စစ်သားတွေနဲ့ အကျဉ်းသားတွေ - အရှေ့ကြီးတဲ့ သတင်းဦးတစ်ပုဒ်

ဖတ်လမ်းတွေ ခေတ်စားတာမျိုး၊ ကျေးရွာတစ်ခုမှာ
ငှက်တုပ်ကွေးဖြစ်တာလို အရေးကြီးတဲ့ ကျန်းမာရေး
ကိစ္စမျိုးတွေပေါ့။ စီအီးအိုတစ်ယောက်က ကုမ္ပဏီလေး
တစ်ခုကို နိုင်ငံတကာလုပ်ငန်းကြီးတစ်ခု
ဖြစ်လာအောင် လုပ်လိုက်တာမျိုးလို အရေးကြီးတဲ့
လူပုဂ္ဂိုလ်အကြောင်း ဒါမဟုတ် စိတ်ဝင်စားစရာ
အကြောင်း တစ်ခုတည်းရင် ရုပ်ပုံလွှာတွေဟာ
ဆိုရင်လည်း သတင်းဆောင်းပါးအမျိုးအစားထဲမှာ
ပါဝင်ပါတယ်။ တစ်ခုတည်းရင် ရုပ်ပုံလွှာများက
လူတစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားချက်တွေကို ဖော်ပြထား
ပါတယ်။

ဒီသတင်းဆောင်းပါးတွေက ယေဘုယျ အားဖြင့်
သတင်းဦးတွေထက် ပိုပြီးနက်တယ်။ သတင်းဆောင်း
ပါးတစ်ပုဒ် ရေးဖို့ဆိုရင် သတင်းထောက်ဟာ
ရက်အတော်ကြာအောင် လူတွေကို တွေ့ဆုံမေးမြန်း၊
သုတေသနတွေလုပ်ပြီး အချိန်ယူ ရေးသားကြရတာပါ။

အဖွင့်နှင့်စာကိုယ်

သတင်းအများစုမှာ အဓိက အစိတ်အပိုင်း နှစ်ခု
ပါဝင်ပါတယ်။ ပထမပိုင်းက 'အဖွင့်' လို့ခေါ် လေ့ရှိတဲ့
သတင်းအစစပိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်း တစ်ပုဒ်ရဲ့
ကျန်တဲ့အပိုင်းကိုတော့ 'စာကိုယ်' လို့ ခေါ်ပါတယ်။
သတင်းအများစုမှာ တင်ပြချင်တဲ့ အဓိကကျောရိုး
တစ်ခု ပါလေ့ရှိတယ်။ အဖွင့်နဲ့ စာကိုယ် နှစ်ခုစလုံးက
အဲဒီကျောရိုးနဲ့ ဆက်နွယ်နေရပါမယ်။

တဲ့တိုးသတင်းတစ်ပုဒ်မှာ အဖွင့်စာပိုဒ်မှာ အမြဲ
ဝါကျတစ်ကြောင်းတည်းပဲ ရေးလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီ
အဖွင့်ထဲမှာ ဒီသတင်းရဲ့ အကြောင်းရင်းနဲ့ အဲဒီထဲမှာ
ပါတဲ့ အရေးအကြီးဆုံး အချက်တွေကို ဖော်ပြရပါမယ်။
အဖွင့်ကောင်းတွေဟာ စာဖတ်သူတွေရဲ့ အာရုံကို
အမီအရမ်းယူနိုင်ပြီး အဲဒီသတင်းကို ဆက်ဖတ်ဖြစ်
သွားအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ပါတယ်။

စာကိုယ်ထဲမှာက အဖွင့်ထဲမှာပါတဲ့ အကြောင်း
အရာတွေကို ဆက်ပြီး ရှင်းပြသွားတာပါ။ အဲဒါမှာ
အသေးစိတ် အချက်အလက်တွေ၊ ပြောစကား
ကောက်နုတ်ချက်တွေနဲ့ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့

ဆက်နွယ်နေတဲ့ နောက်ခံအကြောင်းအရာတွေ ပါရှိ
တယ်။ အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို
သတင်းရဲ့ အစပိုင်းမှာရေးပြီး သိပ်အရေးမကြီးတာ
တွေကို နောက်ပိုင်းမှာထား ရေးသွားရပါတယ်။
သတင်းဦးကောင်းတစ်ပုဒ်ကို အောက်မှာ
ဖော်ပြထားပါတယ်။ ရှင်းလင်းမှု၊ စကားအသုံး
အနှုန်းရိုးစဉ်းမှုနဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို
အစီအစဉ်ကျကျ ရေးသားချက်တွေကို ဂရုစိုက်
ကြည့်ပါ။

ကမ္ဘောဒီးယားအထည်ချုပ်လုပ်သားများ အကျပ်အတည်း ကြုံနေရ

ဖန္ဒမ်းပင်၊ ကမ္ဘောဒီးယား(အေပီ)-အမေရိက
ပြည်ထောင်စုတွင် စီးပွားရေးတုံ့ဆိုင်မှုကြောင့်
ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် သည်နှစ် ယခုအချိန်
အထိ အထည်ချုပ်စက်ရုံ အနည်းဆုံး ၁၂ ရုံ
ယာယီ ပိတ်လိုက်ရပြီဖြစ်ကြောင်း ကူးသန်း
ရောင်းဝယ်ရေး ဝန်ကြီး ချန်ပရာဆိဒ်က
ယမန်နေ့က ပြောကြားသည်။

လောလောဆယ်တွင် အလုပ်သမား
၃၀၀၀ ကျော် အလုပ်မှ ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရပြီး
အခြေအနေ တိုးတက်မလာပါက နောက်ထပ်
အလုပ်ပြုတ်ကြလိမ့်မည်ဟု သူက ပြောသည်။
ထို့ပြင် အထည်ချုပ်အလုပ်ရုံ ၂၀၀ ခန့်က အချိန်
ပိုကို လျော့ချလိုက်သဖြင့် အဆိုင်းနှစ်ဆိုင်းမှ
တစ်ဆိုင်းပဲ ဖြစ်သွားရာ အလုပ်သမား အများ
အပြားသည် အလုပ်ချိန်နာရီ လျော့နည်းသွားရ
ကြောင်းလည်း ဝန်ကြီးက ပြောပြသည်။

'အမေရိကပြည်ထောင်စုမှာ ဖြစ်နေတဲ့
စီးပွားရေး ပြဿနာတွေပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့ဆီ
က စက်ရုံပိုင်ရှင်တွေရော၊ အလုပ်သမားတွေက
ပါ အလွန် စိုးရိမ်နေကြပါတယ်' ဟု သူက
ပြောသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း
တွင် လူ ၂၀၀၀၀၀ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြပြီး
တစ်ဦးလျှင် တစ်လပျမ်းမျှ ဒေါ်လာ ၄၀ ခန့်

ရရှိသည်။ ချုပ်ထည် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို အမေရိက ပြည်ထောင်စုသို့ တင်ပို့ရောင်းချ ရသည်။

ယခုအခါ နှစ်ဝက်ကျိုးသွားပြီဖြစ်သော်ငြား ကမ္ဘောဒီးယားက အမေရိကပြည်ထောင်စုသို့ နှစ်စဉ်တင်ပို့နေကျ ခွဲတမ်းပမာဏ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုပင် မပြည့်မီသေးကြောင်း ဝန်ကြီးက ပြောသည်။ ယမန်နှစ်ကဆိုလျှင် ဇွန်အကုန်ကတည်းက အမေရိကပြည်ထောင်စု အတွက် ခွဲတမ်းကို အပြည့်အဝနီးပါး တင်ပို့ခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်း သူက ပြောပါသည်။

သတင်းဆောင်းပါးတွေကတော့ ပိုပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရေးလို့ ရပါတယ်။ ရေးနည်းတွေလည်း အများကြီးပါပဲ။

သတင်းဆောင်းပါးဆိုတာက အဖြစ်အပျက်ကို ဖြစ်ဖြစ်ချင်း ရေးသားတင်ပြတာမျိုး မဟုတ်တဲ့အတွက် အရေးအကြီးဆုံးအချက်ကို သတင်းအစမှာ တန်းပြီး ပြောစရာမလိုပါဘူး။ အဖွင့်က လူတစ်ယောက်၊ နေရာတစ်နေရာ၊ ဒါမှမဟုတ် တခြား အကြောင်းအရာ တစ်ခုခုနဲ့ စာဖတ်တဲ့သူ သိချင်လာအောင် ဆွဲဆောင် သွားရပါမယ်။ ဆောင်းပါးရဲ့ အဓိကပြောချင်တဲ့ အချက်ဟာ အဖွင့်ရဲ့ နောက်မှာ ပါလာတတ်ပါတယ်။

အောက်မှာ သတင်းဆောင်းပါးကောင်း တစ်ပုဒ်ကို ဖော်ပြပေးထားပါတယ်။ ဆောင်းပါးရဲ့ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးကို သေချာစွာ စဉ်းစားပြီး ချိတ်ဆက် မိမိရေးသားထားပုံကို သတိပြုပါ။ ဒါ့အပြင် ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တွေနဲ့ သရုပ်ဖော်အဖွဲ့အနွဲ့တွေ ထိထိမိမိရိုပုံကိုလည်း မှတ်ထားပါ။

နှစ်သစ်ကူးနေ့မှာ ဝီယက်နမ်မှ ဖိနှပ်တိုက်သမားငယ်ရဲ့ ပျော်စရာမဲ့ဘဝ

ဟန့်ဇင်၊ ဝီယက်နမ် (အေပီ) - ဒင်ဗန်တူအန် (၁၆ နှစ်) သည် နှစ်သစ်ကူးနေ့အကြောင်းကို ဘယ်သောအခါကမှ မကြားဖူးခဲ့ချေ။ သူ့အနေဖြင့် ထမင်းတစ်နပ်အတွက် နိစ္စဓူဝ

ရှာဖွေနေရချိန်တွင် ဟန့်ဇင်မြို့တော်တစ်ခွင် ပဲ့တင် ရိုက်ခတ်နေသော မီးရှူးမီးပန်းဖောက်သံ များက သူ့ကို ကြောက်အားပင် ပိုစေခဲ့ပါသည်။

မနက်စောစောမှာ သူက အေပီသတင်းဌာနရုံးရှေ့သို့ ရောက်လာသည်။ ဂိတ်တံခါး သံတိုင်များကို လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် ဆုပ်ကိုင်ရင်း သံတိုင်တွေကြားမှ သနားစဖွယ် မျက်နှာငယ်လေးနှင့် ပုံစံမှာ တခြားကလေးငယ်များနှင့် ကွာခြားလွန်းလှသည်။ အဝတ်အစားများက ညစ်နွမ်းနေသည် (ဤတစ်ပတ်နွမ်း အထည်များကိုမူ သူက ဝယ်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး သူ့မှာ သည်တစ်စုံပဲ ရှိပါသည်။) ကလေးငယ်က ရှူးဖိနပ်များ တိုက်ပေးပါရစေဟု တောင်းပန်တိုးလျှိုးနေပါသည်။

သေးသေးညှက်ညှက်ဖြစ်နေသော တူအန်ကို ၉ နှစ်၊ ၁၀ နှစ်သားဟု ထင်စရာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သူက စီကရက်တစ်လိပ်ကို သောက်နေသည်။ သူက မေးခွန်းအများစုကို မျက်မှောင်ကလေးကြွတ်ကာ လူသွားစကြိုကြမ်းခင်းကို ငုံ့ကြည့်ရင်း ပြန်ဖြေပြီး အဆုံး၌ ရှူးဖိနပ် တိုက်စရာ ရှိသလားဟု၍ ထပ်မေးသည်။ ဆောင်းရာသီချိန် ဟန့်ဇင်မြို့တော်တွင် ဖောက်သည်များကို တစ်နေ့ ၁၀ နာရီကြာသည်ထိ လှည့်လည်ရှာဖွေနေသော ကြောင့် မကြာခင်က ဆိုသလိုပင် သူ့မြေထောက်များ အနာတရ ဖြစ်ရသည်။

နှစ်သစ်ကူးနေ့တွင် သတင်းထောက်တစ်ယောက်က ဝယ်ပေးသည့်မုန့်တစ်ခုနှင့် လမ်းသွားလမ်းလာများက စွန့်ကြဲခဲ့သော ရေကို ပဲ သူစားသောက်ခဲ့ရသည်။

'ဒီကနေ့ ကျုပ်မှာ စားစရာရှိတယ်၊ မနက်ဖြန်ကျရင် ရှိချင်မှရှိမှာ၊ တစ်နေ့ကျရင်တော့ ပိုက်ဆံကောင်းကောင်း ရှာနိုင်လာမယ် ထင်တာပဲ။ အဲဒီကျရင် ဖေဖေနဲ့ မေမေကို ပိုက်ဆံတွေ ပေးမယ်၊ ကားတစ်စီးနဲ့ အိမ်တစ်လုံး ဝယ်ပြီး သေတဲ့အထိ ကောင်းကောင်း နေသွားမယ်' ဟု သူက ပြောသည်။

တူအန်သည် ဆယ်ကျော်သက် ဆင်းရဲသား ကလေးငယ်များထဲမှ တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သူတို့က ဖိနှပ်တိုက်ပစ္စည်းများကို သစ်သားဘူးကလေးများဖြင့် ထည့်သယ်ကာ မြို့လယ်ကောင် ထရန်အန်ဒေါင်းလမ်းမ တစ်လျှောက် စားသောက်ဆိုင်များ၊ ဘားဆိုင် များ၊ ကုမ္ပဏီရုံးများနှင့် နိုင်ငံခြားသံရုံးများတွင် ဖိနှပ်တိုက်မည့်သူများကို လိုက်လံရှာဖွေနေ တတ်သည်။

သူတို့က ဝီယက်နမ်နိုင်ငံ၏ လွတ်လပ် သော ဈေးကွက်စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုကြောင့် ပေါ်ထွန်းလာသည့် ကုန်သည်လူတန်း စားသစ်ကို လိုက်ရှာကြသည်။ ထိုသူများက ရိုးရာ ပလတ်စတစ် ညှပ်ဖိနှပ်များ မစီးတော့ဘဲ သားရေရှူးဖိနှပ်များကို စီးလာကြသည်။

'shoeshine' (ဖိနှပ်တိုက်တယ်)၊ 'shoeshine' ဆိုသည်မှာ သူတို့ ပြောတတ်သည့် တစ်ခွန်း တည်းသော အင်္ဂလိပ်စကားဖြစ်ပါသည်။

တူအန်ကဲ့သို့သော ကလေးအတော်များများ သည် ဆင်းရဲကျပ်တည်းသည့် ကျေးလက် လယ်ခင်းများမှနေ၍ ဟန့်ငိုသို့ တက်လာ ကြသည်။ သူတို့တစ်တွေသည် နေ့စဉ်ပင် လမ်းမပေါ်မှာသာ အချိန်ကုန်နေကြရပြီး သူတို့ကို ဆုံးမမည့်၊ နှစ်သိမ့် ဖျောင်းဖျပေးမည့်၊ ယုတ်စွအဆုံး နှစ်သစ်ကူး လက်ဆောင်ကလေး ပေးမည့် လူကြီးသူမ ဟူ၍ မရှိချေ။

တူအန်သည် ယခုအခါ အသက် ၁၅ နှစ် ရှိပြီဖြစ်သော သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နှင့်အတူ မြို့သို့ ရောက်ရှိလာကာ လမ်းမများပေါ် လျှောက်သွားနေခဲ့ကြသည်။ ပထမပိုင်းမှာ သူကြိုရောင်းပြီး နောက်ပိုင်းတွင် အမေရိကန် ဆင့် ၃၀ မျှဖြင့် ဖိနှပ်တိုက်ဆေးဘူးတစ်ဘူး ဝယ်ယူလိုက်သည်။

တူအန်က သူသည် မိဘများနှင့် အဆက် အသွယ်ရှိနေပြီး မိဘတွေက အိမ်ပြန်လာစေချင် ကြောင်း ပြောပြသည်။ သို့သော် မိသားစုက ဆင်းရဲလွန်းသဖြင့် သူ့အနေဖြင့် မပြန် ဟု

ဆိုပါသည်။ ဟိုင်ဟန်ပြည်နယ်တွင် 'မည်သူမျှ ရှူးဖိနှပ် မစီးသဖြင့်' သူ့မှာ ဖိနှပ်တိုက်သည် အလုပ် ရနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

သူက နှစ်နှစ်ပဲ ကျောင်းနေခဲ့ရသဖြင့် စာလည်း မရေးတတ်၊ မဖတ်တတ်။ ကောက်ရိုး၊ ရော်ဘာပြား၊ ရော်ဘာလုံးကလေးများဖြင့် လုပ်ထားသော လက်ဖြစ်ဘောလုံးလေးကို ကန်ခြင်းမှလွဲ၍ သူက မကစားသလောက်ပင်။ တူအန်သည် အခန်းနှစ်ခန်းပါ အိမ်တစ်လုံးတွင် တခြားလူ ၂၀ နှင့်အတူ တစ်ရက်လျှင် ၅ ဆင့် ခန့်ပေးပြီး အိပ်သည်။ လူအများစုက လမ်း လျှောက် ဈေးသည်များပဲ ဖြစ်ပါသည်။ အိမ်မှာ အိမ်သာမရှိပါ။ ထရန်အန်ဒေါင်းလမ်းသို့ ရောက်အောင် တူအန်က တစ်နာရီကြာ လမ်းလျှောက်လာရပြီး အပြန်ကိုလည်း ညနေပိုင်းမှာ တစ်နာရီကြာ လျှောက်ရပြန်သည်။ သူက မနက် ၆ နာရီဆိုလျှင် လမ်းပေါ်ကို ထွက်လာပြီ။

ဖိနှပ်တိုက်ခိုင်းသူ တစ်ယောက်စီက သူ့ကို အမေရိကန် ၁၀ ဆင့် နီးပါးစီ ပေးသွားလေ့ရှိပြီး ကံကောင်းသည့်နေ့များတွင် ဖိနှပ်တိုက်သူ နှစ်ယောက်၊ သုံးယောက် ရတတ်သည်။ လမ်းပေါ်မှာ ဖိနှပ်တိုက်သည့် ကလေးငယ်တွေ များသည်ထက် များလာသောကြောင့် သူ့အနေဖြင့် ပိုက်ဆံရှာရ ခက်လာသည်။ နှစ်သစ်ကူးနေ့ ညနေခင်း ရောက်လာချိန်အထိ သူ့ကို မေးမြန်းချင်သည့် သတင်းထောက် တစ်ယောက်ကိုပဲ ဖောက်သည်ရခဲ့သည်။

သူက ပြောစရာ ဘာမှမရှိဟု ခံယူထား ရကား တူအန်ကို စကားပြောလာအောင် လုပ်ရ သည်မှာ မလွယ်ပါ။ သူက ဖိနှပ်တိုက်ဘူးပေါ်မှာ ထိုင်နေသည်။ ညာဘက်ပါးပေါ်မှာ ဖုန်တွေနှင့် မည်းနေသည်။ ပေါပေါပဲပဲ ပလတ်စတစ် ညှပ်ဖိနှပ်ကို စီးထားပြီး လမ်းက သံတွေဖုန်တွေ ကြောင့် ခြေထောက်များကလည်း မည်းတူးနေ ပါသည်။ မီးရှူးမီးပန်း ပစ်ဖောက်သံများက လမ်းတစ်ခုလုံး သိမ့်သိမ့်တုန်သွားရာ သူက

ကပ်ဘေး ဒုက္ခသည်တွေမှာလည်း ဂုဏ်သိက္ခာ အခွင့်အရေးရှိပါတယ်

ထိတ်လန့်တကြားဖြင့် နားမလည်နိုင်စွာ နောက်ကို လှည့်ကြည့်လိုက်လေသည်။

ဆောင်းပါးရေးနည်းနဲ့ သတင်းရေးနည်း နှစ်ခုကို ပေါင်းထားတဲ့ တတိယအမျိုးအစား သတင်းရေးနည်း တစ်မျိုးလည်း ရှိသေးတယ်။ ဒီဇာတ်လမ်းတွေကို တစ်ခါတစ်ရံမှာ 'သတင်းဆောင်းပါး' ဒါမှမဟုတ် 'ဆောင်းပါးပုံစံ' လို့ ခေါ်ကြပါတယ်။ အဖြစ်အပျက် ဇာတ်လမ်းကို သရုပ်ဖော်ချက်တွေ၊ အင်အား ကောင်းတဲ့ ပြောစကားတွေ၊ အသေးစိတ် ပြောပြ ချက်တွေနဲ့ ဇာတ်ကြောင်းပြန် ပြတာမျိုးပါ။ ဒီလို ချဉ်းကပ်မှုမျိုးမှာ ဇာတ်ကြောင်းကို ဒီဖြစ်ရပ်ထဲမှာ ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခဲ့သူတစ်ယောက်ရဲ့ ရှုမြင်ပုံမျိုးနဲ့ ပြောပြနိုင်ပါတယ်။ မီးလောင်နေတဲ့ အဆောက် အအုံထဲက မိသားစုတစ်စုကို ကယ်ခဲ့တဲ့ မီးသတ် သမား၊ အုန်းပင်တစ်ပင်ပေါ်တွယ်ရင်း မုန်တိုင်းဘေး

က ရှင်ကျန်နေခဲ့တဲ့သူ၊ ဘဏ်စားပြတိုက် ခံရတာကို မြင်လိုက်တဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ဦး စသဖြင့်ပေါ့။ အခုအောက်မှာ ဗီယက်နမ်မြောက်ပိုင်းက Associated Press သတင်းထောက်ပေးပို့တဲ့ သတင်းဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကို နမူနာအဖြစ်နဲ့ ဖော်ပြ လိုက်ပါတယ်။

ဗီယက်နမ်ရေကြီးမှုတွင် သေဆုံးသူတိုးနေဆဲ

ဟန့်ဂျင်- ထရန်ရှန်းမင်သည် ရေလွှမ်းခံခဲ့ရသော သူ့အိမ်ထဲမှ ရွှံ့နှင့်အညစ်အကြေးများကို တစ်နေ့ကုန် ရှင်းလင်းခဲ့ပြီးနောက် အင်္ဂါနေ့တွင် သူ့အညစ်ခန်းထဲ ရေများပြန်ဝင်လာသည်ကို သည်အတိုင်းပဲ ကြည့်နေခဲ့ရတော့သည်။ 'ကျုပ် ခြေကုန်လက်ပန်းကျနေပြီ' ဟု မင် (၆၂

နှစ်) က ပြောသည်။ သူက ဝီယက်နမ်နိုင်ငံမြို့တော် ဟနွိုင်မှာ နေသည်။ 'ကျုပ်တစ်အိမ်လုံး ရေတွေ ပြန်ပြည့်သွားပြန်ပြီ'

တနင်္လာနေ့တွင် အချိန်အတော်ကြာအောင် မိုးရပ်ခဲ့ပြီးနောက် အင်္ဂါနေ့တွင် ဝီယက်နမ် မြောက်ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်း၌ မိုးအကြီးအကျယ် ပြန်လည်ရွာသွန်းနေခဲ့ရကား ရေကြီးရက်များအတွင်း လူသေဆုံးမှုမှာ ဆက်လက် မြင့်တက်လာခဲ့သည်။

အာဏာပိုင်များက နောက်ထပ်အလောင်း ၁၉ လောင်းဆယ်ယူနိုင်ခဲ့ကြောင်း ကြေညာခဲ့ရာ စုစုပေါင်း ၈၅ ဦးရှိသွားခဲ့ပါပြီ။ ဤအတွင်း ခန့်မှန်းသူများ အဆိုအရ ၃၅ နှစ်အတွင်း အသည်းထန်ဆုံး မိုးရွာသွန်းခဲ့သော မြို့တော်တွင် နေထိုင်သူများက သန့်ရှင်းရေးလုပ်ရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။

မင်က သူ့အဝတ်လျှော်စက်၊ ရေခဲသေတ္တာနှင့် မော်တော်ဆိုင်ကယ်နှစ်စီးကို ရေလွတ်အောင် အုတ်ခဲပုံပေါ် တင်ထားလိုက်သည်။ 'ကျွန်တော် ဒီမှာနေလာတာ ၁၉၈၄ ကတည်းကပဲ။ ဒီမိုးမျိုး တစ်ခါမှ မကြုံဖူးဘူး' ဟု သူက ပြောသည်။

မိုးလေဝသခန့်မှန်းသူများက ရက်အတော်ကြာ မိုးဆက်ရွာဦးမည်ဟု ခန့်မှန်းသော်ငြား ယင်းမှာ စနေ၊ တနင်္ဂနွေတုန်းက ဒေသတစ်ခုလုံး ရေလွှမ်းသွားအောင် ရွာသောမိုးလို သည်းထန်မည် မဟုတ်ဟု ဆိုသည်။

မြစ်နီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်တစ်လျှောက် မြစ်နှင့်ကန်များ ရေလျှံနေရာ တစ်များ ကျိုးမည်ကို အာဏာပိုင်များက စိုးရိမ်နေရဆဲ ဖြစ်သည်။ အရေးပေါ် ပြင်ဆင်မှုများအတွက် စစ်သား ၉၀၀၀ ကို ချထားရသည်။

နောက်ထပ် လူ ၆၀၀၀ ကို အိမ်ထောင်စု ၃၅၀၀၀ ရှိရာ ရေလွှမ်းဒဏ်ခံဟနွိုင်သို့ အကူအညီပေးရန် စေလွှတ်ထားသည်။ ဟနွိုင် တွင် အင်္ဂါနေ့က ရပ်ကွက် ၂၃ ခုသည် အနည်းဆုံး တစ်ပေ ရေထုအောက်မှာ ဆက်ရှိနေသည်။

အင်္ဂါနေ့က ဟနွိုင်မှာ ရေအမြင့်ကျလာခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ကျောင်းများကို ပိတ်ထားဆဲ ဖြစ်ပြီး တချို့ နေရာများတွင် ရေကြီးနေသော နေအိမ်များထဲ၌ အမှိုက်နှင့်အညစ်အကြေးများ ပေါလောမျောနေကြသည်။

'ကျွန်တော်အိမ်ကို ရေတွေပိုင်းနေတုန်းပဲ၊ အနံ့အသက်ကလည်း တကယ်ဆိုးတာပဲ' ဟု ငှယ်ငယ်လင်း (၆၇ နှစ်) က ပြောသည်။ 'ရေက ချက်ဖို့ ပြုတ်ဖို့အတွက် နည်းနည်းပဲရှိတယ်၊ ရေမချိုးရတာ လေးရက်ရှိပြီ'

ဝီယက်နမ် အာဏာပိုင်များက ရေမှ ဖြစ်သော ရောဂါများ ဖြစ်ပွားပျံ့နှံ့လာမည်ကို စိုးရိမ်နေကြောင်း ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ငှယ်ငယ်ဟိုင်ငက ပြောသည်။

'ဝမ်းလျှော့ဝမ်းပျက်၊ ကာလဝမ်းရောဂါနဲ့ အူယောင်ငန်းဖျားတွေက ရေကြီးပြီးတစ်ပတ်လောက်ကြာရင် ဖြစ်တတ်တယ်၊ ပြီးတော့ သွေးလွန်တုပ်ကွေး ဖြစ်လာမှာလည်း ကြောက်ရတယ်' ဟု ငက ပြောသည်။ ရေကြီးမှုကြောင့် ဝီယက်နမ်အလယ်ပိုင်းတွင် လူ ၄၁ ဦးသေဆုံးခဲ့ပြီး မြောက်ပိုင်းတွင် ဟနွိုင်မှ သေဆုံးသူ ၂၀ အပါအဝင် ၄၄ ဦးရှိနေပြီ။

အလယ်ပိုင်းဒေသတွင် မိုးက လျော့သွားပြီဆိုသော်ငြား ရေလွှမ်းမိုးမှုကြောင့် နေရာတချို့ အဆက်အသွယ် ပြတ်တောက်နေသည်။ 'အဲဒီရွာတွေဆီသွားတဲ့ လမ်းတွေက အခုအထိ ရေအောက်မှာပဲ' ဟု အဆိုးရွားဆုံး ပြည်နယ်ဖြစ်သည့် ငေအန်မှ ဘေးဒုက္ခကပ်ဆိုင်ရာ အရာရှိ ဖမ်ဗီယက်က ပြောသည်။ 'သေဆုံးမှု ပိုများလာနိုင်တယ်'

[အဖွဲ့စဉ်ပိုဒ်များ၊ သတင်းဦးနဲ့ သတင်း ဆောင်းပါးဖွဲ့စည်းပုံများအကြောင်းကို အခန်း (၈) နဲ့ အခန်း (၉) တို့မှာ ပိုပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆွေးနွေးပါဦးမယ်။]

'ဘ' ခြောက်လုံး

သတင်းအားလုံးမှာ အခရာကျတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေပြီးသားဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီမေးခွန်းများကို 'ဘ' ခြောက်လုံးလို့ ခေါ်ပါတယ်။

- ဘယ်သူ** - သတင်းထဲမှာ ဘယ်သူ ပါဝင်ပတ်သက်နေသလဲ။
- ဘာဖြစ်** - အရေးကြီးတာ၊ စိတ်ဝင်စားစရာ ဘာဖြစ်သလဲ။
- ဘယ်နေရာ** - ဘယ်မှာဖြစ်တာလဲ။
- ဘယ်အချိန်** - ဘယ်အချိန်တုန်းက ဖြစ်တာလဲ။
- ဘာကြောင့်** - ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ရတာလဲ။
- ဘယ်လို** - ဘယ်လို ဖြစ်ရတာလဲ။

တစ်ခုခု ဖြစ်တယ်ဆိုရင် လူအားလုံးက အဲဒီ မေးခွန်းတွေကိုပဲ မေးတတ်ကြတယ်။ ဒီ 'ဘ' ခြောက်လုံးနဲ့ မပြည့်စုံဘူးဆိုရင် အဲဒီသတင်းဟာ ပြည့်စုံတဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်မလာနိုင်ဘူး။ ဝါရင့် သတင်းထောက်တွေတောင်မှ သူတို့ရဲ့ သတင်းတွေကို ဒီ အချက်တွေနဲ့ ချိန်ထိုးကြည့်ရလေ့ရှိတယ်။ သတင်းဦးတွေမှာ ဒီ 'ဘ' ခြောက်လုံးအတွက် အဖြေများကို မကြာခဏဆိုသလို သတင်းရဲ့ ရှေ့ပိုင်းမှာ ဖော်ပြလေ့ရှိပါတယ်။

အောက်မှာဖော်ပြထားသော ဒေသန္တရ အသံလွှင့်ကုမ္ပဏီတစ်ခုရဲ့ ထုတ်လွှင့်ချက်ပါ။

အရှေ့တောင်အာရှရဲ့ မဲခေါင်ငါးနိုင်ငံဟာ ဆန်စပါးတင်ပို့ရောင်းချတဲ့ နိုင်ငံများအသင်း တည်ထောင် ဖွဲ့စည်းဖို့ လေ့လာနေကြပါတယ်။ မဲခေါင်မြစ်နိုင်ငံများဖြစ်တဲ့ ထိုင်း၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာနိုင်ငံများပါဝင်တဲ့ ဒေသန္တရ ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲမှာ ဗီယက်နမ်ဝန်ကြီးချုပ်က ယမန်နေ့က အဲဒီလို ကြေညာလိုက်တာပါ။ ဒီနိုင်ငံတွေဟာ အာရှရဲ့ စပါးကျိုဖြစ်ကြောင်း၊ သူတို့ဆီက တင်ပို့ရောင်းချတဲ့ ပမာဏဟာ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ရဲ့ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်အထိ

ရှိကြောင်း၊ ဒါကြောင့် စားနပ် ရိက္ခာ ဖူလုံရေးအတွက် ဒီနိုင်ငံများဟာ အရေးပါတဲ့ အခန်းကဏ္ဍကနေပါဝင်နေကြောင်း သူကပြောပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ဆန်ဈေး စံချိန်ချိုးလိုက်တဲ့အတွက် ဆန်စပါးတင်ပို့ရောင်းချမှုများ ကာတဲလ်ဖွဲ့ဖို့ ကုန်ခွဲတဲ့ဧပြီက ထိုင်းနိုင်ငံက အဆိုပြုခဲ့ပါတယ်။ အာရှ ဖွံ့ဖြိုးမှုဘဏ်နဲ့ ဆန်စပါး တင်ပို့ရောင်းချတဲ့နိုင်ငံများက ဒါဟာ ငတ်မွတ်မှုနဲ့ ဆင်းရဲခွဲတေမှုကို ပိုဖြစ်စေမယ် လို့ ပြစ်တင်ဝေဖန်ကြပြီးတဲ့ နောက်မှာတော့ ထိုင်းက နောက်ဆုတ်သွားခဲ့ပါတယ်။

သတင်းမှာ ဘယ်သူ (မဲခေါင် ငါးနိုင်ငံ၊ ဗီယက်နမ်ဝန်ကြီးချုပ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးမှုဘဏ်)၊ ဘာဖြစ် (ဆန်စပါး တင်ပို့ရောင်းချတဲ့ နိုင်ငံများ အသင်း ဖွဲ့စည်းဖို့ လေ့လာတယ်)၊ ဘယ်မှာ (အရှေ့တောင်အာရှ၊ ဟန့်ဂင်)၊ ဘယ်အချိန် (မနေ့က၊ ကုန်ခွဲတဲ့ဧပြီ) ဆိုတာတွေ ပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဆိုတာကိုတစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ရှင်းပြထားတာက (နိုင်ငံများဟာ စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေးအတွက် အရေးပါတဲ့ အခန်းကဏ္ဍက ပါတယ်)။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်းအချက် အားလုံးကိုတော့ ရှင်းပြမထားဘူး။ ဈေးနှုန်းကို ထိန်းချုပ်ဖို့အတွက် ကာတဲလ်တွေဆိုတာ ဖွဲ့နေကျပါ။ ဘာကြောင့်ဆိုတာကတော့ သိပ်မရှင်းဘူး။

ထိုင်းနိုင်ငံထုတ် သည်နေရှင်းသတင်းစာက သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ကြည့်ပါဦး။

ပတ္တယားဟိုတယ် ၁၁ ထပ်မှ ရှုရှုတိုးရစ် ပြုတ်ကျ သေဆုံး

ပတ္တယား၊ ခွန်ဘူရီ- အင်္ဂါနေ့မနက်စောစောက ဤကမ်းခြေမြို့ဟိုတယ်တစ်ခုတွင် ဓာတ်လှေကားရှေ့ လသာဆောင်ပေါ်မှ ရှုရှုတိုးရစ် တစ်ယောက် ပြုတ်ကျသေဆုံးခဲ့သည်။ သေဆုံးသူမှာ အသက် ၂၈ နှစ်အရွယ်ရှိ တိုးရစ်တစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း ရဲက အတည်ပြုသည်။ ထိုလူသည် အင်္ဂါနေ့ ၁၂ : ၂၀ နာရီ

ဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ၊ ဘာက သတင်းဖြစ်စေတာလဲ

တွင် အေဒီရီယက်တစ်ပဲလှေပ်ဟိုတယ် ပတ္တယား ၁၁ ထပ်ရှိ လသာဆောင်မှနေ၍ တတိယထပ်သို့ ပြုတ်ကျလာခဲ့ကြောင်း ရဲက ပြောသည်။ ထိုသူသည် ၂၅ ထပ်တွင် သူ့ကောင်မလေးနှင့်အတူ တည်းခိုနေခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

သူတို့နှစ်ယောက် အခန်းသို့ ပြန်လာကြကြောင်း၊ သို့သော် ၁၁ ထပ်တွင် မတော်တဆ ဓာတ်လှေကားထဲမှ ထွက်လာကြကြောင်း မျက်မြင်သက်သေများက ရဲကို ပြောပြကြသည်။ ဓာတ်လှေကား စောင့်နေစဉ်အတွင်း ထိုလူလသာဆောင်မှ ပြုတ်ကျမသွားမီ သူတို့နှစ်ယောက် တစ်ယောက်တစ်လှည့် ချိပိုးဆော့ကစားနေခဲ့ကြသည်။

သတင်းထဲမှာ ဘယ်သူ (အသက် ၂၈ နှစ်ရှိ ရှုရှုတိုးရစ်၊ သူ့ကောင်မလေး၊ ရဲ၊ မျက်မြင်သက်သေတွေ)၊ ဘာဖြစ် (လသာဆောင်ပေါ်ကနေ ပြုတ်ကျသေဆုံး)၊

ဘယ်မှာ (ပတ္တယားက ဟိုတယ်တစ်ခုမှာ)၊
ဘယ်အချိန် (အင်္ဂါနေ့ မနက်အစောကြီး)၊
ဘာကြောင့်နဲ့ ဘယ်လို (လသာဆောင်နားမှာ သူ့နဲ့ သူ့ကောင်မလေးတို့ တစ်ယောက်တစ်လှည့် ချိပိုး

ကစားနေကြလို့) ဆိုတာတွေ ပါတယ်။

အခုတစ်ခါ ကမ္ဘောဒီးယား ဘာသာစကားနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ ဖန္ဒမ်းပင် သတင်းစာက သတင်းစာပိုင်းကို လေ့လာကြည့်ရအောင်။

ခန့်ဒန်ပင်၊ ဆန်ဒင် ဆရာ ချတ်ရှိ ဖန္ဒမ်းပင် ဘုရား ကျောင်းအနီး နီရီဒမ်ရိပ်သာလမ်းပေါ်ရှိ ပြည်သူ့ လုပ်ငန်းများနှင့်

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီးဌာန အဆောက်အအုံ ပြိုကျခဲ့ရာ ပြင်းထန်စွာ ဒဏ်ရာရရှိသူ သုံးဦးအပါအဝင် လူခုနစ်ဦး ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိသွားသည်။

ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီးဌာနအတွင်းဝန် မစ္စတာ အုတ်ချန်း၏ အဆိုအရ ဤအဆောက်အအုံမှာ ဝန်ကြီး ခေတိုင်လင်မ်၏ အစည်းအဝေးခန်းမဖြစ်ပြီး ၂၀၀၁ မတ် ၂၃၊ သောကြာနေ့မနက် ၈:၃၀ တွင် ပြိုကျခဲ့ခြင်းပါသည်။

သတင်းက နောက်ထပ်နည်းနည်း ကျန်ပါသေးသည်။ ဒါပေမဲ့ ဒဏ်ရာရတာ ဘယ်သူတွေလဲ ဆိုတာ လုံးဝမပါဘူး။ အဲဒါ အလုပ်သမားတွေလား၊ အောက်က ဖြတ်သွားဖြတ်လာ လူတွေလား၊ ယောက်ျားတွေလား၊ မိန်းမတွေလား၊ ကလေးတွေလား မသိရဘူး။ သိရသမျှ အဖွင့်မှာ ပါတာလေး လောက်ပဲ ရှိတယ်။ သတင်းရေးသူက ဒီအဆောက်အအုံကြီးကို ဘာအတွက် သုံးတယ်၊ သက်တမ်း ဘယ်လောက် ရှိပြီ၊ ပြီးတော့ ဒီလိုပြိုကျချိန်မှာ အစည်းအဝေးသာ လုပ်နေခဲ့ရင် ဘယ်လိုဖြစ်မယ် ဆိုတာတွေကိုပဲ ရေးထားပါတယ်။ သူက ဒဏ်ရာရရသူ ခုနစ်ယောက်ကို လုံးဝမေ့ထားပြီး အဲဒီထဲမှာ

အခန်း (၃)

သတင်း၏ အခြေခံဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ

အဆင့်မြင့်အရာရှိတွေ မပါတာကိုပဲ ကံကောင်း တယ်လို့ အလေးပေး ဖော်ပြတဲ့သဘော သက်ရောက်နေပါတယ်။

အခု ဝီယက်နမ် သတင်းစာတစ်စောင်က သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ထပ်ကြည့်ပါဦး။

စက်ဘီးသမားနှစ်ဦး ထိုင်းနိုင်ငံက ပြိုင်ပွဲမှာ ဂျာဆီဝါများ အနိုင်ရရှိ

စက်ဘီးသမားနှစ်ဦးဖြစ်သော ဟောင်သီသန်း တစ်နှင့် ငှက်သန်ကပ်တို့သည် ထိုင်းနိုင်ငံ စက်ဘီး ပြိုင်ပွဲတွင် ဂျာဆီဝါများကို အနိုင်ရရှိခဲ့ သည်။ ဟောင်သီသန်းတရုန်က အငယ်တန်း ပြိုင်ပွဲတွင် ပထမဆုဂျာဆီဝါကိုဆွတ်ခူးခဲ့သည်။ ငှက်သန်ကပ်က အမျိုးသားနိုင်ငံတကာ ပြိုင်ပွဲမှာ ဂျာဆီဝါကို အနိုင်ရခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ယင်းပြိုင် ပွဲ၌ ထိုင်း၊ ဥရောပတိုက်ကစားတန်း၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဟောင်ကောင်၊ မလေးရှား၊ ဝီယက်နမ်နှင့် ကိုရီးယားသမ္မတ နိုင်ငံတို့မှ စက်ဘီးသမား ၁၄၅ ဦး ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည်။ သူတို့က အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး အငယ် တန်းပြိုင်ပွဲများနှင့် အမျိုးသား နိုင်ငံတကာ ပြိုင်ပွဲများတွင် ပါဝင် ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

စက်ဘီးပြိုင်ပွဲနာမည်က ဘာလဲ။ ဒီပြိုင်ပွဲက အဓိကပြိုင်ပွဲကြီး တစ်ခုလား။ ဂျာဆီဝါ ဆိုတာ ဘာလဲ။ ကီလိုမီတာ ဘယ်လောက်ခရီးကို ပြိုင်ရ တာလဲ။ ပွဲကို ဘယ်နေ့က လုပ်ခဲ့တာလဲ။ ထိုင်းနိုင်ငံထဲက ဘယ်နေရာမှာ လုပ်တာလဲ။ ဘာဆုတွေ ချီးမြှင့်သလဲ။

ဒီသတင်းကို ကိုယ်က ဝီယက်နမ်သတင်းစာ တစ်စောင်အတွက် ရေးရတယ် ဆိုပါစို့။ စာဖတ်သူ တွေကို ဝီယက်နမ်စက်ဘီးသမား နှစ်ယောက်ရဲ့ အကြောင်းကို မပြောပြသင့်ဘူးလား။ သူတို့နောက် ခံနဲ့ အသက်အရွယ်၊ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံထဲက ဘယ် နေရာက ဆိုတာတွေကိုပေါ့။ ပြီးတော့ နာမည်

စာလုံးပေါင်း 'တမ်' နဲ့ 'တရန်' မတူတာကိုလည်း သတိထားကြည့်ပါ။

ဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ

'ဘ' ခြောက်လုံးလိုပဲ အရေးကြီးတာက ' ဒီ တော့ ဘာဖြစ်လဲ' ဆိုတာပဲ။ ကိုယ်ကတော့ စာဖတ် သူတွေကို သတင်းတွေရေးပြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က ငါတို့ ဒီသတင်းတွေ သိဖို့လိုရဲ့လား ဆိုတာကိုပါ သိချင်ကြတယ်။ ဒီသတင်းကို ဖတ်လို့ ငါ ဘာအကျိုး ရှိမှာလဲလို့ မေးခွန်းထုတ်တတ်ကြတယ်။ ဒီတော့ ကိုယ်က စာဖတ်သူကို သတင်းအချက်အလက်တွေ ပေးရုံသက်သက်တင်မက ဒီသတင်းရဲ့ ထူးခြားချက် တွေကိုပါ ရှင်းပြပေးရမယ်။

သတင်းစာဆရာတွေဟာ မကြာခင်က ဆိုသလိုပဲ ရှုပ်ထွေးတဲ့ နိုင်ငံရေး အခြေအနေ လတ်တလော တိုးတက်မှုအကြောင်းကို ရေးသားတင်ပြတတ်ကြ ပေမဲ့ အဲဒီ တိုးတက်မှုအကြောင်းကိုတော့ မရှင်းပြ ကြဘူး။ ဒါမှမဟုတ် သူတို့က ဘက်ပေါင်းစုံက စွပ်စွဲ ပြောကြားချက်တွေကို အပြည့်အစုံ ရေးသားဖော်ပြ ပေမဲ့ ဒီအငြင်းပွားမှုကိုစွဲက ဘာကြောင့်အရေးကြီးရ တာလဲဆိုတာကိုတော့ မရှင်းပြကြဘူး။

သတင်းရေးမယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အမြဲ မေးရမှာက-

- ဒီဖြစ်ရပ်မှာ တကယ်အရေးကြီးတာဘာရှိလဲ။
- ကိုယ့်ပုဒ်ရဲ့သတ်၊ ကိုယ့်စာဖတ်သူတွေအနေနဲ့ ဒီအကြောင်းအရာကို ဘာကြောင့် သိဖို့လိုတာလဲ။
- သူတို့ဘဝတွေအပေါ် ဘယ်လို သက်ရောက်မှု ရှိလဲ။

တကယ်လို့ စာဖတ်သူတွေအနေနဲ့ စိတ်ဝင်စား မှု ရှိမှာမဟုတ်ဘူးလို့ထင်ရင် အဲဒီသတင်းဟာ ရေး လောက်တဲ့ သတင်းမဟုတ်ပါဘူး။

ဒီအခန်းမှာ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံက အထည် ချုပ်အလုပ်ရုံတွေ ပိတ်လိုက်တဲ့အကြောင်း ဖော်ပြ

စီးပွားရေးမူဝါဒက လမ်းပေါ်ကလူတွေအပေါ် ဘယ်လို သက်ရောက်လဲဆိုတာ ရှင်းပြပေးပါ

ထားတဲ့ ရှေ့ပိုင်းကနမူနာမှာ ဒုတိယစာပိုဒ်က ' ဒီ တော့ ဘာဖြစ်လဲ' ဆိုတာကို အဖြေပြထားပါတယ်။

လောလောဆယ်တွင် အလုပ်သမား ၃၀၀၀ ကျော်ကို အလုပ်မှ ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရပြီး အခြေအနေ မတိုးတက်လာပါက နောက်ထပ် အလုပ်ပြုတ်ကြလိမ့်ဦးမည်ဟု သူက ပြောသည်။

မြန်မာနိုင်ငံက ရေလွှမ်းမူပြ မြေပုံသစ်အကြောင်း သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ ဒါဟာ ဘာကြောင့် အရေးကြီး တယ် ဆိုတာကို ပထမဝါကျမှာ (မျဉ်းသားထားတဲ့ စကားလုံးတွေအားဖြင့်) သတင်းထောက်က ရှင်းရှင်း လင်းလင်း တင်ပြထားပါသည်။

အဆောက်အအုံသစ်များတွင် ဖြစ်လာနိုင်သော ရေကြောင်းပျက်စီးမှုကို ကာကွယ်ရာတွင်

အထောက် အကူဖြစ်မည့် ရေလွှမ်းမူ အန္တရာယ်ပြမြေပုံကို ရေးဆွဲရာ ပြီးလုနီးနေပါပြီ။ ယင်းရေးဆွဲမှုကို မေ နာဂစ်မုန်တိုင်း တိုက်ခတ်ဖျက်ဆီးခံရပြီးနောက် ဂူလိုင်မှာ စတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ အသစ်ဖြစ်လာတဲ့ ငှက် တုပ်ကွေးဟာ ဘာကြောင့် စိုးရိမ်စရာကောင်းတယ် ဆိုတာကို ဘန်ကောက်ပို့စ်မှာ ဖော်ပြထားတာကို ပြောပြပါမယ်။ မျဉ်းသားထားတဲ့ အပိုင်းတွေကို ကြည့်ပါ။

ဆုခိုထိုင်းမှာ ငှက်တုပ်ကွေးအသစ်ဖြစ်

မြောက်ပိုင်းပြည်နယ် ဆုခိုထိုင်းရှိ ဌာနေ ကြက် မွေးမြူရေးခြံတစ်ခုတွင် ငှက်တုပ်ကွေး တွေ့ရှိခဲ့

ရာ H5N1 တုပ်ကွေးဗိုင်းရပ်အသစ် ဖြစ်ပွားလာ ပြီးလားဟု စိုးရိမ်မှုတိုးလာသည်။ ထောင်ဆာ လီယမ်ခရိုင်မှ ကြက်သေကောင်တစ်ကောင်ကို ဓာတ်ခွဲခန်းစစ်ဆေးချက်အရ ကြက်သည် H5N1 ရောဂါရပြီး သေဆုံးခြင်းဖြစ်သည်ဟု သိရကြောင်း မွေးမြူရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဌာန အကြီးအကဲ ဆက်ချိုင်းသရီဘွန်ဆူးက ပြောသည်။ ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှု မရှိရအောင် ခြံရံ ဌာနေကြက် ၁၇ ကောင်စလုံးကို ဖယ်ရှား ပစ်ခွဲကြောင်း မစ္စတာဆက်ချိုင်းက ပြောသည်။

ကုန်ခွဲသည့်သီတင်းပတ်က ရောဂါ ထိန်းချုပ်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်အတွက် ရောဂါ ဖြစ်သော ကြက်ခြံအနီးတစ်ဝိုက်ကို ငှက်တုပ် ကွေးဖြစ်ပွား ရာဇန်အဖြစ် ဌာနက ကြေညာခဲ့ ကြောင်း သူက ပြောသည်။

ယခုနှစ်အတွင်း ဤဖြစ်ပွားမှုမှာ တတိယ အကြိမ်ဖြစ်သည်။ ပထမနှစ်ကြိမ်မှာ ဇန်နဝါရီ တုန်းက နာခွန်ဆာဝမ်မှ ချမ်ဆန်းခရိုင်နှင့် ပီချစ်မှ ဆက်လက် ခရိုင်ခွဲတို့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ သည်။

'ဗိုင်းရပ်က ငှက်တွေကနေတစ်ဆင့် လူတွေ ဆီ ကူးမလာရအောင် ဌာနအနေနဲ့ ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းတွေနဲ့ နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သွားပါမယ်' ဟု မွေးမြူရေးဌာန အကြီးအကဲက ပြောသည်။ ငှက်တုပ်ကွေး ပြန်ပေါ်လာသည့် အကြောင်းကို ဌာနက ကမ္ဘာ့တိရစ္ဆာန် ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးထံ ယနေ့ သတင်းပေးပို့မည်ဖြစ်သည်။ ရေခဲရိုက် ကြက်သား တင်ပို့မှုကို ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရ ဖွယ်ရှိသည်။

ရောဂါက ဆောင်းရာသီတွင် အမြဲပေါ်လာ တတ်သည့်အတွက် ငှက်တုပ်ကွေးကို အရှိန်မြှင့် စောင့်ကြည့်နေရန် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဝန်ကြီး ဆွန်ဆက် ပရီဆာနာ နန်တကူးလ်က အမိန့်ပေး ထားသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်ကစပြီး စုစုပေါင်းလူ ၂၅ ဦး ရောဂါရခဲ့ကာ ၁၇ဦးသေဆုံးခဲ့သည်။

သတင်းက ငှက်တုပ်ကွေးဟာ အကြောင်းအချက်အတော်များများကြောင့် အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ ပြောပြပါတယ်။ ပထမ H5N1 ဗိုင်းရပ်ကြောင့် ရောဂါဖြစ်ပွားမှု အသစ် ဖြစ်လာနိုင်တယ်ပေါ့။ နောက်ပါကျက ဗိုင်းရပ်ကြောင့် လူ ၁၉ ယောက် အသက်ဆုံးခဲ့ရပြီးပြီ ဒါမှမဟုတ် ရောဂါရသူ ဦးရေရဲ့ ၆၈ ရာခိုင်နှုန်း ရှိတယ်ဆိုတာကို စာဖတ်သူတွေကို သတိပေးထားပါတယ်။ ဒါဟာ တကယ် အန္တရာယ် ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အရေးကြီးတယ်ပေါ့။ ဒုတိယ အဆင့် 'ဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ' က ငှက်တုပ်ကွေးကြောင့် ရေခဲရိုက် ကြက်သားတင်ပို့မှု ခနာရပ်သွားနိုင်တယ် ဆိုတာပါပဲ။ တစ်ခုရှိတာက ထိုင်းဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ရေခဲရိုက် ကြက်သား တင်ပို့ရောင်းချတဲ့ ထိပ်သီးနိုင်ငံ များထဲမှာ ပါတယ်ဆိုတာကိုတော့ သတင်းက စာဖတ်သူတွေကို မပြောပြနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါကလည်း စီးပွားရေးရဲ့ အရေးကြီးတဲ့အပိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဆက်စပ်မှုအစဉ်နှင့် နောက်ခံသမိုင်း

စာဖတ်သူအနေနဲ့ ကိုယ့်သတင်းကို နားလည်ဖို့ အတွက် တခြားအချက်အလက်တွေကိုလည်း သိဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာကို မမေ့ပါနဲ့။ သင့်အနေနဲ့ သတင်းထဲမှာ ဆက်စပ်မှုအနေနဲ့ နောက်ခံသမိုင်းကို အကျဉ်းချုပ်ပြီး ထည့်သွင်း ဖော်ပြပေးရပါမယ်။ ဆက်စပ်မှုအစဉ်ဆိုတာက လက်ရှိယေဘုယျ အခြေ အနေနဲ့ အဖြစ်အပျက်သစ်တို့ရဲ့ ဆက်နွယ်နေတာ ကိုဆိုလိုပါတယ်။ နောက်ခံသမိုင်းကတော့ ဒီဖြစ်ရပ်နဲ့ ဆက်နွယ်နေတဲ့ အတိတ်က ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာကို ဆိုလိုတာပါ။ ဥပမာ ဆိုပါစို့၊ ကိုယ်က အစိုးရရဲ့ စီးပွားရေးမူဝါဒသစ်တစ်ရပ် အကြောင်းကို ရေးမယ်ဆိုရင် အစိုးရဟာ တခြား သော အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများရဲ့ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်းကို အမိလိုက်နိုင်အောင် ကြိုးစားတာ ဖြစ်ကြောင်း (ဒါက ဆက်စပ်မှုအစဉ်) စာတစ်ပိုဒ်နဲ့ အစိုးရရဲ့ ယခင်ကစီးပွားရေးမူဝါဒ (နောက်ခံသမိုင်း) စာတစ်ပိုဒ်ကို ထည့်ရေးထားပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ Vietnam

Investment Review စာစောင်က အရှေ့ဥရောပမှာ နေထိုင်နေတဲ့ ဗီယက်နမ်လူမျိုးတွေ ဌာနေကို ပြန်လာမယ်ဆိုရင် ဟန့်ရှင်မြို့တော်မှာ အိမ်ရာဈေးနှုန်း တွေ မြင့်တက်လာနိုင်တဲ့အကြောင်းကို ဆွေးနွေးပြ ထားပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာ နောက်ခံအကြောင်းကို လည်း အခုလို ထည့်ရေးထားပါတယ်။

၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များက ယခင်အရှေ့ ဂျာမနီ နိုင်ငံမှ ဗီယက်နမ် အလုပ်သမားများ အစုလိုက် အပြုံလိုက် ပြန်လာကြပြီး ဟန့်ရှင်တွင် အိမ်ဝယ်ကြရာ အိမ်မြေဈေးများ နှစ်ဆ တက်သွားခဲ့ရသည်။

သို့သော် ၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှောင်းပိုင်းသို့ ရောက်လာသော အခါတွင်မူ ပြည်တော်ပြန်များ၊ နိုင်ငံခြားသားများနှင့် ဟန့်ရှင်သူဌေး လက်သစ် များကဲ့သို့ အိမ်ရာသစ် ဝယ်ယူသူများအတွက် ရည်ရွယ်ကာ ဟန့်ရှင် အိုးအိမ်ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် အလှအယက် ရင်းနှီးလုပ်ကိုင် လာကြရာ ဝယ်လို့အားထက် အိမ်ရာများက ပိုလျှံလာခဲ့သည်။

အခု ကမ္ဘောဒီးယား လွတ်လပ်ရေးနေ့ ကျင်းပပုံ အကြောင်း ဝါယာဆားပစ် သတင်းပေးပို့ချက်မှ ပထမ စာပိုဒ်နှစ်ပိုဒ်ကို ကြည့်ကြရအောင်။ ပထမစာပိုဒ်က

သတင်း။ ဒုတိယစာပိုဒ်မှာ ဆက်စပ်မှု၊ အစဉ်၊ နောက်ခံသမိုင်းနဲ့ ဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ ဆိုတာတွေ ပါတယ်။

ဖန္ဒမ်းပင်- ပြင်သစ်တို့ထံမှ လွတ်လပ်ရေး ရရှိခြင်း ၅၅ နှစ်မြောက် နှစ်ပတ်လည်နေ့ကို ယမန်နေ့က ကျင်းပရာ ၁၇ရပ်နှင့်အတူ အခမ်း အနားသို့ တက်ရောက်လာသည့် ဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်က ကမ္ဘောဒီးယား တပ်မတော်ကို အင်အားတောင့်တင်းလာအောင် လုပ်ဆောင် မည်ဖြစ်ကြောင်း ကတိပေးခဲ့သည်။

ဝန်ကြီးချုပ်၏ပြောဆိုချက်သည် ၁၁ ရာစု ခေတ် ပရိပဟာရ်ဘုရားကျောင်းအနီးတွင် ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် ထိုင်းတပ်များအကြား တင်းမာနေချိန်၌ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ကုန်ခဲ့သည့်လက ပစ်ခတ်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ နယ်စပ်စစ်ပွဲဖြစ်လာမလား ဟူ၍ စိုးရိမ်ခဲ့ကြ သည်။

ဆက်စပ်မှုအစဉ်က နှစ်နိုင်ငံအကြား တင်းမာ နေမှုပါ။ နောက်ခံသမိုင်းက ကုန်ခဲ့တဲ့လက နှစ်နိုင်ငံကြား ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ပဋိပက္ခဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ က စစ်ဖြစ်လာမှာကို စိုးရိမ်နေကြတာကို ဆိုတာ။

အခန်း (၄)

သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်အတွက် လိုအပ်ချက်

အခန်း (၄)

သတင်းကောင်း တစ်ပုဒ်အတွက် လိုအပ်ချက်

သတင်းရဲ့ အခြေခံ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ အကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့ ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ အခု သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်အတွက် လိုအပ်ချက်တွေကို ကြည့်ကြရအောင်ပါ။ ဒီအချက်တွေထဲမှာ အချက် အလက်မှန်များကို ရရှိခြင်း၊ အချက်အလက်တွေ ရရှိတဲ့ ရင်းမြစ်ကို ဖော်ပြခြင်း၊ ဘက်လိုက်မှုကင်းခြင်း၊ မျှမျှတတနဲ့ ကြားနေခြင်း၊ အကြောင်းအချက် ပြည့်စုံခြင်းတို့ ပါဝင်ပါတယ်။

တိကျမှု

အထက်ပါ အချက်တွေထဲက အရေးကြီးတဲ့ အချက်က သတင်းစာဆရာဟာ အချက်အလက်မှန် ကို ရရှိရပါမယ်။ ဒီလိုမှမဟုတ်ရင် စာဖတ်ပရိသတ်က ကိုယ့်သတင်းစာကို ဝယ်ဖတ်တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ ချွတ်ချော်မှားယွင်းမှုများက ကိုယ့်ကို သတိပေးတဲ့ သတင်းရင်းမြစ်ကိုရော၊ စာဖတ်ပရိသတ်ကိုပါ ဒုက္ခ ရောက်စေတတ်ပါတယ်။ သတင်းစာရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာပါ ကျဆင်းပြီး ငွေကြေး ဆုံးရှုံးရတတ်တယ်။ ဒီမီဒီယာ အဖွဲ့အစည်းပေါ်မှာ စာဖတ်သူက မယုံကြည်တော့ဘဲ နောက်သတင်းစာကို ပြောင်းဖတ်မယ်။ ဒါဟာ စီးပွားရေးအတွက် ဆိုးတာပေါ့။

ဒါကြောင့် တစ်ခုခုကိုပုံပြီးတော့ မယုံလိုက်ပါနဲ့။ အမြဲတမ်း ထပ်ပြီးတော့စုံစမ်းပါ။ မှန် မမှန် စစ်ဆေးပါ။

တိကျမှုဆိုတဲ့ သဘောက အားလုံးကို အနုစိတ်ပြီး ဂရုစိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါက နာမည် စာလုံးပေါင်းလို၊ ရာထူးရာခံလို၊ နေရာလိုဟာမျိုးက နေ့ စတယ်။ အဲဒါကနေ တစ်ဆင့်တက်ရင်း သတင်း ထုတ်ပြန်ချက်က အချက်အလက်တွေ မှန် မမှန် စိစစ်တာမျိုး၊ တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ ပြောဆိုချက်ကို

ပြောတဲ့အတိုင်း တိတိကျကျ ကောက်နုတ် ဖော်ပြပေး တာမျိုး၊ ဒါမှမဟုတ် သူ့အမြင်ကို တိတိကျကျ ဖော်ပြပေးတာမျိုး လုပ်ရပါမယ်။

စာလုံးပေါင်းမှားတာကို 'အရေးမကြီးလောက် ဘူး' လို့ ထင်တတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အကယ်၍ ကိုယ်က တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ နာမည်ကို စာလုံး ပေါင်းမှားပြီး ရေးလိုက်တဲ့အခါ အဲဒီနာမည် စာလုံး ပေါင်း အမှန်ကို သိထားတဲ့စာဖတ်သူက 'နာမည်ကို တောင် မှန်အောင် မရေးနိုင်တာ၊ သတင်းထဲမှာ တခြားဘာတွေ မှားနေဦးမလဲ မသိဘူး' တွေးမိလာ မယ်။ ကိုယ့်ကို သတင်းပြောပြလိုက်တဲ့ အဲဒီ ကာလ က်ရှင်ဟာလည်း သူ့နာမည်စာလုံးပေါင်း အမှားကြီး တွေရင် စိတ်ဆိုးမယ်။ ကိုယ့်ကိုလည်း ယုံတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် နာမည်ကို သေချာအောင် မေးပါ။ လိပ်စာကတ်ပြား တောင်းယူပါ။ တယ်လီဖုန်း လမ်းညွှန်စာအုပ်တွေထဲမှာ ကြည့်ပါ။ ဦးအောင်ဆန်း လား၊ ဦးအောင်စန်းလား၊ ဦးကျင်မောင်လား။

အသေးစိတ်အားလုံး စိစစ်ပြီးတာ သေချာပါစေ

ဦးကြင်မောင်လား စသဖြင့်ပေါ့။

စာစောင်တစ်ခုမှာ တစ်ခုခု မှားသွားတယ်ဆိုရင် ပြဿနာမျိုးစုံ တက်နိုင်တယ်။ ကမ္ဘောဒီးယား သတင်းစာတစ်စောင်က သူတို့ဆီက နာမည်ကြီး ကွန်ခုံးတစ်မျိုးဟာ အိတ်စ်ဗိုင်းရပ်ပိုး ကူးစက်စေနိုင် တယ်လို့ ရေးသားဖော်ပြမိတဲ့အတွက် လူတွေထဲမှာ အုတ်အော်သောင်းတင်း ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကို အစိုး ရက သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်ပြီးတော့ အဲဒီ သတင်းမှားတဲ့အကြောင်း ငြင်းဆိုခဲ့ရတဲ့အထိ ဖြစ်ခဲ့ ပါတယ်။ သတင်းစာကလည်း 'မိမိတို့ မှားယွင်း ဖော်ပြမိတဲ့အကြောင်း' တောင်းပန်ခဲ့ရပါတယ်။

သတင်းတွေဆိုတာက အချိန်မီအောင် လိုက်ရ၊ ရေးရတာပို မှားရတယ်ဆိုတာ တကယ်ဆိုတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုမှားတဲ့အတွက် ဆင်ခြေပေးလို့ မရဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီလိုမှားတယ်ဆိုတာက လက် လွတ်စပယ်လုပ်လို့၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ်ရတဲ့သတင်း မှန် မမှန်ကို ဝီရိယစိုက်ပြီး ပြန်မစစ်လို့ ဖြစ်ရတာ ကြောင့်ပါ။

စိစစ်ဝေဖန်ခြင်း

စိစစ်ဝေဖန်ခြင်းမရှိဘဲနဲ့ အပြစ်ကင်းစင်တဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ဘယ်တော့မှ မရနိုင်ပါဘူး။ ဖြစ်နိုင်ရင် အဖြစ်အပျက်တစ်ခုကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင် မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ သွားကြည့်ရမယ်။ အဲဒီလို မလုပ် နိုင်ရင် မျက်မြင်တကယ် တွေ့ထားတဲ့သူကို မေးပြီး အတည်ပြုချက်ယူရမယ်။ ကိုယ်ရတဲ့ သတင်း မှန် ကန်ကြောင်း အထောက်အထားတွေကိုလည်း ရှာရ ပါမယ်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ ၁၉၉၇ ရုနစ်တုန်းက တိုက်ပွဲတွေ ဖြစ်ပွားခဲ့ချိန်မှာ ဆီယင်ရီ (ပဲ)ပြည်နယ် အရာရှိတစ်ယောက်က ဒီနယ်မှာ ဘာပြဿနာမှ မရှိဘူးဆိုပြီး သတင်းထောက်ကို ပြောလိုက်တယ်။ အဲဒီအရာရှိက ဖန္ဒမ်းပင်မှာပဲ တိုက်ခိုက်မှုတွေ ဖြစ် နေတာလို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းထောက်က ဟိုအဝေးဆီက ပစ်သံခတ်သံတွေကို ကြားနေတယ်။ အစိုးရအရာရှိ ပြောတာကို သူမယုံဘူး။ ဒါနဲ့ သူ

ဆေးရုံကို သွားတယ်။ အဲဒီမှာ သေနတ်မှန်လာတဲ့ ကလေးတစ်ယောက်ကို ဆရာဝန်တွေက ကုသပေး နေတာ သူ တွေ့ရတယ်။ ကလေးရဲ့ ဆွေမျိုးတွေက လယ်သမား အဘိုးအိုနှစ်ယောက် သေဆုံးသွားခဲ့ ကြောင်း ပြောပြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာဆရာဟာ ဒဏ်ရာရလာတဲ့ စစ်သားတစ်ယောက်ကိုမှ မတွေ့ ရဘူး။ အဲဒီတော့ မြို့ပြင်မှာရှိတဲ့ စစ်ဆေးရုံကို သူ သွားကြည့်တယ်။ အဲဒီမှာ ဒဏ်ရာရလာတဲ့ စစ်သား တွေကို တွေ့ရတဲ့အပြင် တချို့တိုက်ပွဲမှာ ကျတဲ့ အကြောင်းကိုလည်း သိခဲ့ရတယ်။ ဒါနဲ့ သတင်း ထောက်က စစ်သားတွေ တိုက်ပွဲမှာကျတယ် ဆိုတာ သေချာအောင် အလောင်းတွေကို မီးသင်္ဂြိုဟ်တဲ့ ဘုရားကျောင်းဆီ ထပ်သွားပြီး ကြည့်ခဲ့တယ်။

၂၀၀၄ ခုနှစ် ဆူနာမီဖြစ်တုန်းက အာရှတစ်လွှား လူတွေ သန်းချီသေဆုံးကျတယ်လို့ ဆိုကြပေမဲ့ မြန်မာ နိုင်ငံက တာဝန်ရှိသူတွေကတော့ သေဆုံးသူ ၁၀၀ တောင် မရှိဘူးလို့ ဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ သတင်းစာဆရာ တွေ ဆိုတာက စိစစ်ဝေဖန်တတ်ကြတယ်။ ရန်ကုန်ကနေ ဝေးလံသွားပြီး သွားလာရခက်ခဲတဲ့ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် ကမ်းခြေနေရာဆီကို သတင်းထောက်တစ်ယောက်က အရောက်သွား ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီး သတင်းထောက်ဟာ သုံးနာရီကြာ ဘတ်စ်ကားစီးသွားပြီးနောက် နာရီ အတော်ကြာ ခြေကျင်သွားခဲ့ရတယ်။ သူကိုယ်တိုင် မျက်မြင်လေ့လာမှုတွေရယ်၊ ရွာတွေမှာ အင်တာဗျူး လုပ်ခဲ့တာတွေရယ်အရ တကယ်တမ်း ပြောရရင် သူ ရောက်ခဲ့တဲ့ နေရာတွေမှာ လူအသေအပျောက် မရှိ သလောက်ပဲဆိုတာ သိခဲ့ရပါတယ်။ နောက်ပိုင်းကျ တော့ နိုင်ငံတကာ ကယ်ဆယ်ရေး အေဂျင်စီတစ်ခုက တာဝန်ရှိသူတစ်ယောက်ရဲ့ တံငါသည်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံ ပြောဆိုအပြီး ကောက်ချက်ချတာတွေကျတော့ လုံးဝ တခြားစီ ဖြစ်သွားပြန်ရော။ တကယ့်ကိန်းဂဏန်း အမှန်က ကနဦးခန့်မှန်းချက်ထက် ဆယ်ဆလောက် ပိုတယ်လို့ ခန့်မှန်းပါတယ်။

အထောက်အထားတွေကိုလည်း မှန် မမှန် စိစစ်ကြည့်ရမယ်။ တကယ်လို့ ကိုယ်က အဲဒီလို မလုပ်မိရင် ထောင်ချောက်ဆင်တဲ့ အကွက်ထဲ

သတင်းဖြစ်ရပ်တွေက အမြဲတမ်းတော့ လူသိမခံချင်ဘူး

ကိုယ်ကျသွားနိုင်တယ်။ တစ်ညမှာ ကမ္ဘောဒီးယား သတင်းစာတိုက် တစ်တိုက်စီကို ဖက်စ်ဝင်လာတယ်။ စာထဲမှာ အာဏာရပါတီဥက္ကဋ္ဌသစ် တက်တော့ မယ်လို့ ပါတယ်။ နိုင်ငံရဲ့ အစွန်အဖျားတစ်နေရာမှာ ပါတီဝင်တွေက အထူးအစည်းအဝေးပွဲ ကျင်းပပြီး ခေါင်းဆောင်သစ်ကို မဲပေးရွေးချယ်ခဲ့တာတဲ့။ အချိန်က နှောင်းနေပြီပဲ ဒီသတင်း မှန်မမှန် စိစစ်နေဖို့ အချိန်မရှိတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာက အဲဒီ သတင်းကို ဖော်ပြလိုက်တယ်။ သတင်းက သတင်း မှား။ နောက်တစ်နေ့မှာ ပါတီတာဝန်ရှိသူများက အဲဒီလိုအစည်းအဝေးမျိုး မလုပ်ခဲ့ဘူးလို့ ရှင်းကြတယ်။

သတင်းစာဆရာတွေအနေနဲ့က သတင်းကို ဘယ်အချိန်မှာ အပြီးအပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချိန် ရှိထားတော့ ကောလာဟလတွေကို ကိုင်တွယ်ရတာ အတော်ခက်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးသမားတွေနဲ့ တချို့ လူတွေက သူတို့အကျိုးအတွက် သတင်းစာဆရာ တွေကို ခုတုံးလုပ်ပြီး သူတို့နဲ့ပြိုင်ဘက်တွေကို လူဆိုး တွေလို့ အများက ထင်သွားအောင် လုပ်တတ်ကြ

တယ်။ ကောလာဟလတွေကို ဘယ်တော့မှ မဖော် ပြပါနဲ့။ အဲဒီသတင်းထွက်ပေါ်လာတဲ့ ရင်းမြစ်ဆီကို တည့်တည့်လိုက်ပါ။ အထောက်အထား သက်သေ ပြခိုင်းပါ။ ကောလာဟလ အပြောခံရတဲ့သူနဲ့ တွေ့မေးပါ။ ကောလာဟလ မှန်ကန်ကြောင်း ကိုယ် ကိုယ်တိုင်က သက်သေမပြနိုင်ရင် လုံးဝ သတင်းမ ဖော်ပြပါနဲ့။

အမှားတွေပါလာရင် သတင်းစာရဲ့ သိက္ခာ ကျတတ်ပါတယ်။ ဒါတင်မကသေးဘူး။ ငွေကုန်ကြေး ကျလည်း များတတ်ပါတယ်။ ဟောင်ကောင် သတင်းစာတစ်စောင်က ကမ္ဘောဒီးယားဘုရင် နိရို ဒမ်သီဟာနုရဲ့ သားတစ်ယောက်ဟာ တိတ်တိတ် ပုန်းရခဲ့တာဖြစ်ကြောင်း အဓိပ္ပာယ်ရအောင် ရေးထားတဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ဖော်ပြခဲ့ဖူးတယ်။ ဒီ သတင်းဟာ မှားကြောင်းနဲ့ မိမိရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာပါ ထိခိုက်ရကြောင်း ဘုရင်သီဟာနုက ပြောပါတယ်။ သူက နှစ်နာကြေး ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာ တရား စွဲတောင်းဆိုမယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ခဲ့ပါတယ်။ အကယ်

၍ ငွေကြေးမတောင့်တင်းလှတဲ့ သတင်းစာကလေး တစ်စောင်သာ ဒီလို အလျော်ပေးရမယ်ဆိုရင် လုပ်ငန်းတောင် လုံးဝ ရပ်သွားနိုင်ပါတယ်။

လေယာဉ်ကွင်းအသစ် ပြေးလမ်းတွေမှာ အက် ကြောင်းတွေ ပေါ်လာတယ်ဆိုပြီး ဘန်ကောက် သတင်းစာတစ်စောင်က မကြာသေးမီကလေးတုန်း က ရေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာက သတင်းရင်း မြစ်နာမည်ကို မဖော်ပြသလို ဒီအက်ကြောင်းတွေကို ဘယ်သူတွေမြင်လဲဆိုတာကိုလည်း စိစစ်ဝေဖန်မှု မလုပ်ဘူး။ လေဆိပ်အုပ်ချုပ်ရေးဌာနက သတင်းစာ ကို တရားစွဲပါလေရော။ ဒါပေမဲ့ အဆုံးကျတော့ ပြေးလမ်းတချို့ နေရာတွေမှာ အက်ကြောင်းတချို့ တကယ်ရှိနေတာမို့ တရားစွဲတာကို ပြန်ရပ်သိမ်း လိုက်ရတယ်။ သတင်းစာလည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အားဖြင့်တော့ ဂုဏ်သိက္ခာကို ပြန်အဖတ်ဆည်နိုင် ခဲ့ပါတယ်။

မွေမိဌာန် ကျကျ

သတင်းစာဆရာတွေအနေနဲ့ သတင်းတွေကို ရေးသားတင်ပြတဲ့နေရာမှာ မိမိရဲ့အမြင်နဲ့ ခံစားချက်တွေကို ဘေးဖယ်ထားပြီး အချက်အလက်ကို သာလျှင် ပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အချက်အလက် တွေနဲ့ အမြင်တွေ ရောထွေးနေမယ်ဆိုရင်တော့ စာဖတ်သူအနေနဲ့ သတင်းကနေ တိကျတဲ့အချက် အလက်တွေကို ဘယ်တော့မှရနိုင်မှာ မဟုတ်တော့ ဘူး။ သတင်းစာဆရာတွေအနေနဲ့က ကိုယ့်ပေး လိုက်တဲ့ အချက်တွေအပေါ် အခြေခံပြီး စာဖတ် ပရိသတ်က သူတို့ဘာသာသူတို့ တွေးကြည့်စေဖို့ပါပဲ။ ဒီလိုဆိုလိုက်လို့ ကိုယ့်သတင်းစာဟာ အကြောင်းကိစ္စတစ်ရပ်ပေါ်မှာ ရပ်တည်ချက် မထားရ ဘူးလို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ရပ်တည်ချက် ထားနိုင်ပါတယ်။ ထားလည်းထားသင့်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို သဘော ထားအမြင်တွေကို သတင်းတွေနဲ့ သီးခြားခွဲထားပြီး အယ်ဒီတာ အဘော်၊ သဘောထားအမြင်နဲ့ သုံးသပ်ချက်ကဏ္ဍများမှာ သီးသန့် ဖော်ပြရပါမယ်။ ဒါက သတင်းစာရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကိုလည်း

ပိုတက်စေပါတယ်။

အရှေ့တောင်အာရှက အစိုးရတွေ၊ ဒါမှ မဟုတ် နိုင်ငံရေးပါတီတွေက ထိန်းချုပ်ထားတဲ့ သတင်းစာ များမှာတော့ သဘောထားအမြင်တွေကို 'သတင်း' တွေထဲမှာပဲ ရောထည့်ပြီး ရေးသားဖော်ပြလေ့ ရှိပါတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယားဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ သတင်း စာတစ်စောင်ရဲ့ မကြာသေးခင်က သတင်းတစ်ပုဒ် ထဲမှာ အစိုးရ ထိပ်တန်းအရာရှိကြီး တစ်ယောက်ကို 'ငွေမျက်နှာကိုပဲကြည့်သူ၊ ရေညှိတွေကြားထဲ ပုန်းနေ သည့် မိကျောင်းကဲ့သို့ အဂတိအပေါင်း သရဖူ ဆောင်းသူ၊ ပဒေသရာဇ် အတွေးအခေါ်ရှိပြီး အာဏာရှင်ဆန်သူ ... ကွန်မြူနစ်တစ်ယောက်' လို့ စွပ်စွဲ ရေးသားထားပါတယ်။ ဒါဟာ 'ကျေးလက် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဝန်ကြီးဌာန အရာရှိများရဲ့ ပြောပြချက် အရ ဖော်ပြတာ' လို့သတင်းက ဆိုပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ အရာရှိတွေရဲ့ နာမည်ကို မဖော်ပြသလို စွပ်စွဲ ချက်အတွက် သက်သေအထောက်အထားတွေ လည်း မပြနိုင်ခဲ့ဘူး။

ဒါမျိုးက နိုင်ငံရေးသတင်းမျိုးမှတင် မဟုတ်ပါ ဘူး။ လူမှုရေး၊ အားကစား၊ မှုခင်းတို့အပြင် သဘာ ဝဘေးအန္တရာယ်ကပ်ကြီးများ အပေါ်မှာတောင်မှပဲ သတင်းစာဆရာ အတော်များများက သတင်းတွေ ထဲမှာ သူတို့ရဲ့ ပုဂ္ဂလအမြင်တွေကို ထည့် ထည့် ရေးနေကြတယ်။

အဲဒီလိုဆိုရင် သတင်းက ရာနှုန်းပြည့် သမာသမတ် ကျတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေ သတင်းရေးတဲ့အခါမှာ ခံစားချက်တွေ၊ အမြင်တွေ ကိုယ်စီရှိတာ ချည်းပါပဲ။ သတင်းစာဆရာ ကောင်းက သူစိတ်ကိုသူ ထိန်းနိုင်တယ်။ ဆင်းရဲမွဲတေ နေတဲ့ ကျေးရွာသားများရဲ့ ပြဿနာတွေကို ကိုယ်မြင် တွေ့ရပြီး စိတ်ဆိုးဒေါသ ဖြစ်လာတဲ့ သတင်းစာဆရာ တစ်ယောက်ဟာ ဒီအကြောင်းကို အများလူထု သိအောင် သတင်းရေးပြီး အစိုးရအနေနဲ့ အရေး ယူဆောင်ရွက်လာရအောင် တွန်းအားပေးရမယ်လို့ စဉ်းစားမိသွားတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာဆရာ ဆိုတာကကိုယ်တိုင် ဘယ်လောက်ပဲ ခံစားရပါစေ

သတင်းကိုတော့ တိတိကျကျနဲ့ မျှမျှတတပဲ ရေးရပါမယ်။

သိပ်မကြာသေးတဲ့ ကာလအထိ ကမ္ဘောဒီးယား သတင်းစာတွေက သဘောထားအမြင်သက်သက် ကြီးပဲ ရေးသားဖော်ပြခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခုတော့ သတင်းအစစ်တွေကို ရေးလာကြပါပြီ။ အဲဒီသတင်းစာ တွေထဲမှာ လွတ်လပ်တဲ့ သတင်းစာများအပြင် အစိုးရ လိုလားတဲ့ သတင်းစာများနဲ့အစိုးရကို ဆန့်ကျင်တဲ့ သတင်းစာတွေပါပါတယ်။ ဒါက ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လူထုအနေနဲ့ 'သဘောထား အမြင်တွေကိုသာမက ဘယ်နေရာမှာ ဘာဖြစ်သလဲ' ဆိုတာကိုပါ ဖတ်ချင် လာကြတာကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ရောင်းအကောင်းဆုံး ရတ်စမေကမ်ပူးချား (ကမ္ဘောဒီးယားအလင်း) သတင်း စာအယ်ဒီတာပင် ဆမ်မစ်သီက ပြောပါတယ်။

ကိုးကားဖော်ပြချက်

ကိုယ်က သတင်းဖြစ်တဲ့နေရာမှာ ကိုယ်တိုင် ရောက်နေတယ်ဆိုရင် ကိုယ်မြင်တာ၊ ကြားတာတွေ ကို ဒီအတိုင်း ရေးလိုက်ရုံပဲ။ ဒါပေမဲ့ များသောအား ဖြင့်တော့ ကိုယ်ရတဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေ ဆိုတာ တခြားတစ်ယောက်ယောက်၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်နေရာရာကနေ ရတာ။ စာဖတ်သူက သတင်း ရင်းမြစ်ကို သိပိုင်ခွင့် ရှိပါတယ်။ အဲဒါဟာ ထုတ်ပြန် ကြေညာချက်လား၊ အင်တာဗျူး လုပ်တာလား၊ အထောက်အထား စာရွက်စာတမ်းတွေလား။ ဘယ်သူက ပြောတာလဲ။ အဲဒီလို သတင်းအချက် အလက် ဘယ်ကနေ ရတယ်ဆိုတာ ရေးသား ဖော်ပြတာကို ကိုးကားဖော်ပြချက်လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဘယ်သူတွေအနေနဲ့ သတင်းအချက်အလက် ဘယ်ကရတယ် ဆိုတာ သိခြင်းအားဖြင့် ဒီအကြောင်း အရာကို သူတို့အနေနဲ့ ယုံကြည်သင့် မသင့်၊ ဒီကိစ္စဟာ ဘယ်လောက် အရေးကြီးတယ် ဆိုတာကို ချိန်ဆနိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ သတင်းရေးတဲ့သူဟာ သတင်းရင်းမြစ်က ပြောပြလိုက်တာကို တိုက်ရိုက် စကားပြောအတိုင်း ထည့်တယ်ဆိုရင် ဘယ်သူက ပြောတယ်ဆိုတာကို ထည့်ရေးကိုရေးရမယ်။ ဒါ့အပြင်

ကိုယ်တိုင် မမြင် မတွေ့ရတဲ့ အဖြစ်အပျက်အကြောင်း ကို ရေးတဲ့အခါမှာလည်း သရုပ်ဖော်ရေးသားချက်နဲ့ ရှင်းလင်းချက်တွေကို ကိုးကား ဖော်ပြချက်ထည့်ပြီး ရေးရပါမယ်။ ကိုယ်က အဲဒီလို မဖော်ပြရင် သတင်း ထောက်၊ ဒါမှမဟုတ် သတင်းစာဟာ သတင်း ရင်းမြစ်ပဲလို့ စာဖတ်သူက ယူဆသွားမယ်။

ကိုးကားဖော်ပြချက်ကို ဝါကျရဲ့အစ၊ ဒါမှ မဟုတ် အဆုံးမှာ ဖော်ပြလေ့ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အထားအသို ကတော့ ရေးဟန်နဲ့ ရှင်းလင်းအောင် ရေးသားပုံတို့ အပေါ် တည်တယ်။ နမူနာတချို့ကို အောက်မှာ ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

ည အစိုးရခရီးသွားလာရေးရုံး တာဝန်ရှိသူတစ်ဦး အဆိုအရ မန္တလေးသို့ လာရောက်လည်ပတ်သူ နိုင်ငံခြားသား ဧည့်ဦးရေသည် ယမန်နှစ်က နှစ်ဆ တက်လာခဲ့သည်။

ည မိမိတို့နိုင်ငံအနေဖြင့် အာဆီယံနှင့် ဆက်လက်၍ နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း တိုင်း နိုင်ငံရေးဝန်ကြီးက ပြောသည်။

ကိုးကားဖော်ပြချက်က ဒီအကြောင်းအချက် မှန်ကန် ကြောင်း သက်သေခံတာမျိုးတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကို ဒီပုဂ္ဂိုလ်က ပြောတာပါပဲလို့ ဆိုလိုတာပါ။ အဲဒီလို ကိုးကားဖော်ပြနိုင်တာနဲ့ပဲ လူတွေပြောတာတွေကို လျှောက်ရေးတာမျိုးတော့လည်း မလုပ်သင့်ဘူး။ ပြောပြတဲ့သူက ပြောပြစေချင်တာကလေးကိုပဲ ကွက်ပြီး ကိုးကားတာမျိုးလည်း မလုပ်အပ်ဘူး။ ပထမအချက်က ပြောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဒီအကြောင်း အရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိတဲ့သူ ဖြစ်ရပါမယ်။ ပြီးရင် သူပြောတာ မှန် မမှန်ကို ကိုယ်က စစ်ဆေးကြည့်ရမယ်။ သူပြောတာက မမှန်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီသူက ထိပ်တန်းအရာရှိကြီးတစ်ဦး၊ ဒါမှမဟုတ် သတင်းထဲမှာ ဖော်ပြဖို့လိုအပ်တဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်နေလို့ သူပြောကြားချက်ကို ထည့်မယ်ဆိုရင် လည်း ကိုယ့်သတင်းထဲမှာ အဖြစ်မှန်ကိုတော့ ဝါကျ တစ်ကြောင်းရေးပြီး ဖော်ပြရပါမယ်။ လူတွေ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး ပဋိပက္ခဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေကို ရေးရတာ

မျိုးဆိုရင် ပြဿနာတက်တတ်တယ်။ ကိုယ်က ဘက်နှစ်ဖက်စလုံးကို မေးပြီး ဘယ်ဘက်က ဘာပြောတယ်ဆိုတာကို စာဖတ်သူ ရှင်းအောင် ရေးသားရပါမယ်။

သတင်းထောက်က သတင်းရင်းမြစ်ကို ဖော်ပြတဲ့ နေရာမှာ နာမည်၊ ရာထူးတာဝန်နဲ့ တခြားအသေးစိတ်တွေကိုပါ ဖြစ်နိုင်ရင် ရေးပြရမယ်။ သတင်းရင်းမြစ်အကြောင်းကို စာဖတ်သူက ပိုသိရလေ၊ သူတို့အနေနဲ့ ဒီအကြောင်းအရာဟာ မှန် မမှန်၊ ဒီအကြောင်းအရာပေါ်မှာ ဘယ်လိုတုံ့ပြန်သင့်တယ်ဆိုတာတွေကို ပိုပြီး လွယ်လွယ်ကူကူ ဆုံးဖြတ်လာနိုင်လေဖြစ်မယ်။ တစ်ယောက်က 'စီးပွားရေးက စကောင်းလာပြီ' လို့ ပြောတယ်ဆိုပါစို့။ ဒါကို ဈေးသည်တစ်ယောက်က ပြောတာနဲ့ ဗဟိုဘဏ်အကြီးအကဲက ပြောတာ လေးနက်ပုံချင်း မတူနိုင်ဘူး။

ဒါပေမဲ့ အဖွင့်စာပိုဒ်မှာ နာမည်၊ ရာထူးအပြည့်အစုံတွေကို ထည့်ရေးဖို့ မလိုပါဘူး။ သတင်းရင်းမြစ်နာမည်က လူသိပီမသိဘူး။ ဒါမှမဟုတ် ရာထူးတာဝန်က ရှည်လျားတွေပြားနေမယ်ဆိုရင် အဖွင့်ထဲမှာ ထည့်ရေးရတာ ခက်တယ်။ အဲဒါတွေကို ဒုတိယအပိုဒ်ကျမှ ထည့်ရေးနိုင်ပါတယ်။

လာအိုနိုင်ငံ သတင်းဌာနတစ်ခုက ဒီလိုရေးပုံမျိုးကို ရောင်ပါ။

ပြည်နယ်တွင်းရှိ
တောင်သူများသည်
မိုးရာသီ စပါးကို
အောက်တိုဘာက
စတင်ကာ ရိတ်သိမ်း
ကြောင်း ဘိုရီခမ်ဆေး
ပြည်နယ် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်
သစ်တောပျိုးထောင်ရေး
ဌာန အကြီးအကဲ
ဘွန်ခမ်ဖွန်မာချပ်က
ပြောသည်။

အိုင်အမ်အမ်အက်စ်
သင်တန်းသားဟောင်း

အက်ကဗုန်ဖိုသွန်နဆီ ဗီယန်ကျွန်းတိုင်းမိစ်မှာ ကိုးကား ဖော်ပြထားတာ မှန်ပါတယ်။

ကျောင်းနေရန် အားပေးသည့်သဘောဖြင့် မသန်မစွမ်း ကျောင်းသားများအား လစဉ် ထောက်ပံ့ကြေးပေးရန် အစိုးရက သဘောတူ လိုက်ကြောင်း ဘဏ္ဍာရေးအရာရှိ တစ်ဦးက ပြောသည်။ မာဂလတွင် နိုင်ငံအဝန်း မသန်မစွမ်း ကျောင်းသားများအား ပထမအရစ် ထောက်ပံ့ငွေများ ပေးသွားမည်ဟု ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးရုံး ဒုတိယအကြီးအကဲ ဆီလာပီယင် ကီယိုက ဗုဒ္ဓဟူးနေ့က အတည်ပြု ပြောကြားသည်။

အသေးစိတ်အချက်တွေကို ဒုတိယစာပိုဒ်မှာ ရေးသားဖော်ပြထားတဲ့ အိုင်အမ်အမ်အက်စ် သင်တန်းသားဟောင်းဖြစ်တဲ့ ဘန်ကောက်ပို့စ်က ပါရစ္စတာယူသန်မန်နေရီ ရေးသားဟန်ကို ကြည့်ပါ။

ဆင်းရဲမွဲတေမျှ လျော့နည်းရေးနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍတွင် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေး နေခြင်းတို့အတွက် ထိုင်းအစိုးရအပေါ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ချီးကျူးပြောကြားသည်။

စပါးပုံကြီးကိုယဉ်က စကားပြောမယ်

အစိုးရ၏ ဆင်းရဲမွဲတေမှုအပေါ် အာရုံစိုက်သည့် မူဝါဒနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆန်ဆန် စီမံခန့်ခွဲမှုတို့ကြောင့် မိမိအနေဖြင့် အားတက်မိပါကြောင်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အရှေ့အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ ဂျမားအူဒင်ကာဆမ်က ပြောသည်။

အားလုံးကို ကိုးကား ဖော်ပြနေဖို့တော့လည်း မလိုပါဘူး။ မြင့်မားတဲ့၊ သိသာလွန်းတဲ့၊ အငြင်းပွားစရာမရှိတဲ့ ပြောဆိုချက်တွေကို ကိုးကားဖော်ပြနေစရာ မလိုပါဘူး။

- ပတ္တယားမြို့လယ် လမ်းမကြီးပေါ်မှာ အမှိုက်ပုံကြီးတွေ စွန့်ပစ်ထားကြတယ်။ (မြင်သာတယ်၊ သတင်းထောက် ကိုယ်တိုင်လည်း မြင်နိုင်တယ်။)
- စတော့ဈေးကွက်မှာ ကုမ္ပဏီ ၁၀၀ ကျော် စာရင်းသွင်းထားပါတယ်။ (သိသာပါတယ်။)
- ကမ္ဘာ့ဘဏ္ဍာရေး ကျပ်အတည်းဂယက်ကို ကုမ္ပဏီအတော်များများ ခံစားနေရပြီ။ (အငြင်းပွား စရာမလိုတဲ့ ကိစ္စပါ။)

တရားဝင်နှင့် တရားမဝင်ပြောခြင်း

တစ်ခါတလေမှာတော့ သတင်းရင်းမြစ်များက သူတို့ပြောလိုက်တဲ့ အကြောင်းအရာပေါ်မှာ ကန့်သတ်ထားတာမျိုး ရှိတတ်တယ်။

တစ်ယောက်က သူပြောတာအကုန်လုံးကို သူ့နာမည်နဲ့တကွ ရေးသားဖော်ပြနိုင်တယ်လို့ ခွင့်ပေးတာမျိုး ရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုအင်တာဗျူးမျိုးကို 'တရားဝင်ပြောခြင်း' လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် တော့ မိမိကိုယ်ကိုယ် သတင်းထောက်ဖြစ်တဲ့ အကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အသိပေးပြီးတဲ့နောက် ပြောကြဆိုကြတာတွေ အားလုံးဟာ တရားဝင်ပြောခြင်းပါပဲ။ ကိုယ်ကနေပြီး 'အလွတ်သဘော ပြောပါ' လို့ ဘယ်တော့မှ စ မကမ်းလှမ်းပါလေနဲ့။

တစ်ခါတစ်ခါမှာတော့ သတင်းရင်းမြစ်က သူ

ပြောတာတွေကို သတင်းထဲမှာ ထည့်မရေးပါနဲ့လို့ ပြောတတ်တယ်။ ဒီလို အင်တာဗျူးမျိုးကျတော့ 'အလွတ်သဘောပြောတဲ့' အင်တာဗျူးမျိုးရယ် လို့ ဆိုကြပါတယ်။ သူပြောပြတဲ့ အကြောင်းအရာတွေက ဖြစ်နေတဲ့ အခြေအနေကို နားလည်သဘောပေါက် လာစေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအကြောင်း အရာကို လူအများသိအောင် ရေးချပြဖို့က ခက်နေတယ်။ ဒါမှမဟုတ်လည်း ကိုယ်က သူပြောတာကို ထည့်ရေး လိုက်ရင် သူ့အတွက် မကောင်းတာမျိုး ဖြစ်နေတတ် တယ်။ ကိုယ်က အလွတ်သဘော ပြောပါလို့ သဘောတူထားပြီးရင်တော့ ကတိတည်ရမယ်။

အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့အခါတိုင်းမှာ သူပြောတာ တွေကို ထည့်ရေးနိုင် မရေးနိုင် အဲဒီလူနဲ့ ရှင်းရှင်း လင်းလင်း ဖြစ်အောင်လုပ်ပါ။

အမည်မဖော်လိုသော သတင်းရင်းမြစ်

ရံဖန်ရံခါများမှာ သတင်းရင်းမြစ် တစ်ယောက် ယောက်က ကိုယ့်ကို ရေးစရာအကြောင်းအရာ တစ်ခုကို ပြောပြချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းထဲမှာ သူက ပြောတာရယ်လို့ နာမည် မဖော်ပြစေချင်ဘူး။ ဒါမျိုးကို သတင်းထဲမှာ 'အမည်မဖော်လိုသူ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူတစ်ဦး အပြောအရ ...' ဆိုပြီး ရေးသား ဖော်ပြနိုင်ပါတယ်။ ဒီလို သတင်းရင်းမြစ်ကို အမည် မဖော်လိုသော သတင်းရင်းမြစ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဘယ်ခါမဆို ကိုယ့်သတင်းအတွက် သတင်း အချက်အလက်တွေကို 'တရားဝင်ပြောဆိုချက်' ရ အောင်လည်း ကြိုးစားရပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်း အရာက ကိုယ့်သတင်းအတွက် တကယ့်ကို အရေး ကြီးနေတာဆိုရင်တော့ တရားဝင် မရပေမဲ့လည်း ဒီလို အမည်မဖော်လိုတဲ့ သတင်းရင်းမြစ်အနေနဲ့ ထည့် ရေးနိုင်ပါတယ်။

ကိုယ့်သတင်းရင်းမြစ်ကို သတင်းထဲမှာ ဘယ် လိုဖော်ပြရမယ်ဆိုတာကို အစကတည်းက သဘော တူညီချက် ယူထားရပါတယ်။ သူ့နာမည်ကို မဖော်ပြ ဘဲနဲ့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးဆိုတာကိုတော့ တတ်နိုင်သလောက် တိတိကျကျ ဖော်ပြပေးပါ။ ဥပမာ

'အစိုးရတာဝန်ရှိသူ' ဆိုတာထက် 'ဘဏ္ဍာ
ရေးဝန်ကြီးဌာန အဆင့်မြင့်အရာရှိကြီးတစ်ဦး' ဆို
တာက ပိုပြီးအားရှိတာပေါ့။ သတင်းရင်းမြစ်
အကြောင်း တိတိကျကျဖော်ပြလေ၊ အဲဒီသတင်းက
ခိုင်မာမှုရှိလေပါပဲ။

အမည်မဖော်တဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေကို ရေလဲ
မသုံးပါနဲ့။ သူတို့ပြောဆိုတာတွေကို နာမည်နဲ့တကွ
မဖော်ပြရတဲ့အခါ သူတို့က သူတို့ရဲ့ ပြောစကားအပေါ်
မှာလည်း တာဝန်ယူရကောင်းမှန်းမသိ ဖြစ်လာတတ်
တယ်။ သူတို့ရဲ့ ဝေဖန်ပြောဆိုမှုတွေအပေါ် ဘယ်လိုမှ
အဖြစ်မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ သိလာတဲ့အခါ တခြားလူ
တွေအပေါ်၊ ဒါမှမဟုတ် ဖြစ်ရပ်တွေပေါ်မှာ အရမ်းကာ
ရော ဝေဖန်တာတွေ၊ မရိုးမသား ပြောတာတွေ လုပ်
လာနိုင်ပါတယ်။ သူတို့လိုလားတဲ့ နိုင်ငံရေး၊ ဒါမှ
မဟုတ် လူမှုရေးကိစ္စတွေမှာ လိုလားတဲ့ဘက်ကနေ
ပြောချင်ရာ ပြောလာနိုင်ပါတယ်။ ကိုယ့်သတင်းထဲမှာ
အမည်မဖော်တဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေကို များများထည့်
လေ ကိုယ့်သတင်းက အားလျော့လေ ဖြစ်မှာပဲ။

အေပီသတင်းဌာနကတော့ အမည်မဖော်တဲ့
ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တွေကို သူ့အမြင်ကို
မပြောဘဲ အချက်အလက်တွေကိုပဲပြောတဲ့ ပြော
စကားတွေမှာပဲ သုံးတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အေပီ
အနေနဲ့ အောက်ဖော်ပြပါ အခြေအနေတွေမှာသာ
လျှင် အမည်မဖော်တဲ့ သတင်းရင်းမြစ်ကို သုံးတယ်
လို့ဆိုတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ (၁) အေပီက သုံး
နေကျ သတင်းရင်းမြစ်၊ (၂) ဒီအကြောင်းအရာကို
ဘယ်သူကပေးတယ်ဆိုတာကို အများက သိထားပြီး
ဖြစ်တဲ့ သတင်းရင်းမြစ်၊ (၃) သတင်းအတွက် မပါ
မဖြစ်တဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ (၄) ဒီအကြောင်းအရာကို
တရားဝင် ဘယ်လိုမှ မရနိုင်တော့လို့ ဆိုတာတွေပါပဲ။

မျှမျှတတ

သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ ဘက်အမြင်တစ်ခုမက ရှိ
တယ်ဆိုတာ သတင်းထောက်တိုင်း သိပါတယ်။ ဒါ
ကြောင့်ပဲ သူတို့သတင်းတွေအတွက် သတင်းရင်းမြစ်
အများကြီးဆီကနေ သတင်းရယူတာပေါ့။ ဒါမျိုးက

အထူးသဖြင့် လူတွေရဲ့အမြင်တွေ အမျိုးမျိုးကွဲပြား
နေတဲ့ နိုင်ငံရေးနဲ့ လူမှုရေးလိုကိစ္စမျိုးတွေ၊
ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်ပွဲတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် တခြားဖြစ်ရပ်
အကြောင်းတွေကိုရေးရတဲ့အခါ ပိုပြီးအရေးကြီးပါ
တယ်။

ကိစ္စတစ်ရပ်ကို ကိုယ့်သတင်းထဲမှာ ဘက်နှစ်
ဖက်အမြင်ကို ထည့်ရေးထားတယ်ဆိုရင် ဒါဟာ
မျှတမှု ရှိတယ်ပေါ့။ ကိုယ့်သတင်းက တစ်ဖက်ဖက်
ကို ဘက်လိုက်တာမျိုးလည်း မရှိဘူးဆိုရင် ဒါဟာ
ဘက်လိုက်မှုကင်းတယ်လို့ ဆိုရမယ်ပေါ့။

ဒီလိုဆိုလိုက်လို့ အကြောင်းအရာတစ်ခုအပေါ်
ဘက်နှစ်ဖက်ရဲ့ ပြောဆိုချက်နဲ့ အမြင်တွေကို
ညီတူမျှတ နေရာပေးရေးသားရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ
မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အမြင်ကွဲပြားမှုအကြောင်းကို
တော့ ကိုယ်က ရည်ညွှန်းဖော်ပြရပါမယ်။
ရွေးကောက်ပွဲမဲဆွယ်ပွဲ သတင်းတစ်ပုဒ်မှာ အဓိက
နိုင်ငံ ရေးပါတီတွေအားလုံးရဲ့ အမြင်တွေ မပါဘူး
ဆိုရင် အဲဒီသတင်းက မျှတမှုရှိမှာမဟုတ်ဘူး။

တစ်ယောက်ယောက်ပေါ်မှာ ပြင်းပြင်းထန်ထန်
စွပ်စွဲထားတယ်ဆိုရင် ကိုယ်က အဲဒီလူဆီက တုံ့ပြန်
ပြောဆိုချက်ကိုပါ ရအောင်ယူရပါမယ်။ သူ့ကိုယ်သူ
ကာကွယ်ခွင့်ကို ကိုယ်ကပေးရမယ်။ ဒါဟာ မျှတမှုပဲ။

အစိုးရ၊ ဒါမှမဟုတ် နိုင်ငံရေးပါတီများက ပိုင်
ဆိုင်ထားတဲ့ သတင်းဌာနများဟာလည်း မျှမျှတတ
သတင်းရေးသင့်ကြပါတယ်။ အဲဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်
တော့ ဝါဒဖြန့်ချိနေတာတွေလို့ပဲ စာဖတ်ပရိသတ်က
ယူဆသွားလိမ့်မယ်။ သတင်းတွေမှာ ယုတ်စွာအဆုံး၊
သတင်းရဲ့အဆုံးမှာပဲဖြစ်ဖြစ် အမြင်ကွဲပြားမှု
အကြောင်းအရာတချို့ကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြပေးတယ်
ဆိုရင် အဲဒီသတင်းတွေဟာ ပိုပြီးတော့အားရှိပါမယ်။

ရှင်းလင်းခြင်း

သတင်းတွေကို စာဖတ်ပရိသတ်ကြီး နားလည်
လွယ်အောင် ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပဲ ရေးသင့်ပါတယ်။
အရေးရှင်းဖို့ဆိုရင် ကိုယ်ကအရင် အတွေးရှင်းဖို့လို
ပါတယ်။ သတင်းမရေးခင်မှာ ရေးရမယ့် အကြောင်း

အခန်း (၄)

သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်အတွက် လိုအပ်ချက်

အရာအားလုံးကို နားလည် သဘောပေါက်ထားပြီး သားဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီအတွက် လိုအပ်တဲ့ အချက် အလက်တွေရအောင် မေးခွန်းတွေ များများမေးရ မယ်။ ထိရောက်တဲ့မေးခွန်းတွေ အများကြီး မေးရ မယ်။ ပြီးတော့ သတင်းစာမရေးခင်မှာ ရထားတဲ့ အချက်အလက်တွေကို စဉ်းစားသုံးသပ်ရမယ်။ အကြောင်းအရာကို ကောင်းကောင်း နားလည်သွား ပြီဆိုရင် အဖွင့်ရေးရမယ့် ရှုထောင့်ကို ရွေးချယ်လာ နိုင်မယ်။ အဲဒီနောက် သတင်းရဲ့ကျန်တဲ့အပိုင်းကို လည်း အဆင့်ဆင့်စုစည်းပြီး ရေးသွားနိုင်ပါမယ်။

ရှင်းလင်းခြင်းဆိုတာ သာမန်အရပ်သား နား လည်တဲ့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း အသုံးအနှုန်းနဲ့ပဲ ရေးတာကို ဆိုချင်တာပါ။ ကျွမ်းကျင်သူတွေနဲ့ ဗျူရိုကရက်တွေပဲ သုံးတတ်တဲ့ ပညာရပ်စကားတွေ၊ လူအများ နား မလည်နိုင်တဲ့ စကားလုံးတွေသုံးတာမျိုးကို ရှောင်ပါ။ ရှင်းလင်းခြင်းဆိုတာထဲမှာ စကားလုံးကျစ်လျစ်တာ လည်း ပါတယ်။ စကားလုံးတွေကို လိုတာထက် ပို မသုံးပါနဲ့။ ယေဘုယျသဘောမျိုးမဟုတ်ဘဲ တိတိ ကျကျ သုံးနှုန်းပါ။

အောက်မှာ အခုဖော်ပြမယ့် သတင်းအဖွင့် စာပိုဒ်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ အာရှ သတင်းဌာနတစ်ခုက ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ရေးသား ပုံက ဗျူရိုကရက်တွေ ရေးဟန်မျိုးပေါက်နေပါတယ်။

မလေးရှားနှင့် မြန်မာတို့သည် နှစ်နိုင်ငံအကြား ကုန်ပစ္စည်းချွင်းဖလှယ်သော ကုန်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းများ အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် မကြာမီကာလအတွင်း သဘော တူညီချက် တစ်ရပ်ကို အချောသပ်မည် ဖြစ်ကြောင်း မလေးရှား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကုန်သွယ်ရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်း ဝန်ကြီး ရာဖီဒီအဇစ်က ကြာသပတေးနေ့တွင် ပြောကြားသည်။

အဲဒီရေးသားချက်က စကားလုံးတွေ ဖောင်းပွ နေတယ်။ သတင်းက ဘာကို ဆိုလိုတာလဲ။ အဲဒါကို အခုလို ပြန်ရေးနိုင်ပါတယ်။

မလေးရှားနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့သည် ၎င်းတို့၏ ကုန်ပစ္စည်းချွင်း ဖလှယ်သော ကုန်သွယ်ရေးကို တိုးမြှင့်မည့် သဘောတူညီချက်တစ်ရပ် မကြာမီမှာ ရရှိတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း မလေးရှားကုန်သွယ်ရေး ဝန်ကြီးက ကြာသပတေးနေ့က ပြောကြားသည်။

ရှင်းလင်းခြင်းဆိုတာထဲမှာ ဖွင့်ဆိုရှင်းပြချက် လည်း ပါတယ်။ အကယ်၍ ကိုယ့်သတင်းထဲမှာ 'ငွေကြေးကျုံ့ခြင်း' ဆိုတဲ့ စကားလုံးပါလာရင် အဲဒီ စကားလုံးအကြောင်းကို စာဖတ်သူနားလည်အောင် ရှင်းပြပေးရပါမယ်။ ဥပမာ-

'ငွေကြေးကျုံ့ခြင်းဆိုသည်မှာ ငွေဖောင်းပွခြင်း ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဈေးနှုန်းများ ကျဆင်းလာခြင်း ဖြစ်သည်' ဆိုတာမျိုး ပေါ့။

ရှင်းလင်းခြင်းဆိုတာ စကားလုံးကျစ်ကျစ်နဲ့ ဝါကျတိုတို ရေးတာကိုလည်း ဆိုလိုပါတယ်။ အင်္ဂလိပ် ဘာသာ အပါအဝင် ဘာသာစကား အတော်များများ မှာ (ကတ္တား-ကြိယာ-ကံ) ပုံစံနဲ့ ဝါကျကို ရှင်းလင်းစွာ ရေးသားကြတယ်။

ဥပမာ- Police arrested three men on Thursday.

Subject: Police
Verb: arrested
Object: three men
Oyrm-The prime minister will visit China.
Subject: The prime minister
Verb: will visit
Object: China

မြန်မာရဲ့ ဝါကျဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံကတော့ ကတ္တား-ကံ-ကြိယာ ဖြစ်တာမို့ အထက်က ဝါကျ တွေကို ရေးမယ်ဆိုရင်-

- ကြာသပတေးနေ့တွင် ရဲက လူသုံးယောက်ကို ဖမ်းဆီးလိုက်သည်။
- ဝန်ကြီးချုပ်သည် တရုတ်နိုင်ငံသို့ အလည် အပတ် သွားရောက်မည်လို့ ရေးရပါမယ်။

ပြည့်စုံခြင်း

ကိုယ့်သတင်းထဲမှာ အရေးကြီးတဲ့အချက်တွေ ကျန်ရစ်တာမျိုး လုံးဝမဖြစ်စေရဘူး။ 'ဘ' ခြောက် လုံးကို အဖြေပေးရုံတင်မက အဓိကသတင်းရင်းမြစ် တွေနဲ့ တွေ့ရမယ်။ အဓိကကျတဲ့ အထောက်အထား တွေကို စုံစမ်းစိစစ်ရမယ်။ အဓိကကျတဲ့ နေရာကို ကိုယ်တိုင် သွားကြည့်ရပါမယ်။

ကိုယ့်ရဲ့ သတင်းဟာ အဲဒီလို အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေပေါ်မှာ တည်နေတာပါ။ ပြည်နယ်တစ်ခု မှာ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေးရောဂါ ပြန့်နေတဲ့အကြောင်း သတင်းဆောင်းပါးရေးမယ် ဆိုပါစို့။ အဲဒီမှာ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွမ်းကျင်တဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက် ရှိတယ်ဆိုရင် ကိုယ်က အဲဒီဆရာဝန်နဲ့ သွားပြီး တွေ့ဆုံ စကားပြောသင့်တယ်။ တစ်ယောက်ယောက် က ဒီ အကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ လေ့လာချက် စာတမ်း ပြုစုထားတာရှိရင် အဲဒီစာတမ်းကို ဖတ်ကြည့် ရမယ်။ ကြက်ငှက်တုပ်ကွေး ဝေဒနာသည်တွေရှိနေ တဲ့ ဆေးရုံရှိတယ်ဆိုရင် ကိုယ်က အဲဒီဆေးရုံကို ရောက်အောင် သွားကြည့်သင့်ပါတယ်။

သတင်းစာဆရာများဟာ အချက်အလက်များကို အခြေခံအားဖြင့် နည်းသုံးနည်းနဲ့ စုဆောင်းယူကြပါ တယ်။ အဲဒါတွေက -

- တိုက်ရိုက်လေ့လာ စုံစမ်းတာမျိုး၊ ကိုယ်တိုင် သွားကြည့်တာ ဖြစ်ပါတယ်။
- အင်တာဗျူးလုပ်တာ၊ လူတွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး မေးမြန်းပြောဆိုတဲ့ နည်းပါ။
- သုတေသနလုပ်တဲ့ နည်း၊ အထောက်အထား တွေနဲ့ အင်တာနက်ကို ဖတ်ရှုလေ့လာတဲ့ နည်း ဖြစ်ပါတယ်။

သတင်းရေးတဲ့အခါ ကိုယ့်စိတ်ကို ဖွင့်ထားပါ။ ဘယ်လိုသတင်းမျိုး ရေးမယ်ဆိုပြီး အစကတည်းက ပုံသေချမထားပါနဲ့။ တခြား ဘာကိုမှမစဉ်းစားဘဲ ကိုယ်ရေးမယ့် သတင်းအတွက်ကိုပဲ အာရုံထားပြီး အသေးစိတ် အချက်အလက်တွေကအစ ရအောင် ယူရပါမယ်။ စစ်ချင်းမှာ ဘက်ပေါင်းစုံကနေ ရသမျှ စုဆောင်းယူရမယ်။ သတင်းလိုက်နေရင်းနဲ့ ကိုယ် အစက တွေးထားတာနဲ့မတူဘဲ တခြား စိတ်ဝင်စား စရာ အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေကို တွေ့လာနိုင်ပါ တယ်။ အဲဒီအခါကျမှ ကိုယ်ရေးမယ့် အကြောင်း အရာကို သိလာပြီဆိုရင်တော့ ကိုယ့်သတင်းရဲ့ အဖွင့်နဲ့ စာကိုယ်အတွက် လိုအပ်တဲ့ အသေးစိတ် တွေကို ဆက်ရှာပေတော့ပေါ့။

အခန်း (၅)

စူးစမ်းလေ့လာခြင်း

အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ဖြစ်ပွားတဲ့နေရာမှာ များသောအားဖြင့် ကိုယ်က ရိုမနေတတ်တာကြောင့် အဲဒီအကြောင်းကို သိဖို့အတွက်ဆိုရင် အဲဒီ အဖြစ် အပျက်အထဲမှာ ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ခဲ့တဲ့၊ ဒါမှမဟုတ် မျက်မြင် တွေ့ရှိခဲ့တဲ့ လူတွေကို တွေ့ဆုံမေးမြန်း အင်တာဗျူး လုပ်ရပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းအတော် များများအတွက် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ စူးစမ်းလေ့လာပြီး သတင်းယူနိုင်တာမျိုးတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဥပမာ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ အကြောင်းတို့၊ အစည်းအဝေး ပွဲအကြောင်းတို့ပေါ့။ ဒါ့အပြင် သတင်းဆောင်းပါး များအတွက် လူတွေနဲ့ နေရာတွေအကြောင်းကိုလည်း ကိုယ်တိုင် လေ့လာယူနိုင်ပါတယ်။

ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ လေ့လာစုံစမ်းတာကတော့ အချက်အလက် စုဆောင်းဖို့အတွက် အကောင်းဆုံး နည်းပါပဲ။ မျက်မြင်သက်သေ ဆိုတာမျိုးက ကိုယ်လို ချင်တဲ့ အသေးစိတ်အကြောင်းအရာတွေကို မှတ်မိ ချင်မှ မှတ်မိမယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင်ကို ပြန်ပြောနိုင်ချင်မှ ပြောနိုင်မယ်။ ဒါ့အပြင် တစ်ယောက် ယောက်ကပြောတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုဟာ ဟုတ် မဟုတ်ဆိုတာကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သွားကြည့်တာ ဟာလည်း တကယ်တော့ အလွန်ကောင်းပါတယ်။ ကိုယ့်မျက်စိနဲ့ တပ်အပ်မြင်ရတော့ မှန် မမှန်ဆိုတာ သေသေချာချာ သိရတာပေါ့။

အဖြစ်အပျက်တစ်ခု ဖြစ်တဲ့နေရာမှာ ကိုယ်တိုင် ရှိနေတယ်ဆိုရင် ကိုယ်က အသေးစိတ်အချက်တွေကို ပါ ရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ အသေးစိတ်ဖြစ်ရပ်တွေနဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်ကြီး မျက်စိထဲ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ပေါ်လာအောင် ရေးပြနိုင်ပါမယ်။ အဲဒီမှာ ဘာဖြစ်ခဲ့ တယ်ဆိုတာကို ကိုယ်က ပီပီပြင်ပြင် ဖော်ပြနိုင်တာပေါ့။

ထိုင်းမှာ ဆူနာမီပြီးတဲ့နောက် ရွာတစ်ရွာရဲ့

အဖြစ်ကို သတင်းထောက်တစ်ယောက်က အခုလို ရေးထားတယ်။

ဘမ်နမ်ခင်ရွာက ဗုံးကြဲခံထားရဘိအလား ဖြစ်သည်။ လေ့များက ပင်လယ်ထဲမှ လွင့်စင်လာပြီး နေအိမ်အဆောက်အအုံများ ကြားထဲ ရောက်နေသည်။ ကားတွေက သတ္တုများ တွန့်လိမ်ကာ ကြေမှုလျက်သား။ အမှိုက်သရိုက်များက ဟိုသည်ပြန်ကြနေသည်။ မရက၏ရနံ့က နေရာတိုင်းမှာ။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ နာဂစ်လေမုန်တိုင်းတိုက်ခတ် ပြီးနောက် သတင်းထောက်တစ်ယောက်က အခုလို ရေးခဲ့ပါတယ်။

ကွင်းဆင်းနေတဲ့ အိုင်အမ်အမ်အက်စ် သင်တန်းသားများ

ဘိုကလေး၊ မြန်မာ- ရေက အပြည့်ပြန်ကျ မသွားသေးရကား ကယ်ဆယ်ရေးထရပ်ကား များ ဝင်မလာနိုင်ကြသေးချေ။ မှန်တိုင်းဒဏ်သင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်နေရာတွင် အကူအညီများ အများအပြား လိုအပ်နေသော်လည်း သောကြာ နေ့တစ်နေ့လုံးတွင် စစ်ဘက် ရဟတ်ယာဉ် တစ်စင်းသာ တွေ့ ရပြီး ခေါက်ဆွဲခြောက်ထုပ် များကိုပဲ ချပေးခဲ့သည်။ ပျောက်ဆုံးနေသော သားငယ်ကိုရှာနေသည့် မဝင်းကြည်သည် ရှိုက်ငိုလျက်ရှိပြီး တစ်ကိုယ်လုံး တုန်ခါနေကာ အစားအစာ၊ ပိုက်ဆံ၊ ရေနံနှင့် ပေးသမျှကိုယူရန် လက်နှစ်ဖက်ကို ဖြန့်ပြီး တောင်းနေသည်။

'ကျွန်မမှာ ဘာမှမရှိတော့လို့ပါ' ဟု သူက ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်စွာ ပြောသည်။ 'အားလုံး ကုန်ပြီ'

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကမ်းရိုးတန်းလွင်ပြင်ကို မှန်တိုင်းမွေ့ခဲပြီးနောက် ခြောက်ရက်အကြာတွင် စီးပွားရေးမြို့တော် ရန်ကုန်၏ တောင်ဘက် ပင်လယ်ကမ်းခြေတစ်လျှောက် ရွာပေါင်း များစွာသည် အကြီးအကျယ် ပျက်စီးသွားပြီး အကူအညီ အထောက်အပံ့လည်း မရ သလောက် ဆိုသည်မှာ ရှင်းနေသည်။

လေထဲမှာ လူသေအပုပ်နံ့များ လှိုင်းနေပြီး ခရိုင် တစ်ခု၏ နေရာအစိတ်အပိုင်း တစ်ခု တည်းမှာ လူ ၁၀၀၀၀ သေဆုံးခဲ့ကြောင်း စစ်အစိုးရက ပြောသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ် ဆူနာမီတုန်းကလုပ်ငင် မြင်တွေ့ရသမျှက လဲကျနေသော သစ်ပင်များ၊ ပြိုကျနေသော နေအိမ်များ၊ ပုပ်ပွနေသော လယ်ယာသုံး တိရစ္ဆာန်များဖြင့် လူတကာယ် အသေအပျောက်ကို သိနိုင်ရန် ခဲယဉ်းနေသည်။

သတင်းစာဆရာကောင်းတွေဟာ အာရုံငါးပါး စလုံးဖြစ်တဲ့ အတွေ့၊ အထိ၊ အနံ့၊ အကြား၊ အရသာ အပြင် ယေဘုယျ 'ခံစားရချက်' ကိုပါ သုံးပြီး သတင်း လိုက်ကြပါတယ်။ လူတွေ ဘာလုပ်နေကြလဲ၊ သူတို့ရဲ့ အနေထား ဘယ်လိုရှိလဲ၊ ဘာသံတွေ ကြားရလဲ။

ဘာနဲ့တွေ့ရလဲ၊ ရာသီဥတုကို ဘယ်လိုခံစားရလဲ (ပူသလား၊ အေးသလား) ဒါတွေကို ကိုယ့်ဘာသာ မေးခွန်းထုတ်ပြီး မှတ်စုစာအုပ်ထဲမှာ အသေးစိတ် ရေးမှတ်ရပါမယ်။

လေယာဉ်ပျက်ကျမှုအကြောင်း သတင်းလိုက် တဲ့ သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်ဟာ မီးခိုးမည်းတွေ တလိပ်လိပ် တက်လာတာ၊ လေယာဉ်ဆီနဲ့ မိုးသည်း လို့ ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားတွေ ခရီးမပေါက်ပုံတွေ ကိုပါ ထည့်ရေးနိုင်ပါတယ်။

ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ တွေ့မြင်တဲ့အတွက် သတင်းစာဆရာက အဖြစ်အပျက်၊ အကြောင်းကိစ္စနဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်တို့အကြောင်းကို ပိုပြီးနားလည်သဘော ပေါက်လာတယ်။ ကိုယ်က စက်ရုံသစ်အကြောင်း ရေးရတယ်ဆိုရင် အဲဒီစက်ရုံကို ကိုယ်တိုင်သွား ကြည့်တော့ ပိုပြီးသိရတာပေါ့။ ဘောလုံးသမား တစ်ယောက်အကြောင်းရေးတယ်ဆိုရင်လည်း အဲဒီ ဘောလုံးသမား ကစားတာကို ကိုယ်တိုင်ကြည့်ရင် သူ့အကြောင်းပိုပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးနိုင်တာပေါ့။

လူတွေနဲ့စကားပြောတဲ့အခါမှာ သူတို့ရဲ့ အမူအရာ တွေကို လေ့လာပါ။ ကိုယ်က သူတို့ဖြေရခက်တဲ့ မေးခွန်းမျိုးမေးလိုက်တဲ့အခါမှာ အဲဒီလူတွေဟာ အဝေးဆီကို ငေးမောသွားတတ်ကြသလား။ သူတို့ရဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ကိုလည်း အကဲခတ်ရမယ်။ စားပွဲပေါ်မှာ ရှုပ်ထွေးပွရနေသလား၊ ဒါမှမဟုတ် စနစ်တကျနဲ့လား။ နံရံပေါ်မှာ ဘယ်လို ပန်းချီကားမျိုး ချိတ်ဆွဲထားသလဲ စသဖြင့်ပေါ့။

ဒီအချက်တွေအကုန်လုံးက ကိုယ်သတင်းရေး တဲ့အခါမှာ အနုစိတ်ရေးနိုင်အောင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေပါတယ်။ သတင်းစာဆရာကောင်း တစ်ယောက် က လူတစ်ယောက် အိုမင်းရင့်ရော်နေပြီ ဆိုတာကို အဲဒီလူက အိုနေပြီဆိုပြီး တည့်မပြောဘူး။ ဆံပင်ဖြူ နေတာ၊ လက်အရည်ပြားတွန့်နေတာ၊ ဖြည်းဖြည်း လေးပဲ လမ်းလျှောက်နိုင်တော့တာ စတဲ့ အချက်တွေနဲ့ ဖော်ပြပေးတတ်တယ်။

ဒါပေမဲ့ ဘယ်အချက်တွေကို အသေးစိတ်ရေး ရမယ် ဆိုတာကိုတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စိစစ်ရွေး ချယ်ရမယ်။ အချက်အလက်အားလုံးကို အသေး

သူအိုပြီ ဆိုတာလောက်ကိုပဲ မပြောပါနဲ့

စိတ်ဖော်ပြနေဖို့ မလိုပါဘူး။ လူတစ်ယောက် နေ့လယ်စာ စားနေတာ မြင်ရရှိလောက်နဲ့ အဲဒီ အကြောင်းကို သတင်းထဲမှာ ဖော်ပြနေစရာ မလိုပါဘူး။ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ယောက်ကို အင်တာသွား ဗျူးတဲ့အခါ အဲဒီလူက ဆင်ရုပ်ကလေးပါတဲ့ လည်စည်းကို စည်းထားတယ်ဆိုပါစို့။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလည်စည်းက လုပ်ငန်းရှင်အကြောင်း ဖော်ပြတာမှာ ဘာမှ အရေးပါမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီတော့ အဲဒါမျိုးကို ကိုယ့်သတင်းထဲမှာ ထည့်မရေးပါနဲ့။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလုပ်ငန်းရှင်က တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းရေးမှာ လူသိများတဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်နေတယ် ဆိုရင်တော့ ဆင်ရုပ်ကလေးပါတဲ့ လည်စည်းက တကယ်ထိရောက်တဲ့ အနုစိတ် ဖော်ကျူးချက်တစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။

အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ် သင်တန်းသူဟောင်း အန်ချန်ဆိုဖီယာက သူ့ရဲ့ စူးစမ်းလေ့လာအားကို အသုံးပြုပြီး ထိုင်းမြောက်ပိုင်းမှာရှိတဲ့ လီဆူးရွာမှာ ယဉ်ကျေးမှုအသစ်နဲ့ အဟောင်းတို့ ပဋိပက္ခဖြစ်ပုံကို

ခြယ်မှန်းပြထားပါတယ်။

ရောင်စုံအထည်စတစ်စကို ရက်လုပ်ရင်း အလုပ်ရှုပ်နေတဲ့ အသက် ၁၈ နှစ်ရှိ စပယ်တစ်က ပန်းရောင်၊ အနက်နှင့် အပြာရက်ထည်ဖြစ်တဲ့ လီဆူးဝတ်စုံကို ဂုဏ်ယူစွာ ဝတ်ဆင်ထားပါတယ်။ အိမ်မှာနေတာတောင်မှ ဒီဝတ်စုံကိုပဲ နေ့တိုင်းဝတ်တဲ့အကြောင်း သူက ပြောပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ကိုယ်မှာ ဆင်ပြင်ထားတာတော့ ခေတ်ဆန်လွန်းနေတယ်။ ဆံကေသာကို အဝါရင့်ရင့် ဆေးဆိုးထားတယ်။ ခေတ်မီ လက်ကောက်နှစ်ကွင်း ဝတ်ထား တယ်။ အရောင်တောက်တောက် နားဆွဲတွေနဲ့၊ ပြီးတော့ လက်သည်းတွေက ခရမ်းရောင်။

အသေးစိတ်တွေက မြင်ကွင်းကို မြင်သာစေ

ပါတယ်။ ထိုင်းမှာ ချစ်စရာ ရှေးဟောင်းမြို့တွေဟာ စက်မှု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဒဏ် ခံရတဲ့အကြောင်း ဆောင်းပါးအဖွင့်ကို ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ အာရုံ ငါးပါးနဲ့ ခံစားယူထားတဲ့ အသေးစိတ်အချက်တွေကို သတိထားကြည့်ပါ။

ချင်းမိုင်၊ ထိုင်း။ အင်သာခင်ခေါ် ရှေးပွဲတော် အတွက် ချင်းမိုင်၏ မြို့ဟောင်း ပင်မဝင်ပေါက် ဂိတ်ဝင်ငါးနေရာတွင် မကြာသေးမီက လူများစု ဝေးရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ လီမွော်ရောင် သက်န်း များ ခြုံလွှမ်းထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်း သံဃာများက ဘုရားစာကို ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ် နေကြကာ ပွဲတော်လာ လူထုကလည်း ပန်းနံ့သာနှင့် ဆီမီးကပ်လှူကာ မိုးနှင့် သီးနှံ ကောင်းပါစေကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြသည်။

သို့သော် ဝင်ပေါက်ဂိတ်ဝများအနီးတွင် ယာဉ် ကျပ်တောက်နေသောကြောင့် ဟွန်းသံနှင့် စက်သံများက ဘုရားစာရွတ်ဖတ်သံကို လွှမ်း ခြုံပစ်လိုက်သလို ကားနှင့် မော်တော်ဆိုင်ကယ် စက်ခိုးများကြောင့်လည်း နံ့သာမွှေးရနံ့များ ပြယ်ခဲ့ရသည်။

အခု ထပ်ဖော်ပြမှာက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှာ

ကလေးငယ်တွေအပေါ် မတော်မတရား ပြုကျင့်ခဲ့ပုံ အကြောင်း အာရှသတင်းစာ အတော်များများမှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ သတင်းဆောင်းပါးရဲ့ အဖွင့်စာပိုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။

ဖန္နမ်းပင်၊ ကမ္ဘောဒီးယား။ ကလေးမရဲ့ မျက်လုံးတွေက ပြူးပြူး။ ပါးက ဖောင်းဖောင်း။ သူကလေးက အနီရောင်တောက်တောက် တီရှပ်၊ အဖြူရောင်ဝတ်စုံနဲ့ ညှပ်ဖိနပ်အသစ် စီးထားတယ်။ သူ့အခန်းနံရံပေါ်မှာ နေရောင်အောက်မှာ ချိုးငှက်ကလေး တစ်ကောင်နဲ့အတူ ချစ်စရာ ကလေးငယ်တွေရဲ့ ပုံကားချပ်ကို ချိတ်ဆွဲထားတယ်။ တခြား ကလေးငယ်တွေက အပြင်ဘက်မှာ သီချင်း ဆိုနေကြလေရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကလေးမကတော့ ဧည့်သည်ကို မော့မကြည့်ဘဲ ကြမ်းပြင်ကိုပဲ ငေးကြည့်နေတာတယ်။ တစ်နာရီလောက် ကြာအောင် ပြောဆိုဖျောင်းဖျာပေမဲ့လည်း ကလေးမ ပြုံးရွှင်လာအောင် လုပ်မရဘူး။

မိန်းကလေးက အသက် ၁၀ နှစ်ရှိပါပြီ။ ကုန်ခဲ့တဲ့ သုံးပတ်က သူ့ဟာ ဆောင်ကြာမြိုင် တစ်ခုကနေ ထွက်ပြေးလာခဲ့တယ်။ သူကလေး ကို ဖခင်ရဲသားက အဲဒီမှာ ရောင်းစားပစ်ခဲ့တယ်။

အခန်း (၆)

တွေ့ဆုံမေးမြန်းနည်းများ

သတင်းထောက်တွေ့ဆိုတာ သတင်းဖြစ်တဲ့ နေရာမှာ အမြဲတမ်း အရန်သင့် ရှိမနေနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့်ပဲ မကြာခင်မှာဆိုသလို မျက်မြင်သက်သေတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို နားလည်တတ်ကျွမ်းတဲ့ သူတွေနဲ့ တွေ့မေးကြရတာပါ။ တစ်ခါတလေမှာ ရာဇဝတ်မှုခင်းတို့၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တို့ဒဏ် ကိုယ်တိုင်ခံစားလိုက်ရတဲ့ ကာယကံရှင်တွေနဲ့ တွေ့ရတတ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် တစ်ခုခုစွပ်စွဲခံထားရတဲ့သူ တစ်ယောက်နဲ့ဖြစ်ဖြစ် တွေ့ရမယ်။ သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ် ရရှိအတွက် သတင်းထောက်ဟာ မှန်ကန်တဲ့မေးခွန်းကို မှန်ကန်တဲ့ အမူအရာနဲ့ ဘယ်လိုမေးရမယ်ဆိုတာကို သိထားရပါမယ်။

အင်တာဗျူးတောင်းခြင်း

နိုင်ငံတစ်ချို့မှာ အစိုးရ ထိပ်တန်းပုဂ္ဂိုလ်များက စာနယ်ဇင်းနဲ့ ခပ်ကင်းကင်း နေတတ်ကြတယ်။ သူတို့နဲ့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမယ်ဆိုလည်း မေးခွန်းကို ကြိုပေးရတာမျိုး၊ ဒါမှမဟုတ် သူတို့ရဲ့ ပြောခွင့်ရပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ပဲ လွှဲပေးတာမျိုးနဲ့ ကြုံရတတ်တယ်။ တွေ့မယ်၊ မတွေ့ဘူး ဆိုတာကိုလည်း ရက်အတော်ကြာမှ ပြန်ကြားတတ်ကြတယ်။ ဒီလို အခြေအနေနဲ့ ကြုံရရင် ကိုယ်က အဲဒီအရာရှိကြီးရဲ့ နေ့စဉ်အစီအစဉ်ကို ရအောင် ယူထားသင့်ပါတယ်။ အဲဒီအရာရှိကြီး အပြင်ထွက်လာတဲ့ တစ်ချိန်ချိန်မှာ ခဏကြားဖြတ် ဝင်ပြီး မေးခွန်းတစ်ချို့ကို မေးမြန်းနိုင်တာပေါ့။

အလယ်အလတ်အဆင့်ရှိ တာဝန်ရှိသူများနဲ့ သိကျွမ်းခင်မင်ထားရင် တော်တော်အထောက်အကူ ဖြစ်ပါတယ်။ အရာရှိတစ်ဦးရဲ့ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ခင်မင်ထားတယ်ဆိုရင် အဲဒီအရာရှိကြီးနဲ့ အင်တာဗျူး

တာဝန်ရှိသူအားလုံးက ဂျာနယ်လစ်တွေကို ကြိုဆိုတာမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး

လုပ်ခွင့်တောင်းဖို့အတွက် လမ်းပွင့်နေပါပြီ။ ကိုယ်က အရာရှိကြီးတွေရဲ့ အတွင်းရေးမှူးတွေ၊ ကိုယ်ရေး အရာရှိတွေနဲ့ ဆက်ဆံပြောဆိုတဲ့နေရာမှာ ကျိုးနွံ ယဉ်ကျေးစွာနဲ့ ပြောဆိုရင် ကိုယ့်တွက်လည်း အခွင့် အလမ်းတွေ ရလာနိုင်ပါတယ်။

အင်တာဗျူး အတော်များများကို ဖုန်းနဲ့ပဲ လုပ်ကြ ရတာပါ။ အချိန်ကုန်သက်သာတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဖြစ်နိုင် ရင်တော့ လူကိုယ်တိုင်သွားပြီး ဗျူးသင့်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ကိုယ်နဲ့ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူး သေးတဲ့သူဆိုရင် တတ်နိုင်သလောက် လူချင်းတွေ့ ဗျူးနိုင်အောင် ကြိုးစားရပါမယ်။ လူချင်းတွေ့ရတဲ့ အခါမှာ ကိုယ့်အနေနဲ့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ သူ့ပတ်ဝန်းကျင် အနေအထားတွေကို လေ့လာနိုင်တာပေါ့။ ပြီးတော့ အဲဒီလို လေ့လာတွေ့ရှိရတဲ့ အထဲက အချက်တချို့ ကိုလည်း သတင်းထဲမှာ ထည့်ရေးနိုင်ပါတယ်။ ကိုယ်ဟန် အမူအရာဟာလည်း ဆက်သွယ်တာမှာ အရေးကြီးတယ်။ တစ်ယောက်ယောက် ပြောနေ တာကို နားထောင်တဲ့အခါ နားလည်ကြောင်း ပြပါ။ နောက်ပြီး ကိုယ်တွေ့မေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ စိတ်မသက် မသာ ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါမှမဟုတ် အမှန်ကို ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ထင်ရတယ်ဆိုတာကို လည်း အဲဒီလူရဲ့ အမူအရာကိုကြည့်ပြီး ပြောနိုင်တယ်။

ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပါ

ကိုယ်ရေးမယ့် အကြောင်းအရာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိထားလေ၊ သတင်းရင်းမြစ်တွေနဲ့ မေးမြန်း ပြောဆိုရ တာ လွယ်ကူလေပါပဲ။ ဒီလို ဆိုလိုက်လို့ ကိုယ်ရေး မယ့် အကြောင်းအရာမှာ ဆရာကြီးတစ်ဆူ ဖြစ်နေရ မယ်လို့ ဆိုလိုတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်းအရာကို ကိုယ်က အချိန်ယူ သုတေသန လုပ်ထားပြီးပြီဆိုတာ ကိုယ့်ကို သတင်းပေး ပြောပြ မယ့် သတင်းရင်းမြစ်တွေက သိရင် သူတို့က ပိုပြီး ရှင်းလင်း ပြောပြချင်လာတတ်တယ်။ အရင်က ရေးထားတဲ့သတင်းတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ရှုလေ့လာရပါမယ်။ တခြား သတင်းထောက် တွေနဲ့ အယ်ဒီတာတွေကို မေးမြန်းရမယ်။ ကျွမ်း

ကျင်သူတွေဆီ ဖုန်းဆက်မေး၊ အင်တာနက်ထဲမှာ ရှာကြည့်၊ နောက်ခံသမိုင်းကို သိထားလေ၊ ကိုယ့် အင်တာဗျူးက ထိရောက်လေပါပဲ။

ဒေါင်းဂျူးစ် နယူးစပိုင်ယာအတွက် ဘဏ္ဍာရေး သတင်းတွေ ရေးသားပေးပို့ရတဲ့ ထိုင်းအမျိုးသမီး သတင်းထောက် ချန်ယာပွန် ချန်ဂျာရီယင်ဆိုရင် စာတွေ အများကြီးဖတ်ထားတဲ့အပြင် ဘဏ္ဍာရေး သတင်းထောက်တွေအတွက် သင်ကြားပို့ချတဲ့ သင်တန်းတွေကိုလည်း တက်ရောက်ခဲ့သူပါ။ နေ့စဉ် စတော့စွမ်းတွေနဲ့ နိုင်ငံခြားငွေကြေးအရောင်း အဝယ်သမားတွေကို သူက အင်တာဗျူးလုပ်ရမယ်။ အဲဒီလူတွေ ဆိုတာက အင်မတန်အလုပ်များတဲ့ သူတွေ။

'ကျွန်မရဲ့ ပထမဦးဆုံး မေးခွန်းကိုက လိုချင်တဲ့ အချက်ကို မိဖို့လိုပါတယ်။ ကျွန်မကိုယ်၌လည်း သူတို့ ဆီက ကိုယ်ဘာလိုချင်တယ်ဆိုတာ သိထားတယ်။ များသောအားဖြင့်က တစ်မိနစ်၊ နှစ်မိနစ်ပဲ အချိန်ရတာ လေ။ ဘာမှမဟုတ်တဲ့ မေးခွန်းတွေနဲ့ သူတို့ကို စိတ်အနှောင့်အယှက် မဖြစ်စေချင်ဘူး' လို့ ချန်ယာပွန်က ပြောပြပါတယ်။

အဓိကကျတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ချန်ယာပွန်က အရင်ကြိုပြီး ရေးမှတ်ထားတဲ့အတွက် မေးနေရင်းနဲ့ မေ့ကျန်ရစ်တာမျိုး မရှိဘူး။ သူက အရေးကြီးဆုံး မေးခွန်းကို အရင်ဆုံး မေးတယ်။

ကြိုပြီးပြင်ဆင်ထားတဲ့ မေးခွန်းအားလုံးကိုတော့ သူမေးဖြစ်ချင်မှ မေးဖြစ်မယ်။ အချိန်မရတာလည်း ရှိတတ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် အဲဒီအကြောင်းကို ရှေ့မှာ ဖြေသွားပြီးသားလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။

အင်တာဗျူးမေးသွားရင်းနဲ့ အရင်ပြင်လာတဲ့ မေးခွန်းဟာ မေးဖို့မသင့်တော့တာလည်း ရှိမယ်။ ဒါမှမဟုတ် ပိုကောင်းတဲ့မေးခွန်းမေးဖို့ လိုလာတာ မျိုးလည်း ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။

အင်တာဗျူးမေးတဲ့သူတွေအနေနဲ့ လိုက်လျော ညီထွေ မေးတတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ကိုယ်မေးတဲ့ လမ်းကြောင်း ဘယ်ကို ဦးတည်သွားနေလဲဆိုတာကို လည်း လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ စဉ်းစားနိုင်ရပါမယ်။

မေးခွန်းတွေကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်တဲ့အနေနဲ့

ချရေးတွေ့မယ်ဆိုရင် ကိုယ့်သတင်းအတွက် လိုအပ်တဲ့ 'ဘ' ခြောက်လုံးအပြင် ကိုယ့်ရဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးက ဘာကို လိုချင်နေတာလဲ။ သူတို့ဆိုရင် ဘယ်မေးခွန်းမျိုး မေးမလဲဆိုတာကိုပါ စဉ်းစားဖို့ လိုပါတယ်။
အင်တာဗျူးတစ်ခု အောင်မြင်ပြီးမြောက်ဖို့အတွက်ဆိုရင် ဘယ်အကြောင်းအရာတွေ ပါဝင်ရမယ်ဆိုတာကို သိထားဖို့က အဓိကပါ။ အဲဒီ အကြောင်းအရာတွေရော၊ ဒီပြင် အချက်အလက်တွေ ပါရအောင် မှန်ကန်တဲ့ မေးခွန်းတွေကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားရပါမယ်။

အချိန်မီသွားပါ

ဒါဟာ ယဉ်ကျေးမှုရှိခြင်းနဲ့ အလုပ်ကို လေးစားခြင်းရဲ့ ပြယုဂ်ပါ။ ကိုယ့်ကို သတင်းပေး ပြောပြတဲ့သူတွေဆိုတာက များသောအားဖြင့် အလုပ်များတဲ့သူတွေ ဖြစ်တတ်ပြီး ကိုယ့်ကို တမင်တကာ အချိန်ပေးကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်တာဗျူးကို စတင်ခြင်း - မိမိကိုယ်ကို မိတ်ဆက်ပါ

အင်တာဗျူးစတင်ဆိုရင် မိမိကိုယ်ကိုနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ သတင်းစာ၊ စာစောင်ကို မိတ်ဆက်ပြောကြားပေးပါ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကိုယ့်ကို သတင်းထောက်မှန်း မသိဘဲ ပြောလိုက်တဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ စကားကို မှားယွင်းပြီး ကိုးကားဖော်ပြမိမှာစိုးလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်မှာ လိပ်စာကတ်ရှိရင် ကတ်ကို ထုတ်ပေးပါ။ ကိုယ် ဘာအကြောင်းရေးမယ်ဆိုတာ ရှင်းပြလိုက်ပါ။ အဲဒါက အင်တာဗျူးပေါ် အာရုံစိုက်လာစေဖို့အတွက် အထောက်အကူ ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ခါတစ်ရံမှာတော့ ကိုယ်မေးရတဲ့လူက အချိန်မပေးနိုင်တာကြောင့် ချန်ယာပွန်လိုပဲ မေးခွန်းကို တည့်တည့်မေးရတဲ့အခါမျိုး ရှိတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အချိန်ရတယ်ဆိုရင်တော့ တခြားအာလာပ သလ္လာပ (ရာသီဥတု၊ ဘောလုံးအသင်းအကြောင်း၊ လတ်တလောဖြစ်နေတဲ့ သတင်းတွေ) ကို အရင်

ပြောဆိုသင့်ပါတယ်။ သူ့သက်သောင့်သက်သာဖြစ်သွားပြီဆိုတော့မှ ကိုယ်မေးချင်တဲ့ မေးခွန်းတွေကို မေးတော့ပေါ့။

မှတ်စုရေးမှတ်ခြင်းနှင့် တိပ်ရီကော်ဒါသုံးခြင်း

တိပ်ရီကော်ဒါ သုံးတာက တိတိကျကျ ရတယ်။ သူပြောတာ မှားရေးပါတယ်လို့ ဘယ်သူတမှ စောဒကမတက်နိုင်တော့ဘူးပေါ့။ တိပ်ရီကော်ဒါကို သုံးတော့ပြောတဲ့သူ ဘာပြောနေတယ် ဆိုတာကိုလည်း အာရုံစိုက်နိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ တချို့ကကျတော့ တိပ်ရီကော်ဒါတွေကို လန့်တယ်။ စကားလုံးတိုင်းကို မှတ်တမ်းတင်ထားမယ့် အသံဖမ်းစက်ရဲ့မှာ စကားများများ မပြောချင်ကြဘူး။ တိပ်ရီကော်ဒါသုံးတာက အချိန်လည်း စားတယ်။ သတင်း အပြီးရေးသားပေးပို့ရမယ့် နောက်ဆုံးအချိန်သတ်မှတ်ထားတဲ့အခါမျိုးမှာ တိပ်ခွေထဲက ချက်ကျတဲ့ ကောက်နုတ်စကားကို ပြန်နားထောင်ပြီး ရွေးနေဖို့ အချိန်မရတတ်ဘူး။ နောက်ပြီး တိပ်ရီကော်ဒါဆိုတာက ပျက်တတ်တယ်။ ဓာတ်ခဲနဲ့ တိပ်ခွေအပိုတွေ ယူသွားရမယ်။ ဒါကြောင့် မှတ်စုနဲ့ ကျားကန်ထားရမယ်။ အင်တာဗျူး လုပ်နေတုန်းမှာ 'ထူးခြားတာတွေ' ကို တေးထားဖို့ အမြဲသတိထားပါ။ ကက်ဆက်က တိပ်လည်တဲ့ ဂဏန်းကလေးတွေကို ပြန်ဖွင့်ရလွယ်အောင် မှတ်ထားပါ။ ဒါဆို ပြောစကားကို အတိအကျ ပြန်ယူရတာ လွယ်သွားမယ်။

တစ်ဖက်လူ ပြောတာကို နားထောင်ရင်းနဲ့ မှတ်စုလိုက်မှတ်ရတာ လွယ်တော့မလွယ်ဘူး။ ပြောတဲ့လူက သိပ်မြန်မြန်ကြီး ပြောနေတာဆိုရင် ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးနဲ့ နည်းနည်း ဖြည်းဖြည်းပြောဖို့ မေတ္တာရပ်ခံပါ။ ကိုယ် လိုက်မမှတ်နိုင်လိုက်တာရှိရင်လည်း သူ့ကို နောက်တစ်ကြိမ် ပြန်ပြောပြပေးဖို့ တောင်းပန်ပါ။ သူတို့ ပြောပြတာကို တိတိကျကျ ရေးမှတ်ချင်လို့ပါဆိုပြီး ပြောပြပါ။ အဲဒါဆိုရင် သူတို့ကလည်း သဘောကျမယ်။

မှတ်စုမှတ်တယ်ဆိုရင်တော့ တစ်နည်းနည်းနဲ့

တွေ့ဆုံမေးမြန်းနည်းများ

သုံးသွားပါတယ်။ ဝန်ကြီးကို အင်တာဗျူးနောက်ပိုင်းမှာ ထပ်မေးချင်တဲ့ ကိစ္စတွေကို သတင်းထောက်က မင်နဲ့ ပိုင်းပြီး မှတ်ထားတယ်။ သတင်းထောက်က သူ့အနေနဲ့ နောက်ခံသမိုင်း ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်တွေ လိုအပ်နေတာကို သူ့ကိုယ်သူ သတိပေးတဲ့အနေနဲ့ # အမှတ်အသားပြုပြီး တေးမှတ်ထားပါတယ်။ ဒါတွေကို တိုက်ရောက်ရောက်ချင်း ရှာဖွေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝန်ကြီးက အကြောင်းအရာ အတော်များများကို ပြောသွားတာပါ။ သတင်းထောက်က အမေရိကန်မှာ စီးပွားရေး တုံ့ဆိုင်းတာကြောင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း ထိခိုက်ရပုံကို ရေးချင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီကျောရိုးနဲ့ ဆက်စပ်နေတဲ့ အချက်တွေရဲ့ သေးမှာ ထောင်လိုက် မျဉ်းတွေ ရေးခြစ်ပြီး အမှတ်အသား ပြထားလိုက် တယ်။ ဒီနည်းနဲ့ သတင်းနဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ အချက်တွေ ကို ထင်းခနဲ မြင်သာသွားရတယ်။ အဲဒီနောက်တော့ သတင်းထောက်က 'အမှန်' ကလေးတွေခြစ်ပြီး အဖွင့်စာပိုဒ်ဖြစ်နိုင်တဲ့ အကြောင်းရပ်တွေကို အမှတ်အသား လုပ်လိုက်ပါတယ်။

'ဘာကြောင့်'၊ 'ဘယ်လို' မေးခွန်းများ

များသောအားဖြင့် မေးခွန်းတွေ မေးတဲ့အခါ ပြောတဲ့သူက အကြောင်းအရာကို ရှင်းလင်းပြောပြ လာအောင်၊ အသေးစိတ်ကျကျ ပြောလာအောင် မေးရပါမယ်။

'ဟုတ်တယ်'၊ 'မဟုတ်ဘူး' လောက်ပဲ ဖြေရမယ့် မေးခွန်းမျိုးတွေကို ရှောင်ပါ။ ဥပမာ-

- 'ခင်ဗျား ရွေးကောက်ခံရဖို့ ဝင်ပြိုင်နေတယ် မဟုတ်ဘူးလား'
- 'ခင်ဗျား ရည် ရွယ်ချက် ပန်းတိုင်ကို ရောက်နိုင်ပါ့မလား' ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။

အဲဒီလို မေးခွန်း မျိုးအစား 'ဘာကြောင့်လဲ'၊ 'ဘယ်လိုလဲ' ဆိုတဲ့ မေးခွန်းမျိုးတွေ မေးရပါမယ်။ ဥပမာ-

- 'ရွေးကောက် ပွဲဝင်ဖို့ ခင်ဗျား ဘာကြောင့် ဆုံးဖြတ်တာလဲ'
- 'ခင်ဗျားရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်ကို ရောက်ဖို့ ဘယ်လိုစီစဉ်ထားပါသလဲ' ဆိုပြီးတော့ပေါ့။

'ဟုတ်တယ်' 'မဟုတ်ဘူး' လို့ဖြေရမယ့် မေးခွန်း မျိုးမေးရမယ့် အခါတွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဥပမာ သတင်းရှင်းမြစ်က ရှင်းလင်းတဲ့အဖြေမျိုး မပေးဘဲ ဝေလည်ကြောင်ပတ် လုပ်နေတယ်လို့ ထင်ရင်ပေါ့။ ဒီအခါမျိုးမှာ ဖြေတဲ့လူက ဆင်တူရန်ရှောင်လုပ်လို့ မရတော့ဘဲ ဟုတ်တယ်၊ မဟုတ်ဘူးပဲ ဖြေရအောင် သတင်းထောက်က မေးနိုင်ပါတယ်။ ဥပမာ ' ဒီကိစ္စ မှန်လားမှားလား' ဆိုပြီး မေးတာမျိုးပါ။

မေးခွန်းများကို တိုတိုပဲ မေးပါ

တချို့သတင်းစာဆရာများက စကားကြော ရှည်တတ် ကြတယ်။ သူတို့က တစ်ကြိမ်တည်းမှာ မေးခွန်းရှည် ကြီးတွေ ဆက်တိုက် မေးချတတ်တယ်။ ဒါမျိုးကို ဖြေရတဲ့သူတွေက စိတ်မရှည်ဘူး။ စိတ်လည်း ရှုပ်သွား တတ်ကြတယ်။ သူတို့က ပထမမေးခွန်းကို ဖြေနေ တုန်းမှာပဲ နောက်မေးခွန်းတွေကို မေ့သွားတတ်ကြ တယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်က ရိုးရိုးနဲ့ ရှင်းရှင်းပဲ မေးပါ။

နားထောင်ပါ၊ သတိရှိပါ၊ မျက်စိကိုဖွင့်ထားပါ

ကိုယ့်အလုပ်က ကိုယ့်ကို သတင်းပေး ပြောပြတဲ့ သတင်းရှင်းမြစ်တွေ ပြောသမျှကို နားထောင်ဖို့ပါ။ သူတို့ကို ဟောပြောဖို့၊ ပို့ချဖို့၊ သူတို့နဲ့ ငြင်းခုံဖို့ မဟုတ် ပါဘူး။ ကိုယ့်ထင်မြင်ချက် ရှိရင်လည်း ကိုယ့်ရင်ထဲမှာ ပဲ ထားပါ။ ဒါကြောင့် ကိုယ်က လူများပြောသမျှ နှာခံသူလို့ ဆိုလိုတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်က သူတစ်ပါးပြောသမျှကို သေသေချာချာနဲ့ စိစစ်ဝေဖန် ပြီး နားထောင်ရမယ်။ ဘာတွေ ပြောသွားသလဲဆိုတာ စဉ်းစားရမယ်။ သူ့အဖြေတွေနဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေဟာ

ကိုယ်တွေ့ မေးတဲ့သူကို မျက်လုံးချင်းစကားပြောရုံပဲလား

ထိရဲ့လား ဆိုတာကို ကြည့်ရမယ်။ ကိုယ်မေးတာကို ရော တကယ်တည့်တည့် ဖြေသလား။ ကိုယ်နောက်ထပ် ဘာမေးမလဲ ဆိုတာအပြင် ကိုယ့်သတင်းရင်းမြစ်က ဘာတွေဖြေနေတာလဲ ဆိုတာကိုပါ စဉ်းစားရပါမယ်။

ထူးခြားတဲ့ကိစ္စတွေအတွက် အမြဲပဲ သတိရှိနေရပါမယ်။ အကယ်၍ ကိုယ်သတင်းရင်းမြစ်က ကိုယ်မျှော်လင့်မထားတဲ့ တခြားစိတ်ဝင်စားစရာ အကြောင်းအရာတစ်ရပ်ကို ပြောလာတယ်ဆိုရင် ကိုယ်က ချက်ချင်း ရှုထောင့်သစ်ပြောင်းပြီး လိုက်ရမယ်။ သတင်းစာဆရာကောင်းတွေဟာ သတင်းတစ်ခုအတွက် အင်တာဗျူးသွားလုပ်ရင်းနဲ့ နဂိုမူလ အကြောင်းအရာနဲ့ လုံးဝမတူတဲ့ တခြားအကြောင်းအရာတစ်ခုကို ရလာတတ်ကြပါတယ်။

အင်တာဗျူးလုပ်စဉ်အတွင်းမှာ သတင်းရင်းမြစ်တွေက ကိုယ့်မေးခွန်းအပေါ် ဘယ်လိုတုံ့ပြန်သလဲ ဆိုတာကို မှတ်ထားပါ။ အချက်တစ်ခုကို ပြောတဲ့အခါ လက်သီး လက်မောင်းတန်း ပြောသလား။ လက်ညှိုး ဝေါက်ဝေါက် ထိုး ပြောသလား။ စိတ်လှုပ်ရှားပြီး ခူးနံနံ သလား။ နောက်ပြီး သူ့ရဲ့နေအိမ်၊ ရုံးခန်းအနေအထားကိုလည်း မှတ်သားရပါမယ်။ ဒီအသေးစိတ်အချက်တွေကြောင့် သတင်းက သက်ဝင်လျှင်ရှားလာတတ်ပါ

တယ်။ 'ကတ်သီး ကတ်သတ်' မေးခွန်းများ မေးရန် မကြောက်ပါနဲ့။ သတင်းရင်းမြစ်က မရှင်းမလင်း ဝေဝေဝါးဝါး ဖြေနေတယ်ဆိုရင် အဲဒါကို ရှင်းပြခိုင်းပါ။

'စာဖတ် ပရိသတ် ကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ရေးပြနိုင်ဖို့အတွက် ကျွန်တော်၊ ကျွန်မက ဒီအကြောင်းကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်မှုဖြစ်မယ်' လို့ သူတို့ကို ပြောပါ။

သတင်းရင်းမြစ်က ပညာရပ်စကားတွေ

သုံးပြီး ပြောလာရင် အဲဒါဟာ ဘာလဲဆိုတာမေးဖို့ မတွန့်ပါနဲ့။ ဥပမာ ဆရာဝန်က 'elevated risk for myocardial infraction' ဖြစ်တယ်လို့ ပြောမယ်။ ဒါကို ထပ်ရှင်းခိုင်းရင် ဆရာဝန်က ရိုးရိုး အင်္ဂလိပ် အသုံးအနှုန်းနဲ့ 'at risk of a heart attack' နှလုံးရောဂါ ရနိုင်တယ် ဆိုပြီး ပြန်ပြောလာပါလိမ့်မယ်။ မကြာခင်က ဆိုသလိုပဲ သတင်းရင်းမြစ်တွေက အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ နာမည်ကို အတိုကောက်တွေ သုံးပြီး ပြောတတ်ကြတယ်။ အရာရှိ တစ်ယောက်က ' ဒီကိစ္စကို ကျွန်တော်တို့ ADMM+ 3 မှာတင်ပြမယ်' ဆိုပြီး ပြောမယ်။ စွယ်စုံသတင်းလိုက်နေတဲ့ သတင်းထောက်က 'အဲဒါ ဘာများပါလိမ့်' လို့ မေးပိုင်ခွင့် ရှိပါတယ်။ အဖြေက 'အာရှ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးများနဲ့ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျပန်တို့ရဲ့ အစည်းအဝေး' ဆိုတာကို ရမယ်။

သတင်းရင်းမြစ်က ရှုပ်ထွေးတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြောပြတယ်။ ကုန်ချောထုတ်လုပ်တဲ့ အကြောင်း ဒါမှမဟုတ် ဆေးအကြောင်းဆိုပါတော့ ကောင်းတာက ကိုယ်နားလည်တာကို သူ့ကို ပြန်ပြောပြ။ 'ကျွန်တော်ကျွန်မ နားလည်တာကို သေချာအောင်ပြောပါရစေ၊ ခင်ဗျားပြောတာက...' ဆိုပြီး သူပြောတဲ့ အကြောင်းအရာကို ဘယ်လိုနားလည်

တယ်ဆိုတာ ပြန်ပြောပြနိုင်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် ကိုယ်က နားလည်မှု မှားယွင်းနေတယ်ဆိုရင်လည်း မှန်ကန်အောင် ပြင်ဆင်ခွင့်ရနိုင်ပါတယ်။ လူအများက ကိုယ့်ကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် ပြောပြချင်ကြတာချည်းပါပဲ။ သူတို့က ရေးတဲ့ သတင်းတွေကို တိကျစေချင်ကြတယ်။ ဒီနေရာမှာ ကတ်သီးကတ်သတ် မေးခွန်းတွေလည်း ရှိတတ်တာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ထိပ်တန်းအရာရှိကြီး တစ်ယောက်ကို သူ့နာမည် စာလုံးပေါင်းသွားမေးတာမျိုးတော့ မလုပ်လေနဲ့။ အလားတူပဲ ဘက်လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးကို ဘက်တိုးနှုန်းငွေကိုတော့ သွားမမေးနဲ့ပါ။ ဒါတွေကိုတော့ ကိုယ်က ကြိုပြီး သိကို သိထားရမှာမျိုးတွေပါ။

'ထင်မြင်ချက်' တောင်းခံခြင်း

သတင်းရင်းမြစ်တစ်ဦးက ထင်မြင်ချက်မေးဖို့ ငြင်းဆိုတာနဲ့ ကနဦးမှာ ကြုံဆုံရရင် စိတ်မပျက်ပါနဲ့။ နောက်တစ်မျိုးလှည့်မေးပါ။ ဒါမှ အလုပ်မဖြစ်သေးရင် ဒီအချက်ဟာ သူတို့အနေနဲ့ ထင်မြင်ချက်အပေးသင့်ဆုံး၊ သူတို့အမြင်ကို အပြောသင့်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အကြောင်း နားချရပါမယ်။ အဲဒါမှလည်း သူတို့က ထင်မြင်ချက် မပေးသေးဘူးဆိုရင်တော့ သူတို့အနေနဲ့ အခုလို ထင်မြင်ချက်မပေးတဲ့အကြောင်းကို သတင်းထဲထည့်ရေးရလိမ့်မယ် ဆိုတာကို ရှင်းပြလိုက်ပါ။ သူတို့အနေနဲ့ တစ်စုံတစ်ခုကို ဖုံးကွယ်ထားတယ်လို့ စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးက ထင်သွားမယ် ဆိုတာကို အဲဒီသတင်းရင်းမြစ်များက သိထားကြပါတယ်။ ဒါ့အပြင် သူတို့ရဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေ မပါရင် ကိုယ့်သတင်းဟာ ခိုင်လုံမှု၊ သိပ်ရှိမှုမဟုတ်ဘူး ဆိုပြီးတော့လည်း သူတို့ကို ဖျောင်းဖျနိုင်ပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် သတင်းရင်းမြစ်က ထင်မြင်ချက်မပေးချင်ဘူး ဆိုရင်လည်း သူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားရပါမယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ သတင်းရင်းမြစ်က ထင်မြင်ချက်မေးဖို့ 'ငြင်းဆိုတယ်' ဆိုတာကို ထည့်မရေးပါနဲ့။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်က ထင်မြင်ချက် 'မပေးဘူး' လို့ပဲ ရေးပါ။ ဒါက မျှတမှု ရှိပါတယ်။

သတင်းရင်းမြစ်တစ်ဦးက မဖြေသည့်အခါ...

နိုင်ငံရေးသမားများက များသောအားဖြင့် သတင်းထောက်မေးတာတွေကို တည့်တည့် မဖြေဆိုတတ်ဘူး။ ဒါမျိုးဆိုရင် ကိုယ့်မေးခွန်းကို ထပ်မေးပါ။ ဒါမှ အလုပ်မဖြစ်ရင် မေးခွန်းကို စကားလုံးအသုံးအနှုန်း ပြောင်းမေးပါ။ နောက်ဆုံးအနေနဲ့ သူ့အကြောင်း ကောလာဟာလတွေ၊ ကိုယ်ကြားထားရ တုံ့ပြစ်တင်ဝေဖန်ချက်တွေ ပြောပြပြီးမေးပါ။ သတင်းရင်းမြစ်က ကိုယ်ဟာ တစ်ဖက်က ပြောတာတွေကို ကြားထားပြီဆိုတာသိရင် ကိုယ်မေးတဲ့ မေးခွန်းကို ပိုပြီး တည့်တည့် ဖြေလာတတ်ပါတယ်။

သူတို့တစ်တွေ တပြောတည်း ပြောနေလျှင် . . .

သတင်းရင်းမြစ်က ကိုယ်မေးတာနဲ့ မဆိုင်တဲ့ အကြောင်းတွေ ပြောလာပြီဆိုရင် ရွေးချယ်စရာ နည်းလမ်းနှစ်သွယ် ရှိပါတယ်။ တစ်ခုက သူ့ဟာသူ ပြောရင်းနဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ တစ်ခုခုများ ပါလာလေ မလားလို့ စောင့်ကြည့်တာပါ။ ဒါပေမဲ့ အချိန်က နည်းနည်းပဲရတာ ဆိုရင်တော့-

'အဲဒါက တကယ်စိတ်ဝင်စားစရာပဲ။ အခုလို ပြောတာ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ရှေ့ကပြောတာ ပြန်ကောက်ရရင်...' ဆိုပြီး ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးနဲ့ စကားစ ဖြတ်ပစ်ရပါမယ်။

နောက်ဆက်တွဲမေးခွန်းများ - အနုစိတ်မေးမြန်းခြင်း

များသောအားဖြင့်တော့ သတင်းရင်းမြစ်တွေက ယေဘုယျအဖြေတွေပဲ ပေးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို ကောင်းကောင်းနားလည်ဖို့နဲ့ စာဖတ်သူအတွက် ပီပီပြင်ပြင် သရုပ်ဖော်ပြနိုင်ဖို့

သတင်းထောက်အနေနဲ့က အသေးစိတ်အချက်အလက်တွေ သိဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အသေးစိတ်အချက်အလက်တွေ သိအောင်ဆိုရင် နောက်ဆက်တွဲ မေးခွန်းကောင်းတွေ မေးတတ်ရတယ်။

လမ်းဆုံတစ်ခုမှာ ကားနှစ်စီး တိုက်မိတယ်လို့ ရဲအရာရှိတစ်ယောက်က ကိုယ့်ကို ပြောပြတယ် ဆိုရင် ဘာကားအမျိုးအစားလဲ၊ ကားတွေက ဘာအရောင်လဲ ဆိုတာကို မေးရပါမယ်။ တကယ်လို့ လူသုံးယောက် ဒဏ်ရာရသွားတယ်လို့ ရဲကပြောရင် အဲဒီလူတွေက ဘယ်သူတွေလဲ၊ ဘာဒဏ်ရာတွေ ရသွားတာလဲ၊ ဘယ်ဆေးရုံကိုသယ်သွားတာလဲ ဆိုတာတွေကိုပါ မေးရပါမယ်။ သူတို့ကို ဖမ်းသွားလား၊ ဒဏ်ရိုက်လိုက်လား၊ ကားအသွားအလာတွေ ရပ်ကုန်လား စသည်ဖြင့်ပေါ့။

နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်က သူ့အသက် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရတယ်လို့ ဆိုလာရင် ဘယ်လိုခြိမ်းခြောက်တာလဲ ဆိုတာကို ဥပမာပေးခိုင်းပါ။

စီအီးအိုတစ်ယောက်က သူ့ကုမ္ပဏီရုံးခွဲသစ် ၁၀ ခု ထပ်ဖွင့်ဖို့စီစဉ်နေတယ်ပြောရင် ဘယ်မှာလဲ၊ ဘယ်တော့လဲ၊ ဝန်ထမ်းဘယ်လောက် ခန့်မှာလဲ စသဖြင့် မေးပါ။ အသေးစိတ်တွေ အများကြီးသိရမှ စာဖတ်သူတွေ သိချင်နေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို သတင်းရေးနိုင်မှာ။

သတင်းထောက်တွေအတွက် စိန်ခေါ်ချက်ကြီး တစ်ခုက သတင်းအကြောင်းအရာကောင်း တစ်ခုကို ရထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ အင်တာဗျူးနေတုန်းမှာ ဒါမှမဟုတ် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲမှာ မမျှော်လင့် တာတစ်ခု ထဖြစ်တာမျိုးပါ။

တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကိုယ်က နောက်ဆက်တွဲ မေးခွန်းကို ရုတ်တရက်ကြီး မမေးနိုင်တာမျိုးလည်း ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ ဘာမေးရမယ်ဆိုတာ စဉ်းစားဖို့ အချိန်ရအောင်...

'အဲဒါ ဘာကြောင့်ဖြစ်ရတာလဲ'၊ 'ဆက်ရှင်းပါဦး' စသဖြင့် မေးမြန်းရင်း အင်တာဗျူးကို အရှိန်မပျက်အောင် ဆက်ထိန်းသွားရပါမယ်။

ဖြေရခက်သော မေးခွန်းများ

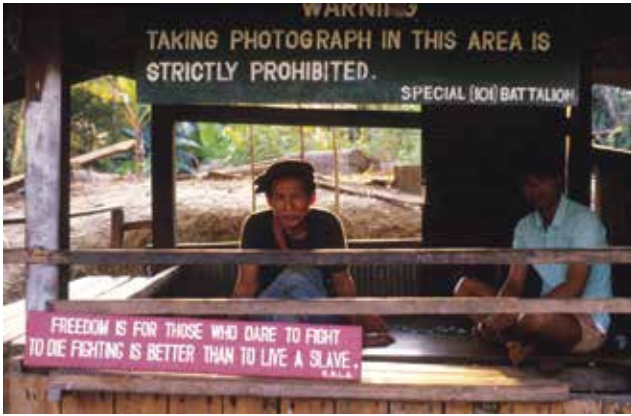
ရံဖန်ရံခါမှာ ဖြေရခက်တဲ့ မေးခွန်းမျိုးတွေ မေးဖို့လိုအပ်တာတွေလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ ဒါကို ဖျစ်ညှစ်ပြီး လုပ်ရမယ်။ ဥပမာ နာမည်ကျော် တစ်ယောက်ကို သူ့မိသားစုအကြောင်း၊ သူ့ပုဂ္ဂလိက ဘဝအကြောင်း မေးဖို့ဆိုတာ အတော်ကလေး အားနာစရာကောင်းပေမဲ့လည်း ဒီအဖြေကို စာဖတ်ပရိသတ် က သိချင်နေတယ်။ ဒီလို အဖြေမျိုးပေါ်မှာ မှတည်ပြီး သာမန်သတင်းတစ်ပုဒ်နဲ့ သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ် ဆိုတာ ကွာခြားသွားတတ်တာပါ။ ဒီလို မေးခွန်းမျိုးကို-

'ကျွန်တော်၊ ကျွန်မအနေနဲ့ အားတော့နာပါ တယ်၊ ဒါပေမဲ့လည်း မမေးမဖြစ် မေးရမယ်ဆို တော့...' ၊ ' ဒီအကြောင်းလေး ပြောရတာ အဆင် ပြေမလား...' လို့ နိဒါန်းချီးပြီး မေးနိုင်ပါတယ်။

တစ်ခါတစ်ရံမှာ စွပ်စွဲပြောဆိုခံထားရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး သူ့ရဲ့ချေပချက်တွေကို သတင်း ယူရတာမျိုးလည်း ရှိတတ်တယ်။ ဒီအခါမှာ ကိုယ်က မျှမျှတတ ဖြစ်စေချင်တဲ့အကြောင်း ရှင်းပြပါ။ သူ့အနေနဲ့ သတင်းမှားတွေကို ပြင်ဆင်နိုင်တဲ့ အခွင့်ကောင်း ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ရှင်းလင်းပြောပြရပါမယ်။

ဒီလိုအနေအထားမျိုးတွေမှာ မေးခွန်းတွေကို လွယ်လွယ်ကနေ စ မေးပါ။ ဖြေရအခက်ဆုံးမေး ခွန်းကို နောက်ဆုံးမှ မေးပါ။ ဒါဆိုရင် ဖြေရခက်တဲ့ မေးခွန်းကို တွေ့ဆုံသူက မဖြေဘူး ဆိုရင်တောင်မှ သူ့ရှေ့မှာ ပြောခဲ့တာတွေကို သတင်းအချက်အလက် တချို့တော့ ရလိုက်နိုင်ပါတယ်။

သတင်းရှင်းမြစ်က ကိုယ့်နဲ့ ဖုန်းမပြောဘဲ ဖုန်းချပစ်လိုက်တယ်၊ အတွေ့မခံပဲ တံခါး ပိတ်ပစ်လိုက်တယ် ဆိုရင်လည်း စိတ်မပျက်ပါနဲ့။ ကိုယ်က သတင်းထောက်ပဲ။ သူ့ပြောလာအောင် လုပ်ဖို့က ကိုယ့်တာဝန်ပဲလေ။

အထောက်အထားတွေထက် တကယ်လက်တွေ့ ဖြစ်နေတာတွေက ပိုအရေးကြီးတယ်လို့ တချို့က ပြောကြတယ်

ရုပ်ပုံလွှာ ရေးတယ်ဆိုရင် အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်ဆီ နှစ်ကျော့၊ သုံးကျော့ ပြန် သွားပြီး တွေ့ဆုံ မေးမြန်း တတ်ကြတယ်။ တစေ့တစောင်း ရုပ်ပုံလွှာအတွက် အင်တာဗျူးလုပ်ရင် သူ့ရဲ့အပြုအမူကို ဂရုစိုက် လေ့လာရပါမယ်။ တကယ်လို့အချိန်ရမယ်ဆိုရင် သူ့အိမ်မှာ ဘယ်လိုနေတယ်၊ ရုံးမှာ ဘယ်လိုနေတယ်၊ ဘာကို ဝါသနာပါတယ်ဆိုတာတွေ ကအစ လေ့လာပါ။ သတင်းကောင်းတွေဆိုတာ လူတွေရဲ့ လှုပ်ရှားလုပ် ဆောင်မှုတွေကို ဖော်ပြပေးပါတယ်။

တစေ့တစောင်း ရုပ်ပုံလွှာ အင်တာဗျူးများ

တစေ့တစောင်း ရုပ်ပုံလွှာရဲ့သဘောက လူတစ်ယောက်ရဲ့ ဓလေ့စရိုက်ကို ပေါ်လွင်အောင် ရေးဖို့ပဲ။ ဒါကြောင့် သတင်းရင်းမြစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို သက်သောင့်သက်သာနဲ့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောဆိုခွင့် ပေးထားရမယ်။ အရေးကြီးတာက ပြောတဲ့လူ အဆင်ပြေတဲ့နေရာဖြစ်ဖို့ပဲ။ ဒီလို အင်တာဗျူးမျိုး လုပ်မယ်ဆိုရင် သေချာစွာ ကြိုတင် ပြင်ဆင်သွားရပါမယ်။ ဒါမှ ကိုယ့်အင်တာဗျူးက လိုချင်တာကို ချောချောမောမော ရနိုင်မယ်။ ကိုယ်က အချိန်ယူ ပြင်ဆင်ခဲ့တဲ့အတွက် ကိုယ့်ကိုပြောပြမယ့် သတင်းရင်းမြစ်ကလည်း သဘောကျလိမ့်မယ်။ သူ့ရေးသား ခဲ့ဖူးတဲ့ ဆောင်းပါးကို ကိုယ်က ရည်ညွှန်းပြောပြနိုင် သလား။ သူတက်ခဲ့တဲ့ကျောင်းကို ပြောပြနိုင်မလား စသဖြင့်ပေါ့။ သူ့ရဲ့ဝါသနာ၊ စိတ်ဝင်စားတဲ့ အကြောင်း အရာတွေကိုရော သိထားလား။ ကိုယ်ရေးတဲ့လူ အကြောင်းကို တခြားလူတွေကရော ဘာပြောကြလဲ။

အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်က ရင်းနှီးပြီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောလာဖို့ အချိန်ယူကောင်း ယူရမယ်။ သတင်း ထောက်ကောင်းတွေကတော့ တစေ့တစောင်း

အင်တာဗျူးကို အဆုံးသတ်ခြင်း

သတင်းရင်းမြစ်ကို အခုလို အချိန်ပေးပြောပြ တဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောပါ။ ဒါပေမဲ့ နောက်ဆုံးမေးခွန်းသုံးခု မေးဖို့ကိုတော့ ဘယ်တော့မှ မမေ့ပါနဲ့။

- အခု ကျွန်တော်၊ ကျွန်မ မေးသွားတာတွေ ထဲမှာ အရေးကြီးတဲ့ အချက်တစ်ခုခု မေးဖို့ ကျန်သွား တာများ ရှိပါသလား။
- ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး နောက်ထပ် တွေ့သင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များရှိပါသေးသလား။ ရှိရင် လမ်းညွှန်ပေးနိုင်မလား။
- နောက်ထပ် မေးစရာလေးတွေ ပေါ်လာခဲ့ရင် ထပ်မေးပါရစေ။ (ဖြစ်နိုင်ရင် အိမ်ဖုန်းနဲ့ မိုဘိုင်းဖုန်း နံပါတ်တွေ၊ အီးမေးလ်လိပ်စာတွေ ရအောင် တောင်းယူပါ။ အချက်အလက်တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ မရှင်းတာရှိရင် ထပ်မေးပါရစေ ဆိုတာ သေချာအောင် ပြောထားဖို့ပါ။)

အခန်း (၇)

အထောက်အထားများနှင့် အင်တာနက်တို့ကို အသုံးပြုခြင်း

သတင်းထောက်တွေဟာ လူတွေပြောတာ မှန် မမှန် သိရအောင်၊ ဒါမှမဟုတ် ပိုပြီးပြည့်စုံအောင် အထောက်အထား အချက်အလက်တွေကို တတ်နိုင် သလောက် ရှာဖွေကြရပါတယ်။ အထောက်အထားဆိုတာ ရေးထားတဲ့၊ ဒါမှမဟုတ် ပုံနှိပ်ထားတဲ့ မှတ်တမ်း မှတ်ရာကို ဆိုချင်တာပါ။ ဒါဟာ မှတ်တမ်းစာရွက် ကလေးတစ်ရွက်၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း ကွန်ပျူတာထဲမှာ သိမ်းထားတဲ့ အချက်အလက်တွေ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီအထောက်အထားဆိုတာထဲမှာ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေ၊ တယ်လီဖုန်းလမ်းညွှန်တွေ၊ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းတွေ၊ အစီရင်ခံစာတွေ၊ အစိုးရစာရင်းအင်းတွေနဲ့ တခြားမှတ်တမ်းတွေ ပါဝင်ပါတယ်။ ဓာတ်ပုံတွေနဲ့ သွင်းယူထားတဲ့ အသံတွေဟာလည်း အရေးကြီးတဲ့ သုတေသန ပစ္စည်းတွေပါပဲ။

ကိုယ့်သတင်းထဲမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ အချက်တွေကို ပိုပြီး ခိုင်မာစေဖို့အတွက် ဒီအထောက်အထားတွေကို သုံးရပါတယ်။ တစ်ယောက်ယောက်နဲ့ အင်တာနက်လုပ်တုန်း သူက စတင်စောင့်၊ ဒါမှမဟုတ် အစီရင်ခံစာတစ်ခုအကြောင်း ပြောလာရင် အဲဒီစာရဲ့ မိတ္တူဖြစ်ဖြစ်၊ အစ်ဂျစ်တယ်ပုံစံနဲ့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်ကို တောင်းယူပါ။ သတင်းရင်းမြစ်တွေက သတင်းအစတစ်ခုပေးတယ်ဆိုရင် သူတို့ပြောတာ မှန်ကန်တဲ့ အကြောင်း ခိုင်မာစေမယ့် အထောက်အထားကို မေးမြန်းရပါမယ်။

အစိုးရ၊ အစိုးရမဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ကမ္ဘာ့ဘက်တို့လို နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းတွေဆီကနေ အစီရင်ခံစာတွေကိုလည်း ရတတ်တယ်။ ရရင် အဲဒီ အစီရင်ခံစာတွေမှာ ထူးထူးခြားခြား ဘာပါသလဲ ဆိုတာ ရှာပါ။ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ် မှုအတွက်

အဲဒီအစီရင်ခံစာထဲမှာ ဘာတွေထောက်ပြ အကြံပြုထားသလဲ ဆိုတာကို အလေးထားကြည့်ပါ။ ပြီးရင် အဲဒီအကြံပြုချက်အပေါ်မှာ ထောက်ခံတဲ့၊ ပိုမိုခိုင်မာစေတဲ့ ဥပမာပေးမှုတွေ၊ ကောက်နုတ်ပြော စကားတွေ၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း ကိန်းဂဏန်း ဖော်ပြချက်တွေကို ရှာဖွေပါ။

လုပ်ငန်းဌာန အတော်များများက အစီရင်ခံစာတွေကို ပုံမှန်ထုတ်ဝေတတ်ကြပါတယ်။ အရေးကြီးတဲ့ အစီရင်ခံစာမျိုးတွေကို ဆိုရင်တော့ တရားဝင် မထုတ်ပြန်ခင်မှာ ကိုယ်က ရအောင်ကြိုးစားရမယ်။ ဒါမှ ကောင်းကောင်းနားလည် သဘောပေါက်အောင် ဖတ်ချိန်ရမယ်။ အစီရင်ခံစာမှာ ပညာရပ်နဲ့ဆိုင်တဲ့ စကားလုံးတွေ အများကြီးပါနေရင်၊ ရှုပ်ထွေးနေရင် သက်ဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်သူတွေဆီ မေးမြန်းရမယ်။

တစ်ခါတလေမှာ စာအုပ်တွေ၊ အစီရင်ခံစာတွေနဲ့ တခြားအထောက်အထားတွေကို ချက်ချင်း မထုတ်ပြန်သေးဘဲနဲ့ ထားတာမျိုးရှိတယ်။ အဲဒီမှာယုံက အဲဒီအကြောင်းအရာကို သတ်မှတ်ထားတဲ့ ရက်၊ အချိန်မတိုင်ခင်မှာ ကိုယ့်ကို သတင်းရေးခွင့် မပေးဘူး။ အဲဒီရက်ကျော်သွားရင်တော့ အများပြည်သူကို အသိပေးနိုင်ပြီ။ အဲဒီလို သတ်မှတ်ထားတဲ့ အထောက်အထား အကြောင်းအရာကို ကိုယ်က ကြိုရထားတယ်ဆိုရင် အဲဒီယုံကြည်မှုကို စောင့်ထိန်းရမယ်။ အဲဒီသတ်မှတ်ချက်ကို လေးစားလိုက်နာရမယ်။ အထူးသဖြင့် ကိုယ်က နောင်မှာလည်း ဒီလိုပဲ ကြိုရချင်တယ်ဆိုရင်ပေါ့။

အထောက်အထားတွေကို အများပြည်သူတွေ အနေနဲ့ ဘယ်လောက် ရရှိနိုင်လဲဆိုတာကတော့ နိုင်ငံအလိုက် ကွာခြားမှုရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အထောက်အထားတွေ ဘယ်လောက်အထိ ရှိတတ်တယ် ဆိုတာ ပြောရရင်တော့ တကယ်အံ့ဩစရာပါပဲ။

စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုရင်-

- အိမ်ခြံမြေ မှတ်တမ်းတွေ၊
- ရဲမှတ်တမ်းတွေ၊
- ဥပဒေပြုရေး အဆိုပြုချက်တွေ၊
- တရားရုံးမှတ်တမ်းတွေ၊
- ကုမ္ပဏီများရဲ့ ကြေညာချက်နဲ့ နှစ်ပတ်လည်

လူတိုင်းဟာ သတင်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

- အစီရင်ခံစာတွေ၊
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာတွေ၊
- သစ်ခုတ်မိန့် ခွင့်ပြုချက်တွေ၊
- အစိုးရစီးပွားရေး အစီရင်ခံစာတွေ၊
- ကောင်စီအစည်းအဝေး မှတ်တမ်းတွေ စသဖြင့် တွေ့ရပါမယ်။

ဘာအထောက်အထား၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေ ရှိသလဲဆိုတာကို အမြဲ လွယ်လွယ်နဲ့ ရတတ်တာ တော့လည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်အနေနဲ့ ပထမဦးဆုံးမှာ ဒီဌာန အဖွဲ့အစည်းတွေ ဘယ်လို အလုပ်လုပ်ကြတယ် ဆိုတာကို နားလည်အောင်လုပ် သင့်ပါတယ်။ သူတို့က ပုံမှန် ဘယ်လို အစီရင်ခံစာမျိုး တွေကို ထုတ်ပြန်တတ်သလဲ။ အဲဒီအစီရင်ခံစာတွေက ဘယ်လိုပုံစံမျိုးတွေနဲ့ ထွက်လာတတ်တာလဲ။

ဘယ်ဌာနစိတ်၊ ဘယ်တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်က ထုတ်ပြန် ပေးတာလဲဆိုတဲ့ အချက်မျိုးတွေပေါ့။

သတင်းထောက်တွေအနေနဲ့ အစိုးရဆီက အထောက်အထားတွေကို တရားဝင်တောင်းခံကြတဲ့ အခါမျိုးမှာ များသောအားဖြင့်တော့ အကြာကြီးနေမှပဲ ရတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်နဲ့ခင်မင်နေတဲ့ အစိုးရ တာဝန်ရှိသူ တစ်ယောက်ယောက်ကို ကပ်ပြီး သူ့ဆီ ကနေ တောင်းကြည့်တာကပဲ အလွယ်ကူဆုံး ဖြစ်ပါမယ်။

ဒီအထောက်အထားတွေကနေ အကတ်တွေ၊ အာဏာအလွှဲသုံးမှုတွေကို သတင်းထောက်တွေက ရှာဖွေဖော်ထုတ်နိုင်တာမျိုးတွေ ရှိတတ်တယ်။ တချို့ နိုင်ငံတွေမှာ နိုင်ငံရေးသမားတွေကို ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်က ငွေကြေးပေးကမ်းနေတယ် ဆိုတာကို အထောက် အထား လိုက်ရှာတယ်။ ပြီးရင် အစိုးရက အဲဒီငွေ

တွေကို ဘယ်လိုသုံးစွဲတယ် ဆိုတဲ့ အစီရင်ခံစာတွေကို လိုက်စုံစမ်းတယ်။ အဲဒီမှာ နိုင်ငံရေးသမားများ ကို ငွေကြေးပေးကမ်းသူတွေဟာ အမြတ်အစွန်းကြီးမားတဲ့ အစိုးရကန်ထရိုက် လုပ်ငန်းကြီးတွေကိုရသွားကြသလားဆိုတဲ့ ဆက်နွယ်မှုတွေကို လိုက်ရှာကြည့်တတ်ကြပါတယ်။ ဒီသတင်းမျိုးတွေက ဘယ်သူဟာ ဩဇာရှိတယ်၊ ဘယ်သူက အစိုးရဌာနမှာ ငွေကြေးပြည့်စုံအောင် ပံ့ပိုးပေးနေတယ် ဆိုတာမျိုးတွေကို ဖော်ထုတ် တင်ပြပေးပါတယ်။ ဒီလို သတင်းမျိုးကို သတင်းစုံစမ်းရေးသားခြင်း လို့ခေါ်ပါတယ်။

အမြဲတမ်း စိစစ်ပါ

အထောက်အထားတွေက လိမ်လည်လှည့်ဖြားတာမျိုး၊ မှားယွင်းဖော်ပြထားတာမျိုးတွေလည်း ရှိတတ်တဲ့အတွက် သတိတော့ ထားရပါမယ်။ ကိုယ်ရတဲ့ အထောက်အထား အချက်အလက်တွေကို စိစစ်ပါ။ အထူးသဖြင့် ဒါက အင်တာနက်အတွက် မှန်တယ်။ ဝက်ဘ်ဆိုက်ပေါ် ဘယ်သူမဆို အလွယ်တကူတင်နိုင်တာဆိုတော့ အထောက်အထားတွေ၊ ဓာတ်ပုံတွေ၊ အစီရင်ခံစာတွေ လုပ်ကြံတင်နိုင်တယ်။ အွန်လိုင်းပေါ်မှာရှိတာပဲ ဆိုတာနဲ့ ပုံပြီးမယုံလေနဲ့။ ကိုယ့်သတင်းစာ၊ စာစောင်မှာ ဒီအကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အရင်က ဘယ်လို ရေးသားဖော်ပြခဲ့ဖူးသလဲ

ဆိုတာကို ပြန်ဖတ်ကြည့်ပါ။ ကိုယ်က အဲဒီလို ပြန်ဖတ်မထားရင် အရင်လူ၊ ဒါမှမဟုတ် ကိုယ့်ရှေ့က မှားခဲ့တဲ့ အမှားမျိုးကို ဒီတစ်ကြိမ်မှာလည်း ထပ်မှားတတ်ပါတယ်။

ပြီးတော့ လူအများနှင့် စကားပြောကြည့်ပါ

အထောက်အထား တစ်ခုတည်းပေါ်မှာပဲ အခြေခံပြီး ရေးတယ်ဆိုရင် အဲဒီသတင်းက ပျင်းစရာကြီး ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ပြီးတော့ မူတမူလည်း ရှိမှာမဟုတ်ဘူး။ ကျွမ်းကျင်သူတွေဆီက ထင်မြင်ချက်တွေနဲ့ အထောက်အထားထဲက ဖော်ပြချက်ထဲမှာ အကျိုးဝင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေကိုပါ ရယူပါ။ တကယ်ဖြစ်ပျက်နေတာတွေနဲ့ ဥပမာပေးပြီး သတင်းကို စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းအောင် ရေးရပါမယ်။ သတင်းက ဆင်းရဲမှု၊ လျော့ချရေး အကြောင်းဆိုရင် ကိုယ့်လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ရှိတဲ့ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်ကို ကိုယ်တိုင်သွား၊ လူတွေနဲ့ စကားပြောကြည့်၊ ကိုယ်တိုင်လည်း မျက်မြင်လေ့လာရမယ်။ သတင်းက သီးနှံထွက်ကောင်းဖို့အတွက် စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းသစ်အကြောင်းဆိုရင် လယ်သမားတွေနဲ့တွေ့ပြီး သူတို့ ဘယ်လိုအကျိုးရှိလဲဆိုတာ ကြည့်ရပါမယ်။

စိန်ခေါ်ချက်

အစကိုရေးရတာဟာ အခက်ဆုံးပဲလို့ သတင်းစာဆရာ အတော်များများကပဲ ပြောကြပါတယ်။ ကိုယ့်သတင်းရဲ့ အစ စကားလုံးက တကယ်လည်း အရေးကြီးတာကိုး။ အဖွင့်စာပိုဒ်က စိတ်ဝင်စားစရာဆိုရင် စာဖတ်သူက အဲဒီသတင်းကို ဆုံးတဲ့အထိ ဖတ်ဖြစ်သွားမယ်။ စိတ်ဝင်စားစရာ မကောင်းရင်တော့ နောက်စာမျက်နှာကို လှန်သွားမှာပဲ။

ကိုယ်က အဖွင့်စာပိုဒ်ကို ရေးပြီးသွားရင် နောက်စိန်ခေါ်လာတာက သတင်းရဲ့ ကျန်တဲ့အပိုင်းကို ဘယ်လိုစုစည်းပြီး ရေးမလဲဆိုတာပါ။ အဆင်ပြေပြေဖြစ်အောင် သတင်းအချက်အလက်တွေကို ဘယ်လိုစီစဉ်ပြီး ရေးမလဲပေါ့။ ဒီလိုအချက်အလက်တွေ အစီအစဉ်တကျဖြစ်အောင် ဆိုတာဟာ ဝါရင့်စာရေးဆရာတွေအတွက်တောင်မှ မကြာခဏဆိုသလို အခက်တွေ့ရတတ်တာမျိုး။ ကိုယ်က အချက်အလက်တွေ အများကြီး စုဆောင်းယူလာတာလေ။ ဒီတော့ ဘယ်ဟာတွေကို သုံးပြီး၊ ဘယ်ဟာတွေကို ချန်ပစ်ခဲ့ရမယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ရခက်နေတတ်တာပေါ့။

သတင်းဆောင်းပါးတွေမှာဆိုရင် နိဂုံးကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။ စာရေးဆရာတချို့က သူတို့ဆောင်းပါးတွေကို အရေးကြီးဆုံး အကြောင်းအရာနဲ့ နိဂုံးချုပ်တတ်ကြတယ်။ တချို့ကတော့ ဆောင်းပါးရဲ့ အဓိကကျောရိုးကို စာဖတ်သူရင်ထဲ ခွဲကျန်ရစ် အောင် ရေးတတ်ကြပါတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ တကယ်ထိမိတဲ့ ပြောစကားတစ်ခုနဲ့ နိဂုံးချုပ်ပေးတတ်တယ်။ ထိမိတဲ့နိဂုံးကို စဉ်းစားရတာလည်း အတော်ခက်တဲ့ ကိစ္စပါ။

သတင်းရေးသားခြင်း

သတင်းရေးသားခြင်းဟာ သတင်းထောက်အနေနဲ့ ကွန်ပျူတာရှေ့မှာ ထိုင်လိုက်တဲ့အခါကျမှ စတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရေးသားခြင်းဆိုတာဟာ စဉ်းစားခြင်းပါပဲ။ သတင်းထောက်ဟာ သတင်းအတွက် စိတ်ကူးရပြီဆိုကတည်းက ဒီရေးသားခြင်းကလည်း စတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနောက် အဓိကအချက်ကို ရှာဖွေတာ၊ မေးခွန်းတွေ မေးမြန်းတာနဲ့ အသေးစိတ်အချက်တွေ စုဆောင်းတာ စတဲ့ သတင်းလိုက်နေတဲ့ တစ်ချိန်လုံးမှာပဲ ရေးသားခြင်းက ခွန်တွဲလိုက်ပါလာတယ်။ သတင်းထောက်က သူစုဆောင်းရရှိလာတဲ့ အချက်အလက်တွေကို စဉ်းစားတယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီအချက်အလက်တွေကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ လေ့လာတယ်။ သတင်းအတွက် ဘယ်အချက်တွေက အသုံးဝင်တယ်၊ ဘယ်အချက်တွေကတော့ဖြင့် အပိုတွေဆိုတာကို စိစစ်ရပါမယ်။ နောက်ဆုံးမှာ စာဖတ်သူတွေ အလွယ်တကူ နားလည်သဘောပေါက်အောင် ဒီအချက်အလက်တွေကို ဘယ်လိုအစီအစဉ်ထားပြီး ရေးမလဲဆိုတာကို စဉ်းစားရပါတယ်။

သတင်းကောင်းရေးနိုင်ဖို့အတွက် ပထမဆုံး ကိုယ်က သတင်းအလိုက်ကောင်းဖို့ လိုပါတယ်။ သတင်းတစ်ပုဒ် ရေးတာမှာ အဆင်မချောဘဲ အခက်အခဲတွေနေရတယ်ဆိုရင် ကိုယ်ဟာ သတင်းအချက်အလက် ပြည့်ပြည့်စုံစုံရအောင် မလိုက်မိခဲ့လို့ပါပဲ။ ကိုယ်က ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သတင်းလိုက်မထားရင် ဒီသတင်းကလည်း ကိုယ့်စိတ်ထဲမှာ ရှင်းမှာမဟုတ်ဘူး။

အခန်း (၈)

အဖွင့်

အဖွင့်နှစ်မျိုး ရှိပါတယ်။ တိုက်ရိုက်အဖွင့်နဲ့ အဖွဲ့အနွဲ့အဖွင့်ပါ။

တိုက်ရိုက်အဖွင့်က စာဖတ်သူကို သတင်းရဲ့ ပင်မအကြောင်းအရာကို တန်းပြောပြပေးတယ်။ (ပထမဆုံးဦးဆုံး ဝါကျမှာပဲ စပြီးပြောပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။)

အဖွဲ့အနွဲ့အဖွင့်ကတော့ ဖြစ်ရပ်တိုက်လေး တစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် အခြေအနေ တစ်ရပ်မှာရှိနေတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို ဥပမာပေးလို့ဖြစ်စေ၊ ဒါမှမဟုတ် မြင်ကွင်းတစ်ခုကို သရုပ်ဖော်ပြလို့ဖြစ်စေ အမြဲ စ

မြင်ကွင်းရှင်းအောင် မှတ်စုကို သေသေချာချာ မှတ်ပါ

တယ်။ အဲဒီဖော်ကျူးချက်တွေက သတင်းဆောင်းပါးရဲ့ အဓိက အကြောင်းအရာကို ဖော်ပြပေးတယ်။ ဒါမှ မဟုတ်လည်း ဒီသတင်းပေါ်မှာ စိတ်ဝင်စားလာအောင် ဆွဲခေါ်လိုက်တယ်။ နောက်ပိုင်းကျမှ စာရေးသူက သူပြောချင်တဲ့ အဓိကအကြောင်းအရာကို တိုက်ရိုက်ပြောပြတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။

ဘယ်လိုအဖွင့်မျိုး ရေးမလဲ ဆိုတာကတော့ ကိုယ်က သတင်းဦးရေးမှာလား၊ သတင်းဆောင်းပါးရေးမှာလား ဆိုတဲ့ပေါ်မှာ မူတည်တယ်။

တိုက်ရိုက်အဖွင့်

သတင်းဦးတွေရေးဖို့အတွက်ဆိုရင်တော့ တိုက်ရိုက်အဖွင့်က အကောင်းဆုံးပါပဲ။ ဒီအဖွင့်ထဲမှာ 'ဘ' ခြောက်လုံးတွေလိုမျိုး အရေးကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အချက်အလက်တွေ ပါဝင်တယ်။ အကောင်းဆုံးအဖွင့်တွေကို ရှေ့မှာဖော်ပြခဲ့သလိုပဲ အင်္ဂလိပ်ဝါကျဆိုရင် subject-verb-object ပုံစံ၊ မြန်မာလိုဆိုရင်တော့ ကတ္တား-ကံ-ကြိယာပုံစံနဲ့ ရေးသားထားတဲ့ အဖွင့်တွေပါပဲ။ အင်္ဂလိပ်လိုရေးမယ်ဆိုရင် သတင်းဦးရဲ့ အဖွင့်စာပိုဒ်ဟာ စာလုံးရေ ၂၅ လုံးထက် မပိုသင့်ဘူး။ အဲဒီအဖွင့်ဟာ ရှင်းရမယ်၊ တိကျရမယ်။ လာအိုဗီယန်ကျင်းတိုင်းမိက ဒီအဖွင့်ကို ကြည့်ပါ။

ဘိန်းစိုက်ပျိုးခြင်း လျော့နည်းရေးဆောင်ရွက်မှု၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် ဂျပန်အစိုးရက ဟွာဖန်း ပြည်နယ်တွင် ကျေးလက်လမ်းများ ဖောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းအတွက် ငွေထည့်ဝင်ရန် သဘောတူခဲ့သည်။

ဒီအဖွင့်ထဲမှာ ဘယ်သူလဲ (ဂျပန်အစိုးရ)၊ ဘာလဲ (ကျေးလက်လမ်းများ ဖောက်လုပ်ဖို့ သဘောတူတယ်)၊ ဘယ်မှာလဲ (ဟွာဖန်းပြည်နယ်မှာ)၊ ဘာကြောင့်လဲ (ဘိန်းအစိုက်လျော့စေဖို့ အတွက်) ဆိုတာတွေ ပါရှိတယ်။

ဘန်ကောက်ပို့စ်က အဖွင့်...

စနေနေ့ညက ကလောင်လန်ခရိုင်ရှိ ဘန်ကောက် ကားပြိုင်ပွဲရိပ်သာလမ်းတွင် ကားတစ်စီး အရှိန်မထိန်းနိုင်ဘဲ ပြေးလမ်း ဘေးရှိ ပွဲကြည့်ပရိသတ်ထံ ဝင်သွားရာ လူကိုးဦးသေပြီး ၁၁ဦး ဒဏ်ရာရသွားသည်။

ဒီအဖွင့်မှာ ဘယ်သူလဲ (ပွဲကြည့်သူ ကိုးဦးနဲ့ နောက်လူ ၁၁ဦး)၊ ဘာဖြစ်တာလဲ (သေတာ၊ ဒဏ်ရာ ရတာ)၊ ဘယ်မှာလဲ (ကလောင်လန်ခရိုင်က ကား ပြိုင်ပွဲလမ်းမှာ)၊ ဘယ်တုန်းကလဲ (စနေနေ့ညက) ဆိုတာတွေ ပါတယ်။

အဖွဲ့အနွဲ့အဖွင့်

သတင်းဆောင်းပါးအတွက် ဆိုရင်တော့ အဖွဲ့၊ အနွဲ့၊ အဖွင့်က ပိုသင့်တော်တယ်။ သတင်းရဲ့ အဓိက အကြောင်းအရာကို ပြောပြဖို့အတွက် စာရေးဆရာက စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ ဥပမာတစ်ခု၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်ယောက်ယောက်အကြောင်း အဖြစ်အပျက် ဇာတ်လမ်းတိုကလေးတစ်ပုဒ်၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း ဖြစ်ရပ်ကလေးတစ်ခုနဲ့ အမြဲ နိဒါန်းပျိုးလေ့ရှိပါတယ်။ ဒီလိုရေးခြင်းဖြင့် စာဖတ်သူပါ ဒီထဲမှာ ကိုယ်တိုင် ဝင်ခံစားမိလာတယ်။

ဒါပေမဲ့ အဖွဲ့၊ အနွဲ့၊ အဖွင့်ကို သုံးတဲ့အခါမှာ အဲဒီသတင်းရဲ့ အဓိကအကြောင်းအရာကိုတော့ စာပိုဒ်သုံးလေးပိုဒ်အတွင်း ပေါ်အောင်ဖော်ပြဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ရင်တော့ စာဖတ် သူက ဒီဆောင်းပါးက ဘာကြီးလဲဆိုပြီး ဆက်ဖတ် တော့မှာ မဟုတ်ဘူး။

သတင်းဆောင်းပါးကို ဥပမာတွေ၊ အဖြစ် အပျက် ဇာတ်လမ်းတိုကလေးတွေ၊ ဖြစ်ရပ်မြင်ကွင်း တွေနဲ့ မဖွင့်ဘဲ အဓိကအကြောင်းအရာနဲ့ ဖွင့်လို့ လည်းရတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလိုဖွင့်လိုက်ရင် အကြောင်းအရာ အတိအကျကို စာဖတ်သူအနေနဲ့ ဖမ်းမိဖို့မလွယ်တာကြောင့် မထိရောက်ဘူး။

ပျောက်သွားတဲ့ သူ့သမီးကလေးကို ပြန်တွေ့ခဲ့ တဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်အကြောင်း သတင်းရေး တာမှာ ထိုင်းနိုင်ငံထုတ် သည်နေရှင်းသတင်းစာကြီး က အဖွဲ့၊ အနွဲ့၊ အဖွင့်နဲ့ ရေးခဲ့ပါတယ်။

ကုန်ခဲ့သည့် သီတင်းပတ်က ဖူးခက်လမ်းပေါ်မှာ ပိုက်ဆံတောင်းရမ်းနေသည့် အရိုးပေါ် အရေ တင် ညစ်နွမ်းနေသော မိန်းကလေးငယ် ကို ဟွပ်ဆူဆင် (၃၁ နှစ်) က မမှတ်မိခဲ့။ သို့သော် တစ်စုံတစ်ရာစေ့ဆော်မှုကြောင့် သူက ရပ်ပြီး ၁၀ ဘတ် ပေးလှူခဲ့မိသည်။

ကလေးက ပိုက်ဆံကိုမကြည့်ဘဲ သူ့မျက်နှာကိုသာ စူးစိုက်ကြည့်နေသည်။
'မေမေ'

ကလေးမက တိုးညှင်းစွာခေါ်ရင်း သူ၏ ညစ်ပတ်ပေကျဲနေသော ပါးပြင်ပေါ်သို့ မျက်ရည်စတွေ လိမ့်ဆင်းလာသည်။

ထိုစကားလုံးကြောင့်ပင် ကြုံတောင့်ကြုံခဲ အခွင့်အရေးအဖြစ် သုံးနှစ်ကြာ ကွဲကွာနေခဲ့ ရသော ဘဝနှစ်ခု၏ ကြေကွဲဖွယ်အဖြစ်သည် အဆုံးသတ်သွားရတော့သည်...

'အဲဒီနေရာကို ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွား ကြတဲ့အခါ အမေနဲ့သမီးက တစ်ယောက်ကိုတစ် ယောက်ဖက်ပြီးတော့ ငိုနေကြတုန်း' ဟု ဟွပ် အဖြစ်ကို စိတ်ဝင်စားပြီး ရောက်လာသော ရဲတစ်ယောက်က ပြောပြသည်။

အသက် ခုနစ်နှစ်ရှိ ကာဆွန်မင်ပွတ်ကို လွန်ခဲ့သောသုံးနှစ်က ခွန်ခင်ရှိ ဆွေမျိုးတစ်ဦး နေအိမ်မှ နေ၍ ကမ္ဘောဒီးယား လူဆိုးဂိုဏ်းက ပြန်ပေးဆွဲသွားခဲ့သည်။ ဟွပ်သည် ဝမ်းနည်း ပူဆွေးစွာဖြင့် သမီးငယ်အား ရှာပုံတော်ဖွင့်ခဲ့ သော်လည်း နောက်ဆုံးမှာတော့ မျှော်လင့်ချက် ကုန်ဆုံးကာ လက်လျှော့ခဲ့လေသည်။

စာရေးသူက ပထမ သမီးနဲ့အမေ လမ်းပေါ်မှာ ဆုံစည်းခဲ့တဲ့ အကြောင်းကလေးနဲ့ စပြီးတဲ့နောက် အဓိက အကြောင်းအရာကို ဆက်ဖော်ပြသွားတယ်။

(ပြန်ပေးဆွဲခံရတဲ့ သမီးငယ်ကို အမေက ကာလကြာရှည် ရှာဖွေခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းပါ။) တကယ်လို့ ဒီသတင်းကို တိုက်ရိုက်အဖွင့်နဲ့ပဲ ရေးမယ်ဆိုရင် အခုလို ရေးရပါမယ်။

ပျောက်ဆုံးနေသော သမီးငယ်ကို သုံးနှစ်ကြာ လိုက်လံရှာဖွေရင်း ကုန်ခဲ့သည့်အပတ်ကမူ ဖူးခက် လမ်းပေါ်၌ တောင်းရမ်းစားသောက်နေသည်ကို မိခင်က တွေ့ရှိခဲ့သည်။

ဒါပေမဲ့ သတင်းက အတော့်ကိုအားပျော့သွားတယ်။

အကြောင်းချင်းရာတစ်ခု၊ ဘေးဒုက္ခကပ်နဲ့ လူအများပေါ် သက်ရောက်မှုရှိတဲ့ တခြားဖြစ်ရပ် တစ်ခုခု အကြောင်းကို သတင်းဆောင်းပါး ရေးသားတဲ့အခါ ရေးလေ့ရေးထရိုတာက အဲဒီလူတွေထဲက တစ်ယောက်ရဲ့ အဖြစ်တိုကလေးနဲ့ ဆောင်းပါးကို နိဒါန်းချီလိုက်တာမျိုးပါ။

ဖန္ဒမ်းပင်ပိုင် သတင်းစာမှာကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ရတနာကီရိပြည်နယ်ကိုသွားပြီး အန္တရာယ်မြှမ်းတီးတဲ့ ကျောက်မျက်တွင်းတွေမှာ အလုပ်သွားလုပ်ကြရတဲ့ ဆင်းရဲသားမိသားစုတွေ အကြောင်းကို သတင်းဆောင်းပါး

ရေးသားခဲ့တယ်။ ဆောင်းပါးအစကို တွင်းတူးသမား တစ်ယောက်ရဲ့ ရတနာရှာဖွေပုံနဲ့ စထားပါတယ်။

မြေမျက်နှာပြင် အောက် ၁၅ မီတာအနက် ဥပင်လမ်းကျဉ်း ကလေးထဲတွင် ပိုင်တစ်ယောက် အကြောက်ဆုံး

ကတော့ သူ ဖယောင်းတိုင် မီးငြိမ်းသွားမည် ကိုပင်။ ထိုသို့ဆိုလျှင်တော့ ပိန်းပိန်းပိတ် အမှောင်ထဲမှာ သူတစ်ယောက်တည်း ထီးထည်း ဖြစ်နေတော့မည်။

သတင်းဆောင်းပါးတွေကို နောက်ရေးနေကျ ပုံစံက မြင်ကွင်းတစ်ခုနဲ့ စလိုက်တာမျိုးပါ။ ဘန်ကောက်နားက 'မြန်မာ' ရပ်ကွက်ကလေး တစ်ခုအကြောင်း အဖွင့်ကို ထိုင်း သတင်းစာဆရာတစ်ယောက် ရေးထားတာကို ဖော်ပြပေးလိုက်ပါတယ်။

မြန်မာမောင်နံ အတွက် မင်္ဂလာပွဲတစ်ခုတွင် မွန်ဘုန်းကြီးများက ဆုတောင်းပေးနေကြသည်။ သတို့သားက အင်္ကျီဖြူလက်ရှည်၊ ရွှေဖလား ရောင်လုံချည်ကို ဝတ်ဆင်ထားပြီး သတို့သမီးက ပန်းနုရောင် ရိုးရာ ဘလောက်အင်္ကျီနှင့် ထဘီကို ဆင်မြန်းထားသည်။ သူတို့က လူကြီးသူမများကို ကန်တော့ကြသည်။ ရိုးရာမင်္ဂလာတေးနှင့် ပရိသတ်စကားသံများ ညံ့နေသည်။

အဲဒီနောက် မင်္ဂလာမောင်နံက ဧည့်သည်တွေကို နှုတ်ဆက်တဲ့မြင်ကွင်းဆီ ပြောင်းသွားတယ်။

ဒီကလေးအလုပ်သမားတွေက အဖွင့်ကောင်းတစ်ခု ဖြစ်လာနိုင်တယ်

ပူပူနွေးနွေး လက်ထပ်ပြီးစ မင်းထွန်းသိန်း (၂၂နှစ်) နှင့် မိသုဇာထွန်း (၂၀နှစ်) တို့သည် ပုစွန်ဈေး တိုက်ခန်းတွဲများရှိ သူတို့ အခန်း ငယ်ထဲမှာ မင်္ဂလာပွဲ ဝိဇီယိုကို ပြန်ကြည့်နေကြသည်။ သူတို့မင်္ဂလာပွဲကို မကြာသေးမီ ရက်ပိုင်းက သူတို့အခန်းရှေ့မှာ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ 'ကြိုဆိုပါသည်' ဆိုသော မြန်မာစာတန်း ကလေးပင် ရှိနေသေးသည်။ သူတို့ လင်မယား မှာ ဆမတ်ဆန္ဒနီပြည်နယ်ရှိ မဟာချိုင် ဆိပ်ကမ်းမြို့တွင်နေထိုင်သော ရွှေ့ပြောင်း မြန်မာအလုပ်သမား ၂၀၀၀၀၀ ထဲမှဖြစ်သည်။

တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ပြောရိုးပြောစဉ် ပုံစံမျိုး အဖွင့်ကလည်း စာဖတ်သူတွေကို စဉ်းစားစရာပေး တဲ့အတွက် စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းတတ်ပါတယ်။ ဥပမာအနေနဲ့ သည်နေ့ရှင်း သတင်းစာက နောက်ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရဲ့ အစကို ကြည့်ပါ။

လျှပ်စစ်ဓာတ်မီးတိုင်တွေ၊ တယ်လီဖုန်းတိုင်တွေ မရှိတော့တဲ့ ဘန်ကောက်မြို့တော်ရဲ့ ရှုခင်းကို မြင်ယောင်ကြည့်စမ်းပါ။ အဲဒီစိတ်ကူးဟာ ဥပဒေအကြောင်းအရာ မြှင်းချက်တွေ မရှိတော့ တာမို့ ဘန်ကောက်မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ (ဘီအမ်အေ) စီမံကိန်းရဲ့ ကျေးဇူးနဲ့ မကြာ မတင်မှာ လက်တွေ့တကယ် အကောင်အထည် ပေါ်လာပါတော့မယ်။ ဘီအမ်အေက တယ်လီဖုန်းနဲ့ လျှပ်စစ်ဝါယာကြိုး တွေကို ဥမင်မြောင်းတွေတူးပြီး အသစ်ချဖို့ အတွက် အမေရိကန်နိုင်ငံက ပရိုနိုက်ဗီအိုင် အင်န်စီကို ကန်ထရိုက်ချပေးကောင်း ချပေးပါ လိမ့်မယ်။ ဒါကမိုးကုပ်စက်ပိုင်းကို အမြင်ရှင်းပြီး မြို့တော်ရှုခင်းအလှ တိုးလာရေးအတွက် ဘီအမ်အေရဲ့ စီမံကိန်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်ပါတယ်။

လူတိုင်း လာအလုပ်လုပ်ချင်တဲ့ ဘက်တစ်ဘန်

အဖွင့်ကို 'နှစ်' မထားပါနဲ့

သတင်းဦးတွေကို ရေးတဲ့နေရာမှာ သတင်းထောက်အတော်များများပဲ အဓိကကြောင်းအရာနဲ့ သတင်းရဲ့ရှုထောင့်တို့ကို ထင်ရှားပေါ်လွင်အောင် မပြနိုင်ကြဘူး။ ဥပမာ အစည်းအဝေးက ဘာတွေ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်တယ်ဆိုတာ ရေးရမယ့်အစား ဒီအစည်းအဝေးကို ဘယ်သူတွေတက်ရောက်တယ်ဆိုတာမျိုးနဲ့ စဖွင့်တယ်။ ဒါကို တစ်နည်းပြောရရင် သတင်းကို 'နှစ်' ထားတယ်လို့ ပြောရပါမယ်။

လာအိုနိုင်ငံက အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ ဒီသတင်းကိုကြည့်ပါ။

ဘိုရိုခမ်ဆေးပြည်နယ် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရုံးအကြီးအကဲ ဘွန်ခမ်ဖွန်မာချပ်က ပြည်နယ်တွင်းရှိ တောင်သူလယ်သမားများသည် မိုးရာသီစပါးများကို အောက်တိုဘာတွင် စတင်ရိတ် သိမ်းနေပြီဖြစ်ကြောင်း အစီရင်ခံသည်။

စုစုပေါင်းလယ်မြေ ၂၄၇၉၂ ဟက်တာ ရှိသည့် အနက် ယနေ့အထိ ဟက်တာ ၁၉၅၃၀ (၈၀ ရာခိုင်နှုန်း) ရိတ်သိမ်းပြီးစီးသွားပြီ ဖြစ်သည်။

အဲဒီသတင်းကို အခုလိုပြန်ရေးပါမယ်။

ဘိုရိုခမ်ဆေးပြည်နယ်မှ တောင်သူလယ်သမား များသည် မိုးရာသီစပါး ၈၀ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးကို ရိတ် သိမ်းပြီးနေပြီဖြစ်ကြောင်း အစိုးရ တာဝန် ရှိသူတစ်ဦးက ပြောကြားသည်။

စုစုပေါင်းလယ်မြေ ၂၄၇၉၂ ဟက်တာ ရှိသည့် အနက် ဟက်တာ ၁၉၅၃၀ ခန့်ကို ရိတ်သိမ်း ပြီးစီးသွားပြီဖြစ်ကြောင်း ပြည်နယ် လယ်ယာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောရုံး အကြီးအကဲ ဘွန် ခမ်ဖွန်မာချပ်က ပြောသည်။

ပြန်ရေးတဲ့သတင်းမှာ တာဝန်ရှိသူရဲ့ နာမည်နှင့်

ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးရှည်ကြီးကို ဖြတ်ထားလိုက်တဲ့ အတွက် အဖွင့်စာပိုဒ်ကို ဖတ်ရတာ ပိုချောသွားတယ်။ ပြီးတော့ ဒီအဖွင့်က တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတဲ့ သတင်း ရင်းမြစ်ပေါ်မှာ အလေးထားတဲ့အစား စပါးရိတ်သိမ်းမှု ဆိုတဲ့ တကယ့်သတင်းသားပေါ်မှာ အလေးပေးထား ပါတယ်။ ပြီးတော့ (စတင်ရိတ်သိမ်း နေပြီလို့) ယေဘု ယျာအပြောမျိုး မဟုတ်ဘဲ (၈၀ရာခိုင် နှုန်းနီးပါးကို ဆိုပြီး) တိတိကျကျလည်း ဖော်ပြပေးတယ်။

အောက်မှာဖော်ပြထားတဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား ဘာသာနဲ့ ထုတ်တဲ့ သတင်းစာတစ်စောင်က သတင်း အဖွင့်စာပိုဒ်ကို ကြည့်ပါဦး။ အဲဒီမှာပါတဲ့ 'လက် ကောက်အဆောင်' ဆိုတာ ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးတွေ လက်ကောက်ဝတ်မှာ အဆောင်သဘော ဘေးကင်း ရန်ကင်း ဝတ်ဆင်တဲ့ ကြိုးကွင်းကလေးကို ဆိုလို တာဖြစ်ပါတယ်။

အို၊ ကိုယ့်ရဲ့ ချစ်သည်းလေး ဘက်တစ်ဘန်။ ယင်းမှာ ၆၀ နှင့် ၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များ ကာလ က မစ္စတာ ဆင်ဆီဆာမွတ် သီဆိုခဲ့သော နာမည်ကျော် တေးတစ်ပုဒ်ပါ။ ဆင်ခမ်ပိုစတာနီယမ်ခေတ်မှသည် ယနေ့ ခေတ်ကာလ အထိ ဘက်တစ်ဘန်တွင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး မဖြစ်ချင်သူ မည်သူရှိမည်နည်း။ အလားတူ ဘက်တစ်ဘန်တွင် တာဝန်မကျ ချင်သည့် ရဲ့ စစ်သားနှင့် အကောက်ခွန်အရာရှိ မည်သူရှိမည်နည်း။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဘက်တစ်ဘန်သည် ဖန္ဒမ်းပင်မြို့ကြီးနှင့် ကမ်ပေါင်ချမ်မြို့တို့ပြီးလျှင် ကမ်ပေါင်ဆမ်နှင့် အလားတူ စီးပွားရေး အချက်အချာအကျဆုံး ပြည်နယ်တစ်ခု ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်။ သို့သော်အများစုက ထိုပြည်နယ်သို့ မသွား နိုင်ကြချေ။ သွားနိုင်သူများကလည်း လက် ကောက်အဆောင် ပါရမည်။ နေရာကောင်းတွေ ရအောင် အစ်ကိုကြီးများအတွက် ဒေါ်လာ ငွေတွေ ပါသွားရမည်။ သို့သော် သည်ဒုတိယ ကာလပိုင်းတွင် ဘက်တစ်ဘန်သည် ယခင် ကာလတုန်းကလို ချက်ချင်းလက်ငင်း

ကြီးပွားချမ်းသာလာစို့ မလွယ်တော့ချေ။ အကြောင်းကတော့ ယခုအခါ ဘက်တစ်ဘက် သည် ဖန္ဒမ်းပင် မြို့ကြီးပြီးလျှင် မလုံခြုံဆုံး ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင်။ ပြည်နယ်အတွင်းမှာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ခိုးဝှက်မှု၊ လုယက်မှုနှင့် ပစ်ခတ် သတ်ဖြတ်မှုများ ဖြစ်နေပြီး ၎င်းတို့ကို မနှိမ်နင်း နိုင်ဘဲ ရှိနေသည်။ အကြောင်းကတော့ မျခင်း များကို ပြည်နယ်နှင့် ဝန်ကြီးဌာန အရာရှိကြီး များ၏ ကလေးများက ဦးဆောင်သော အစ်ကိုကြီးများအုပ်စုက ကျူးလွန်နေသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဘက်တစ်ဘက်အခြေစိုက် 'ကွန်ပီတို၏' သတင်းထောက်က ပေးပို့ချက်အရ ဇူလိုင် ၃၁ ရက် ည၊ ခန့်မှန်းခြေ ၂၂:၀၀ နာရီတွင် ဘိုမာ တစ်ပိည ကလပ်ခေါင်မိုးပေါ်သို့ လက်ပစ်ဗုံး တစ်လုံးပစ်ခွဲရာ ဗုံးက အောက်သို့ လိမ့်ဆင်း လာပြီး ပေါက်ကွဲခဲ့သည်။ ပေါက်ကွဲမှုကြောင့် ရဲတစ်ဦးသေဆုံးပြီး အခြား ရဲငါးဦးနှင့် အနီး အနားရှိ လူငါးဦးပါ ဒဏ်ရာရရှိသွားသည်။

တကယ့်သတင်းသားက ပေါက်ကွဲမှုနဲ့ လူတွေ ကို ထိမှန်တဲ့အကြောင်းပါ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအကြောင်းကို သတင်းစာက ထင်မြင်ချက် စာပိုဒ်ရည်ကြီး ပြီးတော့မှ ရေးတယ်။

ပိုကောင်းအောင်ဆိုရင် အခုလိုရေးရပါမယ်။

ဘက်တစ်ဘက်တွင် ဇူလိုင် ၃၁ ညက ညကလပ် တစ်ခုအား လက်ပစ်ဗုံးဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ကြောင့် ရဲတစ်ယောက်သေဆုံးပြီး လူဆယ်ယောက် ဒဏ်ရာရရှိသွားသည်။

အဖွင့်နှစ်နေ့တဲ့ နောက်သတင်းတစ်ပိုဒ်ကို မြန်မာနိုင်ငံထုတ် အင်္ဂလိပ်သတင်းစာမှာ အခုလို ရေးထားတယ်။

ရန်ကုန်။ သဗ္ဗညုဘုရား တည်ဆောက်ရေး အတွက် စတုတ္ထအကြိမ်မြောက် အလှူငွေများ

ပေးအပ်ပွဲအခမ်းအနားကို မရမ်းကုန်းမြို့နယ် အမှတ် (၅) ရပ်ကွက်ရှိ မွေရိပ်သာ စာသင် တိုက်တွင် ယနေ့ နံနက်ပိုင်းက ကျင်းပရာ နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး ကောင်စီ အတွင်းရေးမှူး (၁) ဒုတိယဗိုလ်ချုပ် ကြီး ခင်ညွန့် တက်ရောက်သည်။

အခမ်းအနားသို့ အတွင်းရေးမှူး (၁) ဒုတိယဗိုလ် ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်၏ဖနီး ဒေါက်တာအေါ်ခင်ဝင်းရွှေ၊ အမှတ် (၁) စက်မှုဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး ဦးအောင်သောင်း၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးချုပ် အုန်းမြင့်၊

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်ချုပ် ကြည်အောင်၊ နယ်စပ်ဒေသနှင့် တိုင်းရင်း သားလူမျိုးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးဗိုလ်မှူးကြီး သိန်းညွန့်၊

သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်လှမြင့်ဆွေ၊ လူမှုဖူလုံရေး၊ ကယ်ဆယ် ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးချုပ် ပြည့်စုံ၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား ဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်တင်ထွဋ်၊

အားကစားရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးချုပ်စိန်ဝင်း၊ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဗိုလ်ချုပ် ကက်စိန်၊ သာသနာရေး ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်စိန်ထွန်း၊ ရန်ကုန် မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ မြို့တော်ဝန် ဦးကိုလေး၊ နိုင်ငံတော် အေးချမ်း သာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီရုံး တာဝန်ရှိ သူများ၊ ခရိုင်နှင့် မြို့နယ်အေးချမ်းသာယာရေး နှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီဝင်များနှင့် အလှူရှင်များ တက်ရောက်ကြသည်။

အခမ်းအနားတွင် အတွင်းရေးမှူး (၁) ဒုတိယ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်အား လုပ်ငန်း ကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး လယ်ယာစိုက်ပျိုး ရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးချုပ် ခင်မောင်က စေတီတည်ဆောက်ပြီး စီးမှုအခြေအနေနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆပ်ကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ ရထားပို့ဆောင်ရေး ဝန်ကြီးဌာန

ဝန်ကြီးသူရ ဦးသောင်းလွင်က စေတီတော် တည်ဆောက်ရေးအတွက် ငွေလှူဒါန်းမှုများနှင့် အသုံးစရိတ် အခြေအနေများကို တင်ပြကြသည်။

ပုဂ္ဂိုလ် ၁၇ ယောက်ရဲ့ နာမည်နဲ့ သွဲ့ထူးဂုဏ်ထူး ရှည်ကြီးများ ဖော်ပြအပြီးမှာ နောက်ဆုံးသတင်း သားက-

အတွင်းရေးမှူး (၁) ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး ခင်ညွန့်နှင့် ဝန်ကြီးများသည် လှူဒါန်းငွေ ကျပ် ၁၇.၅ သန်းကို လက်ခံရယူခဲ့ကြသည် ဆိုတာပါ။

ဒီသတင်းအတွက် ပိုပြီးသင့်တော်တဲ့ အဖွင့်က-

ထိပ်တန်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးခင်ညွန့်နှင့် တခြား တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များသည် စေတီတော်သစ် တစ်ဆူ တည်ဆောက်ရေးအတွက် လှူဒါန်းငွေ ကျပ် ၁၇.၅ သန်းကို ယမန်နေ့က မရမ်းကုန်းမြို့ နယ်တွင် လက်ခံရယူခဲ့ကြသည်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

တချို့အခမ်းအနားကို တက်ရောက်တဲ့ အဆင့် မြင့်အရာရှိကြီးတွေရဲ့ နာမည်ကိုလည်း ဖော်ပြသင့် တယ်လို့ ထင်မယ်။ အဲဒီလို ဖော်ပြချင်တယ်ဆိုရင် လည်း သတင်းရဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြ ပေးပေါ့။

အဖွင့်ကို မချဲ့လွန်းပါနဲ့

အဖွင့်ထဲမှာ ဘာတွေထည့်ရေးသင့်တယ် ဆိုတာ ကို သိနားလည်ဖို့အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာတွေကို မထည့်ရဘူးဆိုတာ သိထားဖို့လည်း အရေးကြီးတာ ပါပဲ။ အဖွင့်မှာ အကြောင်းအရာတွေ အများကြီးနဲ့ ပီမနေမိပါစေနဲ့။ ပြီးတော့ သတင်းရဲ့ နောက်စာပိုဒ် တွေမှာ ဖော်ပြလို့ရတဲ့ သိပ်အရေးမကြီးတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကိုလည်း အဖွင့် စာပိုဒ်ထဲမှာ ထည့်ရေးမနေပါနဲ့။ 'ဘ' ခြောက်လုံး စလုံးကို

အဖွင့်ထဲမှာပါအောင် ရေးစရာမလိုပါဘူး။ ဒုတိယနဲ့ တတိယစာပိုဒ်တွေမှာ ကျန်တဲ့အချက်တွေကို ထည့် ရေးသွားနိုင်ပါတယ်။

အဲဒီလိုရေးထားတဲ့ မြန်မာစာစောင်တစ်ခုက အဖွင့်ကို ဖော်ပြပေးလိုက်ပါတယ်။

ရှားပါးစာအုပ်ပြပွဲတွင် ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ ခေတ်သတင်းစာများ ပြိုက်ခနဲ ရောင်းကုန် သွားပြီး လိုချင်သူများသည် ထုတ်ဝေသူ တိုက်တွင် ရနိုင်ပါသေးသည်။

ရန်ကုန်မြို့ ပန်းဆိုးတန်းလမ်းရှိ လောကနတ် ခန်းမတွင် ဇော်စာအုပ်တိုက်၏ ရှားပါး စာအုပ်ပြပွဲကို အောက်တိုဘာ ၆ရက်မှ ၂၄ ရက် အထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ယခု ပြပွဲမှာ စတုတ္ထအကြိမ်မြောက်ဖြစ်ပြီး လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏ စာအုပ်များကို ပြသခဲ့သည်။ ဝယ်ယူ ဖတ်ရှုလိုသူများသည် ရန်ကုန်မြို့ အမှတ် ၈၂၊ ၃၇လမ်း စာအုပ်တိုက်သို့ ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

နောက်ဥပမာတစ်ခုက ဝီယက်နမ်သတင်းကပါ။ အဖွဲ့မှာ ဘာ၊ ဘယ်သူနဲ့ ဘယ်အချိန်ပါပြီး ဒုတိယ စာပိုဒ်မှာ ဘယ်မှာနဲ့ ဘာကြောင့်တွေကို ဖော်ပြ ပေးထားပါတယ်။

ဟန့်ရှင် - မိခင်နို့တိုက်ကျွေးခြင်းသည် မသန့် ရှင်းသော အစားအစာများ စားသောက်ခြင်းကို ထိရောက်စွာ ဟန့်တားပေးသောနည်းဖြစ် ကြောင်း ဝီယက်နမ်ဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကိုယ်စားလှယ် ဒေါက်တာ ယွန်း-မာစ် အိုလစ်က ယမန်နေ့က ပြောကြားလိုက်သည်။ တရုတ်နိုင်ငံ၏ မသန့်ရှင်းသော နို့ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဒဗလျူအိပ်ချ်အိုနှင့် ကုလသမဂ္ဂ ကလေးများရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (ယူနီဆက်စ်) တို့က တုံ့ပြန်သည့်အနေဖြင့် ပြုလုပ်သော သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင် အိုလစ်က ယခု နို့ကိစ္စကြောင့် ကလေးများကြီးထွားရေးနှင့် ဦးနှောက်

အရေးကြီးအချက်တွေအစီအစဉ်တကျဖြစ်အောင် အချက်တွေကိုစာရင်းချကြည့်ပါ

ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အနည်းဆုံးခြောက်လ မိခင် ရင်နို့တိုက်ကျွေးရန် အရေးကြီးကြောင်း ထင်ရှားလာသည်ဟု ပြောသည်။

ငွေကြေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံထုတ်အင်္ဂလိပ် ဘာသာသတင်းစာမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ သတင်းကို ကြည့်ပါ။ ရှေ့ပိုင်းမှာ ရှင်းပြခဲ့သလိုပဲ ဒီသတင်းက မိမိ နိုင်ငံသုံး ငွေကြေးတည်ငြိမ်မှု ရှိရေးအတွက် နိုင်ငံခြား ငွေ ချေးယူဖို့ သဘောတူညီချက် အကြောင်းပါ။

ထိုင်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့သည် ငွေကြေးတည်ငြိမ်ရေးအတွက် အပြန်အလှန်ဘဏ္ဍာရေး အကူအညီပေးမှုအဖြစ် အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၃ ဘီလီယံ (ဘတ် ၁၃၅ဘီလီယံ) ပေးကမ်းရန် ပဏာမ သဘောတူညီချက်တစ်ရပ်ကို လာမည့် သီတင်းပတ်အတွင်း ကျင်းပမည့် အာရှဖွံ့ဖြိုးမှု ဘဏ် စည်းဝေးပွဲအကြို ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးများ ၏ ဟိုနိုလူလူ တွေ့ဆုံပွဲတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့ကြသည်။

ဘဏ်စည်းဝေးပွဲ ကာလအတွင်းမှာ ဒီသဘော တူညီချက်ကို ဝန်ကြီးတွေက လက်မှတ်ရေးထိုးတယ်

ဆိုတာ တကယ် အရေးကြီး လို့လား။ ဒါဟာ သဘောတူညီမှု အကြောင်း သတင်းမဟုတ်ဘူး လား။ ဒီသဘောတူညီချက်က ဘာအတွက်လဲ။
ဒီသတင်းကိုပဲ အေပီကရေး တဲ့အဖွင့်က ရှင်းလင်းတိကျတယ်။

ငွေကြေးတည်ငြိမ်ရေးအတွက် ဘတ်ငွေကို ကျားကန်ပေးရန် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃ ဘီလီယံ ပေးကမ်းရေး ယေဘုယျ သဘော တူညီချက်တစ်ရပ် ထိုင်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံကြား ရရှိ သွားပြီဖြစ်သည်။

ဘာထူးခြားလဲ

အဖွင့်ကောင်းတွေဟာ သတင်းအချက်အလက်တွေ ပေးနိုင်ရုံသာမက စိတ်ဝင်စားစရာလည်း ကောင်းကြ ပါတယ်။ အဲဒီလိုအဖွင့်ကောင်းတွေမှာ အရေးကြီးဆုံး အချက်အလက်တွေ ပါရှိရုံမက ဒီအဖြစ်ပျက်ဟာ တခြားသော အကြောင်းအရာများနဲ့ ဘယ်လို ကွာခြားပြီး ထူးခြားမှုရှိသလဲ ဆိုတာကိုပါ စာဖတ်သူ ကို ပြောပြပေးပါတယ်။

ကားတိုက်မှုတွေအားလုံး အတူတူချည်းပဲလား။ ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ အဲဒီတော့ ကားတိုက်မှုအကြောင်း ကို သတင်းရေးရမယ်ဆိုရင် ကိုယ်ရေးမယ့် ကား တိုက်မှုက တခြားသော ကားတိုက်မှုတွေနဲ့ မတူ။ ဘာတွေထူးခြားနေသလဲဆိုတာကို စဉ်းစားပါ။ အဲဒီ ထူးခြားချက်ကို အဖွင့်မှာထည့်ရေးပါ။

ယမန်နေ့က မိုးသည်းမှန်တိုင်း ကျရောက်စဉ် အတွင်း ရန်ကုန်မြို့ပြင်၌ ခရီးသည်တင် ဘတ်စ် ကားတစ်စီး တိမ်းမှောက်သွားရာ လူသုံးဦး သေဆုံးသွားသည်။ လို့ ရေးမယ့်အစား- ယမန်နေ့က မိုးသည်းမှန်တိုင်းကျရောက်စဉ်

ကိုယ်ပြောချင်တဲ့ အချက်များကို အရေးပါမှုအလိုက် အစီအစဉ် ပြုလုပ်ပါ

ယမန်နေ့က မိုး
သည်းထန်ပြီး ရေကြီး
ခဲ့သောကြောင့်
ဟိုချီမင်း စီးတီးတွင်
ကားတစ်စီး လမ်း
ပေါ်မှနေ၍ ရေစီးထဲ
ပါသွားပြီး လူလေးဦး
သေဆုံးခဲ့ရသည်။

တကယ်လို့ ကား
ထဲမှာ ထိပ်တန်းအရာ
ရှိကြီးတစ်ဦး ပါသွား
တယ် ဆိုရင် အဖွင့်က
ဘယ်သူ ဆိုတဲ့အပေါ်
အလေးပေးရမယ်။

အတွင်း ရန်ကုန်မြို့ပြင်၌ ခရီးသည်တင်
ဘတ်စ်ကားတစ်စီး တိမ်းမှောက်သွားရာ
ဆွေမျိုးတစ်ဦး၏ အသုဘအိမ်မှ ပြန်လာသော
သက်ကြီးရွယ်အို အမျိုးသမီးသုံးဦး သေဆုံး
သွားသည် လို့ ရေးနိုင်ဖို့ စဉ်းစားရပါမယ်။

ဘဏ္ဍာရေး ဒုဝန်ကြီး မစ္စတာ XXX သည်
ယမန်နေ့က ဟိုချီမင်းစီးတီး ယာဉ်တိုက်မှု၌
အသက်ဆုံးရှုံးသွားခဲ့သည်။

ကားတိုက်မှု ဖြစ်တဲ့နေရာက သာမန်နေရာမျိုး
မဟုတ်ဘူး၊ လူလည်း မသေဘူးဆိုရင် ဘယ်နေရာလဲ
ဆိုတာကို အလေးပေးရပါမယ်။

အဖွင့်စာပိုဒ်ကို ရေးရတာဟာ ဖော်မြူလာတစ်ခု
အတိုင်း လိုက်ရေးရုံမျိုး လွယ်တာမဟုတ်ပါဘူး။
ဘယ်သူက ဘာလုပ်တယ်၊ ဘယ်နေရာမှာ ဆိုပြီးပဲ
ရေးရမယ်လို့ ပုံသေကားကျ မရှိဘူး။ သတင်းအဖြစ်
အပျက်ပေါ်မှာ မူတည်ပြီး ရေးရတာမျိုးပါ။

ယာဉ်မောင်းက မထိန်းနိုင်တော့သည့်နောက်
တွင် ကားတစ်စီးသည် ဟိုချီမင်းစီးတီးရှိ
နာမည်ကျော် ဘုရားကျောင်းကို ယမန်နေ့က
ဝင်တိုက်မိခဲ့သည်။

ကားတိုက်မှုတစ်ခုဖြစ်ပြီး လူလေးယောက်
သေဆုံးခဲ့တယ်ဆိုရင်-

ဖြစ်ရင်ရဲ့ ဘယ်အချက်က အရေးကြီးဆုံးလဲ
ဆိုတာကို စဉ်းစားပြီး ရေးရပါမယ်။

ယမန်နေ့က ဟိုချီမင်းစီးတီးတွင် မိုးစိုနေသော
လမ်းပေါ်မှ ကားတစ်စီး လမ်းချော်သွားရာ
လူလေးဦး သေဆုံးသွားခဲ့သည်။

'ရှုထောင့်' ကို ရွေးချယ်ခြင်း

တကယ်လို့ ကားတိုက်မှုက ရေကြီးလို့ ဖြစ်ရ
တာဆိုရင် အဖွင့်က ဘာကြောင့် ဖြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့
အပေါ် အလေးပေးရမယ်။

တစ်ခါတစ်ရံများမှာ သတင်းတစ်ပုဒ်ကိုရေးဖို့
အတွက် အကြောင်းအချက်က တစ်ခုမက ရှိနေ
တတ်ပါတယ်။ စိတ်ဝင်စားစရာ အချက်တွေ၊

တစ်နည်းပြောရရင် 'ရှုထောင့်' တွေ အတော်များများ ရှိနေတတ်တယ်။

ဥပမာ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးရဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲကို ကိုယ်ကတက်ခဲ့တယ် ဆိုပါတော့။ သူက အဓိက မူဝါဒတစ်ရပ်ကို ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်ခဲ့တာ ဆိုရင် ကိုယ်က အဲဒါကို အဖွင့်မှာတင်ပြီး ရေးရုံပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒီတစ်ကြိမ်မှာ သူက ထူးထူးခြားခြား စိတ်ဝင်စားစရာ အကြောင်းအရာအသစ် ဘာမှ မပြောဘူး။ ဒီတော့ကိုယ်က သူပြောတာတွေထဲကနေ အမြင်တစ်ခုကို ရွေးချယ်ယူရမယ်။ သူက လာမယ့်နှစ် အတွက် ဂျီဒီပီအပေါ် အကောင်းမြင် ပြောတာကို ကိုယ်က အဖွင့်မှာ တင်ချင်တင်နိုင်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် ငွေဖောင်းပွမှု ထိန်းချုပ်ရေးအတွက် သူ့အမြင်ကို လည်း ရေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါမှ မဟုတ်လည်း တရုတ် နိုင်ငံနဲ့ ကုန်သွယ်ရေးကိစ္စကို ရေးပေါ့။ အဲဒီ ရှုထောင့်တွေအားလုံးပဲ သတင်းကောင်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်လို့ မြန်မာ-ထိုင်းနယ်ခြားက ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားမှုအကြောင်းကို ရေးရမယ်ဆိုရင် အဖွင့် စာပိုဒ်ကို ငှက်ဖျားဒဏ်ခံနေရသူ တစ်ယောက်ရဲ့ ခံစားချက်အမြင်က ဖြစ်စေ၊ ရောဂါကို ထိန်းချုပ်နိုင်ဖို့ ကြိုးစားနေတဲ့ ဆရာဝန်များနဲ့ ကယ်ဆယ်ရေး လုပ်သားများ အကြောင်းကနေဖြစ်စေ၊ ပိုပြီး အစွမ်း ထက်တဲ့ငှက်ဖျားဆေးတွေ ထုတ်နိုင်ဖို့ လေ့လာ စမ်းသပ်နေတဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်များအကြောင်းကနေ ဖြစ်စေ စနိုင်ပါတယ်။ အဖွင့်ကို ဘယ်ရှုထောင့်ကနေ ရေးမလဲလို့ စဉ်းစားတဲ့အခါမှာ ကိုယ့်ဘာသာ မေးခွန်း ထုတ်ရမှာက ဘယ်သူတွေက ကိုယ့်သတင်းစာကို

ဖတ်မှာလဲ။ သူတို့တစ်တွေဟာ သာမန် စာဖတ်ပရိသတ်တွေပဲလား။ ပညာတတ်တွေလား။ အထူးကျွမ်းကျင်သူတွေလား။ နိုင်ငံခြားသားတွေ လား။ ကိုယ့်စာဖတ်ပရိသတ်အတွက် စိတ်အဝင်စား ဆုံးနဲ့ တန်ဖိုးအရှိဆုံးဖြစ်မယ့် ရှုထောင့်ကို ရွေးချယ် ရပါမယ်။

အဖွင့်ကိုရေးဖို့အတွက် အကြံပေးချက်

အဖွင့်စာပိုဒ်ရေးဖို့အတွက် ကိုယ့်ဘာသာ မေးခွန်းထုတ်ရမယ့် အချက်တွေက-

- ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ကို ဘာလုပ်လိုက်သလဲ။
- သတင်းရဲ့ တကယ့်အကြောင်းက ဘာလဲ။
- ဒီအကြောင်းကို ရေးရတဲ့အချက်က ဘာလဲ။
- ဒီအဖြစ်အပျက်မှာ စိတ်ဝင်စားစရာအကောင်း ဆုံးက ဘာလဲ။
- ဒီအဖြစ်အပျက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး စာဖတ်သူက ဘယ်အချက်ကို အသိချင်ဆုံးလဲ။
- ဒီအဖြစ်အပျက်မှာ ဘယ်အချက်က စာဖတ်သူပေါ်မှာ အသက်ရောက်ဆုံးလဲ။
- မိန့်ခွန်းတစ်ခုအကြောင်း ရေးရမယ်ဆိုရင် ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ကို ဘာပြောတာလဲ ဆိုတာကို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မေးကြည့်ပါ။
- အစည်းအဝေးတစ်ခုအကြောင်း ရေးရမယ် ဆိုရင် ဘာတွေဆုံးဖြတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့တာလဲ ဆိုတာ ကိုယ့်ဘာသာ မေးကြည့်ပါ။

အခန်း (၉) သတင်းကို စုစည်းခြင်း

ကိုယ်က သတင်းအဖွဲ့ကို ဘယ်လိုရေးမယ်လို့ ရွေးချယ်စဉ်းစားပြီးပြီဆိုရင် ကျန်တဲ့အပိုင်းကိုဆက် ပြီး ပုံဖော်ယူနိုင်ပါပြီ။ စာဖတ်သူကို အဓိက အကြောင်းအရာ၊ ဒါမှမဟုတ် ရှုထောင့်အကြောင်းကို ပြောပြပြီးသွားပြီလေ။ ဒီတော့အခု အဲဒါကို ဆက်ပြီး ရှင်းပြရတော့မယ်။ သတင်းရဲ့ စာကိုယ်ဟာ အဖွဲ့ကို အထောက်အကူပေးရမယ်။ ဘယ်လို ပေးရမှာလဲ။ အသေးစိတ်အချက်အလက်တွေ၊ ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တွေ၊ နောက်ခံသမိုင်းအားဖြင့် အထောက်အကူပေးရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ အဲဒီအကြောင်းအရာတွေကို ဘယ်လို

အစီအစဉ်ထားပြီး ရေးရမှာလဲ။ သတင်းကောင်း တွေဟာ အကြောင်းအရာတွေကို အကျိုးသင့် အကြောင်းသင့် တင်ပြထားလေ့ရှိပါတယ်။ ကိုယ် ရေးလိုက်တဲ့ စာတစ်ပိုဒ်ပေါ်မှာ စာဖတ်သူအတွက် သိချင်စရာ မေးခွန်းတွေပေါ်လာမယ်။ ဒါကို ကိုယ်က နောက်တစ်ပိုဒ်မှာ ဖြေပေးရမယ်။ အဲဒီ စာပိုဒ်ပေါ်မှာ မူတည်ပြီး နောက်တစ်ပိုဒ်ကို ဆက်ရေးသွားရပါမယ်။

မှတ်စုကိုကြည့်ပြီး စဉ်းစားပါ

၈ မရေးခင်မှာ ကိုယ့်သတင်းရဲ့ အဓိက ကျောရိုး အကြောင်းအရာ၊ ဒါမှမဟုတ် ရှုထောင့်ကို စဉ်းစားပါ။ ပြီးရင် အဲဒီအဓိကကျောရိုးနဲ့ ရှုထောင့်တို့အပေါ် ကိုယ်ပြောချင်တဲ့ အဓိကအချက်တွေကို စဉ်းစားရ ပါမယ်။ အဲဒီ အချက်တွေကို အရေးကြီး တာအလိုက် စဉ်လိုက်ပါ။ ဒါက မှတ်စုစာအုပ်ကို ပထမ မကြည့်ဘဲ လုပ်ပါ။ အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေကိုတော့ ကိုယ်က

စာတစ်ပိုဒ်က မေးခွန်းထုတ်လိုက်တာကို နောက်တစ်ပိုဒ်မှာ အဖြေပေးပါ

အခန်း (၉)

သတင်းကို စုစည်းခြင်း

မှတ်မိနေမှာပဲလေ။ ပြီးမှ မေ့ကျန် နေတာတွေ ရှိ မရှိ မှတ်စုစာအုပ်။ ဒါမှမဟုတ် အသံသွင်းယူထားတဲ့ တိပ်ခွေနဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရပါမယ်။ အဓိကအကြောင်း အရာကို ပိုပြီးအားရှိလာစေမယ့် အသေးစိတ် အချက် အလက်တွေ၊ ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တွေကို ရှာရမယ်။

အသေးစိတ်အချက်တွေ အကုန်လုံးပါအောင် ထည့်ရေးဖို့ မလိုပါဘူး။ စာရေးဆရာကောင်းများဟာ အကောင်းဆုံးအချက်တွေကို ရွေးသုံးနိုင်စွမ်း ရှိပါတယ်။ ဘယ်အချက်တွေကို ချန်ခဲ့ရမလဲဆိုတာဟာ ဘယ်အချက်တွေကို ထည့်သုံးရမလဲ ဆိုတာလိုပဲ အရေးကြီးတာပါပဲ။

သတင်းဦးများ

နိုင်ငံတိုင်းမှာပဲ အဲဒီနိုင်ငံကို ဘယ်လိုတည်

ထောင်တယ်။ နိုင်ငံရဲ့ သူရဲကောင်းတွေ၊ ယဉ်ကျေးမှု လေ့ထုံးစံတစ်ခုခု စတင်ခဲ့ပုံ စသဖြင့် အစဉ်အလာ အကြောင်းအရာတွေ ရှိတာချည်းပါပဲ။ ဒီအကြောင်း တွေကိုရေးတဲ့အခါ အစ အကြောင်းအချက်တွေက နေပဲ စရေးပြီး အရေးကြီးဆုံးကိစ္စနဲ့ နိဂုံးချုပ်ကြ တယ်။ ဝတ္ထုတွေကိုလည်း ဒီပုံစံနဲ့ပဲ ရေးကြတာပါ။

ဒါပေမဲ့ သတင်းဦးကိုကျတော့ အထက်ကပုံစံနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ရေးရတယ်။ သတင်းစာဖတ် ပရိသတ် ဆိုတာက ဘာဖြစ်သလဲဆိုတာကို ချက်ချင်း သိချင် တာ။ ဒီလိုသတင်းရေးနည်းကို 'ပိရမစ်ဇာတ်ထိုး'၊ ဒါမှမဟုတ် 'တြိဂံဇာတ်ထိုး' ပုံရေးနည်းလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ပိရမစ်က အပေါ်ပိုင်းမှာ ကျယ်တယ်။ အောက်ဘက်ကို ဆင်းလာတာနဲ့အမျှ ကျဉ်းကျဉ်း လာပြီး နောက်ဆုံး ထိပ်ဖျားချွန်ကလေးဆီ ရောက် လာရတယ်။ ဆိုချင်တာက သတင်းရဲ့ အရေးကြီးဆုံး

ထိန်းသိမ်းရေးပါဒီတွေက ချင်းမိုင်ကို 'နောက်ထပ်ဘန်ကောက်' လို့ ဆိုကြတယ်

အကြောင်းအရာတွေကို အရင်ဦးဆုံး ရေးရတယ် ဆိုတာပါ။ ပြီးမှ သိပ်အရေးမကြီးတာတွေကို ဆက် ရေးသွားရမယ်။ နောက်ဆုံး အရေးမကြီးဆုံး အချက်နဲ့ အဆုံးသတ်လိုက်ရမယ်။

ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ အဖွင့်ကအရေး အကြီးဆုံး အခြေခံ 'ဘ' ခြောက်လုံးကို ပြောပြပါ တယ်။ ဒုတိယစာပိုဒ်က အဖွင့်မှာပါတဲ့ အကြောင်း အရာရဲ့ အသေးစိတ်အချက်တွေနဲ့ နောက်ခံသမိုင်း ကို ရေးရတယ်။ အဲဒီနောက် အဖွင့်ကိုထပ်ပြီး အားပေး ထောက်ပံ့မယ့် ကောက်နုတ်စကားတွေ၊ အသေးစိတ် တွေနဲ့ နောက်ခံသမိုင်းတွေကို ဆက်ရေး သွားရပါ မယ်။ သတင်းရဲ့ အဓိကကျောရိုး အကြောင်းအရာ တွေကို ရေးပြီးတဲ့အခါကျမှ သိပ်ပြီး အရေးမပါလှတဲ့ အကြောင်းအချက်တွေကို ဆက်ရေးရပါမယ်။ ထိမိတဲ့ ကောက်နုတ်စကားတွေဟာ စာဖတ်ပရိသတ်ကို ဆွဲဆောင်မှုပေးတာကြောင့် အဲဒီကောက်နုတ်စကား တွေကို သတင်းရဲ့အပေါ် ပိုင်းနားမှာ ထည့်ရေးပေးပါ။

သတင်းစာဆရာတွေဟာ ဘာကြောင့်ပိုရမစ် ဇာတ်ထိုးပုံ သတင်းရေးနည်းကို သုံးကြတာလဲ။ အကြောင်းကတော့ စာဖတ်ပရိသတ်ဟာ

သတင်းအပုဒ်တိုင်းကို အစအဆုံးဖတ်နေဖို့ အချိန် မရှိလို့ပါ။ များသောအားဖြင့်တော့ သတင်းအစပိုင်း စာပိုဒ်တွေကိုပဲ ဖတ်သွားတတ်ကြတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီ အစပိုင်းစာပိုဒ်တွေမှာ အရေးအကြီးဆုံး အကြောင်း အရာတွေကို ဖော်ပြပေးရမယ်။ သူတို့က ပိုပြီး အသေး စိတ်သိချင်ရင်၊ ဒါမှမဟုတ် အချိန်ရတယ်ဆိုရင် အောက်ဘက်ကို ဆက်ဖတ်သွားကြလိမ့်မယ်။

နောက်တစ်ချက်က သတင်းစာတွေမှာ စာမျက် နှာနေရာကလည်း ရှားတယ်။ စာမျက်နှာထဲမှာ ဝင်ဆံ့ အောင် အယ်ဒီတာတွေက တည်းဖြတ် သုတ်သင်ကြရ တယ်။ ဒီအခါမှာ အလွယ်ဆုံးနည်းက သတင်းရဲ့ အောက်ဆုံးစာပိုဒ်တွေကို ဖြုတ်ပစ်လိုက်တာပဲပေါ့။ ဒီတော့ ကိုယ့်သတင်းမှာ အရေးမကြီးဆုံးအချက် တွေကို နောက်ဆုံးမှပဲ ရေးပါ။

အခုဒီသတင်းဦး နမူနာတချို့ကို ကြည့်ရ အောင်ပါ။

ဒီသတင်းက အခန်း (၃) မှာ တွေ့ခဲ့ရပြီးသားပါ။ မလိုအပ်တဲ့စကားလုံးအပို၊ အသေးစိတ် အချက် အလက် အပိုတွေမပါဘဲ လိုရင်းကို တိတိကျကျ ပြောနိုင်တဲ့ သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်ပါ။

သတင်းကို စုစည်းခြင်း

ဘာဖြစ်နေတယ် ဆိုတာကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်းဖော်ပြပေးတယ်။ အဖွင့်က စက်ရုံ ၁၂ ရုံ ပိတ်လိုက်ရတယ် ဆိုတဲ့ အရေးကြီး ဆုံးအချက်ကို ဖော်ပြတယ်။

ဒါကို သတင်းထောက်အနေနဲ့ အသေး စိတ် မသိနိုင်တာနဲ့ ဝန်ကြီးက ပြောတာဆိုပြီး ကိုးကားဖော်ပြထားတယ်။

ဒီတော့ ဘာဖြစ်လာသလဲ ဆိုတာကို ရှင်းပြတယ်။ အခု ဖြစ်ရပ်ကြောင့် လူတွေအပေါ် ဘယ်လို သက်ရောက်မှုရှိတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ လူအများက ဒီသတင်းကို စိတ်ဝင်စားကြတာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ တွေ့ရပါမယ်။

ကောက်နုတ်ဖော်ပြချက်စကားက ရှေ့စာပိုဒ် သုံးခုကို ထောက်ပံ့ ပေးပါတယ်။ ဝန်ကြီးက ဘာပြော တယ်ဆိုတာ တိုက်ရိုက်ဖော်ပြ ပေးတယ်။ ဒီစကားထဲမှာ စက်ရုံ တွေအကြောင်းရော၊ အမေရိကရဲ့ စီးပွားရေးအကြောင်းပါ ပါရှိသွားတယ်။

နောက်ခံသမိုင်းနဲ့ ဆက်စပ်မှုအစဉ် ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘောဒီးယား အထည် ချုပ်လုပ်ငန်းနဲ့ အမေရိကရဲ့ စီးပွား ရေးဘယ်လိုယှက်နွယ်နေတယ် ဆိုတာကို ဖော်ပြပေးထားတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယား အထည်ချုပ်လုပ်သားများ အကျပ်အတည်းကြုံနေရ

ဖွန်းပင်၊ ကမ္ဘောဒီးယား (အေပီ)- အမေရိကပြည်ထောင်စုတွင် စီးပွားရေးတုံ့ဆိုင်းမှုကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် သည်နှစ် ယခုအချိန်အထိ အထည်ချုပ်စက်ရုံ အနည်းဆုံး ၁၂ ရုံ ယာယီပိတ် လိုက်ရပြီဖြစ်ကြောင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီး ချန်ပရာဆိဒ် က ယမန်နေ့က ပြောကြားသည်။

လောလောဆယ်တွင် အလုပ်သမား ၃၀၀၀ ကျော်ကို အလုပ်မှ ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရပြီး အခြေအနေ တိုးတက်မလာပါက နောက်ထပ် အလုပ်ပြုတ်ကြွလိမ့်မည်ဟု သူကပြောသည်။

ထို့ပြင် အထည်ချုပ်အလုပ်ရုံ ၂၀၀ ခန့်က အချိန်ပိုကို လျော့ချ လိုက်သဖြင့် အဆိုင်းနှစ်ဆိုင်းမှ တစ်ဆိုင်းပဲ ဖြစ်သွားရာ အလုပ်သမား အများအပြားသည် အလုပ်ချိန်နာရီ လျော့နည်းသွားမည် ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ကြီးက ပြောပြသည်။

'အမေရိကပြည်ထောင်စုမှာ ဖြစ်နေတဲ့ စီးပွားရေးပြဿနာတွေ ပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့ဆီက စက်ရုံပိတ်ရှင်တွေရော၊ အလုပ်သမား တွေကပါ အလွန် စိုးရိမ်နေကြပါတယ်' ဟု သူကပြောသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွင် လူ ၂၀၀၀၀၀ အလုပ် အကိုင် ရရှိနေကြပြီး တစ်ဦးလျှင် တစ်လပျမ်းမျှ ဒေါ်လာ ၄၀ ခန့် ရရှိသည်။ ချုပ်ထည် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို အမေရိက ပြည်ထောင်စုသို့ တင်ပို့ရောင်းချရသည်။

ယခုအခါ နှစ်ဝက်ကျိုးသွားပြီ ဖြစ်သော်ငြားလည်း ကမ္ဘောဒီးယား က အမေရိက ပြည်ထောင်စုသို့ နှစ်စဉ်တင်ပို့နေကျ ခွဲတမ်းပမာဏ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုပင် မပြည့်မီသေးကြောင်း ဝန်ကြီးက ပြောပါသည်။ ယမန်နှစ်ကဆိုလျှင် ဇွန်အကုန်ကတည်းက အမေရိက ပြည်ထောင်စု အတွက် ခွဲတမ်းကို အပြည့်အဝနီးပါး တင်ပို့ခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်း သူက ပြောပါသည်။

နောက်ထပ်သတင်းတစ်ပုဒ်က အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ် သင်တန်းဆင်း ကေကင်မ်ဆွန်းရဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား ဒေးလီသတင်းစာက ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီသတင်းမှာလည်း ဘာဖြစ်တယ် ဆိုတာကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ဖော်ပြပေး ထားတယ်။ ပြီးတော့ ယာဉ်ကျပ် တောက်မှု၊ ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အကျိုးဆက်ကိုပါ ပြောပြထားတယ်။

အဖွင့်က အကြောင်းအရာကို ဆက်ပြီး အသေးစိတ် ဖော်ပြပေးတယ်။ ဒါမှာလည်း ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပဲ။

နောက်ခံသမိုင်း။
ရှေ့ကသတင်းမှာ နောက်ခံသမိုင်းကို သတင်းရဲ့ အခန်းမှာ ထည့်တယ်။ ဒီသတင်းမှာကျတော့ နောက် ခံသမိုင်းကို ဦးစားပေးပြီး ရေးထား တာ တွေ့ရမယ်။ အကြောင်းက တော့ အခုလိုသာ မရှင်းပြရင် စာဖတ်ပရိသတ်က ဒီပြဿနာ အကြောင်းကို နားလည် သဘော မပေါက်နိုင်တာကြောင့်ပဲ။

အငှားယာဉ်မောင်းတွေဘက်က ခံစားရတာကို ယာဉ်မောင်း တစ်ယောက်ရဲ့ ပြောပြချက်နဲ့ ဖော်ပြပေးထားတယ်။

မကျေနပ်သူ အငှားယာဉ်မောင်းများ ၆ အေ လမ်းမကြီးကို ပိတ်ဆို့

မြို့တော်ဥပဒေသစ်အရ ဖွဲ့စည်းပင်မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခွင့် တားမြစ်လိုက်သည့်အတွက် စိတ်ဆိုး ဒေါသထွက်နေသော အငှား ယာဉ်မောင်း ၂၀ခန့် သည် ၆ အေ အမျိုးသားလမ်းမကြီး အစိတ် အပိုင်းတစ်ခုကို အင်္ဂါနေ့က ပိတ်ဆို့ထားခဲ့ရာ တစ်နာရီကြာ ယာဉ်ကြောကျပ်တောက်သွားခဲ့ရသည်။

၎င်းတို့၏ မော်တော်ယာဉ်များ မြို့တော်တွင်းသို့ ဝင်ရောက် လာခြင်းကို တားမြစ်သည့် ရဲအပါအဝင် အခြားအာဏာပိုင်များနှင့် အချင်းများနေသော အဆိုပါယာဉ်မောင်းများအား လူစုခွဲရန် မီးသတ်ကားခြောက်စီးကို ထိုနေရာသို့ ခေါ်ယူခဲ့ရသည်။

မြောက်ပိုင်းပြည်နယ်များမှ အငှားယာဉ်များ မြို့တော်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းကို တားမြစ်သည့် စည်ပင်သာယာအမိန့်သည် အင်္ဂါ နေ့ကစပြီး အသက်ဝင်ခဲ့သည်။

ယင်းသို့ တားမြစ်ခြင်းမှာ ယာဉ်ကျပ်တောက်မှု သက်သာ စေရန်နှင့် မြို့တော်သာယာ လှပစေရန်ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်ရှိသူများက ပြောသည်။

ယခုအခါ အငှားယာဉ်များသည် မြို့တော် ပြင်ပ ၅ ကီလိုမီ တာအကွာရှိ ပရက်လီ(ပ်) ဈေးတွင် ခရီးသည်များကို ချပေးရမည် ဖြစ်ပြီး ထိုကမှ ဘတ်စ်ကားများဖြင့် ဖွဲ့စည်းပင်သို့ ခရီးဆက်ရမည်။

မလေးရှားကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သော ဟိုဝါဂျင့်တင်း သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးကုမ္ပဏီသည် ဖွဲ့စည်းပင်မှ ပရက်လီ(ပ်)နှင့် ပရက်လီ(ပ်)မှ ပြည်နယ်များဆီသို့ ဘတ်စ်ကားပြေးဆွဲခွင့် လိုင်စင်ရထားခြင်းမှာ တရားမျှတမှုမရှိကြောင်း အငှားယာဉ်မောင်းများက စောဒက တက်ကြသည်။

'တကယ်လို့ ဟိုဝါက အဲဒီအခွင့်အရေးကို ရသွားတယ်ဆိုရင် ကျုပ်တို့ အငှားယာဉ်မောင်းတွေ ပိုက်ဆံရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လူတွေက ဘတ်စ်ကားတစ်စီးကနေတစ်စီး ပြောင်းစီးသွားကြတော့မှာကိုး' ဟု ယာဉ်မောင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ဟွမ်ဟက်က ပြောသည်။ သူက ကမ်ပေါင်ချမ် ပြည်နယ်မှလူများကို သယ်ပို့ပေးနေသူ ဖြစ်ပါသည်။

ဘတ်စ်ကား ကုမ္ပဏီဘက်က အကြောင်းကိုလည်း ကုမ္ပဏီ လူကြီးတစ်ယောက်ရဲ့ ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်နဲ့တကွ ဖော်ပြပေးထားပါတယ်။

ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်နဲ့ တကွ ဖော်ပြတယ်။ ဒီပြောစကား ကောက်နုတ်ချက် သုံးခုက သတင်းကိုပိုပြီး သက်ဝင်ကြံ့တက် လာစေတဲ့အပြင် စာဖတ်သူ တွေကိုလည်း ပဋိပက္ခထဲမှာဝင်ပြီး ခံစားမိသွားစေတယ်။

ဟိုဝါ လက်ထောက်မန်နေဂျာ ဆင်န့်ဖေရမ်ကမူ ဟိုဝါကုမ္ပဏီ သည် ဘတ်စ်ကားများ ပြေးဆွဲရန် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများ ဝန်ကြီးဌာနနှင့် စည်ပင်သာယာတို့မှ ခွင့်ပြုမိန့် ရရှိထားပြီးဖြစ်သဖြင့် အငှားယာဉ်မောင်း များအနေဖြင့် ကုမ္ပဏီ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအပေါ် အနှောင့်အယှက် မပေးသင့်ကြောင်း ပြောပါသည်။

ကုမ္ပဏီက အငှားယာဉ်မောင်းများကို ငဲ့ညှာသည့်အနေဖြင့် ပရက်လီ(ပ်)မှ ပြည်နယ်များသို့ တစ်နေ့လျှင် ၁၂ ကြိမ်သို့ လျှော့ချ ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်းလည်း သူက ဆိုသည်။

'အကယ်၍ ကျွန်တော်တို့က ဒီမှာ ရင်နှီးမြှုပ်နံ့ မလုပ်ကိုင်နိုင်ဘူး ဆိုရင် ဒီကနေ ထွက်သွားမှာပဲ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ မိတ်ဆွေတွေ ကိုလည်း ဒီနိုင်ငံမှာ အလုပ်လာမလုပ်နဲ့လို့ ပြောရမှာပဲ' ဟု ဆင်န့်ဖေရမ်က ပြောပါသည်။

စည်ပင်သာယာဌာန၏ ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများဌာန ညွှန်ကြား ရေးမှူး နင်မ်ဆာရန်က အငှားယာဉ်မောင်းများအနေဖြင့် ဟိုဝါ အား အပြစ်တင်နေမည့်အစား မိမိတို့၏ဝန်ဆောင်မှု အရည်အသွေးတွေ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် အာရုံစိုက်သင့်ကြောင်း ပြောဆိုသည်။

'ကျွန်တော်အထင်တော့ လူတွေက ဟိုဝါဘတ်စ်ကားတွေကို စီးကြတာဟာ လုံခြုံဘေးကင်းတယ်။ လေးအေးပေးစက်ပါတယ်။ ပြီး တော့ သက်သောင့်သက်သာလည်း ရှိလို့ပါပဲ' ဟု သူက ပြောပါသည်။

အဓိက ကျောရိုးတစ်ခုထက် ပိုနေလျှင်...

သတင်းအတော်များများမှာက အဓိကကျောရိုး အကြောင်း အရာဟာ တစ်ခုတည်းပဲ ရှိတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခါတလေမှာ ကျတော့ သတင်းဖြစ်ရပ် တစ်ခုမှာ တန်းတူအရေးကြီးတဲ့ အချက် တွေက နှစ်ခု၊ သုံးခုခုက ရှိနေတတ်တယ်။

ဥပဒေပြုအဖွဲ့က ဥပဒေနှစ်ရပ်ကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တယ် ဆိုပါစို့။ တစ်ခုက ဝင်ငွေခွန် တိုးမြှင့်လိုက်တာရယ်။ နောက်တစ်ခုက ကလေးတွေကို အလုပ်လုပ်ခိုင်းတာ တရားမဝင်ဘူး ဆိုတာရယ်ပေါ့။ နှစ်ခုစလုံးအရေးကြီးတာပဲ။ ကိုယ်က ဒီနှစ်ခုစလုံးကို အဖွင့်ထဲမှာ ထည့်ရေးမယ်ဆိုရင် သတင်းရဲ့ ပထမတစ်ဝက်မှာ အခွန် အကြောင်းကို ရေးရမယ်။

ဒုတိယတစ်ဝက်မှာက အလုပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အသက်ကန့် သတ်ချက်အကြောင်းကို ရေးရပါမယ်။

ဥပမာ-

အာရှဟာ ရှေးကျသလောက် ခေတ်လည်းမိတယ်

တတ်နိုင်သလောက် သတင်းသမားအုပ်စုရဲ့ နောက်ဘက်နားမှာပဲနေ

ဝင်ငွေခွန်တိုးမြှင့်ခြင်းနှင့် ကလေး
အလုပ်သမားများအား ပိတ်ပင်ခြင်းဆိုင်ရာ
ဥပဒေများကို အမျိုးသားလွှတ်တော်က
ယနေ့ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ပါသည်။

ဒါပေမယ့် စာကိုယ်မှာတော့ သပ်သပ်စီ ခွဲရေး
ရမယ်။ ပထမ အခွန်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ အသေးစိတ်
အချက်တွေကို ရေးပါ။ ပြီးမှ ကလေးအလုပ်သမား
ဥပဒေအကြောင်း အသေးစိတ်ကို ရေးပါ။ ဒီလိုမှမဟုတ်
ဘဲ အကြောင်းအရာနှစ်ခုက ဟိုခုန်ဒီကူး ဖြစ်နေမယ်
ဆိုရင် စာဖတ်တဲ့သူ စိတ်ရှုပ်သွားလိမ့်မယ်။

သတင်းဆောင်းပါး

သတင်းဦးတွေကို ပိရမစ်ဇောက်ထိုးပုံနဲ့ ရေးလေ့
ရှိပေမဲ့ သတင်းဆောင်းပါးတွေကိုကျတော့ ပုံစံ
အမျိုးမျိုးနဲ့ ရေးသားနိုင်ပါတယ်။ ရေးသားပုံ အကြမ်း

ဖျင်းပုံစံကတော့ အောက်မှာဖော်ပြထားတဲ့ ပုံစံအတိုင်း
ပါပဲ။

သတင်းဆောင်းပါးတွေမှာ ယေဘုယျအားဖြင့်
တော့ အဖွဲ့အနွဲ့အဖွင့်ကိုပဲ သုံးတတ်ကြတယ်။ မကြာ
ခဏဆိုသလိုပဲ စာရေးဆရာက လူအများ ကြုံတွေ့
ခံစားနေရတဲ့ ပြဿနာမျိုးကို ရင်ဆိုင်ခံစားနေရသူ
တစ်ယောက်အကြောင်းနဲ့ စဖွင့်တတ်တယ်။ ဒီလို
ဘာလို့ရေးကြတာလဲဆိုတော့ ဖြစ်ရပ်တစ်ခု
အကြောင်းကို ခြုံငုံဖော်ပြတာမျိုးထက် တစ်စုံ
တစ်ယောက်တော့ဖြင့် ဒီလိုဒီလို ခံစားနေရပါတယ်
ဆိုပြီး အသေးစိတ်ကျကျ ပြောတာမျိုးက စာဖတ်သူ
များအနေနဲ့ ပိုပြီးနားလည်လွယ်လို့ပါပဲ။ အဲဒီလူကို
နမူနာအနေနဲ့ ဒါမှမဟုတ် အခြေအနေတစ်ရပ်လုံးကို
ကိုယ်စားပြု ဖော်ပြတဲ့အနေနဲ့ ထားပြီး ရေးပြတာပါ။
သတင်းဆောင်းပါးအဖွင့်မှာ နောက်ထပ် အရေးများ
တာက နေရာတစ်နေရာအကြောင်းကို အရောင်
အသွေးစုံ သရုပ်ဖော်ခြယ်မှန်းပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခန်း (၉)

သတင်းကို စုစည်းခြင်း

အဲဒီအဖွင့် ပြီးသွားတဲ့အခါမှာတော့ ဒီသတင်းဆောင်းပါးဟာ ဘာအကြောင်းကို ရေးတာပါဆိုတာ စာဖတ်သူသိရအောင် အဓိကကျောရိုး အကြောင်းအရာကို ဒုတိယအပိုဒ်အနေနဲ့ ရေးရပါမယ်။ ဒီစာပိုဒ်က အဖွင့်မှာရေးပြခဲ့တဲ့ နမူနာ၊ ဒါမှမဟုတ် သရုပ်ဖော်အချက်တွေနဲ့ စာကိုယ်ကို ချိတ်ဆက်ပေးတာပါ။ ဒီလိုစာပိုဒ်မျိုးက ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်မှာ အစပိုင်း စာပိုဒ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆောင်းပါးရဲ့ ကျန်တဲ့အပိုင်းက အဖွင့်မှာပါတဲ့ အကြောင်းအရာကို ပိုပြီးပြည့်စုံအောင် ရှင်းပြပေးတာတွေ၊ အဲဒီလိုရှင်းပြနိုင်ဖို့အတွက် အထောက်အကူအဖြစ် အသေးစိတ်အချက်တွေ၊ ကောက်နုတ်စကားတွေ၊ ဥပမာတွေနဲ့ ရေးပြရပါမယ်။ များသောအားဖြင့်တော့ စာရေးဆရာဟာ အဓိကကျောရိုး စာပိုဒ်ကို ရေးပြီးသွားရင် အဖွင့်မှာရေးပြခဲ့တဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒါမှမဟုတ် နေရာတစ်နေရာအကြောင်းဆီ ပြန်သွားပြီး အဲဒီအကြောင်းအရာကို ပိုပြီးပြည့်စုံအောင် အသေးစိတ်ကျကျ ရေးသွားလေ့ရှိတယ်။ ဆောင်းပါးတွေမှာ အမြဲပဲ သရုပ်ဖော်ခြယ်မှုန်းရေးသားချက်တွေနဲ့ ကောက်နုတ်စကားတွေ ပါလေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ

ဆောင်းပါးက 'အရောင် အသွေးရံပြီး' ကြွတက်လာရတယ်။ နီရုံးကျတော့လည်း ဆောင်းပါးရဲ့ အဓိကအကြောင်းအရာဟာ စာဖတ်သူရင်ထဲ စွဲကျန်ရစ်အောင် ရေးတတ်ကြတယ်။

ဒါကြောင့်ပဲ သတင်းဆောင်းပါးတွေဟာ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်လိုပဲ စ၊ လယ်၊ ဆုံး သုံးပါးစလုံးကို စနစ်တကျ တည်ဆောက်ယူရတာမျိုးပါ။ ဒါကြောင့် သတင်းဦးတွေလို အောက်ဆုံးပိုင်းကတော့ အရေးမကြီးဘူးဆိုပြီး ဖြတ်ထုတ်ဖစ်လိုက်လို့ မရဘူး။

အခုအောက်မှာ ဖော်ပြလိုက်တဲ့ သတင်းဆောင်းပါးက အရောင်အသွေးထိမိတဲ့ ကောက်နုတ်စကား၊ အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝတဲ့ အသေးစိတ်အချက်အလက်နဲ့ ရှင်းလင်းချက်တွေအပြင် ဘာဖြစ်နေတယ်ဆိုတာကိုလည်း သိသာထင်ရှားအောင် ရေးပြထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ စာရေးသူက သူကိုယ်တိုင် လေ့လာတွေ့ရှိချက်တွေ၊ အထောက်အထား သုတေသနနဲ့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းလို့ သိရတာတွေကို စနစ်တကျ ပေါင်းစည်းပြီး ချိတ်ဆက်မိမိ ရေးထားတာပါ။ ဒီသတင်းဆောင်းပါးရဲ့ အဖွင့်စာပိုဒ်ကိုတော့ ရှေ့ခန်းတွေမှာ တွေ့ခဲ့ပြီးသား ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အလျင်အမြန် ဖွံ့ဖြိုးမှုများကြောင့် ရှေးမြို့တော်လည်း 'ဒုတိယဘန်ကောက်' ဖြစ်လှနေ

မြင်ကွင်းတစ်ခုလုံးကို ခြယ်မှုန်းပြခြင်းဖြင့် စာရေးသူက စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးကို အဲဒီနေရာဆီ ရောက်သွားသလို ဖြစ်အောင်ကို ဆွဲခေါ်သွားတယ်။ စာဖတ်သူအနေနဲ့ အကြောင်းအရာထဲ မျှော်ဝင်သွားအောင် ခေါ်သွားတဲ့အပြင် အဓိက အကြောင်းအရာကိုလည်း တင်ပြထားတယ်။

ဒီစာပိုဒ်များက နိဒါန်းမှာ ဖော်ပြထားချက်အပေါ် ဆက်ပြီးတော့ အရောင်အသွေးစုံ ခြယ်မှုန်းပေးပြီး ဆောင်းပါးရဲ့ အဓိက ကျောရိုးအကြောင်းအရာကိုလည်း ရှင်းပြပေးတယ်။ အဓိကကျောရိုး ပေါ်လွင်ဖို့ အတွက် အတိတ်နဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် အခြေအနေကို ဖော်ပြထားပုံကို သတိထားကြည့်ပါ။

ချင်းမိုင်၊ ထိုင်း။ အင်သာခင်ခေါ် ရှေးပွဲတော်အတွက် ချင်းမိုင်၏ မြို့ဟောင်း ပင်မဝင်ပေါက်ဂိတ်ဝ ငါးနေရာတွင် မကြာသေးမီက လူအများ စုဝေးရောက်ရှိခဲ့ကြသည်။ လိမ္မော်ရောင် သင်္ကန်းများ ခြုံလွှမ်းထားသော ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းသံဃာများက ဘုရားစာကို ရွတ်ဖတ်သရဏ္ဍာယ်နေကြကာ ပွဲတော်လာလူထုကလည်း ပန်းနံ့သာနှင့် ဆီမီးကပ်လျှကာ မိုးနှင့်သီးနှံကောင်းပါစေကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ဝင်ပေါက်ဂိတ်ဝများအနီးတွင် ယာဉ်ကျပ်တောက်နေသောကြောင့် ဟွန်းသံနှင့် စက်သံများက ဘုရားစာရွတ်ဖတ်သံကို လွှမ်းမိုးလိုက်သလို ကားနှင့် မော်တော်ဆိုင်ကယ် စက်ခိုးများကြောင့်လည်း နံ့သာမွှေးရနံ့များ ပြယ်ခဲ့ရလေသည်။

လန်နာ ထိုင်းဘုရင့်နိုင်ငံ၏ မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့သော ချင်းမိုင်၏ ၇၀၂ နှစ်မြောက် မွေးနေ့ပွဲကို ယခုနှစ်အတွင်း ဆင်ယင်ကျင်းပမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းထက် နှစ်ပေါင်း ငါးရာစု အသက်ငယ်သော ဘန်ကောက်ပြီးလျှင် သည်မြို့က ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကမ္ဘာလှည့် စည်သည်များကို ဒုတိယအဆင့်ဆောင်ဆုံး မြို့ဖြစ်ပါသည်။ ချင်းမိုင်တွင် ယနေ့တိုင်အောင်ပင် ဘုရားကျောင်းများ၊ လက်မှုပစ္စည်းများ၊ အနီးအနားရှိ တောင်ပေါ်လူနည်းစု ကျေးရွာများ၊ တောမြိုင်ကြီးများနှင့် ရေတံခွန်စိမ့်စမ်းများ ကဲ့သို့သော ဆွဲဆောင်မှုတွေ အများကြီး ရှိနေပါသေးသည်။ မုခ်ဦးများနှင့် အခိုင်အခံ ဆောက်လုပ်ထားသော ဝင်ပေါက်ဂိတ်ဝများကို ယနေ့တိုင် ထိန်းသိမ်းထားဆဲဖြစ်သည်။ တောလွှမ်းတောင်တန်းများနှင့် ပင်းမြစ်တို့က တွေးပွေ့ထားသော ချင်းမိုင်ကို မြောက်ပိုင်း နင်းဆီဟုပင် ခေါ်ခဲ့ကြလေသည်။

သို့သော် ရှေးအမွေ ထိန်းသိမ်းရေးဝါဒီများကတော့ သည်မြို့ကို 'နောက်ထပ်ဘန်ကောက်လို ဖြစ်ဦးမယ့်မြို့' ဟု၍ ခေါ်နေကြသည်။ အကြောင်းကတော့ လျင်မြန်စွာဖွံ့ဖြိုးမှုကြောင့် ယာဉ်များ ကျပ်တောက်လာခြင်း၊ ညစ်ညမ်းလာခြင်း၊ ထပ်မြင့် ကွန်ဒိုမိနီယံကြီးများနှင့် ဈေးရိပ်သာ လမ်းကြီးများပေါ်လာကာ နိုင်ငံမြောက်ပိုင်း၏ အစဉ်အလာ ယဉ်ကျေးမှုများအပေါ် အန္တရာယ်ပြု ခြိမ်းခြောက်လာခြင်း တို့ကြောင့်ပင်။ အသစ်ဖွင့်လှစ်လိုက်သော ခေတ်ပြိုင်ပန်းချီပြတိုက်ရှိ 'ချင်းမိုင် ၁၉၉၇' ပန်းချီကားတွင် ကားစက်ခိုးများနှင့် မိုးမြင့်တိုက်တာ အဆောက်အအုံများကြောင့် မျက်ရည်ဝေနေသော ဆင်ကြီး တစ်ကောင်ပုံကို ရေးဆွဲထားသည်။

အခန်း (၉)

သတင်းကို စုစည်းခြင်း

ဒီစာပိုဒ်တွေက ဆက်စပ်မှု အစဉ်နဲ့ နောက်ခံသမိုင်းကို ပြောပြပေး တယ်။ ဒီအချက်တွေက ချင်းမိုင် ဒီအခြေအနေကို ဘယ်လို ရောက်လာတာလဲဆိုတာ ရှင်းပြတယ်။ ပြီး ရှေ့ဘယ်လို စခန်းသွားဦးမှာလဲ ဆိုတာကိုလည်း ရှင်းပြတယ်။

စာရေးဆရာက ပထမစာပိုဒ် နှစ်ပိုဒ်မှာ အတိုင်းပဲ မြို့ရဲ့ ပြဿနာများအကြောင်းကို ဥပမာတွေ ထပ်ဖြည့်ပြီး ပြောပြထားပါတယ်။ (ကားရပ်နားစခန်း နေရာကို ဘေးလုံးကွင်း အရွယ်အစားနဲ့) နှိုင်းယှဉ်ချက်၊ (ဒူးရင်းသီး၊ ဘာဘီရုပ်၊ အဝတ်လျှော်စက် စတဲ့) အသေးစိတ်အချက်တွေ ရေးပြတာကို ဂရုစိုက်ပါ။ ဖြစ်ရပ်ကို စာဖတ်သူက ပိုပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်လာတာပေါ့။

စာရေးဆရာက ချင်းမိုင်မှာ စားသုံးသူ ဝါဒသစ်တစ်ရပ် ပေါ်ထွန်းလာတဲ့ အကြောင်းကို ကောက်နုတ်စကား တစ်ခုနဲ့ မြင်သာအောင် ဖော်ပြပေး ထားပါတယ်။

ချင်းမိုင်၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုမှာ မြို့တောင်ပိုင်းရှိ ဂျပန် စိုက်ပျိုးစီးပွား လုပ်ငန်းများနှင့် တခြားသော စက်ရုံများကြောင့် ပိုပြီး အားကောင်းခဲ့ရသည်။ သို့သော် ဆန့်ကျင်ဘက် အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ဘန်ကောက်မြို့တော်၏ စိတ်ဆင်းရဲစရာ အခြေအနေမှ ရှောင်ပြေး လာသော လူချမ်းသာများ ဝင်လာမစတင်ဘဲ ဖြစ်ခဲ့တော့၏။ ဘန်ကောက်မှာကဲ့သို့ပင် ချင်းမိုင်ဆင်ခြေဖုံး လယ်ကွင်းများသည် လည်း အိမ်ရာစီမံကိန်းကြီးများအတွက် နေရာဖယ်ပေးလိုက်ရသည်။ သို့သော် ထိုအိမ်ရာများမှာ နေထိုင်ဖို့ အဆင်မပြေသဖြင့် မည်သူမျှ မနေထိုင်ဘဲ လူသူကင်းမဲ့လျက်သာရှိနေသည်။ လောလောဆယ် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးက ကျဆင်းနေရာ အကြီးစား ဆောက်လုပ်ရေး စီမံကိန်းများ ရပ်နားထားရ၍ အသက်ရှူ ချောင်သွားခဲ့သော်လည်း ငွေကြေးပြန်ရလာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ချင်းမိုင်သည် မည်သည့် လမ်းကြောင်းပေါ် ပြန်ရောက်သွားမည် ဆိုသည်မှာ သိသာနေပါသည်။

ချင်းမိုင်၏ ပထမဆုံး 'ဆူပါစတိုးဆိုင်ကြီး' ကို လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ် က ဖွင့်လှစ်ခဲ့၏။ ချက်ချင်းဆိုသလိုပင် ကုန်ခဲ့သော ဒီဇင်ဘာက နောက်ထပ်သုံးဆိုင် ဖွင့်လှစ်လာခဲ့သည်။ ဘေးလုံးကွင်း တစ်ကွင်းစာ ယာဉ်ရပ်နားစခန်းကြီးများထဲက ဂိုဒေါင်ပုံ ထိုအဆောက်အအုံ ကြီးများထဲတွင် ဒူးရင်းသီးမှအစ၊ ဘာဘီရုပ်များ အလယ်၊ အဝတ် လျှော်စက်များအဆုံး အရာအားလုံးကို ရောင်းချပေးသည်။ တစ်နေရာတည်းမှာ ကုန်ပစ္စည်းအကုန်ကို ရရှိနိုင်ပြီး ဈေးလည်း ချိုသောကြောင့် လူအများ ယခင်က အစဉ်အဆက် ဝယ်ယူနေခဲ့သော တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မိသားစု ကုန်စုံဆိုင်များနှင့် ဈေးများမှာ ဆက်လက်ရပ်တည်ဖို့ ခက်ခဲလာသည်။

ပြင်သစ်ပိုင် ကယ်ရီဖောနှင့် အော်ချန်ဆူပါ စတိုးဆိုင်များသည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်း သူတို့ ပြိုင်ဆိုင်မှုကို ချင်းမိုင်သို့လည်း ကွင်းချဲ့လာခဲ့ သည်။ နှစ်ဆိုင်စလုံးက တစ်ပတ်တည်းမှာ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ကြသည်။

'ကျွန်တော်တို့ ရည်ရွယ်တာက ကုန်စည်အားလုံးကို တင်ထားပြီး ဈေးဝယ်တွေအနေနဲ့ ကြိုက်နှစ်သက်ရာကို ရွေးချယ်စေဖို့ပဲ။ တစ်နေ့ ထက်တစ်နေ့ လူပိုဝင်လာနေပါတယ်' ဟု အော်ချန် မန်နေဂျာ ဖိလစ်ရစ်ချတ် က ပြောသည်။ ယင်းအော် ချန်ဆိုင်ကြီးတွင် ငွေလက်ခံကောင်တာ ၅၀ ရှိပြီး ဆိုင်က စတုရန်းကိုက် ၁၀၀၀၀ ကျယ်ဝန်းသည်။

အော်ချန်က အနီးရှိ အဝေးပြေးလမ်းမကြီး အောက်မှ လမ်းတစ်ခု ကို ဖောက်လုပ်လိုက်သဖြင့် ဈေးဝယ်များသည် ဘက်ပေါင်းစုံမှ ကားမောင်းဝင်လာနိုင်ပါသည်။ သည် ဆူပါစတိုးဆိုင်ကြီးများကြောင့် မြို့တွင် ယာဉ်ကျပ်တောက်မှုများ ပိုမို ဆိုးရွားလာပြီး ယာဉ်အန္တရာယ် လည်း ပိုလာသည်။ ၎င်းတို့က အမှာစာဖြင့် ဝယ်ယူသော ခေတ်သစ် တစ်ခုကိုလည်း ထူထောင်လိုက်သည်။ သူတို့၏ ကြော်ငြာဖြတ်ပိုင်း ကလေးများက စားပွဲတွေပေါ်မှာ စုပုံနေသလို စာတိုက်ပုံးထဲမှာလည်း အပြည့်၊ အခန်းတံခါး အောက်ကနေ လျှောက်သွင်းလို သွင်း၊ ခြံတံခါး များမှာ လာထားလိုထားဖြင့် မြို့လုံးအနှံ့ ပြန့်နေတော့သည်။ (ယင်း အရောင်တောက်တောက် ဖြတ်ပိုင်းကလေးများက ချင်းမိုင်၏ အသစ် ပေါ်ထွန်းလာသော စီးပွားရေးပြိုင်ဆိုင်မှုနှင့် စားသုံးသူဝါဒ၏ နိမိတ်ပုံပင် ဖြစ်လေသည်။)

ဆောင်းပါးရဲ့ အဖွင့်နဲ့ အဓိက ကျောရိုးကို ပိုပြီး အားရှိစေတဲ့ ပြဿနာအကြောင်း နမူနာ ဖော်ပြချက်တွေကို ထပ်ပြီး ဖော်ပြထားတယ်။ အသေးစိတ် ကျကျရေးတာကို သတိ ပြကြည့်ပါ။

စာရေးဆရာက ပြဿနာတွေကို ရေးပြပြီးပြီ။ အခု သူက စာစတင် ပရိသတ် အနေနဲ့ အားလုံး အဆိုးချည်းပဲမြင်မသွားရအောင် ပြန် ရှင်းတယ်။ ဆောင်းပါးကို မျှမျှတတ ရှိအောင်နဲ့ အားလုံးကို မြှင့်မိအောင် ရေးထားပါတယ်။

ဒီစာပိုဒ်က အဓိက အကြောင်း အရာကြီးအောက်က နောက် အကြောင်းအရာတစ်ခုစီကို ချောချောမွေ့မွေ့ ကလေး ကူးသွား တာ တွေ့ ရမယ်။ ချင်းမိုင်ဟာ ရှပ်ပိုင်း သာ ပြောင်းလဲနေရုံမက လူမှုရေးနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေလည်း ပြောင်းလဲ လာပုံကို ဖော်ပြထားတယ်။

ဘန်ကောက်မှာလုပ် သူတေသီများက ချင်းမိုင် ယာဉ်ထိန်းရဲ များ၏ သွေးထဲတွင် ခဲဓာတ်ပါဝင်မှုကို စစ်ဆေးကြည့်နေသည်။ ဘန်ကောက်မြို့တော်မှာ စစ်ဆေးခဲ့စဉ်ကမူ သွေးထဲတွင် ခဲဓာတ်များ အန္တရာယ်ဖြစ်စေလောက်အောင်ရှိနေတာ တွေ့ကြရသည်။ သူတို့က ပိုးသတ်ဆေးများကြောင့် ညစ်ညမ်းနေသော ပင်းမြစ်ကိုလည်း စစ်ဆေး နေကြသည်။ ထိုဆေးများကို မြစ်ညာမှာ တောင်သူများက သုံးစွဲနေပါ သည်။ မြို့က ဖွံ့ဖြိုးလာသည်နှင့်အမျှ အမှိုက်သရိုက်တွေက သန့်စင်ရေးစက်ရုံတွေ မနိုင် နိုင်အောင်အထိ ထွက်ရှိလာသည်။

သို့ရာတွင် ပြဿနာရပ်များကို ပုံကြီးချဲ့ပြီးတော့မူ မပြောသင့်ပါ။ ဘုရားကျောင်းများအနီးဝန်းကျင်မှာ တိုက်မြင့်ကြီးများ ဆောက်လုပ် ခြင်းကို အာဏာပိုင်များက ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ မြို့ဟောင်းကို ကာရံထား သော မုခ်ဦးတံတိုင်းနေရာမှ အမှိုက်များကို ဖယ်ရှားပစ်ပြီး သန့်ရှင်းရေး စနစ်တစ်ရပ် ချမှတ်ပေးသည်။ လူဦးရေအရ ချင်းမိုင်သည် ဘန်ကောက်၏ လေးဆယ်ပုံတစ်ပုံအရွယ်သာ ရှိနေသေးသည်။

လူအများ စိုးရိမ်နေသည်က မြို့၏လူမှုဘဝပုံစံ ပြောင်းသွားမှာ ကိုဖြစ်၏။

မကောင်းမှုများက အမြဲလိုပင် ဘန်ကောက်နှင့် ဆက်နွယ် နေ၏။ ယင်းတို့ထဲတွင် ယမန်နှစ်က စစ်တပ် အရာရှိများနှင့် မြို့ခံ ဝန်ထမ်းများ ပေါင်းပြီး ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များ နေရာဖြစ်သည့် မြို့လယ်ကောင် ညဈေးရှိ ဈေးသည်များထံမှ ငွေညစ်ညည့် အကတိ လိုက်စားမှုလည်း ပါသည်။ အလားတူ ယမန်နှစ်ကပင် ရှည်စား

ပြောင်းလဲသွားပုံ အကြောင်းကို
နောက်ခံ သမိုင်းနဲ့ရော ကိုယ်တိုင်
သတင်းလိုက်တွေ့ ရှိချက်နဲ့ပါ
ပေါင်းရေးထားတယ်။

တိုတိုနဲ့ ထိမိတဲ့
ကောက်နုတ်စကားသုံးခုကို
တွေ့ ရမယ်။ ဒီလိုထိမိတဲ့
စကားမျိုးကို ပညာရှင်တွေဆီက
အမြဲရတတ်တာမျိုးတော့လည်း
မဟုတ်ပါဘူး။

ကောင်မလေးက နိုင်ငံခြားသားတစ်ယောက်နောက် ပါသွားသည့်
အတွက် ဒေါသဖြစ်နေသော ရဲက ချင်းမိုင်လေဆိပ်တွင် ပစ်ခတ်ခဲ့ရာ
အိတ်လီလူမျိုး ဧည့်သည်နှစ်ဦး ဒဏ်ရာရရှိသွားခဲ့သည်။ အိတ်လီရောဂါ
ကလည်း ဘန်ကောက်ရှိ ပက်ပုန်းမှာလိုပဲ ဆိုးရွားနေသည်။ ချင်းမိုင်တွင်
ပိုဆိုးသည်က ဆောင်ကြားမြိုင်များ၌ အရွယ်မရောက်သေးသော
မိန်းကလေးများကို သုံးနေခြင်းဖြစ်သည်။

မိုဘိုင်းဖုန်းများဖြင့် ဟန်ရေးတပြုပြု ဦးရေက တိုးလာနေသည်။
ယင်းမှာ ဘန်ကောက်တွင်တော့ ချမ်းသာကြွယ်ဝခြင်း၏ ပြယုဂ်ပင်
ဖြစ်သည်။ စားထော်ဆက်တွင်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း
ဂုဏ်ဆောင် 'ခန့်တုတ်' ကို အထူးတည်ခင်းသည်။ ယင်းမှာ
ကောက်ညှင်းဖြင့်စားရသော ဟင်းလျာ ဖြစ်သည်။ ဆိုင်တွင် ဂစ်တာ
သမားတစ်ယောက်က ထိုင်းသီချင်းတွေအစား ဂျွန်ဒင်ဗာ၏ အမေရိကန်
ကျေးလက်တေးကိုသာ သီဆိုနေလေသည်။

'ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နဂိုနေ ရိုးရိုးသားသား အေးချမ်းမှုကို လောဘ
က စားပြတိုက်ယူသွားပြီ' ဟု ချင်းမိုင်တက္ကသိုလ် အနုပညာနှင့်
ယဉ်ကျေးမှု မြှင့်တင်ရေး ဗိမာန်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးအိမ်ရွန်းက
အန်ဆရီက ပြောပါသည်။

ဦးအိမ်က ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း ယဉ်ကျေးမှုအကြောင်း စွယ်စုံ
ကျမ်းအတွက် မြောက်နစ်ကြာ လေ့လာမှုလုပ်ငန်းကို လက်စသတ်
နေပါပြီ။ သူက ထိုစာအုပ်ကို 'ကျွန်ုပ်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း မပျက်သုဉ်းမီ
နောက်ဆုံးခံတပ်၊ နောက်ဆုံးတိုင်း' ဟု၍ အမည်ပေးထားသည်။

အစဉ်အလာ ယဉ်ကျေးမှုများ အန္တရာယ်ရှိနေခြင်းမှာ ထိုင်းနိုင်ငံ၏
ဗဟိုမှ ချုပ်ကိုင်လွန်းသော နိုင်ငံရေးစနစ်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း ဦးအိမ်က
ဆိုသည်။ ချင်းမိုင်ကို ဒေသခံများက မအုပ်ချုပ်ရဘဲ ဘန်ကောက်မှ
စေလွှတ်သော အရာရှိများကသာ များသောအားဖြင့် အုပ်ချုပ်သည်။
ထို့ကြောင့် ဘန်ကောက်စံတန်ဖိုးများကပဲ လွှမ်းမိုးနေကြောင်း သူက
ပြောပါသည်။

'ကျွန်တော်က သမီးကို မြောက်ပိုင်းစကား သင်ပေးမလို့ပဲ။ ဒါပေမဲ့
သူ့ဆရာတွေ၊ သူ့သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ရှုပ်သံတွေကြောင့် သမီးက
မသင်ချင်ဘူးလေ' ဟု သူကပြောသည်။

ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များအား 'ယဉ်ကျေးမှု' ပြပွဲများ တင်ဆက်
ပြသရန်အတွက် အစိုးရတာဝန်ရှိသူများက စီစဉ်သော်လည်း
ထိုပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် ဒေသန္တရယဉ်ကျေးမှုအကြောင်းကို စိုးစဉ်းမှုပင်
မသိကြကြောင်း တခြားသော ရှေးမွေထိန်းသိမ်းရေး ဝါဒီများကလည်း
စောဒကတက်ကြသည်။ ချင်းမိုင်၏ သမိုင်းကြောင်းနှင့် အမွေအနှစ်များ

စာရေးဆရာက နိဒါန်းမှာ စခဲ့တဲ့
 အကြောင်းအရာဆီ ပြန်သွားတယ်။
 ဒီနိဒါန်း အပိုင်းမှာလည်းပဲ ဖော်ပြ
 ချက်တွေက အသေးစိတ်ပါပဲ။
 အရောင်အသွေးလည်း စုံတယ်။
 မိန်းမပျိုကလေးသုံးယောက်
 အကြောင်း ရေးပြထားတာကြောင့်
 စာဖတ်သူဟာ ဆောင်းပါးကိုဖတ်ပြီး
 သွားတဲ့အခါမှာ စဉ်းစားသွားမယ်။
 ဒီသတင်းဆောင်ပါးဟာ စ၊ လယ်၊
 ဆုံး သုံးပါးစလုံးကို စနစ်တကျ
 ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ထားတယ်။
 တစ်ပုဒ်လုံးကို အဓိက
 အကြောင်းအရာ အောက်မှာပဲ
 စုစည်းထားတယ်။
 ကောက်နုတ်စကားတွေနဲ့
 အသေးစိတ်ရေးသားချက်
 တွေကြောင့် စာဖတ်သူက
 စာပုဒ်ဆုံးတဲ့အထိ ဆက်ဖတ်
 သွားဖြစ်တယ်။ ပြီးတော့
 အဲဒီကောက်နုတ်စကားနဲ့
 အသေးစိတ်အချက်တွေကလည်း
 အဓိက အကြောင်းအရာနဲ့ ဆက်စပ်
 နေတာတွေပါ။

သည် ဖျက်ဆီးခံနေရကြောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအပေါ် တန်ဖိုးထား
 ခံစားခြင်း၊ သို့မဟုတ် ပညာပေးခြင်းများထက် ဖျော်ဖြေ တင်ဆက်ပြီး
 ပိုက်ဆံရရေးအတွက်သာ အသုံးပြုနေကြောင်း သူတို့က ပြောသည်။
 ညဗျေးနေရာတွင် စားသောက်ဆိုင်များသို့ လူဝင်ရန်အတွက်
 ရိုးရာအကဖြင့် အသုံးတော်ခံနေကြလေသည်။ ထိုင်း လူနည်းစုဝင်
 အမျိုးသမီးများကလည်း တောင်ပေါ်နေ လီဆူးဝတ်စုံများ ဝတ်ဆင်ကာ
 တောင်ပေါ်နေ အခါလူမျိုးအကဖြင့် တင်ဆက် ကပြကြသည်ကို
 တွေ့ရသည်။

ချင်းမိုင်မြို့ လူထုသည် ဘုရားကျောင်းများကို အလေးမထား
 တော့ကြောင်း ဦးအိမ်က ပြောသည်။ သူ့အဆိုအရ လိုချင်တာရှိမှပဲ
 ဘုရားကျောင်းဆီလာကာ ဆုတောင်းကြတော့သည်။ 'ဗိုက်ဆာ
 လာရင် ခေါက်ဆွဲဆိုင်သွားပြီး ဝယ်စားသလိုပဲပေါ့'

မကြာသေးမီက ဆင်ယင်ကျင်းပခဲ့သော အင်သာခင်ပွဲတော်
 တွင် ဇနီးမောင်နှံ စုံတွဲတစ်တွဲသည် ၁၃ ရာစု ခေတ်မြို့တော် မှန်ဦးသို့
 ဖိတ်ဖိတ်တောက်နေသော ဟွန်းဒါအက်ကော့ ကားသစ်ကြီးဖြင့်
 မောင်းဝင်လာသည်။ ထို့နောက် စာအိတ်ကလေးဖြင့် အလှူငွေ
 ပေးလှူပြီးနောက် စက္ကန့် ၂၀ အကြာမှာ ပြန်သွားကြသည်။
 ဘုန်းကြီးများ၏ တရားစာရွတ်သံကို လွှင့်ထုတ်ပေးနေသော
 အသံချဲ့အော်လီကြီးပေါ်တွင် လူအများကို လာရောက်
 ဘုရားရှိခိုးကြရန် ဖိတ်ခေါ်သော အဝါရောင် အလံကြီးကို
 လွှင့်ထုထားသည်။ ထိုအလံကြီးပေါ်မှာတော့ မိုဘိုင်းဖုန်း
 ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခု၏ တံဆိပ်ကို တွေ့ရသည်။ မလှမ်းမကမ်းမှာတော့
 မိန်းမပျိုသုံးယောက်သည် တရားစာတွေကို အာရုံမပြုဘဲ
 အချင်းချင်းရယ်မောပြောဆိုရင်း ဆူပါစတိုးဆိုင်ကြီးတစ်ဆိုင်၏
 ကြော်ငြာကို ကြည့်ရှုနေကြလေသည်။

တခြား သတင်းဆောင်းပါး ပုံစံများ

သတင်းဆောင်းပါး အမျိုးမျိုးရှိသလို ဒီ သတင်းဆောင်းပါးတွေရဲ့ စုစည်းရေးသားပုံကလည်း ပုံစံအမျိုးမျိုးပါပဲ။ ဒါတွေကို ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ထားပြီး သင်ဖို့ဆိုတာ တကယ်မလွယ်တာ။ ကိုယ့်အနေနဲ့ ရေးနေတဲ့ သတင်းဆောင်းပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘဝင် မကျ ဖြစ်နေရင် နားလည်တတ်ကျွမ်းတဲ့ အယ်ဒီတာ ကောင်း၊ ဆရာသမားကောင်းကို ပြကြည့်တာဟာ အကောင်းဆုံးပါပဲ။

သတင်းဆောင်းပါး အမျိုးအစားတချို့ကတော့ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါတယ်။

- သတင်းဦး သတင်းထူးတစ်ပုဒ်မှာပါတဲ့ အကြောင်း အရာတစ်ခုကို အချိန်မီ ဒါဘယ်လိုဖြစ်တာ၊ ဒီအဖြစ်ရဲ့ သက်ရောက်မှု၊ ရှေးအလားအလာတွေ အကြောင်းကို ရှင်းလင်းရေးသားတဲ့ သတင်းဆောင်းပါး၊ ဒါမှမဟုတ် သတင်းသုံးသပ်ချက် ဆောင်းပါး မျိုး ရှိပါတယ်။ ဥပမာ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံမှာ မုတ်သုံရာသီ ရေကြီးမှုအတွင်း ကလေးတွေ ဘာကြောင့်သေရတာလဲ ဆိုတာမျိုး၊ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ အဖွဲ့ထဲ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံသစ်တွေ ဝင်လာတဲ့အတွက် ဘယ်လိုဖြစ်လာမလဲ ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။
- လူစိတ်ဝင်စားတဲ့အကြောင်း

ဆောင်းပါးတွေပေါ့။ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ ကလေးငယ်တွေအကြောင်းမျိုး၊ ဝမ်းနည်းကြေကွဲစရာ အဖြစ်မျိုး၊ အားကြီးသူ တစ်ယောက်ကို အနိုင်ရသွားတာမျိုး စသည်ဖြင့်ပေါ့။ ဒီဆောင်းပါးတွေက ပျော်စရာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်၊ ဝမ်းနည်းစရာ ကောင်းချင်လည်းကောင်းမယ်။ ဒီလို ဆောင်းပါးမျိုးက လူတွေကို စိတ်လှုပ်ရှားခံစားမှု ဖြစ်စေတယ်။

- လူတစ်ယောက်ရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာကို တစေ့တစောင်း ပေါ်အောင်ဖော်ပြတဲ့ ဆောင်းပါးမျိုးလည်း ရှိတယ်။
- နေရာဒေသတစ်ခုအကြောင်း ဖော်ပြတဲ့ ခရီးသွား ဆောင်းပါးမျိုးလည်း ရှိတယ်။
- သတင်းစုံစမ်းရေးသားရတဲ့ ဆောင်းပါး မျိုးကတော့ နည်းနည်း တာသွားတယ်။ ဒီဆောင်းပါးမျိုးကို သေသေချာချာ အကွက်ချ၊ အင်တာဗျူးတွေ လုပ်၊ ဖြစ်တဲ့ နေရာတွေဆီ အရောက်သွား၊ အထောက် အထား မှတ်တမ်းတွေကို သုတေသနလုပ်၊ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ စသဖြင့် ကြိုးစားပမ်းစား လုပ်ရတယ်။ ဒီလိုဆောင်းပါးမျိုးက တစ်စုံ တစ်ယောက်၊ လုပ်ငန်း တစ်ခု၊ အစိုးရတစ်ဖွဲ့ က တစ်ခုခုကို ဖုံးကွယ်ဖို့ ကြိုးစားနေတဲ့ အခါမျိုးမှာ သတင်းလိုက်ပြီး ရေးရတဲ့ ဆောင်းပါးမျိုးပါ။

အခန်း (၁၀)

ပြောစကား
ကောက်နုတ်ချက်များကို
သုံးခြင်း

ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်တွေက သတင်းကို ယုံကြည်မှုရှိစေတယ်။ သြဇာရှိစေတာကြောင့် တကယ် အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီစကားကောက်နုတ်ချက်တွေက အဖွင့်မှာဖော်ပြခဲ့တဲ့ အချက်အလက်တွေကို ပိုပြီးရှင်းလင်းပြည့်စုံအောင် ထောက်ကူပေးပါတယ်။ သတင်းရဲ့အဓိကကျတဲ့ အချက်တွေကို ပိုပြီး လေးနက်အောင်လည်း အလေးဆောင်းပေးတယ်။ စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးက ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက် ကနေတစ်ဆင့် သတင်းရင်းမြစ်က ပြောတာကို တိုက်ရိုက် နားနဲ့ဆတ်ဆတ် 'ကြား' စေပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အဲဒီသတင်းရင်းမြစ်ရဲ့ အနေအထား၊ စိတ်ခံစားမှုနဲ့ အကျင့်စရိုက်တို့ကိုပါ စာဖတ် ပရိသတ်ကြီးအနေနဲ့ ထိတွေ့ခံစားခွင့် ရစေပါတယ်။ ဒီလိုပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တွေပါရင် သတင်း က မြိုင်သွားတယ်။ စာဖတ်သူအနေနဲ့ သတင်းအချက်

အလက်တွေကိုချည်းပဲ တစ်ကြောင်းပြီးတစ်ကြောင်း ဖတ်နေရတာမျိုး ဖြစ်မနေတော့ဘူးပေါ့။ ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်တွေ မပါတဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရတာမျိုးကတော့ တကယ် ပြီးငွေ့ စရာကြီးပါ။

ပြောစကားကို မည်သည့်အခါ
သုံးမည်နည်း

ပြောစကားတစ်ရပ်က အခြေအနေတစ်ခုခု ပေါ်မှာ ချုပ်ပြီးဖော်ပြနိုင်စွမ်းရှိတဲ့ အခါမျိုးမှသာလျှင် အဲဒီပြောစကားကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီစကားမှာ ခံစားချက်၊ ဒါမှမဟုတ် ရုပ်ပုံလွှာ၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ အကျင့်စရိုက်ကို ဖော်ပြတာမျိုးပါမှသာလျှင် သုံးရပါမယ်။ အခုဖော်ပြမှာက မြန်မာနိုင်ငံမှာ နာဂစ်မုန်တိုင်းထဲက သေကံမရောက် သက်မပျောက်တဲ့ လူတွေရဲ့ ပြောစကားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေကို မြန်မာ အေအက်စ်ပီ သတင်းထောက်က မေးမြန်း စုဆောင်းယူခဲ့တာပါ။ ပထမတစ်ခုက မိသားစုတစ်ခု လုံးမှာ တစ်ယောက်တည်း ရင်ကျန်ခဲ့တဲ့ ယောက်ျား တစ်ယောက် ပြောစကား ဖြစ်ပါတယ်။

ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်မပါတဲ့ ဆောင်းပါးက တကယ်ပျင်းစရာ

'မုန်တိုင်းက ကျွန်တော်တို့ ရွာကို ဝင်လာပြီး လှိုင်းလုံးကြီး တွေ တက်လာတယ်။ အားလုံး ကို ပင်လယ်ထဲ ဆွဲချသွား တယ်' ဟု အသက် ၂၀ကျော် အရွယ် အမျိုးသားတစ် ယောက်က ပြောပြသည်။

'အိမ်တွေလည်းပြိုပဲ။ လူတွေက ရေလုံးနဲ့ ပါကုန်တယ်။ ကျွန်တော် တစ်ယောက်ပဲ သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်မှာ ခိုနေနိုင်လို့ ကျန်ခဲ့တာ'

အခန်း (၁၀)

ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်များကိုသုံးခြင်း

နောက် ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်ကလည်း အလားတူ ပုံရိပ်ကို ပေးပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒါဟာ တကယ် အဖြစ်မှန်ဆိုတာကိုလည်း ခံစားရပါတယ်။

'လှိုင်းတွေက သိပ်ပြင်းတာ၊ ကျွန်တော်ရဲ့ အဝတ်အစားတွေ အကုန်လုံး စုတ်ပြုသွားတယ်၊ ကျွန်တော်က သစ်ပင်တစ်ပင်မှာ ခိုရင်း ကိုယ်လုံးတီး ကျန်ရစ်တယ်'

နောက်တစ်ခုက အမေရိကန်မှာ ဘာရက်အို ဘားမားတစ်ယောက် ၄၄ ယောက်မြောက် သမ္မတ ဖြစ်လာတဲ့အပေါ် ထိုင်းနိုင်ငံသားတစ်ဦးရဲ့ ထင်မြင် ချက်ဖြစ်ပါတယ်။

'သိပ်ကောင်းတယ်၊ သူဟာ ပထမဆုံး ဂလိုဘယ် အမေရိကန် သမ္မတပဲ' ဟု ပရာချာကန် ဂျာနန်နွတ် (၂၉ နှစ်) က ဘန်ကောက်မြို့ စတားဘတ်ကော်ဖီဆိုင်မှာ ထိုင်ရင်း ပြောနေ

သည်။ 'သူက အာရှမှာကြီးတယ်၊ အာဖရိက သွေး ပါတယ်၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသ နာမည် နဲ့၊ သူဟာ တကယ့် ဂလိုဘယ်သမ္မတပဲ'

ဒါက 'ရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်အပေါ် ဘန်ကောက် မြို့သူမြို့သားများက ကျေနပ်ပျော်ရွှင်ကြသည်' ဆိုပြီး ရေးတာထက် အများကြီး ပိုပြီး အရောင်အသွေး စုံတယ်။ ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်မှာ နရီ စည်းချက် ကောင်းကောင်းပါတယ်။

အခုအောက်မှာ ဖော်ပြမယ့် ပြောစကားက ဘန်ကောက်ပိုစိထဲက။ သူဟာ နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခထဲမှာ ဝင်ပါမိလို့ အေရီးဘစ်အကသင်တန်းကို ကြီးကြပ်ဖို့ ပြန်ပြီး တာဝန်ပေးခံရတဲ့အပေါ်မှာ ဒီဗိုလ်မှူးချင်ရဲ့ စိတ်ခံစားချက် ပေါ်လွင်စေတယ်။

'ကျုပ်လို စစ်သားတစ်ယောက်ကို ဈေးတွေမှာ လိုက်ကိုင်ခိုင်းတယ်ဆိုတာ အတော်ကို မိုက်မဲ တာပဲ' ဟု ထိုင်းကြည်းတပ်ဗိုလ်မှူးချုပ်က သူ့ကို

လူတိုင်းက သူတို့စကားကို မဖော်ပြစေချင်တတ်ဘူး

ကြည်းတပ်ဦးစီးချုပ်က တာဝန်သစ်ပေးကြောင်း ကြားသိရပြီးနောက် ပြောဆိုသည်။
ဦးစီးချုပ်က ကျုပ်ကို အေးရိုးဘစ် အကသမား တွေ့ရဲ့ အစီအစဉ်တင်ဆက်သူ ဖြစ်စေချင်တယ်၊ ကျုပ်အကတစ်ခု ထွင်ထားတယ်၊ အဲဒါ လက်ပစ်ဗုံးပစ်နည်း အကလေဗျာ' ဟု ဗိုလ်မှူးချုပ် ခတ္တိယဆဝါစဒီပိုက ပြောသည်။

အကောင်းဆုံးပြောစကား ကောက်နုတ်ချက် တွေ ရအောင် အမြဲဂရုစိုက်ပါ။ အစမှာ ပြောစကား ကောင်းတွေပါရင် ကိုယ့်စာဖတ်သူ စိတ်ဝင်စားလာ မယ်။ အလယ်ပိုင်းမှာ ပြောစကားကောင်းတွေ ထပ် ဖြည့်ထားရင် စာဖတ်သူက ဆက်ဖတ်လာမယ်။ အဆုံးမှာ ပြောစကားကောင်းကောင်းကို ထပ်ထည့်ရင် စိတ်ထဲမှာစွဲကျန်နေခဲ့လိမ့်မယ်။

အဖွင့်ကို အထောက်အကူဖြစ်စေမယ့် ပြော စကားကောက်နုတ်ချက်ကို ရေးမယ်ဆိုရင် သတိ ထားရမ္မာက အဖွင့်မှာ ရေးခဲ့ပြီးတာကိုပဲ ထပ်ရေးတာ မျိုး မဖြစ်စေဘဲ နောက်ထပ်အကြောင်းအရာအသစ် တစ်ခုဖြစ်စေရပါမယ်။ အောက်က သတင်းလို အဖွင့် မှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သတင်းထဲက ဘယ်နေရာမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ပါပြီးသား အကြောင်းအရာ တစ်ခုတည်းကိုပဲ ကောက်နုတ်စကားအဖြစ်နဲ့ ရေးတာမျိုးကိုတော့ ရှောင်ပါ။

ဖန္ဒမ်းပင်၊ ကမ္ဘောဒီယား။ ပိုလီယို အကြော သေရောဂါ လုံးဝကင်းစင်အောင် တိုက်ဖျက် နိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ကြောင်း ကမ္ဘောဒီယားနိုင်ငံက ယမန်နေ့က ကြေညာလိုက်ရာ ၎င်းသည် ပစ်ဖိတ်အနောက်ပိုင်း ဒေသတွင် ဤရောဂါကို နောက်ဆုံး တိုက်ဖျက်သောနိုင်ငံ ဖြစ်လာသည်။ ဝန်ကြီးချုပ် ဟွန်ဆန်က 'ပိုလီယိုရောဂါကို ကမ္ဘောဒီယားနိုင်ငံသမိုင်းတွင် ပထမဦးဆုံး အကြိမ်အဖြစ် အမြစ်ပြတ်တိုက်ဖျက်နိုင်ကြောင်း တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ ကြေညာနိုင်ခဲ့သည်' ကို ဂုဏ်ယူမိပါကြောင်း ပြောကြားသည်။

ပြောစကားတွေ ကောက်နုတ်ချက်ဖော်ပြတဲ့ အခါမှာ ပြီးငွေ့စရာကောင်းတဲ့ စကားမျိုးတွေ၊ နားလည်ရခက်တာတွေ၊ သိသာထင်ရှားပြီးသား ကိစ္စတွေကို ပြောပြချက်တွေဆိုရင် လုံးဝမသုံးပါနဲ့။ အဲဒါမျိုးတွေကို သတင်းစာသားထဲမှာ ကိုယ့်စကားနဲ့ ကိုယ်ပဲ ရေးလိုက်ပါ။ သတင်းထောက်အများစုက ကိုယ့်မှတ်စုစာအုပ်ထဲမှာ ပါလာတယ်ဆိုပြီး ပြောစကားတွေကို သိပ်စဉ်းစားမနေတော့ဘဲ ချရေး ပစ်တတ်တယ်။ သူတို့က ဒီသတင်းကို သတင်းရင်းမြစ် တွေဆီသွားမေးပြီးရေးတာဆိုတဲ့ အချက်ကိုပဲ ပေါ်လွင်စေချင်တယ်။ အဲဒါမျိုးကိုတော့ ရှောင်ပါ။
'ဆိုးတဲ့' ပြောစကား ဖော်ပြချက်တချို့ကို အောက်မှာဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးတစ်ဦးရဲ့ ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တစ်ခုပါ။

'စပါးနယ်တာ၊ တခြား စားသုံးသီးနှံတွေ၊ ကော်ဖီ နဲ့ လက်ဖက်အပြင် သစ်နဲ့ တခြားသစ်တော ထွက်ကုန်ပစ္စည်းတွေ ထုတ်လုပ်ရေးဟာ အလုပ်သမားတွေ အလုပ်အများကြီးရနိုင်တဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းတွေပါပဲ'

ဒါဟာပျူရီကရက် အရာရှိတွေ ပြောဆိုတာတဲ့ နားလည်ရခက်တဲ့ ပြောဆိုချက်ပါ။ ဒါကို ရှင်းလင်း အောင် ကိုယ့်စကားနဲ့ကိုယ်ပဲ ရေးပြသင့်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အရေးကြီးတဲ့ အချက်ကတော့ အဲဒီလို ချမရေးခင်မှာ ဝန်ကြီးက ဘာလိုချင်တာလဲ ဆိုတာကို တော့ ကိုယ့်ဘာသာ အရင်နားလည်အောင် လုပ်ရပါမယ်။

အောက်မှာ ဖော်ပြထားတာ ဖန္ဒမ်းပင် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးရဲ့ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ပြောစကား ဖြစ်ပါတယ်။

'ကမ္ဘောဒီယား ဘုရင့်အစိုးရနဲ့ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ သဘာပတ်ဝန်းကျင် ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ တို့ကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနဲ့ အကူအညီပေးမှုတွေ ပိုပြီး ကောင်းမွန်လာဖို့ကို မျှော်လင့်နေပါတယ်'

ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်များကိုသုံးခြင်း

ဒီပြောစကားက အသက်မပါ၊ ပြီးငွေ့စရာကြီး။
ပြီးတော့ ရှင်းလည်း မရှင်းဘူး။

အောက်မှာ ထပ်ပြီးဖော်ပြထားတာက နောက်ခံ
သမိုင်းကိုသာ ပြောပြတဲ့ ပြောစကားတစ်ခုပါ။ ဒါမျိုး
ကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြစရာ မလိုပါဘူး။

'မြန်မြန်ယူ မြန်မြန်စားလို့ရတဲ့ အစား အသောက်
တစ်မျိုးက ဘတ် ၄၀-၅၀ ရှိတယ်။ နှိုင်းယှဉ်
ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ ဒါမျိုးက စင်ကာပူမှာ
ဆိုရင် အမေရိကန် ၇ ဒေါ်လာနဲ့ အမေရိက
ပြည်ထောင်စုမှာ ဆိုရင်တော့ ၁၂ ဒေါ်လာ
လောက် ကျတာပေါ့'

ပိုဆိုးတာက ဒီပြောစကားကို ဘယ်သူဘယ်ဝါ
က ပြောတယ်ဆိုတဲ့ 'သတင်းရင်းမြစ်' မပါတာဘဲ။

လုပ်သက်ရင့်လာတာနဲ့အမျှ ဘယ်စကားကို
ကောက်နုတ်ဖော်ပြသင့်တယ်၊ ဘယ်စကားကိုတော့
ဒီလို ဖော်ပြစရာမလိုဘူး ဆိုတာကို သိလာမှာပါ။

ပြောစကားနဲ့ စ ဖွင့်တာမျိုး ရှောင်ပါ

ယေဘုယျအားဖြင့်တော့ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို
ပြောစကားနဲ့ စ မဖွင့်သင့်ပါဘူး။ အဲဒီလို
ဖွင့်လိုက်မယ်ဆိုရင် စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးအနေနဲ့
နားလည်ရခက် သွားတတ်တယ်။ သူတို့အနေနဲ့ ဒါကို
ဘယ်သူက ပြောတာလဲဆိုတာ ဇဝေဇဝါဖြစ်ရသလို
ဒီသတင်းဟာ ဘာအကြောင်းအရာကို ရေးနေတာလဲ
ဆိုတာကိုပါ သဘောမပေါက်နိုင်တာမျိုး ဖြစ်သွားတတ်
ပါတယ်။

အောက်မှာဖော်ပြထားတာက အင်္ဂလိပ်ဘာသာ
နဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ လာအိုသတင်းစာတစ်စောင်ရဲ့ အဖွင့်
စာပိုဒ်ပါ။

'ကျွန်တော့်အနေနဲ့ စိတ်မချမ်းမြေ့ ဖြစ်ရတာက
တချို့နိုင်ငံခြားစာနယ်ဇင်းတွေဟာ လာအိုနိုင်ငံ
ပေါ်မှာ အမြဲပဲ အဖြစ်မှန်တွေကို ထည့်မစဉ်းစား
ဘဲ သူတို့ စိတ်ကူးပေါက်ရာအတိုင်း လျှောက်ပြီ'

စွပ်စွဲ ရေးသားနေတာကိုပါပဲ' ဟု
ချွန်ပါဆက်ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး
အွန်နီနူဝါဖွန် မာချန်က ပက်ဆေးတွင်
ကျင်းပသည့် သတင်းစာဆရာ သင်တန်း
ဖွင့်ပွဲတွင် ပြောကြားသွားသည်။
ထိုမနက်ခင်းတွင် ဓားပြများက လာအို- ထိုင်း
ဗန်တောင်း- ချောင်မက် နယ်ခြားလမ်းမှတစ်ဆင့်
လာအို နိုင်ငံထဲ ဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

အဲဒါဆိုရင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရဲ့ ပြောစကား
ဝါကျရှည်ကြီး ဖတ်ပြီး နောက်ဆုံး ဓားပြတွေ
အကြောင်း ရောက်တော့မှ နယ်ခြားကို ဓားပြတွေ
ဝင်တိုက်တယ် ဆိုပါလားဆိုတာ သိရတယ်။
ဒါတောင်မှ ဘာဖြစ်တယ် ဆိုတာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း
မသိရသေးဘူးနော်။ 'အဖြစ်မှန်တွေ' ဆိုတာ ဘာလဲ။
'စိတ်ကူးပေါက်ရာ' ဆိုတာ ဘာလဲ။ အဖြစ်အပျက်ကို
ကိုယ်က ရှင်းလင်း ရေးပြထားပြီးတဲ့နောက်မှ
ပြောစကားကို ထည့်ရေးတာဟာ ပိုပြီးရှင်းပါတယ်။
ဒီတော့ အထက်က သတင်းကို အခုလိုပြန်ရေး
ကြည့်ရအောင်ပါ။

လာအိုနိုင်ငံတောင်ပိုင်း နယ်စပ်ဒေသတစ်ခု
တိုက်ခိုက်ခံရခြင်းအပေါ် နိုင်ငံခြား မီဒီယာများ၏
ရေးသား ဖော်ပြချက်များအား
ချွန်ပါဆက်ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး
အွန်နီနူဝါဖွန် မာချန်က ယမန်နေ့တွင်
ဖြစ်တင်ဝေဖန်ခဲ့သည်။

နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်များက ထိုဖြစ်ရပ်အား
အစိုးရအပေါ် သူပုန်များက တိုက်ခိုက်သလို ပုံဖော်
ရေးသားခဲ့ကြောင်း အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ပြောသည်။
သို့သော် ထိုတိုက်ခိုက်မှုမှာ ဓားပြတိုက်မှုသာ
ဖြစ်သည်ဟု သူက ဆိုသည်။

'ကျွန်တော့်အနေနဲ့ စိတ်မချမ်းမြေ့ ဖြစ်ရတာ
က...'

ဘယ်သူက ပြောနေတာလဲ

တကယ်လို့ ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တွေက လူတစ်ယောက်တည်းက မဟုတ်ဘဲ သီးခြားတစ်ယောက်စီ ဖြစ်နေတယ်ဆိုရင် အဲဒီပြောစကားတွေကို ဒီအတိုင်း အပေါ်အောက်စဉ်ပြီး ဖော်ပြသွားလို့ မရဘူး။ စာဖတ်သူအနေနဲ့ ဒီစကားကို ဘယ်သူက ပြောနေတာလဲ ဆိုတာ ရှင်းမှာမဟုတ်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် နောက်တစ်ယောက်ရဲ့ ပြောစကားကို ရေးတော့မယ်ဆိုရင် အရင်ဦးဆုံး အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ မိတ်ဆက်ဖော်ပြပေးရမယ်။ ဒါမှ ဒုတိယလူတစ်ယောက်ရဲ့ ပြောစကားဆိုတာ ရှင်းမယ်။

အမှာ။ 'ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းအသစ်ဟာ ဆင်းရဲသားတွေကို ထိခိုက်စေမှာကြောင့် ကျွန်တော်ကတော့ သဘောမတွေ့ဘူး' ဟု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ပြောပါသည်။

'ဒီ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းအရ ဆိုရင်တော့ နောက်ဆုံးမှာ အစိုးရဟာ အခွန်အကောက်ကို တိုးမြှင့်ကောက်ခံလာရလိမ့်မယ်' ဟု အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ပြောသည်။

အမှန်။ 'ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းအသစ်ဟာ ဆင်းရဲသားတွေကို ထိခိုက်စေမှာကြောင့် ကျွန်တော်ကတော့ သဘောမတွေ့ဘူး' ဟု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ပြောပါသည်။

အထက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကလည်း ' ဒီရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းအရဆိုရင်တော့ နောက်ဆုံးမှာ အစိုးရဟာ အခွန်အကောက်ကို တိုးမြှင့်ကောက်ခံလာရလိမ့်မယ်' ဟု ပြောသည်။

'ပြောသည်' ဆိုလျှင် လုံလောက်ပြီ

ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်တွေကို ဖော်ပြတဲ့ နေရာမှာ မည်သူမည်ဝါက 'ပြောသည်' ဆိုပြီးပဲ ဖော်ပြတတ်တာ များပါတယ်။ အဲဒီအသုံးအနှုန်းများက ရိုးတယ်၊ ရှင်းတယ်၊ ပြီးတော့ ကြားနေသဘောလည်း သက်ရောက်တယ်။ 'ပြောသည်'

ဆိုတာတွေ ထပ်နေမှာကို မစိုးရိမ်ပါနဲ့။ စာဖတ်သူက ဒါကိုဂရုမစိုက်ပါဘူး။ အင်္ဂလိပ်စာမှာတော့ 'ပြောသည်' ဆိုတဲ့ said အစား တခြား 'claimed', 'declared', 'asserted' စသဖြင့် သုံးတာတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစာလုံးတွေက သူ့အဓိပ္ပာယ်နဲ့ သူပါ။ ဥပမာ တစ်ယောက်ယောက်ဟာ 'claimed' လုပ်တယ်လို့ ရေးလိုက်တယ်ဆိုရင် အဲဒါက အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ပြောတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကိုယ်က သံသယရှိတယ်ဆိုတာကို ဖော်ပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြောစကားကို လုံးဝ ပြောင်းမရေးပါနှင့်

မျက်တောင်အဖွင့်အပိတ်အတွင်းက ပြောစကားဆိုတာဟာ သတင်းရင်းမြစ်က ပြောလိုက်တာကို သူပြောတဲ့အတိုင်း အတိအကျ ရေးပြထားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ စာဖတ်သူတွေ ရှင်းသွားအောင်ဆိုပြီး အဲဒီပြောစကားကို ပြင်မရေးပါနဲ့။ ရေးခွင့်မရှိပါဘူး။

ခြွင်းချက်အနေနဲ့ လူတွေ စကားပြောတဲ့အခါ ပါလေ့ပါထရီတဲ့ 'အင်း'၊ 'အဲ' စတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မရှိတာမျိုးတွေကိုတော့ ထည့်ရေးစရာ မလိုပါဘူး။ တချို့ သတင်းစာဆရာတွေကတော့ သဒ္ဒါအမှား အသေးအမွှားတွေကိုလောက်တော့ ပြင်ရေးနိုင်ပါတယ်လို့လည်း ဆိုကြတယ်။

ကိုယ်က ပြောစကားကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြမယ်ဆိုရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ပြောလိုက်တဲ့အတိုင်း အတိအကျ ရေးသားဖော်ပြပါ။ အဲဒီလိုမှ မဟုတ်ရင်တော့ ပြောစကားရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကိုပဲ ကောက်နုတ်ပေါ့။ အဲဒါနဲ့မှ အဆင်မပြေဘူးဆိုရင်တော့လည်း သူပြောစကားကို သူပြောတဲ့အတိုင်း မျက်တောင်အဖွင့်အပိတ်နဲ့ မရေးဘဲ ကိုယ့်စကားနဲ့ကိုယ် ရှင်းလင်းပြီးပဲ ရေးရပါမယ်။ ဒါကို ပိဏ္ဏတ္ထပြန်ဆိုချက်လို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဆက်အစပ်မရှိတဲ့ ပြောစကားတွေကို ကောက်နုတ်ဖော်ပြတာမျိုး မလုပ်ရဘူး။ ဆိုလိုတာက သတင်းရင်းမြစ်က ဘာကို ဆိုလို့ချင်တာလဲ ဆိုတာကို စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးအနေနဲ့ တိတိကျကျ သိရအောင်

ရေးပြရမယ်။ အင်တာဗျူးလုပ်စဉ်မှာ သတင်းရှင်းမြစ်က သူပြောထားတဲ့အပေါ် ပြင်ပြီး ပြောတာ ရှိချင်ရှိမယ်။ ဒါမှမဟုတ် ထပ်ဖြည့်ပြီး အသေးစိတ်ရှင်းပြချင် ပြမယ်။ ဒါမှမဟုတ်လည်း သူက ရယ်စရာ အပြောင်အပြက် ပြောတာလည်း ဖြစ်ချင် ဖြစ်မယ်။ ကိုယ်ကတော့ အဆက်အစပ် မိမိနဲ့ တင်ပြရမှာပါ။

ကိုယ်က ဘောလုံးသမားတစ်ယောက်နဲ့ အင်တာဗျူးလုပ်တယ် ဆိုပါစို့။ သူက အသက် ၃၅ နှစ် အထက် ဘောလုံးသမားတွေ အကြောင်းကို ပြောပြ ရင်း 'ကျွန်တော်ကတော့ အဲဒီထဲမှာ အကောင်းဆုံးပဲ' လို့ ပြောတယ်။ ဒါကို စာဖတ်ပရိသတ်ကြီး ရှင်းရှင်း လင်းလင်း နားလည်အောင်တော့ ကိုယ်က ရေးပြရ ပါမယ်။ ဘောလုံးသမားက သူ ဘောလုံး ကစားနိုင်တဲ့ စွမ်းရည်ကို ပြောပြနေတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တခြားကိစ္စတွေမှာ သူ့စွမ်းတယ်လို့ ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘောလုံးကစားတာတောင်မှ ဘောလုံး သမားအားလုံးနဲ့ သူ့ကိုယ်သူ နှိုင်းယှဉ် ပြောနေတာ မဟုတ်ဘဲ အသက် ၃၅ နှစ် အထက် ကစားသမား တွေနဲ့သာ နှိုင်းယှဉ်ပြီး ပြောနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြောစကားများ အလွန်အမင်းသုံးခြင်းကို သတိထားပါ

ပြောစကားတွေကို သူ့နေရာနဲ့သူ အံကျသုံး မယ်ဆိုရင် သတင်းဟာ ပိုပြီးအားရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာဆရာ အတော်များများပဲ ပြောစကားတွေ ကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆင့်ဆင့်ပြီး ကောက်နုတ်ဖော်ပြ တတ်ကြတယ်။ အထူးသဖြင့် ကြေညာပြောဆိုချက် တွေ၊ မိန့်ခွန်းတွေနဲ့ သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွေ အကြောင်း သတင်းရေးသားရတဲ့ အခါမျိုးတွေမှာ ပေါ့။ အဲဒါက ပျင်းစရာကောင်းတဲ့ သတင်းစာ အရေးအသားမျိုးပါ။ အဲဒီလိုရေးတာက ပြီးငွေ့ စရာ၊ စိတ်ရှုပ်စရာလည်း ကောင်းတယ်။ ဘယ် ပြောစကားက အရေးကြီးတယ်၊ အဲဒါဟာ သတင်းရဲ့ အဓိက အကြောင်းအရာနဲ့ ဘယ်လို ဆက်စပ်နေတယ်ဆိုတာ စာဖတ်သူသဘောပေါက် နားလည်အောင် ကိုယ်က ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးပြ နိုင်ရပါမယ်။

အခန်း (၁၁)

သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ် ရေးနိုင်ရန် လိုအပ်ချက်များ

အဓိကအချက် - သတင်းလိုက်ခြင်း

ရေးသားတင်ဆက်ပုံ ကောင်းတယ်ဆိုတာထဲမှာ အရာရာကို အာရုံစိုက်မှု ရှိတာလည်း ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပထမဦးဆုံးအနေနဲ့ သတင်းအချက်အလက်တွေကို စေ့စေ့ငင မလိုက်ထားဘဲနဲ့တော့ သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ် မရေးနိုင်ဘူးဆိုတာကို သိထားရမယ်။ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ကိုယ်တိုင် သေသေချာချာ နားလည်သဘောပေါက်မှ အဲဒီအကြောင်း သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ရေးသားတင်ပြနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် သတင်းလိုက်ထားတယ်ဆိုရင် အသေးစိတ်အချက်တွေ၊ ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်တွေနဲ့ သတင်းကို အားရှိရှိ ရေးနိုင်မယ်။

ကိုယ့်သတင်းဟာ အသက်ဝင်နေရအောင် ထိမိတဲ့ ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်တွေ၊ သရုပ်ဖော်ချက်တွေ၊ ဇာတ်လမ်းတိုကလေးတွေ၊ တကယ့်လူတစ်ယောက်အကြောင်း ဥပမာတွေနဲ့ ရေးရမယ်ဆိုတာကို ရှေ့ပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပြီးသားပါ။ ပြီးတော့ စာဖတ်သူတွေ ကောင်းကောင်းနားမလည်နိုင်တာ၊ ယေဘုယျဆန်ဆန်ကိုပဲ ဖတ်လိုက်ရတာမျိုး မဖြစ်စေဘဲ သူတို့အနေနဲ့ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ချက်ချင်း မြင်ကြားရ၊ ခံစားသွားရအောင် အသေးစိတ် ကျကျရေးပြဖို့လိုတာဟာလည်း အရေးကြီးပါတယ်။

ရိုးရိုး ရှင်းရှင်း

သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်အတွက် မရှိမဖြစ်အရေးကြီးတဲ့ အချက်တစ်ချက်က ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိရမယ် ဆိုတာ အခန်း(၄) မှာ ရှင်းပြခဲ့ပြီးသားပါ။ အဲဒီလို ရှင်းလင်းရအောင် ကိုယ်ပြောချင်တဲ့

အချက်ကို တည့်တည့်ပြောရမယ်။ ပြီးတော့ ကတ္တားကံ ကြိယာ ဝါကျတည်ဆောက်ပုံနဲ့ ရေးရပါမယ်။ ကျစ်လျစ်ရမယ်။ အပိုစကားတွေ မပါစေရဘူး။ ရေးတဲ့အခါ နေ့စဉ်သုံး ဘာသာစကားနဲ့ပဲ ရေးရမယ်။ ဥပဒေပညာရှင်တွေ၊ ဘောဂဗေဒပညာရှင်တွေနဲ့ အစိုးရမဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေက ဝန်ထမ်းတွေလိုမျိုး ပညာရပ်တစ်ခုမှာ နဲ့ စပ်ကျွမ်းကျင်သူတွေပဲ သုံးတတ်တဲ့ ပညာရပ်စကားမျိုးတွေကို ရှောင်ပါ။ နောက်ပြီး ဆီသည်မလက်သုတ်လို ဖန်တရာတေနေတဲ့ အဓိပ္ပာယ်မဲ့ စကားလုံးတွေကိုလည်း ရှောင်ပါ။ ဥပမာပြောရရင် တချို့ သတင်းစာဆရာတွေ သုံးလေ့သုံးထရှိတဲ့ 'တစ်မျှတစ်ခေါ်ကြီး ပြန့်ကျဲနေသော ဒုက္ခသည်စခန်းများ'၊ 'အဆင့်မြင့် အပန်းဖြေစခန်း'၊ 'ငွေကြေးဈေးကစားခြင်းက နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုကို မီးထိုးပေးခဲ့သည်' ဆိုတာမျိုးတွေပေါ့။

ရှည်လျားတွေပြားတဲ့ ဝါကျမျိုးတွေလည်း မရေးပါနဲ့။ ဝါကျတစ်ကြောင်းမှာ အကြောင်းအရာတစ်ခုထက် မပိုရအောင် သတိထားပါ။ နားလည်လွယ်မယ့် ရိုးရိုးရှင်းရှင်း စကားလုံးတွေနဲ့ပဲ ရေးပါ။ ကိုယ်တော်ကြောင်း၊ တတ်ကြောင်း စာဖတ်သူအထင်ကြီးသွားအောင် စကားလုံးကြီးတွေသုံးပြီး မရေးမိပါစေနဲ့။ ဥပမာ- 'ကိုယ်ပျောက်ကုန်သွယ်ရေး' လို့ရေးမယ့်အစား 'အကောင်အထည်မရှိသော ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခြင်း၊ ပြည်ပမှ တင်သွင်းခြင်း' လို့ ရေးသင့်ပါတယ်။ အဲဒီလိုရေးတာ စာကြောင်းနည်းနည်း ရှည်သွားပေမဲ့ လူနားလည်လွယ်တယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ရှင်းလင်းဖို့အတွက်ဆိုရင် တိုတိုတုတ်တုတ် ရေးတာကတော့ အကောင်းဆုံးပါပဲ။ 'အရည်အသွေး တည်ဆောက်နိုင်ရန်အလို့ငှာ' အစား 'အရည်အသွေး ရှိလာရန်'၊ 'ထောင်နှင့်သောင်းနှင့်ချီ၍' အစား 'ထောင်သောင်းချီ၍' ဆိုပြီး ရေးနိုင်ပါတယ်။

သတင်းတစ်ပုဒ်ကို လူအများ နားလည်လွယ်အောင် ရေးဖို့ခက်နေတယ်ဆိုရင် ကိုယ့်စိတ်ထဲမှာ တောက ဘာမှ မသိနားမလည်တဲ့ တောင်သူဦးကြီး တစ်ယောက်ကို နားလည်အောင် ရှင်းပြနေရတယ်လို့ သဘောထားပြီး ရေးကြည့်ပါ။

သတင်းထောက်တွေနဲ့ ထိထိုးသူတွေဟာ နံပါတ်ကောင်းတွေ ရွေးတတ်တယ်

ဒါမှမဟုတ်လည်း ဟင်းရွက်စိမ်းဈေးသည်တစ်ယောက် နားလည်အောင် ဘယ်လိုပြောပြရမလဲ ဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ပြီး အဲဒီအတိုင်းချရေးပါ။ အရေးအသားကောင်း ဆိုတာ လူတစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် စကားစမြည် ပြောနေသလို သက်သောင့်သက်သာနဲ့ အစဉ်ချောနေတာမျိုး ဖြစ်ရမယ်။ စာဖတ်သူက ကိုယ့်အပေါ် အထင်ကြီး လာစေရမယ် ဆိုတဲ့သဘောနဲ့ မရေးပါနဲ့။ ကိုယ်က ကြားခံခက်သွယ်ပေးသူ၊ ပုံပြောပြသူ အနေအထား မျိုးပဲ ရှိပါတေ။ အဘိဓာန်လုနံမှ ကိုယ့်စာ နားလည်မယ် ဆိုရင်တော့ ဒါစာဖတ်သူတွေရဲ့ အချိန်ကို ဖြန်းတာပဲ။ ပြီးတော့ သူတို့ကို စော်ကားတာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

အားရှိသော ကြိယာနှင့် နာမ်များကို သုံးပါ

မင်္ဂလာဆောင်ပွဲမှာ တေးဂီတတီးခတ်နေတာ လား။ ဒါမှမဟုတ် ဂီတသံက ဆူညံပေါက်ကွဲထွက် လာတာလား။

စီးပွားရေးက တိုးတက်လာတာလား။ ဒါမှမဟုတ် ခုန်တက်လာတာလား။

ခိုင်မာအားရှိတဲ့ ကြိယာတွေသုံးပါ။ ပြုခြင်းခံရတဲ့ ကြိယာထက် ပြုလုပ်တဲ့ကြိယာကို သုံးတာက ပိုကောင်းပါတယ်။ 'ရဲက သင်္ကာမကင်းသူကို ဖမ်းဆီး လိုက်သည်' ဆိုတာက 'သင်္ကာမကင်းသူသည် ရဲအဖမ်းခံလိုက်သည်' ဆိုတာထက် ပိုကောင်းတယ်။ ယေဘုယျဆန်တဲ့ နာမ်တွေသုံးမယ့်အစား ခိုင်မာ တိကျတဲ့ နာမ်တွေကိုသုံးတာ ပိုကောင်းပါတယ်။ 'လူငယ်တစ်ယောက်' လို့ ရေးတာထက် 'ဆယ်ကျော် သက်တစ်ယောက်' လို့ ရေးတာက ပိုကောင်းတယ်။ နာမဝိသေသနတွေ အလွန်အကျွံ သုံးတာမျိုးကို ရှောင်ပါ။ အဲဒါတွေ ထည့်ရေးတာက စာလုံး ဖောင်းပွ တာကလွဲလို့ အကျိုးသက်ရောက်မှု သိပ်မရှိဘူး။

အားရှိတဲ့ ကြိယာနဲ့ နာမ်တွေကို သုံးပြီးရေးတဲ့ အခါ စာဟာ စာဖတ်ပရိသတ်ရင်ထဲ ဖွဲ့ကျန်ရစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မဟုတ်တရုတ် ချို့ကားပြီးတော့လည်း မရေး ပါနဲ့။ နိုင်ငံရေးသမားတွေကြား အငြင်းအခုံဖြစ်မှု တိုင်းဟာ 'ပြင်းထန်သောပဋိပက္ခ' မဟုတ်တတ်ဘူး။

တစ်ခါတစ်ရံ ကတောက်ကဆတ် ဖြစ်တာကလေး လောက်ပဲ ရှိတတ်တာ။ အစိုးရကြို တွေ့ရတဲ့ အခက်အခဲတိုင်း 'အကျပ်အတည်း' မဟုတ်တတ်ဘူး။ တစ်ခါတစ်ရံ ပြဿနာကလေး တစ်ခုလောက်ပဲ ဖြစ်တတ်တာပါ။

မပြောပါနဲ့ ၊ ပြပါ

အကြောင်းအရာတွေကို ဖော်ပြတဲ့နေရာမှာ အသေးစိတ်တိကျကျနဲ့ ဥပမာ ဥပမေယူတွေပေး ပြီး ရေးသားရပါမယ်။ ဘယ်ခါမဆို တတ်နိုင်သမျှ တိကျတဲ့ဝေါဟာရနဲ့ စကားလုံးတွေကို သုံးပါ။

- စာဖတ်သူကို ဥယျာဉ်ဟာ 'လှတယ်' ဆိုတာ လောက်ပဲ ပြောပြတာမျိုး မလုပ်ပါနဲ့။ အဲဒီစကားလုံးက စိတ်ကူးမြင်ယောင်ကြည့်ဖို့ ခက်တယ်။ ဥယျာဉ်က လှပတယ်ဆိုတာ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံလှပတာလဲ။ ပန်းပွင့်တွေ၊ သစ်ပင်တွေနဲ့ ရေကန်တွေရဲ့အကြောင်း၊ အရောင်အဆင်းနဲ့ မွှေးရနံ့တွေ အကြောင်းကို ဖော်ရေးရပါမယ်။
- အိမ်ကြီးက 'အိုဟောင်းနေပြီ' ဆိုတာ လောက်ပဲ မရေးပါနဲ့။ ဆေးရောင်တွေ ကွာကျနေပုံ၊ အဝင်တံခါးဝက သံချေးတွေ ကိုက်နေပုံနဲ့ ပြတင်းပေါက်တွေ ကျိုးပျက်နေပုံ တွေကို မြင်သာအောင် ရေးပြပါ။
- ဟင်းသီးဟင်းရွက်သည် 'ပျော်ရွှင်နေသည်' ဆိုတာလောက်ပဲ မရေးပါနဲ့။ သူပြုံးနေတာ ဟာ ပါးစပ်က နားရွက်မှာ တက်ချိတ်တော့ မတတ်ပဲ ဆိုတာ ပေါ်လွင်အောင် ရေးပြပါ။

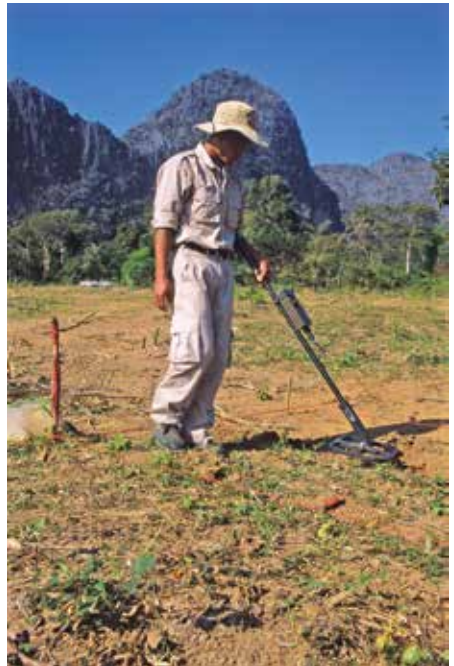
သတင်းကောင်းဆိုတာက ဘယ်လောက် ကောင်းကောင်း စူးစမ်းလေ့လာထားသလဲ ဆိုတဲ့ အပေါ်မှာ တည်တယ်။ အရေးအသားကောင်းတယ် ဆိုရင် စာဖတ်သူဟာ သူကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့သိမြင် နေရသလိုလို ခံစားရတယ်။

လူတွေ လှုပ်ရှား လုပ်ကိုင်နေတာတွေကို

မြင်သာအောင် ပြဖို့ဆိုတာကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။ အထူးသဖြင့် သတင်းဆောင်းပါးကောင်းတွေ မှာ လူတွေရဲ့လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်ပုံတွေကို ဖော်ပြတဲ့ အတွက် စာဖတ်သူအနေနဲ့ လှုပ်ရှား သက်ဝင်နေတဲ့ မြင်ကွင်းတစ်ခုကို ပုံဖော်မြင်ယောင် ကြည့်နိုင်တာပေါ့။

ကမ္ဘောဒီးယား စာနယ်ဇင်းသင်တန်းသူ ဆန်ဆော့ဖုန်းက ၁၇ နှစ် သမီးကလေးတစ်ယောက် ပြည့်တန်ဆာအိမ်ကို ရောင်းစားခံရတဲ့အကြောင်း ပြန်ပြောပြတာကို သရုပ်ဖော်ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ သူက ကလေးမ 'ငိုနေတယ်' လို့ ရေးနိုင်ပေမဲ့ လည်း အဲဒါအစား ပိုပြီးထိရှအောင် ရေးခဲ့ပါတယ်။

ဆွတ်နာက အညှီရောင်ဘလောက်အင်္ကျီမှ ဖားလျားကျနေသော အင်္ကျီလက်ဖြင့် မျက်ရည်စ တွေကို သုတ်ပစ်လိုက်သည်။

ပြပါ ၊ မပြောပါနဲ့

ကိန်းဂဏန်းများ

ကိန်းဂဏန်းများတွေကလည်း အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီကိန်းဂဏန်းတွေက အဓိကအချက်ကို မြင်သာအောင် ဖော်ပြပေးနိုင်လို့ပါ။ ကိုယ်က အိတ်စ်ရောဂါဖြစ်စေတဲ့ ဗိုင်းရပ်ပိုးအကြောင်း သတင်းရေးနေတာဆိုရင် ဒီဗိုင်းရပ်ပိုးဝင်နေတဲ့ရောဂါသည် ဘယ်လောက်ရှိသလဲ ဆိုတာကို စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးက သိချင်မယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့ကိန်းဂဏန်းတွေက တခြားဟာတွေနဲ့ယှဉ်ရင် ဘာမှ မပြောပလောက်တာမျိုး ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒီတော့ ကိုယ်က ဒီနှစ် အိတ်စ်ရောဂါဖြစ်တဲ့ အရေအတွက်ကို ရေးမယ်ဆိုရင် မနှစ်ကဖြစ်ခဲ့တဲ့ ကိန်းဂဏန်းနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြပေးရမယ်။

ဘက်ဂျက်စာရင်းအတွက်လည်း အလားတူပါပဲ။ ဌာနတစ်ခုရဲ့ ဘတ်ဂျက်အကြောင်း ရေးတဲ့ သတင်းတိုင်းပဲ အရင်နှစ်က ဘတ်ဂျက်ငွေပမာဏနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြပေးရပါမယ်။ ဒီနှစ်မှာ ပိုလာသလား၊ လျော့သွားသလားပေါ့။ ဘယ်လောက်ပိုလာသလဲ၊ ဘယ်လောက်လျော့သွားသလဲ။ ကိုယ်က ပထမ သုံးလပတ်အတွက် ကိန်းဂဏန်းတွေ ရထားတယ် ဆိုရင် အရင်တစ်နှစ် သုံးလပတ်က ကိန်းဂဏန်းတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြပေးရပါမယ်။

ဈေးနှုန်းတွေအကြောင်း သတင်းရေးတာမှာလည်း ဒါကအရေးကြီးတယ်။ စာဖတ်သူကို လက်ရှိဈေးနှုန်းသစ်အကြောင်းကိုပဲ မပြောပါနဲ့။ အရင်ဈေးနှုန်းအဟောင်းနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြောမှ ကွာခြားချက်ကို သူတို့သိနိုင်မယ်။ ရာခိုင်နှုန်း ပြောင်းတာတွေကိုလည်း တွက်ချက်ပါ။

ကိန်းဂဏန်းတွေကို ဖော်ပြရုံသက်သက်နဲ့တော့လည်း သတင်းက မပြည့်စုံသေးပါဘူး။ ဒီလိုကိန်းဂဏန်းတွေ ပြောင်းလဲခြင်းရဲ့ နောက်ကွယ်က အကြောင်းတရားတွေကို ကိုယ်က ရှင်းပြပေးရပါမယ်။ အိတ်စ်ရောဂါဖြစ်ရတဲ့လူ ဘာကြောင့် တိုးလာရတာလဲ။ ဒီနှစ်မှာ ဘတ်ဂျက်ဘာကြောင့် တိုးပေးရတာလဲ စသဖြင့်ပေါ့။ အဲဒီလို မရှင်းပြဘူးဆိုရင်တော့ ကိန်းဂဏန်းတွေကို ဖော်ပြတာဟာ ဘာမှ

အဓိပ္ပာယ်မရှိပါဘူး။
 ကိန်းဂဏန်းတွေ ထည့်ရေးပေးရမယ်ဆိုလည်း သေသေချာချာ စိစစ်ရှေးချယ်ရမယ်။ သတင်းထဲမှာ ကိန်းဂဏန်းတွေချည်း ဖြစ်နေရင် စာဖတ်တဲ့သူ အိပ်ပျော်သွားလိမ့်မယ်။
 အဲဒီလိုရေးလို့ အိပ်ပျော် မပျော်ဆိုတာ လာအိုနိုင်ငံက မိုးရာသီ စပါးစိုက်ပျိုးမှုအကြောင်း သတင်းရေးသားချက်ကိုသာ ဖတ်ကြည့်ပေးတော့။

ဟောင်သာဖန်းပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်း စိုက်ဧရိယာ၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဟက်တာ ၉၀၀၀ တွင်လည်းကောင်း၊ ဆာယာဘိုရီပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်း စိုက်ဧရိယာ၏ ၅၂.၉ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဟက်တာ ၁၇၀၀ တွင်လည်းကောင်း၊ ဖုန်ဆလေပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်း စိုက်ဧရိယာ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဟက်တာ ၂၂၀၀ တွင် လည်းကောင်း၊ ဇင်ခေါင်ပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်းစိုက်ဧရိယာ၏ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ၁၂၅၅၅ ဟက်တာတွင် လည်းကောင်း၊ ခမ်းမူအန်ပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်း စိုက်ဧရိယာ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ညီမျှသော ဟက်တာ ၃၅၈၀၀ တွင်လည်းကောင်း၊ ဆာပန်နာခက်ပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်း စိုက်ဧရိယာ၏ ၇၉ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဟက်တာ ၈၅၀၀၀ တွင် လည်းကောင်း၊ ဆာရာပန်ပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်းစိုက်ဧရိယာ၏ ၆၄ ရာခိုင် နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဟက်တာ ၃၀၀၀၀ တွင် လည်းကောင်း၊ ချမ်ပါဆက်ပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်း စိုက်ဧရိယာ၏ ၅၆ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဟက်တာ ၄၆၀၀၀ တွင် လည်းကောင်း၊ အာတက်ဖျူးပြည်နယ်တွင် စုစုပေါင်းစိုက်ဧရိယာ ၏ ၆၀.၆ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ညီမျှသော ဟက်တာ ၈၀၀၀ တွင် လည်းကောင်း စပါးများကို ပျိုးခင်းမှ ရွှေ့ပြောင်းစိုက်ပျိုးခဲ့သည်။

ဒီသတင်းကို စပါးစိုက်ပျိုးမှုအပေါ် အင်မတန် စိတ်ဝင်စားတဲ့သူကပဲ ဆက်ဖတ်မှာ။ ဒီသတင်းက ကိန်းဂဏန်းတွေ ဖော်ပြတာ များလွန်းနေတယ်။ တကယ်လို့ ဖော်ပြချင်တယ်ဆိုလည်း သီးခြားဖယား တစ်ခု ဒါမှမဟုတ် ဂရပ်ဖစ်ပုံနဲ့ ဖော်ပြရပါမယ်။

ကိုယ်က အချက်အလက်၊ ကိန်းဂဏန်းတွေ အတော်များများကြီး စုဆောင်းမိကောင်းမိမယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို ရသမျှအချက်အလက်၊ ကိန်းဂဏန်း တွေကို သတင်းထဲထည့်ရေးစရာ မလိုပါဘူး။ အရေး ကြီးဆုံး ကိန်းဂဏန်းတွေကိုသာ ယူရေးပါ။ ဖြစ်နိုင် သမျှ ကိန်းဂဏန်းတွေကို အနီးစပ်ဆုံး ယူရေးသင့်ပါ တယ်။ ဥပမာ လူ ၁၁၂၃၅၆၇၈ ယောက်လို့ ရေးမယ့်အစား '၁၁.၂ သန်း' လို့ ရေးရပါမယ်။ ဂျပန်လူမျိုးဧည့်ဦးရေဟာ '၄၈.၇၅ ရာခိုင်နှုန်း' လို့ ရေးမယ့်အစား 'တစ်ဝက်နီးပါး' လို့ ရေးရပါမယ်။

တစ်ခါတလေမှာ ထင်သာမြင်သာရှိတဲ့ ရုပ်ပုံ လွှာတစ်ခုနဲ့ နှိုင်းယှဉ် ပြောမပြဘူးဆိုရင် ကိန်းဂဏန်း တွေကို နားလည်ရခက်တတ်တယ်။ ဥပမာ ပြောရရင် လူ့ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိတဲ့ သွေးကြောတွေရဲ့ အရှည်ဟာ ကီလိုမီတာ သောင်းချီရှိတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်း ဆိုပါတော့။ ကိန်းဂဏန်းက အကြီးကြီးပေမဲ့ စိတ်ကူး မြင်ယောင်ကြည့်ဖို့က ခက်တယ်။ ဒါကို 'လူ့ကိုယ်ခန္ဓာ ထဲမှာရှိသည့် သွေးကြောများကို ဆန့်ထုတ်လိုက် မည်ဆိုပါက ကမ္ဘာဂြိုဟ်ကို နှစ်ပတ်မျှအထိ ပတ်မိနိုင် လောက်အောင် ရှည်လျားပါသည်' လို့ ရေးပြနိုင် အောင် ကြိုးစားရပါမယ်။ ဒီအခါမှာ ကိန်းဂဏန်းက ရုပ်ပုံကားချပ်တစ်ခု ဖြစ်လာတာမို့ နားလည်ဖို့ လွယ်ကူသွားပါသည်။

သံမဏိချောင်းတွေကို ဧရာမ အဆောက်အအုံ ကြီးထဲမှာ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ထည့်သွင်းထားတဲ့ အတွက် ပေါင်ချိန် ၈ သန်းအားရှိတယ်ဆိုပြီး သတင်း ထောက်က သိလာရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပေါင်ချိန် ၈ သန်းအားဆိုတာဘာလဲ။ သတင်းထောက်က အင်ဂျင်နီယာတစ်ယောက်ကို မေးကြည့်တော့-

'အဲဒီအားက ကားအစီး ၂၂၀ ကို တစ်စီးပေါ် တစ်စီး ထပ်ပြီးတင်ထားတဲ့ အလေးချိန်နဲ့ ညီမျှတယ်' လို့ ပြောလိုက်တယ်။

အဲဒီလို နှိုင်းယှဉ်ပြခြင်းက ဒီအားက ဘယ်လောက်ကြီးမားတယ်ဆိုတာ စာဖတ် ပရိသတ် ကြီးအနေနဲ့ ပိုပြီး နားလည်သဘောပေါက်စေပါတယ်။

ကာရန်နသောနှင့် ဝါကျ အတို၊ အရှည်

အရေးအသားကောင်းတွေမှာ ကာရန်နသော လည်း ပါတယ်။

First there was the Green Revolution.
Now comes the Gene Revolution.

ဒါက ဖန္ဒမ်းပင်ပိုစ် သတင်းစာက သတင်း ထောက်ဟောင်း ဘိုဆာရွန် ရေးသားတဲ့ ထိုင်းနိုင်ငံ က လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး အပြောင်းအလဲအကြောင်း သတင်းရဲ့ အဖွင့်ပါ။

အဲဒီအဖွင့်က ကဗျာဆန်ပါတယ်။ ဝါကျ တစ်ခု စီရဲ့ ဇွဲစည်းတည်ဆောက်ပုံက ဆင်တူတယ်။ ဒါပေမဲ့ Green နဲ့ Gene ဆိုတဲ့ အဓိက စကားလုံး နှစ်ခုရဲ့ ကွာခြားမှုကလည်း ပေါ်လွင်တယ်။ ဒီအဖွင့်က စားနပ်ရိက္ခာအတွက် သီးနှံမျိုးစေ့တွေကို သိပ္ပံ နည်းပညာအားဖြင့် ပြောင်းလဲထုတ်လုပ်လာပုံ အကြောင်းကို ပျိုးလိုက်တာပါ။

စာရေးတဲ့အခါမှာ ဝါကျအတိုအရှည် ကစား ပေးဖို့လည်း အရေးကြီးပါတယ်။

စာဖတ်သူအတွက် အရေးကြီးပြီးစိတ်ဝင်စား စရာ သတင်းအချက်အလက်တွေကို ချောချော မွေ့မွေ့နဲ့ တင်ပြနိုင်တယ်ဆိုရင် ဒီဝါကျလို့ပဲ ဝါကျ ရှည်ရှည်ကလည်း အဆင်ပြေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက်ဝါကျကိုတော့ တိုတိုပဲ ရေးရပါမယ်။

လေသံ

ရေးတဲ့လေသံ (ခံစားချက် ဒါမှမဟုတ် ရေးဟန်) ဟာ အကြောင်းအရာနဲ့ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်ရပါမယ်။ ကိုယ်က လူအများကြီး သေကျေ တဲ့ မတော်တဆဖြစ်မှုတစ်ခုအကြောင်း ရေးနေတာ

ဆိုရင် အလေးအနက်ထားတဲ့လေသံနဲ့ ရေးရမယ်။ တကယ်လို့ ပလတ်စတစ်မျောက်ရုပ်ကလေးတွေ လုပ်ရောင်းတဲ့ လူတစ်ယောက်အကြောင်း ရေးတာ ဆိုရင်တော့ လေသံခပ်ပေါ့ပေါ့နဲ့ ရွှင်မြူးစရာဖြစ် အောင် ရေးနိုင်တာပေါ့။

ပြန်ရေးပါ

ရေးပြီးသွားတဲ့ စာမူကြမ်းပေါ်မှာ ကျေနပ်ပီတိ ဖြစ်ဖို့မလွယ်ဘူး။ ကိုယ့်သတင်းကို အစအဆုံး ပြန် ဖတ်ပါ။ ကိုယ့်ဘာသာ မညာမတာ ပြန်ပြီး တည်း ဖြတ်ကြည့်ပါ။ ရှင်းရဲ့လား၊ လူအများ နားလည် လွယ်ရဲ့လား ဆိုတာ ကိုယ့်ဘာသာ ပြန်ပြီး မေးခွန်း ထုတ်သုံးသပ်ပါ။

တိုက်မှု

သဒ္ဓါ၊ သတ်ပုံတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အမှားအမှန် သတ်မှတ်ထားတာတွေ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့ စာလုံးတွေမှာ မူကွဲရှိတတ်သလို ဝါကျအဖြတ် အတောက်မှာလည်း ကွဲပြားခြားနားမှုတွေ ရှိတတ် ပါတယ်။ ဒါတွေတစ်ပြေးညီတည်း ဖြစ်ဖို့အတွက် သတင်းစာတိုက်တွေအနေနဲ့ သတ်ပုံ၊ အဖြတ် အတောက်၊ ကိန်းဂဏန်း စတာတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်လိုရေးသားရမယ်ဆိုတဲ့ တိုက်မှုလက်စွဲ ထားပေးသင့်တယ်။ အဲဒီတိုက်မှုရဲ့ ပြဋ္ဌာန်းချက် အတိုင်း သတင်းထောက်တွေနဲ့ အယ်ဒီတာတွေက လိုက်နာရေးသားကြပေါ့။ အဲဒီလို ထားရှိခြင်းက အလုပ်ကို အလုပ်နဲ့တူအောင် ပိုပြီး စနစ်တကျ လုပ်ရာလည်း ရောက်ပါတယ်။

အခန်း (၁၂)

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်

သတင်းအတော်များများကို သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေကနေတစ်ဆင့် ယူရေးကြတာပါ။ အဲဒီသတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေကို အစိုးရအဖွဲ့၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ၊ အစိုးရမဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ ကုလသမဂ္ဂလို နိုင်ငံတကာဌာနတွေက ထုတ်ပြန်တတ်ကြပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ သတင်းကို အဲဒီသတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေကနေ ဒီအတိုင်းမကူးယူသင့်ပါဘူး။ ကိုယ့်သတင်းကို ဘယ်လိုရေးရမလဲ ဆိုတာက စပြီး စဉ်းစားရမယ်။

ဒီသတင်းက စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကလေးတစ်ခု အကြောင်းလား။ ကျန်းမာရေးအန္တရာယ်လား

သတင်းထုတ်ပြန်တယ်ဆိုတာက အဲဒီ ထုတ်ပြန်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေအနေနဲ့ သူတို့ အကျိုးအတွက်၊ သူတို့ ဆောင်ရွက်ချက်တွေ ပေါ်လွင်ဖို့အတွက်၊ သူတို့ကထုတ်လုပ်လိုက်တဲ့ ကုန်ပစ္စည်းတွေအတွက် ထုတ်ပြန်ကြတာပါ။ အဲဒီတော့ ရတဲ့ အချက်အလက်တွေက မပြည့်စုံတာမျိုး၊ တစ်ဖက်သတ်ဖြစ်နေတာမျိုးတွေ ရှိနေတတ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ်လည်း သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့အင်္ဂါနဲ့ မပြည့်စုံတဲ့ ခပ်ညံ့ညံ့ အရေးအသားမျိုးတွေ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။

သတင်းစာဆရာကောင်းတွေကတော့ သူတို့ရဲ့ တီထွင်ဖန်တီးရေးသားနိုင်တဲ့စွမ်းရည်နဲ့ တင်ပြနိုင်တဲ့စွမ်းရည်တို့ရှိတာကြောင့် သာမန် သတင်းထုတ်ပြန်မှုတစ်ခုကိုပဲ သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်အောင် ရေးသား တင်ဆက်နိုင်ကြပါတယ်။ သူတို့က စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးကို တစ်ဖက်သတ် သတင်းမျိုးမဖြစ်စေဘဲ အဲဒီ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ကို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ပြန်ရေးပြီး ပြီးပြည့်စုံတဲ့ ရုပ်ပုံကားချပ်တစ်ခုဖြစ်အောင် ခြယ်မှုန်းပေးတတ်ကြတယ်။

လိုအပ်လို့ရှိရင် သတင်းထုတ်ပြန်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းကို ဆက်သွယ်ပြီး ရှင်းလင်းအောင် လိုအပ်တဲ့ အသေးစိတ် အချက်အလက်တွေ ပြည့်စုံအောင် ထပ်ပြီး မေးမြန်းရပါတယ်။ သတင်းထုတ်ပြန်တဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကိုယ်သိထားတဲ့ နောက်ခံသမိုင်း၊ ဗဟုသုတနဲ့ သုတေသနပြု လေ့လာထားချက်တွေအပြင် တခြားဆက်စပ်နေတာတွေကိုပါ ထည့်ရေးရပါမယ်။ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်အပေါ် သဘောမတူတဲ့သူတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် မတူတဲ့ အမြင်ရှိသူတွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီးတော့လည်း သူတို့ဆီက သဘောထားအမြင်များ ယူရမယ်။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ထဲမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ အကြောင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်ပြီး အကျုံးဝင်သူတွေရှိရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဆီက သဘောထားအမြင်တွေကိုပါ ယူရပါမယ်။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေကို ဗျူရိုကရက်ဆန်ဆန်နဲ့ နည်းပညာအသုံးအနှုန်းတွေ သုံးနှုန်းပြီးပဲ ရေးတတ်တယ်။ အဲဒီ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ဟာ

အစားအသောက်တွေ ဘေးကင်းရေးဟာ အမြဲ အရေးကြီးတဲ့သတင်းပါ

အများပြည်သူအတွက် ဆိုလိုရင်းက ဘာလဲဆိုတာကို မိမိကိုယ်ကိုယ် မေးခွန်းထုတ်ဖို့ကိုရော၊ ကိုယ့် စာဖတ် ပရိတ်သတ်ကြီးကို ရှင်းပြဖို့အတွက်ပါ မမေ့ပါနဲ့။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တစ်ခုအကြောင်း သတင်းရေးဖို့ အယ်ဒီတာက တာဝန်ပေးလာပြီ ဆိုရင် အလေးထားစဉ်းစားရမယ့်အချက်တွေက အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။

- ကိုယ်ဘာသာမေးခွန်းထုတ်ကြည့်၊ အသစ်အဆန်း၊ စိတ်ဝင်စားစရာ ဘာပါလဲ။
- သတင်းအချက်အလက်က ဘာလဲ။
- အကြောင်းအချက်တွေကို ထပ်ဆင့်စစ်ဆေး၊ တိကျမှန်ကန်ရဲ့လား။
- 'ဘ' ခြောက်လုံးနဲ့ တိုက်ဆိုင်ကြည့်၊ ဘယ်အချက် တွေ လိုနေလဲ။
- လူစိတ်ဝင်စားတဲ့ ရှုထောင့်အမြင်ကနေ ကြည့်။

- သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ထဲမှာပါတဲ့ ဆက်သွယ်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုဆက်သွယ်ပြီး သတင်းအချက်အလက်တွေ ထပ်ရအောင်တောင်းပါ။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တွေကို ဘယ်လို ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရမလဲဆိုတာ သိရအောင် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်နှစ်ခုကို ကြည့်ကြရအောင်ပါ။

တစ်ဖက်စာမျက်နှာက သတင်းထုတ်ပြန်ချက်က ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကနေ ထုတ်ပြန်ထားတာပါ။ ဒီထုတ်ပြန်ချက်ထဲမှာ အချက်အလက်တွေ အတော်ကလေး ပြည့်စုံတာကြောင့် ကိုယ်က နည်းနည်းကလေး အားစိုက်ထုတ်လိုက်တာနဲ့ သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ် ရလာမယ်။

ကိုယ်က သတင်းကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရေးသားနိုင်ဖို့အတွက် ပထမဦးဆုံးလုပ်ရမှာက အားလုံးရှင်းသွားရအောင် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်ကို စည်းရုံးဆက်သွယ်ဖို့ပါပဲ။ ဥပမာ လူ ၄၀၀၀၀

ဆန်ရပြီးပြီလား။ တကယ်လို့ မရသေးဘူးဆိုရင် ဘယ်တော့ ရမှာလဲ။ ဒီလူတွေက ဘယ်နယ်ကလဲ။ သူတို့အများစုက တောင်သူလယ်သမားတွေပဲလား စတာတွေကို သိအောင် မေးရပါမယ်။ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ထဲမှာ လူ ၃၀၀၀၀၀ ကျော်ဟာ အိုးအိမ်တွေပစ် ထွက်ပြေးခဲ့ရပြီး စားနပ်ရိက္ခာ ပြတ်လပ်နေတယ်လို့ ဖော်ပြထားတယ်။ ဒီတော့ ဒီလူ ၄၀၀၀၀ က ဘယ်လိုကြောင့် ' အခြေအနေ အဆိုးဆုံး' ဖြစ်နေရတာလဲ။ နောက်ဆုံး စာပိုဒ်မှာပါတဲ့ 'ရေဘေး ပျက်စီးမှုကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးအတွက် မိသားစု အဆင့်' ဆိုတာရယ်။ 'ကျေးလက် အခြေခံအဆောက် အအုံ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးအတွက် ရေရှည် ဆောင်ရွက်ရန်' ဆိုတာရယ်တွေက ဘာကိုပြောချင် တာလဲ။ ဒါတွေကို ကိုယ်ကသိမှ စာဖတ်သူကို ရှင်းပြနိုင်မယ်။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက် စက်တင်ဘာ ၇၊ ၂၀၀၁

ဒေသန္တရအက်ဖ်ပီက ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ ရေဘေး ဒုက္ခသည် ၄၀၀၀၀ သို့ အစားအစာများ ပေးပို့ခြင်း။

ဖန္ဒမ်းပင်။ ရေကြီးမှုများ အသစ်တစ်ဖန် ကျရောက်နေသော ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံမှ နေအိမ်နှင့် စားနပ်ရိက္ခာများ ရေလွှမ်းမိုးမှုထဲ ပါသွားသူ ၄၀၀၀၀ ခန့်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ ကမ္ဘာ့စားနပ် ရိက္ခာအစီအစဉ် (ဒေသန္တရ အက်ဖ်ပီ) က အရေးပေါ် စားနပ်ရိက္ခာများ ပေးပို့လိုက်ပါသည်။

ပထမအဆင့် အမြန်ဆုံးအနေဖြင့် ဒေသန္တရ အက်ဖ်ပီသည် အစိုးရဘေးဒုက္ခစီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်ရှိသူများက ရေကြီးမှုဒဏ် အဆိုးရွားဆုံး ခံစားရသည်ဟု သတ်မှတ်ပေးသော ကမ္ဘောဒီးယားလူမျိုးများအား (တစ်လစာ) စုစု ပေါင်း ဆန်မက်ထရစ် တန်ချိန် ၅၀၀ ပေးပို့ ထားပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အေဂျင်စီ

သည် ပိုမိုကြီးမားသော လုပ်ငန်းဆောင်တာများ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လာပါလျှင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် ရေလွှမ်းမိုးဒေသများတွင် အစားအစာ ရရှိရေး လမ်းကြောင်းများကိုပါ တာဝန်ယူ လုပ်ဆောင်နေပါသည်။

' ဒီနစ်ရဲ့ အခုအချိန်ပိုင်းမှာ နောက်ထပ် ရေကြီးမှုအတွက် ကျွန်မတို့ အသင့်ပြင်ထား ရမယ်' ဟု ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံဆိုင်ရာ ဒေသန္တရ အက်ဖ်ပီ ညွှန်ကြားရေးမှူး ရီဘက်ကာဟန်ဆင် က ပြောကြားသည်။ ယင်းမှာ ဒေသန္တရအက်ဖ်ပီ အနေဖြင့် ဆန်တန်ချိန် ၅၀၀ ကို ဘေးဒုက္ခကပ် အတွက် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီအဖြစ် ၂၄ နာရီအတွင်း ထောက်ပံ့ ပေးကမ်းနိုင်ခဲ့ခြင်းကို ရည်ညွှန်းခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ အဆိုပါဆန်များကို ကယ်ဆယ်ရေး ရန်ပုံငွေအစီအစဉ်ဖြင့် ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

' မနစ်က မဲခေါင်မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ရေကြီး ခဲ့တာအတွက် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လုပ်ငန်း တွေက အခုမှ လက်စသတ်ခါရှိသေးတာ ဆိုတော့ ကျွန်မတို့မှာ စိတ်ပူနေရတယ်။ အခု အသစ် ဖြစ်တဲ့ ရေကြီးမှုတွေဒဏ်ကို သူတို့ တစ်တွေ ခံနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး' ဟု ဟန်ဆင်က ဆက်ပြောသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းနှင့် တောင်ပိုင်းမှ ပြည်သူ ၃၀၀၀၀၀ ကျော်သည် ၎င်းတို့၏နေအိမ်များကို စွန့်ခွာခဲ့ကြရကာ အစာ ရေစာ ပြတ်လပ်မှုနှင့် ကြုံတွေ့ နေရသည်။ ရေလွှမ်းမိုးဒဏ်ကို တစ်နည်း မဟုတ်တစ်နည်း ခံစားနေရ သူပေါင်း ၁.၂ သန်း ရှိမည်ဖြစ် ကြောင်း အစိုးရ ဘေးဒုက္ခစီမံခန့်ခွဲရေး တာဝန်ရှိ သူများက ခန့်မှန်းသည်။ ယမန်နှစ် မဲခေါင်မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ်တွင် အဆိုးရွားဆုံးအဖြစ် မှတ်တမ်း တင်ရလောက်သော ရေလွှမ်းမိုးမှုဖြစ်ခဲ့ရာ အိုးအိမ် သောင်းချီပျက်စီးပြီး ကမ္ဘောဒီးယား နိုင်ငံ၏ လယ်မြေဟက်တာ ၂၀၀၀၀၀ ကျော် လည်း ပျက်ခဲ့ရပါသည်။ အဆိုပါ သဘာဝဘေး

ဒုက္ခကပ်ကြီးအတွင်း လူ ၃၄၇ ဦးသေဆုံးပြီး ယင်း သေဆုံးသူ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ကလေး သူငယ်များ ဖြစ်ပါသည်။ (ရေလွှမ်းမိုးမှုက နှစ် ၇၀ အတွင်း အဆိုးရွားဆုံး ဖြစ်ပါသည်။)

ယခုနှစ်တွင် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၌ အချို့ နေရာများက ရေကြီးနေကာ အချို့ နေရာများ၌ မိုးခေါင်နေပါသည်။ အဆိုပါ ဖြစ်ရပ်များကြောင့် အာရှမှ အဆင်းရဲဆုံး နိုင်ငံများထဲ တစ်နိုင်ငံ အပါအဝင်ဖြစ်သော ကမ္ဘောဒီးယားတွင် စားနပ်ရိက္ခာ ဖူလုံရေးအတွက် အခြေအနေ ဆိုးရွားနေပါသည်။

ဒေလျူအက်ဖ်ပီသည် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ တွင် ပထမအဆင့် ကယ်ဆယ်ရေးဆောင်ရွက် ချက်အဖြစ် လူ ၅၀၀၀၀၀ အတွက် စားနပ်ရိက္ခာ များကို အလျင်အမြန်ပေးပို့ခဲ့ပြီး ဒုတိယအဆင့် အဖြစ် ရေဘေးပျက်စီးမှု ပြန်လည်တည်ဆောက် ရေးအတွက် မိသားစုအဆင့် အစားအစာ အထောက်အပံ့ကို လူ ၂၅၀၀၀၀ အား ပေးအပ်ခဲ့ သည်။ အဆိုပါ ဧေါလာ ၉ သန်းစိုး အရေးပေါ် အကူအညီများ ပေးကမ်းမှုကို တစ်နှစ်ကြာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ယခုလတွင် လက်စသတ် မည်ဟု မျော်လင့်ထားသော တတိယအဆင့် တွင် လူ ၁၁၅၀၀၀ သည် ကျေးလက်အခြေခံ အဆောက်အအုံ ပြန်လည် ထူထောင်ရေး အတွက် ရေရှည်ဆောင်ရွက်ရန် အစားအစာများ ကို ရရှိခဲ့ပါသည်။

နောက်ထပ် အသေးစိတ်အချက်အလက် ကလေးတွေ ထပ်ဆောင်းပေးလိုက်ရင် သတင်းက တကယ်ကို အားရှိသွားမှာပါ။ ရေလွှမ်းမိုးမှုအသစ်တွေ ဘယ်တော့ ထပ်ဖြစ်လာနိုင်သလဲ။ အခု မိုးရာသီ စတင်နေပြီလား စတဲ့ အချက်တွေပေါ့။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ထဲမှာပါတဲ့ ဟန်ဆင်ရဲ့ ပြောဆိုချက်က ထိမိတာမို့ အဲဒီပြောစကားကို ကိုယ့် သတင်းထဲမှာ ကောက်နုတ်ဖော်ပြနိုင်ပါတယ်။ အသေးစိတ်အချက်တွေ ပိုသိရအောင် သူ့ကို ဆက်သွယ်မေးမြန်းနိုင်ပါသေးတယ်။ ဥပမာ သူ

အနေနဲ့ နေအိမ်တွေ ပြန်ဆောက်ပြီးတဲ့ ကျေးရွာ သားတွေဆီရောက်ပြီးပြီလား။ ဘာတွေတွေ့ခဲ့ရ သလဲ။ တစ်လစာ စားဖို့ပေးထားတဲ့ ဆန်တွေ ကုန်သွားရင် အဲဒီလူတွေဘာဆက်လုပ်ကြမလဲ။ နောက်ထပ် ရေလွှမ်းမိုးမှုဒဏ် မခံရအောင် ဒီလူတွေ ကို ဘယ်လို ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးနိုင်မလဲ။ ဒါမှ မဟုတ် ကုလသမဂ္ဂအနေနဲ့ စားနပ်ရိက္ခာ အကူအညီပဲ ပေးနိုင်တာလား စသဖြင့်ပေါ့။

နောက်ပြီး ရေဘေးဒဏ်ကို ဆိုးဆိုးရွားရွား ခံစားခဲ့ရတဲ့ လူတွေနဲ့ ထိတွေ့ခဲ့ရတဲ့ အစိုးရမဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းများက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ (သတင်းထုတ်ပြန် ချက်ထဲမှာ ဖော်ပြထားတဲ့) အစိုးရ တာဝန်ရှိသူတွေနဲ့ လည်း ဆက်သွယ် တွေ့ဆုံနိုင်ပါသေးတယ်။ ရေဘေး ဒုက္ခသည်တွေဆီ ရောက်သွားတဲ့အခါ ဘာတွေတွေ့ မြင်ခဲ့ရသလဲလို့ မေးကြည့်ပါ။ ဒီရေလွှမ်းမိုးမှုအပေါ် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်ရဲ့ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက် ချက်အပေါ် သူတို့ ဘယ်လိုမြင်သလဲ။ အထောက် အပံ့ပေးတာတွေ လောက်ငရဲ့လား။ ပေးတဲ့အကူ အညီတွေက တကယ်လိုအပ်နေတာတွေ ဟုတ်ရဲ့ လား။ ဒီအကူအညီတွေ အခုထက်ပိုပြီး မြန်မြန် ရောက်သင့်သလား စသဖြင့်ပေါ့။ သိထားရမှာက ဒီသတင်းထုတ်ပြန်ချက်ကို ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်က ထုတ်ပြန်တာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီအဖွဲ့ရဲ့ ထုတ်ပြန်ချက်ဟာ တခြားသော အဖွဲ့အစည်းများက ထုတ်ပြန်ချက်တွေလိုပဲ သူတို့ ရှုထောင့်အမြင်ရယ်၊ ကောင်းတဲ့အချက်တွေရယ်ပဲ ဖော်ပြတတ်ကြတယ်။ ကိုယ်က သတင်းစာဆရာဆိုတော့ ကိုယ့်ရဲ့ စာဖတ် ပရိတ်သတ်ကြီးကို တခြားရှုထောင့်အမြင်ကနေ တင်ပြပေးရမယ်။

ရေဘေးဒဏ်ခံရတဲ့ အဲဒီလူ ၄၀၀၀၀ ထဲက တချို့တစ်ဝက်နှင့် သွားတွေ့ပြီး သူတို့ရဲ့ ခံစားရချက် တွေ၊ သူတို့တစ်တွေ နေထိုင်နေရပ်တွေကိုပါ ဖော်ပြ နိုင်မယ်ဆိုရင်တော့ ဒီသတင်းက အများကြီးပိုပြီး စိတ် ဝင်စားစရာကောင်းသွားလိမ့်မယ်။ သူတို့ ဘယ်နည်း ဘယ်ပုံ ရှင်သန်ကျန်ရစ်ခဲ့တာလဲ။ နောက်တစ်ကြိမ် ရေကြီးလာဦးမယ်အပေါ် သူတို့ ဘယ်လို ခံစားမိကြ သလဲပေါ့။ အဲဒီ နောက်မှာတော့ ကိုယ်က သတင်းကို

ရေကြီးမှုဒဏ် တကယ်ခံစား လိုက်ရတဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ တကယ်အဖြစ် အပျက်နှင့် စဖွင့်လိုက်ပေ။ အဲဒီအခါ စာဖတ်သူလည်း ကိုယ်ချင်းစာခံစားမိလာမယ်။ ဒီသတင်းအဖွင့်က ဆန်တွေ ဝေနေတဲ့အကြောင်း ကြေညာချက်နှင့် စရေးတာထက်စာရင် အများကြီး ပိုပြီး အားကောင်း ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့လည်း တစ်ခါတစ်ရံမှာ ကိုယ်က ရေဘေး ဒုက္ခသည်တွေဆီ ကိုယ်တိုင် အရောက်မသွားနိုင်တာ တွေ ရှိတတ်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် ကမ္ဘာ့ စားနပ်ရိက္ခာ အစီအစဉ်အကြောင်း တစ်ခုခုကို တခြား သတင်းစာ တွေထက် ဦးပြီး ဖော်ပြဖို့ရှိနေတာကြောင့် အလျင်လို နေတာမျိုးလည်း ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမျိုး မှာတော့ သတင်းရင်းမြစ်တွေဆီ ကိုယ်တိုင်အရောက် သွားပြီး ထိမိတဲ့ သရုပ်ဖော် ရေးသားချက်တွေ၊ ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်တွေနဲ့ သတင်း ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ဖြစ်အောင် လုပ်ရပါမယ်။

အခုတစ်ခါ ထိုင်းအစိုးရခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ထိုင်းနိုင်ငံ ခရီးသွားလုပ်ငန်း အာဏာပိုင်အဖွဲ့က ထုတ်ပြန်တဲ့ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်

ပထမ ခြောက်လပတ်ကာလအတွင်း ဧည့်ငါးသန်းအထိ ရောက်ရှိခဲ့ခြင်း

ဘန်ကောက်၊ ထိုင်းနိုင်ငံ စက်တင်ဘာ ၁၁ ရက်၊ ၂၀၀၁ ခုနှစ်။ ။ ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ-ဖွန် အတွင်း နိုင်ငံတကာ ဧည့်သည်ပေါင်း ၅၀၀၃၆၉၁ ဦး ရောက်ရှိခဲ့ရာ ယခင် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဤကာလအတွင်း ရောက်ရှိခဲ့သော ဦးရေထက် ၇.၈၆ ရာခိုင်နှုန်း တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။
ရောက်ရှိလာသူများမှာ အဓိက ခရီးသွား လာသော ဒေသများဖြစ်သည့် အရှေ့အာရှ (၂၉၈၆၇၀ ဦး)၊ ဥရောပ (၁၁၇၅၄၃၆ ဦး)၊ အမေရိကတိုက် (၃၂၆၇၈၇ ဦး)၊ သမုဒ္ဒရာ

ကျွန်းများဒေသ (၂၀၀၄၀၇ ဦး) ၊ တောင်အာရှ (၁၇၂၂၄၇ ဦး)၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်း (၉၉၅၈၁ ဦး) နှင့် အာဖရိ က (၄၂၅၂၀ ဦး) တို့မှ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုဒေသများအားလုံးပင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်နေကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အရှေ့အာရှမှ လာရောက်သူဦးရေသည် ၆.၀၉ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဥရောပမှ လာရောက်သူ ဦးရေသည် ၈.၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ အမေရိကတိုက်မှ လာရောက်သူ ဦးရေသည် ၁၂.၉၆ ရာခိုင်နှုန်း၊ သမုဒ္ဒရာ ကျွန်းများမှ လာရောက်သူ ဦးရေသည် ၁၆.၈ ရာခိုင်နှုန်း၊ တောင်အာရှမှ လာရောက်သူဦးရေ သည် ၆.၃၈ ရာခိုင်နှုန်း၊ အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ လာရောက်သူ ဦးရေ သည် ၂၂.၅၂ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် အာဖရိကမှ လာရောက်သူဦးရေသည် ၁၅.၀၂ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး တက်လာပါသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံခရီးသွားလုပ်ငန်း အာဏာပိုင် အဖွဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ပရာဒက်ပါယက်ဖစ်ချင်က 'ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အဓိကဈေးကွက် နေရာတွေက နေ အခုလို တိုးတက်လာတာကို တကယ်ပဲ ဝမ်းသာမိပါတယ်။ အစိုးရက အင်နဲ့အားနဲ့ ထောက်ပံ့ကူညီပေးမှုရယ်၊ ဆက်နွယ်နေတဲ့ အစိုးရနဲ့ ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍတွေက ပူးပေါင်း ပါဝင် ကူညီမှုတွေရယ်ရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့်ပါပဲ' ဟု သုံးသပ်ပြောကြားပါသည်။

ဤကာလအတွင်းတွင် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်သော ဧည့်သည်များထဲ၌ ဂျပန်လူမျိုးဧည့်သည် ဦးရေက အများဆုံးဖြစ်ပြီး စုစုပေါင်းဧည့်ဦးရေသည် ၁၂.၂၃ ရာခိုင်နှုန်း၊ (၆၁၁၉၀၂ ဦး) ရှိပါသည်။ ယင်းတို့ နောက်မှာ မလေးရှားလူမျိုးများ (စုစုပေါင်း ဧည့်ဦးရေ၏ ၁၀.၂၇ ရာခိုင်နှုန်း၊ ၅၁၄၁၁၂ ဦး)၊ ထိုင်ဝမ်လူမျိုး များ (၇.၄၄ ရာခိုင်နှုန်း၊ ၃၇၂၀၇၀ ဦး)၊ တရုတ် (၆.၇၇ ရာခိုင်နှုန်း၊ ၃၃၈၅၇၈ ဦး) စင်ကာပူ လူမျိုး (၆.၅၂ ရာခိုင် နှုန်း၊ ၃၂၆၇၅၇ ဦး) တို့ အသီးသီး ဖြစ်ကြသည်။

အလားတူ ၂၀၀၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီ-

ရွန်အတွင်း တွင် အမျိုးသမီးဧည့်အရေအတွက် သည် (၂၀၀၅၉၇ ဦးသို့) ၈.၆ ရာခိုင်နှုန်း တက်လာပြီး အမျိုးသား အရေအတွက်က (၂၉၉၇၇၃၄ ဦးသို့) ၃.၃၇ ရာခိုင်နှုန်းသာ တက်ခဲ့သည်။

ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် လာရောက်သူ ဧည့်ဦးရေမှာ ၃.၃၇ ရာခိုင်နှုန်း (၂၃၅၄၇၂၄ ဦး) သို့ အနည်းငယ် ကျဆင်းသွားသော်လည်း ထပ်မံလာ ရောက်လည်ပတ်သူ ဦးရေမှာ စုစုပေါင်း ဧည့်ဦးရေ၏ ၅၂.၉၄ ရာခိုင်နှုန်း (၂၆၄၈၉၇ ဦး) အထိ ရှိခဲ့ရာ ၂၀.၈၄ ရာခိုင် နှုန်းအထိ မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ မိမိတို့ ဘာသာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ခရီးသွားလာသူ ဦးရေမှာ ဈေးကွက်ဝေစုအနေဖြင့် ပိုမိုမြင့်မား ကာ စုစုပေါင်း ဧည့်ဦးရေ၏ ၅၈.၇၂ ရာခိုင် နှုန်း (၂၉၃၇၉၇၁ ဦး) အထိရှိ၍ ယမန်နှစ်ကထက် ၁၃.၃၀ ရာခိုင်နှုန်း ပိုတက်လာခဲ့ပြီး ခရီးသွား အုပ်စုများဖြင့် လာရောက်သူဦးရေက ၀.၉၆ ရာခိုင်နှုန်း (၂၀၆၅၇၂၀ ဦး) မျှသာ တိုးတက်မှု ရှိခဲ့သည်။

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းသမားများနှင့် ညီလာခံ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေက ၄၄၁၃၃၉ ဦး၊ ၃.၆၉ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၄၅၃၂၈ ဦး၊ ၀.၉၉ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး အနည်းငယ်စီ တိုးတက်ခဲ့ပါသည်။ အသက်အရွယ် အပိုင်းအခြားအလိုက် ဆိုပါက ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်သော ဧည့်သည်အများစုမှာ အသက် ၂၅ မှ ၃၄ နှစ် အတွင်း (စုစုပေါင်းဧည့်ဦးရေ၏ ၂၆.၇၃ ရာခိုင်နှုန်း၊ သို့မဟုတ် ၁၃၃၇၄၅၈ ဦး) နှင့် ၃၅-၄၄ နှစ် ကြားအရွယ်မှာ (၂၄.၀၆ ရာခိုင်နှုန်း၊ သို့မဟုတ် ၁၂၀၃၉၅၇ ဦး) ရှိပါသည်။

အသက် ၁၅ နှစ်အောက်အရွယ်နှင့် အသက် ၆၅ နှစ်အထက် သက်ကြီးရွယ်အို ဧည့်သည် ဦးရေကလည်း ၆.၇၃ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၆.၅၅ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီး တက်လာရာ ထိုင်း နိုင်ငံသည် မိသားစုများနှင့် ပင်စင်စားများ လာရောက်သည့် နေရာတစ်ခုအဖြစ် ခိုင်မာ

လျက်ရှိကြောင်း ဖော်ညွှန်းနေပါသည်။ ကျောင်းသား ဧည့်ဦးရေသည် ၁၁.၈ ရာခိုင်နှုန်း တက်လာခြင်းကလည်း နိုင်ငံ၏ ရုပ်ပုံလွှာသည် အပေါင်းလက္ခဏာဘက်ဆီသို့ ပြောင်းလဲလာ နေကြောင်း ဖော်ညွှန်းလျက်ရှိသည်။

ယမန်နှစ် ဇန်နဝါရီ-ဇွန် ကာလအတွင်း တည်းခိုနေထိုင်မှုကာလသည် ဗျမ်းမျှ ၈ ရက် ရှိခဲ့ရာမှ ယခုနှစ် ဇန်နဝါရီ-ဇွန် ကာလအတွင်း တွင် ၈.၁၁ ရက်သို့ တက်လာခဲ့သည်။ ဤသည်မှာ ထိုင်းနိုင်ငံ ခရီးသွားလုပ်ငန်း အာဏာပိုင်အဖွဲ့ ၏ ခရီးသည်များ ပို၍ ရက်ကြာကြာ နေထိုင်ရေးအတွက် အဓိက ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

မိခင်နိုင်ငံမှ ပြည်ပသို့ ခရီးထွက်ခွာမှု အပိုင်းတွင်လည်း ပင်လယ်ရပ်ခြားသို့ သွားလာ သူ ထိုင်းဦးရေသည် ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ-ဇွန် ကာလအတွင်းတွင် ၁၀၇၂၄၇၉ ဦး ရှိခဲ့ပြီး ယမန်နှစ် ဤကာလအတွင်း သွားလာသူ ဦးရေ ထက် ၉.၀၃ ရာခိုင်နှုန်း ပိုမိုများပြားခဲ့ပါသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံ ခရီးသွားလာရေး အာဏာပိုင် အဖွဲ့က ယခုနှစ်အတွင်း ထိုင်းနိုင်ငံသို့ လာရောက်လည်ပတ်သူ ဦးရေ စုစုပေါင်း ၁၀.၀ သန်း အထိ ၈.၃၂ ရာခိုင်နှုန်းတက်လာစေရန်နှင့် နိုင်ငံစီးပွားရေးသို့ ဝင်ငွေ ဘတ် ၃၂၀၂၂၄ ဘီလီယံ ရရှိရန် စီမံကိန်းချမှတ်ထားပါသည်။

ဆက်သွယ်ရန်
နိုင်ငံခြားသတင်းဌာနစိတ်
ဖုန်း၊ ၆၆၂၆၉၄ လိုင်းခွဲ ၁၅၄၀-၃
ပြည်သူဆက်ဆံရေးဌာနခွဲ
ဖက်စ်၊ ၆၆၂၆၉၄-၁၃၂၅
အီးမေးလ်၊ prdiv3@tat.or.th

ဒီသတင်းထုတ်ပြန်ချက်က ကိန်းဂဏန်းတွေကို ထုတ်ပြန်ထားတာလောက်ပဲ ရိုတာပါ။ ဒါပေမဲ့ သေသေချာချာ ဖတ်ကြည့်ပြီး ဆက်သွယ်ရမယ့် ဖုန်းနံပါတ်တွေကို ဆက်သွယ်မေးမြန်းမယ်ဆိုရင်

သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်တော့ ရနိုင်ပါတယ်။

ပထမအနေနဲ့ သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ရဲ့ ပထမ ဦးဆုံးဝါကျမှာပါတဲ့ အဓိကအချက်တစ်ချက် ကိုယ်၌က မေးစရာ ဖြစ်နေတာပါ။ အဲဒါက နိုင်ငံခြား ဧည့်သည် ဦးရေ ဘာကြောင့် တိုးတက်လာတာလဲ ဆိုတာရယ်၊ အထူးသဖြင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်း၊ 'သမုဒ္ဒရာ ကျွန်းများ ဒေသ' နဲ့ အာဖရိကတို့က အဲဒီလို ဘာကြောင့် တိုးတက်လာရတာလဲ ဆိုတာပါပဲ။ ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဌာန တာဝန်ရှိသူ တစ်ယောက်အနေနဲ့ အဲဒီမေးခွန်း တွေကို ဖြေသင့်ပါတယ်။

နောက်ပြီး ကိုယ့်အနေနှင့်ကလည်း အခု ဖော် ပြထားတဲ့ ယခုနှစ် ဇန်နဝါရီကနေဇွန်အထိ ကာလ အတွင်း ကိန်းဂဏန်းတွေကို ယမန်နှစ် ဒီကာလနဲ့ သာမက ကျန်တဲ့ တခြားနှစ်တွေနဲ့လည်း နှိုင်းယှဉ် ကြည့်ချင်မှာပဲလေ။ အခုထုတ်ပြန်တဲ့ ကိန်းဂဏန်း တွေက အမြင့်မားဆုံးပဲလား။ ဒါမှမဟုတ် အာရှ စီးပွား ရေးအကျပ်အတည်း မဖြစ်ခင် ၁၉၉၆ ခုနှစ်နဲ့ နှိုင်းစာရင် လျော့ကျသွားသလား။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း အရ လာသူတွေနဲ့ တခြား အလည်အပတ် လာရောက် သူတွေဖယ်လိုက်ရင် ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည် ရာခိုင်နှုန်း က ဘယ်လောက်ရှိမလဲ။ 'အမေရိကတိုက်' နဲ့ 'သမုဒ္ဒရာကျွန်းများဒေသ' ဆိုတာ လူအများသုံး မဟုတ်ဘူးလေ။ ဘာကို ဆိုလိုတာလဲ။

ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဌာနအကြီးအကဲရဲ့ ပြောဆို ချက်ကတော့ သိပ်စိတ်ဝင်စားစရာ မကောင်းပါဘူး။ အစိုးရက ကိုယ့်ဘာသာ ချီးမွမ်းတာသက်သက် လောက်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကိုယ့်သတင်းမှာ ထိမိတဲ့ ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက်တစ်ခု ရဖို့အတွက် သတင်းရင်းမြစ် တစ်ယောက်ယောက်ဆီ ဆက်သွယ် မေးမြန်းဖို့ လိုပါမယ်။

သတင်းထုတ်ပြန်ချက်ရဲ့ အောက်ပိုင်းမှာမှ စိတ်ဝင်စားစရာတွေ တွေ့ရတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံကို ကျောင်းသားတွေ ကလေးငယ်တွေနဲ့ သက်ကြီးရွယ် အိုတွေ အရောက်အပေါက် ပိုများလာတယ်တဲ့။ အဲဒါက နိုင်ငံ၏ ရုပ်ပုံလွှာသည် အပေါင်းလက္ခဏာ

ဘက်ဆီသို့ ပြောင်းလဲလာနေကြောင်း ဖော်ညွှန်း လျက်ရှိသည်' လို့ ဆိုထားတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံလာ အမျိုးသမီးထက် အမျိုးသားဧည့်သည်တွေကိုပဲ ဆွဲဆောင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ အများက သိထားပြီး သားကိစ္စပါ။ ဒီတော့ အခုလို ထုတ်ပြန်ပြောဆိုတဲ့ အချက်က သူတို့ အနေနဲ့ ဘာကို ရည်ညွှန်းချင် တာလဲ၊ ရုပ်ပုံလွှာက ဘာကြောင့် ဘယ်လိုပြောင်း လဲတာလဲ ဆိုတာတွေ ကို မေးနိုင်ပါတယ်။

ဒါအပြင် အစိုးရအဖွဲ့ထဲက မဟုတ်ဘဲ ပြင်ပက ဆန်းစစ်သူတွေကိုလည်း ဧည့်ရုပ်ပုံလွှာ ပြောင်းလဲ လာတယ်ဆိုတာ တကယ်ဟုတ် မဟုတ် မေးကြည့် နိုင်ပါတယ်။ ကလေးတွေ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေနဲ့ ကျောင်းသားတွေ ပိုရောက်လာတာ ဘာကြောင့်လဲ။ ဒါကို ပုဂ္ဂလိက ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွေမှာ လုပ်ကိုင် နေသူတွေ၊ ဘဏ္ဍာရေးဌာနများက ခရီးသွားလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်သူတွေနဲ့ တခြားသက်ဆိုင်သူတွေကို မေးကြည့်နိုင်ပါတယ်။

သူတို့က အခြေအနေဟာ သတင်းထုတ်ပြန် ချက်ထဲမှာ ဖော်ပြထားသလောက် အကောင်းဘက် ကို မရောက်သေးတဲ့အကြောင်း ပြောချင် ပြောပြကြ မယ်။ ဒါမှမဟုတ် သတင်းထုတ်ပြန်ချက်က အဓိက အကြောင်းအချက်တချို့ကို ထိန်ချန်ထားတာမျိုးလုပ် ချင်လုပ်ထားမယ်။ ဒါမှမဟုတ်လည်း သူတို့က သတင်း ထုတ်ပြန်ချက်နဲ့ သဘောတူညီမှုရှိပြီး အဲဒါနှင့် သက်ဆိုင်တဲ့ ထင်မြင်သုံးသပ်ချက်တွေ ပေးချင်လည်း ပေးမယ်။ ဒါတွေအားလုံးက ကိုယ့်သတင်းကို အားရှိ စေပြီး ပိုပြီး ပြည့်စုံစေပါတယ်။

တကယ်လို့ ဖြစ်နိုင်ရင် ကိုယ်က အဲဒီလို လာလည်တဲ့ကလေး၊ သက်ကြီးရွယ်အိုနဲ့ ကျောင်းသား တွေကို သွားတွေ့ပြီး သူတို့ကိုထိုင်းနိုင်ငံရဲ့ ဆွဲဆောင် မှုအကြောင်း မေးကြည့် ပြီးတော့ သူတို့ဘာကြောင့် အခုလို လာရောက် လည်ပတ်တာလဲ ဆိုတာကိုပါ မေးကြည့်ပေါ့။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကိုယ့်ရဲ့ သတင်းကို ကိန်းဂဏန်းတွေ၊ သုံးသပ် ချက်တွေနဲ့ပဲ ရေးရမယ့် အစား တကယ်လူတွေကို ထည့်ရေးနိုင်တာပေါ့။

အခန်း (၁၃)

အစည်းအဝေးများ၊ မိန့်ခွန်းများ၊ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများ

သတင်းဌာနတွေအနေနဲ့ သတင်း အတော်များများကို အစည်းအဝေးတွေ၊ မိန့်ခွန်းတွေနဲ့ သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွေကနေ ရကြတာပါ။ အဲဒီအတွက် သတင်းထောက်ဟာ ပထမဦးဆုံးအနေနဲ့ မိန့်ခွန်း ပြောဆိုမယ့်လူ၊ ဒါမှမဟုတ် အစည်းအဝေးနဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲလုပ်မယ့် အကြောင်းအရာ တွေကို အရင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်သွားရပါမယ်။ ဒါမှသာ မေးခွန်းကောင်းတွေ မေးနိုင်မှာဖြစ်ပြီး စာဖတ်ပရိသတ် ကြီးကို ရှင်းလင်းပြည့်စုံတဲ့သတင်း ရေးသားပြန်င်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အစည်းအဝေးများ

အစိုးရ၊ ဒါမှမဟုတ် မူဝါဒချမှတ်တဲ့ အဖွဲ့ အစည်းတစ်ရပ် အစည်းအဝေးလုပ်တယ်ဆိုရင် အဲဒီအစည်းအဝေးရဲ့ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ချက်ပေါ်မှာ အာရုံစိုက်ရမှာဖြစ်ပြီး အဲဒီဆုံးဖြတ် လုပ်ဆောင် ချက်ဟာ စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးပေါ်မှာ ဘယ်လို အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိသလဲ ဆိုတာကို ဖော်ပြရ ပါမယ်။ အစည်းအဝေးမှာ မဲခွဲ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တာလား။ ကျောင်းဆရာတွေရဲ့ လစာတိုးပေးဖို့အတွက် ကော်မတီက အကြံပြုတင်ပြခဲ့သလား။ ရသုံးမှန်းခြေ ငွေစာရင်းအသစ်ကို အတည်ပြုပေးလိုက်သလား။ တကယ်လို့ ဘာဆုံးဖြတ်ချက်မှ မချမှတ်နိုင်ဘူးဆိုရင် အဲဒါဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတဲ့ အချက်ပေါ် အာရုံစိုက်ရမယ်။ ဒါမှမဟုတ် အချေအတင် ငြင်းခုံမှုတွေအပေါ် အလေးထား ကြည့်ရမယ်။
အစည်းအဝေးသတင်းတွေမှာ ပါဝင်သင့်တဲ့

အချက်တွေကတော့-

- ဘယ်သူတွေ တက်ရောက်ခဲ့တယ်၊
- အစည်းအဝေး လုပ်ရခြင်းအကြောင်း၊
- ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်၊
- ဘာဖြစ်လို့ ဒီလို ဆောင်ရွက်ခဲ့တယ်၊
- အစည်းအဝေး တက်ရောက်သူများ၊ အကဲခတ်များရဲ့မှတ်ချက်၊
- ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ချက်ရဲ့ သက်ရောက် မှုဟာ ဘယ်သူတွေအပေါ် ကျရောက်မလဲ၊ အဲဒီလူတွေရဲ့ ထင်မြင်ချက်၊
- အကယ်၍ ဘာဆုံးဖြတ်ချက်မှ မချမှတ်နိုင်ဘူး ဆိုရင်လည်း အကြောင်းအရာတစ်ခုကို အဲဒီ လို အရေးယူ ဆောင်ရွက်သင့်တယ် ဆိုတဲ့ အကြောင်း ယေဘုယျ သဘောတူညီချက် ရခဲ့သလား။
- အကယ်၍ ဘာဆုံးဖြတ်ချက်မှ မချနိုင်ခဲ့ဘူး ဆိုရင်လည်း တစ်ယောက်ယောက်က အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်းအရာ၊ ဒါမှမဟုတ် စိတ်ဝင်စားစရာ တစ်ခုခု ပြောခဲ့သလား၊
- ဒီကိစ္စရဲ့ နောက်ခံသမိုင်း၊

အခု အောက်မှာ ဖော်ပြတဲ့ လာအိုဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ သတင်းစာရဲ့ အဖွင့်စာပိုဒ်က အစည်း အဝေးကို ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ် တက်ရောက်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ရယ်၊ သူတို့ဆွေးနွေးကြတဲ့ အကြောင်းအရာရယ်ကို ပြောပြထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆွေးနွေးတဲ့ အကြောင်း အရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သူတို့က ဘာပြောတယ်ဆိုတာ မပါဘူး။ ဒါမျိုးက အရှေ့တောင်အာရှက သတင်းစာ ဆရာတွေ အမြဲမှားနေတဲ့ ပုံစံပါ။

လာအိုဆပ်ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးကြီး ဘိုဆင်ချမ်ပါဖန်းနှင့် ထိုင်းဆပ်ကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး ဗိုလ်မှူးချုပ် ဆရီရတ်သင်ရတ် တို့သည် လာအို-ထိုင်းနယ်စပ် လုံခြုံရေး ထိန်းသိမ်းမှု ကော်မတီအစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြကာ ဇူလိုင် ၃ ရက်နေ့က

ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဗန်းတောင်း အဖြစ်အပျက် ကိစ္စကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

သတင်းရဲ့ နောက်ပိုင်းကျမှ အကြောင်းအရာကို ပိုသိလာရတယ်။ 'လက်နက်ကိုင်စားပြု' တွေက နယ်စပ်ကင်းစခန်းကို ဝင်တိုက်ပြီး အကောက်ခွန် အရာရှိတွေကို ဓားစာခံများအဖြစ်နဲ့ ဖမ်းသွားကြတယ်တဲ့။ လာအိုဘက်က ပိုလ်မှူးကြီးက အခုအခါမှာ ထိုင်းနဲ့ လာအိုတပ်တွေ ပူးပေါင်းပြီး နယ်စပ်မှာ ငြိမ်းချမ်း ရေးထိန်းသိမ်းနေတဲ့အကြောင်း ပြောပါတယ်။ တကယ်က အဲဒီအချက်ကို အဖွင့်မှာ တင်ရေးရမှာ။

အခုတစ်ခါ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ လာအိုသတင်းစာတစ်စောင်က အစည်းအဝေး သတင်းတစ်ပုဒ်ကို အပြည့်အစုံ ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

မိန်းကလေးများ ဆေးလိပ်ပိုသောက်လာ

ဆယ်ကျော်သက်များ၊ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးများ ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှု ပိုများလာကြောင်း ဇူလိုင် ၂၄ ရက်က လာအို ပလာဇာ ဟိုတယ်တွင် ကျင်းပသည့် လာအို ပြည်သူ့ ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံအတွင်း ဆေးလိပ်ထိန်းချုပ်ရေး မူဝါဒဆိုင်ရာ တစ်ရက်ကြာ စည်းဝေးပွဲ၌ ကျန်းမာရေး ပညာပေး ပြန်ကြားရေးဌာန အကြီးအကဲ ဒေါက်တာ ဆွန်ချိုင်း ဖိုလ်ဆီနာက ပြောကြားသည်။

အဆိုပါအစည်းအဝေးကို စနေညပုသ် အသင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကယ်တင်ရေးအသင်းက ဦးဆောင်ကျင်းပခြင်းဖြစ်ပြီး ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ယင်းနှင့် ဆက်နွယ်နေသော ဌာနများမှ လူ ၄၀ ပါဝင် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ် အချို့လည်း တက်ရောက်ခဲ့ပြီး အစည်းအဝေး သဘာပတိအဖြစ် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဒုတိယ ဝန်ကြီးက ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

အစည်းအဝေး အစီအစဉ်တွင် ကမ္ဘာ့ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှု အခြေအနေ အကြမ်း

ဖျင်းနှင့် ယင်းကို ထိန်းချုပ်နေခြင်း၊ လာအိုနိုင်ငံ ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှုနှင့် ထိန်းချုပ် ဆောင်ရွက်နေခြင်း၊ ဆေးလိပ်၏ ကျန်းမာရေးအပေါ် ဆိုးကျိုး၊ ဆေးလိပ်တင်သွင်းနေမှုနှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်း အကြောင်းရပ်များ၊ အနာဂတ် မဟာဗျူဟာနှင့် ဆေးလိပ်ထိန်းချုပ်ရေး မူဝါဒများကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ ပါဝင်သည်။

နိုင်ငံအကျယ်အဝန်း စတုရန်းကီလိုမီတာ ၇၅၀၀ ရှိသော လာအိုနိုင်ငံသည် ဆေးရွက်ကြီးကို အဓိက စိုက်ပျိုးလျက်ရှိသည်။ မြို့ပြများတွင် လာအိုအမျိုးသား ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အမျိုးသမီး ၁.၅ ရာခိုင်နှုန်းတို့က ဆေးလိပ် သောက်သုံးနေကြသည်။ ကျေးလက်များတွင်မူ လာအိုအမျိုးသား ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အမျိုးသမီး ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းက ဆေးလိပ်သောက်သူများ ဖြစ်ကြသည်။ လာအိုလူမျိုး ဆေးလိပ်သောက်သုံးသူ ၇၀-၉၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် လူနည်းစုဝင် လူမျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။

လာအိုနိုင်ငံတွင် အာဒင်နှင့် ဒေါ်မေဒင် အမှတ်တံဆိပ် ဆေးလိပ်များ ထုတ်လုပ်သည့် စက်ရုံနှစ်ရုံ ရှိသည်။ အေဂျင်စီနှစ်ခုက ငါးသုံးလုံးနှင့် မာလ်ဘိုရီ စီးကရက်များကို တင်သွင်းလျက်ရှိသည်။

အစည်းအဝေးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှု ထိန်းချုပ်ရေးအတွက် မူဝါဒသစ် ချမှတ်ဖို့ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း အဖွင့်စာပိုဒ်က ဖော်ပြထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ အစည်းအဝေးရဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ထမြောက်အောင်မြင်သလား၊ မအောင်မြင်ဘူးလားဆိုတာ သတင်းထံမှာ မပါဘူး။ တကယ်လို့ မူဝါဒသစ် ချမှတ်ခဲ့တယ်ဆိုရင် အဲဒါဘာလဲ။ ဘယ်မူဝါဒအသစ် မဆို ပြည်သူတွေပေါ်မှာ သက်ရောက်မှု ရှိတာချည်းပါပဲ။ တကယ်လို့ အစည်အဝေးက မူဝါဒ မချနိုင်ခဲ့ဘူးဆိုရင် ဘာဖြစ်လို့ မချနိုင်ရတာလဲ။

အဖွင့်ကတော့ ပြည့်စုံကောင်းမွန်တယ်လို့ပဲ ပြောရမှာပဲ။ အစည်းအဝေးမှာပြောတဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ဖော်ပြထားတယ်လေ။

အခန်း (၁၃)

အစည်းအဝေးများ၊ မိန့်ခွန်းများ၊ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများ

ဒါပေမဲ့ အဲဒီအကြောင်းကို ကျန်တဲ့သတင်းထဲမှာ ဘာမှ ဆက်မရှင်းထားဘူး။ မိန့်ကလေးတွေ ဘာဖြစ်လို့ ဆေးလိပ် ပိုသောက်လာကြတာလဲ။ မိန့်ကလေးတွေ ဆေးလိပ်သောက်သုံးမှု ဘယ်လောက် တိုးပွား လာတာလဲ။ ဒါကိုထိန်းချုပ်ဖို့ နည်းလမ်းတွေကို ဒီအစည်းအဝေးမှ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသလား။

သတင်းက အစည်းအဝေး အစီအစဉ်တွေကို တော့ ဖော်ပြထားပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ အစည်းအဝေးမှာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုတဲ့ အဓိကထင်မြင်ချက်အကြောင်း အရာတွေကျတော့ မပါဘူး။ ပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ထိန်းချုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်လို့ အစည်းအဝေး တက်ရောက်လာသူတွေကြားမှာ သဘောတူညီချက် ရခဲ့သလား၊ ဒါမှမဟုတ် မရခဲ့ဘူးလား။

ဆေးလိပ်သောက်သူ ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ ဆေးလိပ် အမျိုးအမည်ကိုတော့ သတင်းထဲမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လက်ရှိ ဆေးလိပ်ထိန်းချုပ်ရေး မူဝါဒ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ အရေးကြီးတဲ့ နောက်ခံသမိုင်းကျ တော့ မပါဘူး။ နောက်ပြီး ဆက်စပ်မှုအစဉ်က ဘာလဲ။ အစိုးရက ဒီပြဿနာကို ဘာဖြစ်လို့ အခုကျမှ အရေးတယူ လုပ်လာတာလဲ။

အခုတစ်ခါ သတင်းလိုက်ရတာ ခက်ပြီး ရေးရ တာလဲ ရှုပ်တဲ့ သံခင်းတမန်ခင်း အစည်းအဝေးပွဲ တစ်ခုအကြောင်း သတင်းကို ကြည့်ရအောင်။

သတင်းရေးသူဟာ သူ့ရဲ့ နောက်ခံသမိုင်း

ဗဟုသုတ၊ အစည်းအဝေးမှာပြောတဲ့ မှတ်ချက် စကားတွေနဲ့အတူ အစည်းအဝေးပွဲ ပြီးသွားတဲ့ နောက် ပိုင်း ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့သူတွေနဲ့ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းပြီး ဘာတွေဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံနဲ့ အဓိပ္ပာယ် ပါပါ ပုံဖော်ရေးပြသွားတာကို ဂရုစိုက်ကြည့်ပါ။

သတင်းထောက်က နာမည်တင်ပြီးတော့ရော၊ နာမည်မဖော်ဘဲနဲ့ရော ပြောစကားကောက်နုတ်ချက် ခုနစ်ခုကို ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါ့အပြင် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်နေတဲ့အတွင်းမှာ တခြားသတင်း ရင်းမြစ်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး ဘာတွေဖြစ်ပျက်ခဲ့တယ်၊ ဒီဖြစ်ရပ်တွေဟာ ဘာကြောင့် ထူးခြားမှုရှိတယ် ဆိုတာတွေကို သိအောင်လုပ်ခဲ့တယ်။

သတင်းက အကြောင်းအရာတစ်ခုကနေ တစ်ခု ကို ချောချောမွေ့မွေ့ ယုတ္တိရှိရှိနဲ့ ကူးပြောင်း ရေးသား သွားတယ်။ အရေးအကြီး ဆုံးအကြောင်း အရာကနေ အရေးမကြီးဆုံးအကြောင်းအရာဆီကို ရေးသွားတယ်။ ဆက်စပ်နေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို သတင်း ထောက်က စုစည်းဖော်ပြထားတယ်။ စာဖတ်သူစိတ် ထဲ ပေါ်လာမယ့် မေးခွန်းအားလုံးကိုလည်း ဖြေရှင်း ပေးသွားတယ်။ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ဒီလို စနစ်တကျ စုစည်းပြီး အစီအစဉ်တကျ ရေးနိုင်တယ်ဆိုတာ သတင်းထောက်အနေနဲ့ စာတွေအများကြီး ဖတ်ထားရ သလို အကြောင်းအရာကိုလည်း ပိုင်နိုင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဝါကျနှစ်ကြောင်းပါ အဖွင့်စာပိုဒ်က သတင်းဖြစ်ရပ် နှစ်ခုအကြောင်းကို တင်ပြထားတယ်။ အဲဒါက အစည်း အဝေးအနေနဲ့ ဘာက အထမြောက် အောင်မြင်ပြီး၊ ဘာက မအောင်မြင် ဘူး ဆိုတာကိုပါ။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်း အရာတွေကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပဲ ဖော်ပြထားတာ သတိပြုပါ။

အာရှလုံခြုံရေးကို အလေးထား၊ တရုတ်နှင့် ဆက်ဆံရေးတိုးမြှင့်ရန် အမေရိကန်က ယင်း၏ မဟာမိတ်များအား အာမခံပြောကြား

ဟန့်ဂျင်၊ ပီယက်နမ် (အေပီ)။ ။ အမေရိက ပြည်ထောင်စုနှင့် တရုတ်နိုင်ငံက နှစ်နိုင်ငံအကြား မကြာသေးမီအတွင်းက ဖြစ်ပေါ် နေသော တင်းမာမှုများကို အဆုံးသတ်စေမည်ဖြစ်ကြောင်း ဗုဒ္ဓဟူးနေ့က ကျင်းပသော လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲတွင် အာရှနှင့် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ ထပ်မံ အာမခံ ပြောကြားလိုက်ပါသည်။ သို့သော် စေ့စပ်ဆွေးနွေးပွဲများတွင် မြောက်ကိုရီးယားနိုင်ငံ ပါဝင်လာရေးကိုမူ အစည်းအဝေးပွဲက မဖျောင်းဖျနိုင်ခဲ့ပေ။

အဓိကကျတဲ့ပြောစကား
 ကောက်နုတ်ချက် အပါအဝင်
 ဒီစာပိုဒ်တွေက အဖွင့်ရဲ့ ပထမ
 အကြောင်းအရာကို အားဖြည့်
 ပေးထားတယ်။
 စေ့စပ်တဲ့ စာဖတ်သူဆိုရင် အာဆီ
 ယံ ဒေသန္တရဆွေးနွေးပွဲ ဆိုတာ
 ဘာလဲလို့ ချက်ချင်းမေးမယ်။
 အဖွင့်ကနေ ဒီအထိကို လုံခြုံရေး
 ဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲရယ်လို့ပဲ
 စာဖတ်သူက သိထားတာလေ။
 သတင်းထောက်က မေးခွန်းကို
 ချက်ချင်း ဖြေပေးထားပါတယ်။
 ဒီရေးသားချက်က (အာရှနဲ့
 ဥရောပနိုင်ငံများ ဆိုတဲ့)
 အဖွင့်မှာပါတဲ့ အချက်ပေါ်မှာ
 လည်း အားဖြည့်ပေးထားတယ်။

မိမိတို့နိုင်ငံအနေဖြင့် အမေရိကပြည်ထောင်စုနှင့် ဆက်ဆံ
 ရေးကို တန်ဖိုးထားပါကြောင်းနှင့် ဒေသတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်
 တည်ငြိမ်မှုရရှိရေးအတွက် ဝါရှင်တန်နှင့်အတူ လက်တွဲဆောင်ရွက်
 သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး တန်ကျီရွန်းက
 ပြောပါသည်။

'အချိန်အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ အခက်အခဲတွေ့နဲ့ ကြုံတွေ့
 ခဲ့ရတဲ့ တရုတ်-အမေရိကန် ဆက်ဆံရေးအပေါ်မှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးက
 စိတ်ဝင်တစား ရှိခဲ့ကြပါတယ်။ အခုတော့ ဒီဆက်ဆံရေးက တိုးတက်မှု
 လမ်းကြောင်းပေါ် ရောက်လာခဲ့ပါပြီ' ဟု တန်ကျီ အာဆီယံ ဒေသန္တရ
 ဆွေးနွေးပွဲတွင် မိန့်ခွန်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။

အရှေ့တောင်အာရှအသင်းဝင် ၁၀ နိုင်ငံက ကြီးမှူးကျင်းပသော
 အဆိုပါဆွေးနွေးပွဲတွင် အမေရိက ပြည်ထောင်စု၊ တရုတ်၊ ရုရှ၊
 တောင်ကိုရီးယား၊ ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် တခြားနိုင်ငံများ ပါဝင်သည်။
 မြောက်ကိုရီးယားနိုင်ငံက လေ့လာသူအဖြစ် တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ကောလင်းပါဝယ်က အမေရိက
 ပြည်ထောင်စုသည် တရုတ်နိုင်ငံနှင့် ဆက်ဆံရေးကို အထူးအလေး
 ပေးပြီး အာရှ-ပစိဖိတ်နှင့် ဆက်ဆံရေးကိုလည်း ကောင်းမွန်အောင်

ပြောနေတဲ့လူကို မေးခွန်းကောင်းမေးဖို့ အမြဲသတိရှိပါ

သတင်းထောက်က အဖွင့်ကို တရုတ်
ရဲ့ ပြောစကားကောက် နတ်ချက်နဲ့
အားဖြည့်ပေးခဲ့ပြီးပြီ။ အခု သူက
နောက်တစ်ဖက်ဖြစ်တဲ့ အမေရိက
ပြည်ထောင်စုဘက်က ပြောတာကို
ဖော်ပြပြီး ထပ်မံအားဖြည့်ပေးလိုက်
တယ်။ သတင်းအတွက် ပါဝယ်ကို
အင်တာမဗျူးနိုင်တာကြောင့်
အစည်းအဝေးတက်ခဲ့တဲ့ နောက်လူ
တစ်ယောက်ကတစ်ဆင့် ပါဝယ်
ရဲ့ ပြောဆိုချက်ကို ဖော်ပြခဲ့တယ်။

ဒီသတင်းကို နားလည်ဖို့အတွက်
နောက်ခံသမိုင်းက မပါလို့မရဘူး။
နောက်ခံသမိုင်းက အဖွင့်မှာ
ဖော်ပြခဲ့တဲ့ အမေရိကပြည်ထောင်စုနဲ့
တရုတ်နိုင်ငံတို့ ဆက်ဆံရေး
တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ကြိုးစား
နေတယ်ဆိုတဲ့အချက်ရဲ့ အရေးကြီး
ပုံကို စာဖတ်သူကို ထပ်လောင်း
ပြောပြပေးတယ်။ နောက်ခံသမိုင်းက
လိုတိုရှင်းလည်း ရှိတယ်။

ဒီစာပိုဒ်နှစ်ပိုဒ်က အဖွင့်မှာ
ပြောခဲ့တဲ့အကြောင်းကို တိုက်ရိုက်
ထောက်ကူပေးပါတယ်။

ဆောင်ရွက်သွားမည်ဟု ပြောကြားသွားကြောင်း
အာဆီယံသံတမန်တစ်ဦးက ပြောပါသည်။

ထိုင်းနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဆူရာခေတ်ဆတ်သရီတာနီနှင့်
တွေ့ ဆုံခဲ့စဉ်တွင် ပါဝယ်က 'အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ဤဒေသ
အရေးကို အလေးထားပါကြောင်း၊ အမေရိကန်အစိုးရအနေဖြင့်
အာရှအပေါ် လေးလေးနက်နက် အာရုံစိုက်မှု ရှိပါကြောင်း'
အလေးအနက်ထား ပြောကြားသွားခဲ့သည်ဟု ထိုင်းပြောခွင့်ရပုဂ္ဂိုလ်
နီရာချစ်ဆင်ဂါဆနီ က ပြောပါသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် အခြေစိုက်နေထိုင်သူ ပညာရှင်များအား
သူလျှို့လှုပ်သည်ဆိုကာ အရေးယူ အပြစ်ပေးခြင်း၊ အမေရိကန် သူလျှို့
လေယာဉ်အရေး၊ အမေရိကန်က အဆိုပြုထားသည့် ဒုံးပျံကာကွယ်
ရေးစနစ်နှင့် လူ့အခွင့်အရေး ကိစ္စများကြောင့် ပြီးခဲ့သည့်
လများအတွင်း အမေရိကန်-တရုတ် ဆက်ဆံရေး ဆိုးရွားခဲ့သည်။

အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများ၏ သဘောထားကို မေးမြန်း
ကြည့်ရာ နီရာချစ်က 'အမေရိက ပြည်ထောင်စုနဲ့ တရုတ်နိုင်ငံတို့
သံခင်းတမန်ခင်း ဆွေးနွေးပွဲတွေ ပုံမှန်ပြန်လုပ်တာကိုပဲ ကျွန်တော်တို့
မြင်ချင်ပါတယ်။ အခု ဒီလမ်းကြောင်းပေါ် ရောက်လာပြီလို့ ဆိုရမယ်။
ဒီလို တိုးတက်လာတာကို ကျွန်တော်တို့က ကြိုဆိုပါတယ်' ဟု
ပြောကြားသွားသည်။

လူဦးရေသန်း ထောင်ဝက်ရှိပြီး ကမ္ဘာ့အရေးပါဆုံး ပင်လယ်ရေ
လမ်းကြောင်း တည်ရှိနေသည့် အရှေ့တောင်အာရှတွင် တရုတ်နှင့်
အမေရိကပြည်ထောင်စု နှစ်နိုင်ငံစလုံးသည် စီးပွားရေးတွင်ရော
လုံခြုံရေးတွင်ပါ အရေးကြီးသည့် အခန်းကဏ္ဍမှာ ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။

အာဆီယံက ကြီးပျားကျင်းပသော လုံခြုံရေး ဆွေးနွေးပွဲတွင်
မြောက်ကိုရီးယားနိုင်ငံက ဒုတိယ အကြိမ်အဖြစ် တက်ရောက်လာခဲ့
သော်လည်း ယခုတစ်ကြိမ်တွင် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ပက်နမ်ဆန်
လာရောက်ခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ အဆင့်နိမ့် အရာရှိတစ်ဦးဖြစ်သူ ဟာဂျမ်း
သာလျှင် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ယခုနှစ် ဆွေးနွေးပွဲတွင်
အမေရိကန်-မြောက်ကိုရီးယား ဆွေးနွေးပွဲ မဖြစ်မြောက်ခဲ့ပေ။

မြောက်ကိုရီးယားနိုင်ငံသည် အမေရိကပြည်ထောင်စု၊ တောင်
ကိုရီးယားတို့နှင့် ဆွေးနွေးပွဲများ အဆောတလျှင် ပြန်လည်ပြုလုပ်
ရေးကို ဟာက ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပါသည်။

ဒီစာပိုဒ်က ဆက်စပ်မှုအစဉ်ကို ရှင်းပြပြီး ဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲဆိုတဲ့ အမေရိက ပြည်ထောင်စုနဲ့ တရုတ် ဆက်ဆံရေး ကောင်းမွန်ခြင်းဟာ အရှေ့တောင်အာရှအတွက် အဓိပ္ပာယ်ရှိပုံကို ဖော်ပြပေးပါတယ်။

စာရေးဆရာက မြောက်ကိုရီးယား အကြောင်းကို စပြီး မိတ်ဆက် ဖော်ပြလိုက်တယ်။

သတင်းထောက်ကောင်းဟာ အမြဲ ဘက်နှစ်ဖက်က သတင်းကို ရအောင် ယူတတ်တယ်။ အခုလည်း အမေရိက ပြည်ထောင်စုက မြောက်ကိုရီးယားရဲ့ စွပ်စွဲချက်အပေါ် ဘယ်လိုတုံ့ပြန် သလဲလို့ မေးခဲ့တဲ့အတွက် ဒီ အဖြေ ကို ရရှိခဲ့တာပါ။ စာဖတ်သူအနေနဲ့ သတင်းကို ပိုပြီးနားလည်အောင် နောက်ခံသမိုင်းတွေ ဖြည့်ပေးထား တာပါ။ ကိုရီးယားကိစ္စ ဆွေးနွေးမှု တွေက အရင်တစ်နှစ်က အောင်မြင်ခဲ့ တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနှစ်မှာတော့ မအောင်မြင်ဘူး။ အဓိကသတင်း သား ဒီမှာပဲ ပြီးသွားပါပြီ။

စာရေးဆရာက အစည်းအဝေးရဲ့ သိပ်အရေးမကြီးတဲ့ အပိုင်းကို ကူးသွားတယ်။ 'နောက်ထပ် အာရှ လုံခြုံရေး ကိစ္စ...များတွင် တိုးတက်မှု မရခဲ့ချေ' ဆိုတာ နောက်အကြောင်း အရာတစ်ခုဆီ ချေချောမွေ့ မွေ့ ကူးပြောင်းလိုက်တာပါ။ သမိုင်း နောက်ခံနဲ့ ထူးခြားချက်တွေကို ရိုးရိုး ရှင်းရှင်းပဲ ဖော်ပြထားတယ်။

'ဆွေးနွေးပွဲ ပြန်စတင်အတွက် အမေရိကန်နိုင်ငံက ခြွင်းချက်တွေ ထားရှိနေတယ်ဆိုပြီး သူတို့က ဆုပ်ကိုင်ပြောဆိုနေတယ်' ဟု အာဆီယံအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူးချုပ် ရှိဒေါ့ဖ်ဆာဗာရီနိုက လုံခြုံရေး ဆွေးနွေးပွဲများအတွင်း ဟာ၏ ပြောဆိုချက်ကို ပြန်လည်ပြောပြ ပါသည်။

'အမေရိကန်ကတော့ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ဆိုတယ်။ သူတို့က ဘာခြွင်းချက်မှ သတ်မှတ်မထားဘူးတဲ့။ ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ဖို့ မြောက်ကိုရီးယားဘက်က ကမ်းလှမ်းလာမှာကိုပဲ စောင့်နေတာပါလို့ ဆိုတယ်' ဟု ဆာဗာရီနိုက ပြောပါသည်။

အခြားသောနိုင်ငံများက တောင်-မြောက် ဆွေးနွေးပွဲများ ပြန်လည်စတင်စေချင်ကြောင်း ၎င်းတို့၏ဆန္ဒကို ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြသည့် တိုင် မြောက်ကိုရီးယားတို့ဘက်က ရေငုံနှုတ်ပိတ်နေခဲ့သည်ဟု ဆာဗာရီနိုက ပြောပြသည်။

စင်စစ် 'သူတို့က ဆွေးနွေးပွဲပေါ်မှာ မကောင်း မြင်နေတာပါ' ဟု အမည်မဖော်လိုသော တောင်ကိုရီးယား အရာရှိတစ်ဦးကပြောပါသည်။

တရုတ်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး တန်ကလည်း မြောက်ကိုရီး ယား နှင့် အခြားသောနိုင်ငံများ ဆက်ဆံရေးတွင် 'နောက်ထပ်တိုးတက်မှုများ ရှိလာသည်ကို ဝမ်းပန်းတသာ တွေ့မြင်လိုပါကြောင်း' ထုတ်ဖော် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

လုံခြုံရေးဆွေးနွေးပွဲတွင် မြောက်ကိုရီးယားနိုင်ငံသည် လွန်ခဲ့ သောတစ်နှစ်က ပါဝင် တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ထိုစဉ်က အမေရိက ပြည်ထောင်စု၊ တောင်ကိုရီးယားတို့နှင့် ဆက်ဆံရေးလမ်းပွင့်ခဲ့သည်။ ယင်းမှာ ၁၉၅၀ ပြည့်လွန်နှစ်များအတွင်း တောင်ကိုရီးယားနှင့် စစ်ဖြစ်ခဲ့သော ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ပြင်ပကမ္ဘာသို့ ရှားရှားပါးပါး တံခါးဖွင့်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လုံခြုံရေးဆွေးနွေးပွဲ၌ နောက်ထပ် အာရှလုံခြုံရေးကိစ္စ ဖြစ်သည့် တောင်တရုတ်ပင်လယ်ကျွန်းများအရေး အငြင်းပွားမှုများတွင်လည်း တိုးတက်မှု မရခဲ့ချေ။ ယင်းကျွန်းများအပေါ် နယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှု အငြင်းပွားရာမှ တရုတ်နှင့် အာဆီယံအဖွဲ့ ဝင်နိုင်ငံတချို့အကြား လက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရသည်။

နောက်ထပ်ပဋိပက္ခများ မဖြစ်ရအောင် 'နှစ်ဦးနှစ်ဖက် လိုက်နာရမည့်စည်းမျဉ်း' တစ်ရပ်ကို အဆိုပါနိုင်ငံ များက ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းနေကြသော်လည်း ၎င်းစည်းမျဉ်းထဲတွင် အကျုံးဝင်မည့် ပထဝီဝင် နေရာအကျယ်အဝန်းအပါအဝင် ကိစ္စရပ်

ရက်ကျောလုပ်ထားတဲ့အထဲက ဘယ်သူက အရေးကြီးတာ ဘာပြောတယ်ဆိုတာ အာရုံစိုက်

များတွင် သဘောတူညီမှု မရသေးကြောင်း လုံခြုံရေး ဆွေးနွေးပွဲ သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သူ ဗီယက်နမ် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ငှယ်ဒိုင်နင်းက ပြောပါသည်။

စာရေးဆရာက နောက်ထပ် အရေးသိပ်မကြီးတဲ့ ကိစ္စတစ်ခုဆို ထပ်ကူးသွားတယ်။ ဒီသတင်းက တောင်တရုတ်ပင်လယ် ပဋိပက္ခ လောက် အရေးမပါဘူး။ အကြောင်းကတော့ အမေရိကန် ခုံးပျံအစီအစဉ်အပေါ် ကန့်ကွက်မှုတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ တခြားမီဒီယာတွေမှာ သတင်း ဖော်ပြထားပြီး ဖြစ်လို့ပါပဲ။

ရှေ့မတိုး နောက်မဆုတ်ဖြစ်နေသော အခြေအနေကို ကျော်လွှား နိုင်ရန် ယခုအခါ ဖိလစ်ပိုင် နိုင်ငံ၏ အဆိုပြုချက်တစ်ရပ်ကို နိုင်ငံများက စဉ်းစားသုံးသပ်နေကြောင်း သူက ပြောပါသည်။

ဆွေးနွေးပွဲများအတွင်း ဥရောပသမဂ္ဂ အပါအဝင် နိုင်ငံများက အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ ခုံးပျံ ကာကွယ်ရေးစနစ်အပေါ် ဆန့်ကျင် ကန့်ကွက်ခဲ့ကြကြောင်း အီးယူကို ကိုယ်စားပြုတက်ရောက်သည့် ဘယ်လ်ဂျီယန် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး လူဝစ်မိုက်ကာယ်က ပြောသည်။

‘ခုံးပျံကာကွယ်ရေးစနစ်နဲ့ပတ်သက်ပြီး အမေရိကန်တွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးရမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီဟာက လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေးကိစ္စမှာ ဆိုးကျိုးတွေ ဖြစ်လာစေနိုင်လို့ပါပဲ’ ဟု မိုက်ကာယ်က သတင်းထောက်များကို ပြောပြပါသည်။

တန်က သူ့မိန့်ခွန်းထဲတွင် ခုံးပျံကာကွယ်ရေး အစီအစဉ်သည် ဒေသငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် တည်ငြိမ်ရေးကို အန္တရာယ် ဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း

တရုတ်နိုင်ငံ၏ သတိပေးချက်ကို ထပ်လောင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။
ဤစနစ်သည် ' နိုင်ငံများအကြား ယုံကြည်မှုနှင့် ပူးပေါင်း
ဆောင်ရွက်မှုတို့အတွက် မကောင်းကြောင်း' သူကပြောဆိုသည်။

ညီလာခံများ

ညီလာခံတွေမှာ သတင်းယူဖို့ ခက်ပါတယ်။
ညီလာခံတွေကို ပညာရှင်တွေ၊ အစိုးရမဟုတ်တဲ့ အဖွဲ့
အစည်းတွေ၊ လုပ်ငန်းတစ်ခု ခုကို လက်တွေ့
အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ကိုင်နေသူ အုပ်စုတွေနဲ့
အစိုးရတို့က ဦးစီးကျင်းပလေ့ရှိတတ်ကြတယ်။ အဲဒီ
ညီလာခံတွေမှာ များသောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်
တစ်ရပ်ရပ်ကို ချမှတ်အကောင် အထည်ဖော်တာမျိုး
မရှိတတ်ဘဲ သူ့အမြင်၊ ကိုယ့်အမြင် ဖလှယ်တာ
မျိုးတွေပဲ ရှိတတ်ကြတယ်။

ညီလာခံမှာ ဦးဆောင်ပြောဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိခဲ့ရင်
သူ့ရဲ့သုံးသပ် ပြောဆိုချက်ဟာ ကိုယ့်သတင်းရဲ့
အဓိကအကြောင်းအရာ ဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။
တက်ရောက်လာသူအများက ပြဿနာတစ်ခုအပေါ်
ဦးတည်ဆွေးနွေးကြတယ်ဆိုရင်လည်း အဲဒီအကြောင်း
က ကိုယ့်အတွက် သတင်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ညီလာခံ
ခဏနားချိန်မှာ တက်ရောက်လာ သူများနဲ့
စကားစမြည်ပြောဆိုပါ။ သူတို့ရဲ့ ထင်မြင် သုံးသပ်
ချက်တွေအပေါ် အသေးစိတ်မေးမြန်းပါ။ အခုလို
ဖြစ်ပျက်နေတာကို ဘယ်လို ဆောင်ရွက်သင့်တယ်လို့
ထင်သလဲဆိုတာ မေးကြည့်ပါ။

ညီလာခံတွေက အမြဲတမ်းတော့ သတင်း
ကောင်းတွေ မရတတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွမ်းကျင်သူ
တွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး သတင်းအစတွေရနိုင်တဲ့ နေရာ
ကောင်းတော့ ဖြစ်ပါတယ်။

အစည်းအဝေးပွဲအကြောင်း သတင်းရေးတဲ့
အခါမှာ အဖွင့်ကို ဘယ်သူတွေ တက်ရောက်တယ်၊
ဘယ်နေရာမှာ ကျင်းပတယ်၊ ဘယ်အချိန်က ကျင်းပ
တယ် ဆိုတာလောက်ပဲပါတဲ့ အဖွင့်မျိုး မရေးပါနဲ့။
အဲဒီအဖွင့်မျိုးက အခု အောက်မှာဖော်ပြထားတဲ့
ဗီယက်နမ်ဘာသာနဲ့ ထုတ်ဝေတဲ့ သတင်းစာထဲက

အဖွင့်မျိုးပါ။

အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ဝင်များအတွင်း မူး
ယစ်ဆေးဝါးနှင့်လူမှုရေးပြစ်မှုများ ဆန့်ကျင်
တိုက်ဖျက်ရေး နှစ်နှစ်ကြာ လှုပ်ရှားမှု (၁၉၉၉-
၂၀၀၀) အပေါ် သုံးသပ်သည့် ညီလာခံကို
ကွမ်ထရီတွင် ဗဟို ကုန်သွယ် ရေးသမ္မဂ္ဂ
လှုပ်ရှားမှုက ဦးဆောင်ကျင်းပခဲ့ရာ မတ် ၂၀
ရက်က ပြီးဆုံးသွား ခဲ့သည်။

နောက်ပိုင်းကျမှ အဆင့်မြင့်အရာရှိ တစ်ယောက်
က မူးယစ်ဆေးဝါးနဲ့ 'လူမှုရေးပြစ်မှု' တွေဟာ လျော့ပါး
သွားမူမရှိကြောင်း၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဖွဲ့ဝင်
တချို့က ဒီလှုပ်ရှားမှုဟာ သူတို့အတွက် ဘယ်
လောက် အရေးကြီးတယ် ဆိုတာ နားမလည်ကြတဲ့
အတွက်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုသွားတာကို ဖော်ပြ
ထားတယ်။ အဲဒီ ပြဿနာတွေအတွက် ဖြေရှင်းနိုင်
မယ့် နည်းလမ်းတွေကိုလည်း အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်က အကြံပြု
တင်ပြသွားတယ်။ တကယ်ဆိုရင် အဖွင့်မှာ အဲဒါကို
ရေးရမယ်။

မိန့်ခွန်းနှင့် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများ -

မျှတမှုရှိပါ

မိန့်ခွန်းပြောတဲ့သူ၊ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲမှာ
ရှင်းလင်းပြောကြားတဲ့သူတွေမှာ သူတို့ပြောဆိုချင်တဲ့
အကြောင်းအရာတစ်ခု ရှိနေတယ်ဆိုတာ သိထားပါ။
ရှင်းလင်းပြောဆိုသူတွေအနေနဲ့ မိဒီယာတွေက
တစ်ဆင့် လူထုဆီ အကြောင်းအရာတစ်ခု ပြန့်သွား
စေချင်တယ်။ သူတို့က နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခု၊ ဒါမှ
မဟုတ် စီးပွားရေး ထုတ်ကုန်တစ်ခုကို မြှင့်တင်ပေး

အခန်း (၁၃)

အစည်းအဝေးများ၊ မိန့်ခွန်းများ၊ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများ

နေကာမျိုး ဖြစ်ချင်လည်းဖြစ်မယ်။ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ သတင်းစာဆရာကောင်းအနေနဲ့ ဒါဟာ တစ်ဖက်သတ် သတင်းတွေပဲဆိုတာ သိထားပြီးသား။ ကိုယ်က သတင်းအချက်အလက်တွေ ပိုပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရအောင် ရှင်းလင်းပြောဆိုတဲ့သူကို မေးခွန်းတွေမေးဖို့၊ သူ့ရဲ့ ထုတ်ပြန်ပြောဆိုချက်ကို စိန်ခေါ်ဖို့ အသင့်ဖြစ်နေရပါမယ်။ မကြာခင်ကဆိုသလို ရှင်းလင်းပြောဆိုတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကိုယ်မေးလိုက်တဲ့ မေးခွန်းအပေါ်မှာပဲ အာရုံစိုက်စားသွားတတ်တာကြောင့် ရှေ့က ထုတ်ပြန်ချက်ထဲက အကြောင်းအရာတွေကို သတိလွတ်သွားတတ်တယ်။ အဲဒီအခါ သတိလွတ်ပြီး သူပြောလိုက်တာဟာ ကိုယ့်အတွက် သတင်းဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။

ရှင်းလင်းပြောဆိုသူ ပြောတဲ့အကြောင်းအရာတွေက အပြင်းပွားစရာဖြစ်နေတယ်ဆိုရင် သတင်းထဲမှာ သူ့ရဲ့ ထင်မြင်ပြောဆိုချက်ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြရမယ့်အပြင် သူနဲ့ယှဉ်ဖက် တခြားပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ ကျွမ်းကျင်သူတွေ၊ ဒါမှမဟုတ် အဲဒီပွဲကိုတက်ရောက်

လာတဲ့ ပရိသတ်ထဲက သဘောထားချင်း မကိုက်ညီသူတွေနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး သူတို့ သဘောထားအမြင်တွေကိုလည်း ထည့်ရေးရပါမယ်။ ဒါမှ ကိုယ့်သတင်းက မျှတမှုရှိမှာပါ။

ဘယ်သူက ဘာပြောတယ်ဆိုခြင်းကို အလေးထားပါ

မိန့်ခွန်းနဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲအကြောင်း သတင်းတွေရေးရင် အောက်ဖော်ပြပါအချက်တွေ ပါဝင်သင့်ပါတယ်။

- ဘယ်သူကပြောတာလဲ (နာမည်၊ ရာထူးနဲ့ အဖွဲ့အစည်း)။
- ရှင်းလင်းပြောဆိုသူက ဘာတွေပြောတာလဲ (အဓိကအချက်)၊ ထိမိတဲ့ ပြောစကားကောက်နုတ်ချက်တွေလည်း ပါရပါမယ်။

ဘယ်သူက တရားဝင် ဘာပြောတယ်ဆိုတာကို အာရုံစိုက်ပါ

- မိန့်ခွန်း ဒါမှမဟုတ် သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲက ဘယ်အချိန်၊ ဘယ်နေရာမှာ ပြောတာလဲ၊ ကျင်းပတာလဲ။
- ဘယ်သူတွေ တက်ရောက်သလဲ (ပရိသတ်)၊ ပြီးတော့ သူတို့က ဘယ်လို တုံ့ပြန်ကြသလဲ။
- ဒီကိစ္စမှာ ယှက်နွယ်ပါဝင်နေတဲ့ တခြားသူ တွေကရော ထင်မြင်ချက်၊ တုံ့ပြန်ချက် ဘယ်လိုရှိလဲ။

အဖွင့်က ပထမအချက်နှစ်ချက်ဖြစ်တဲ့ ဘယ်သူက ဘာပြောတာလဲ ဆိုတဲ့ အချက်တွေပေါ်မှာ အလေးထားရပါမယ်။

မိန့်ခွန်းနဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွေအကြောင်း သတင်းစာတွေမှာ များသောအားဖြင့်တော့ ဘယ်သူက ဘယ်အချိန်၊ ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်သူတွေကို ပြောဆို ရှင်းလင်းတယ် ဆိုတာကိုတော့ ရေးသားဖော်ပြတတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရှင်းလင်းပြောဆိုသူက ပြောတဲ့ အဓိကအချက်ကိုတော့ မဖော်ပြတတ်ကြဘူး။ ဒီတော့ ရှင်းလင်းပြောဆိုသူ ပြောတဲ့အထဲမှာ ဘယ်အချက်က အရေးအကြီးဆုံးနဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံးလဲ၊ ဒါမှမဟုတ် ထူးခြားမှု ဘာရှိသလဲ ဆိုတာ ကိုယ့်ဘာသာ မေးခွန်းထုတ်ကြည့်ပါ။ ဥပမာ ရှင်းလင်းပြောဆိုသူက ပြဿနာတစ်ရပ်အတွက် ဖြေရှင်းချက်အသစ် တစ်ရပ်အကြောင်းကို ပြောပြသလား။ အငြင်းပွားစရာ ကိစ္စအပေါ်မှာ ထင်မြင်ချက်တစ်ခုခု ပေးသလား။ အဲဒါတွေ ပါတယ်ဆိုရင် အဖွင့်စာပိုဒ်မှာ တင်ရေးပါ။

သူက ဘယ်နေရာမှာ ပြောတယ်ဆိုတာရယ်နဲ့ ပရိသတ်အကြောင်းရယ်ကို ဒုတိယ၊ ဒါမှမဟုတ် တတိယစာပိုဒ်တွေမှာ ရေးသား ဖော်ပြနိုင်ပါတယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် အဖွင့်ကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ရေးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြီးတော့ အဓိကအချက်တွေကိုပဲ အလေးပေးပြီး ဖော်ပြပါ။ မိန့်ခွန်းထဲ၊ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲထဲမှာ ပါသမျှ အကြောင်းအရာတွေ အားလုံးကို ထည့်ရေးနေစရာ မလိုပါဘူး။ ကိုယ့်အလုပ်က အရေးအကြီးဆုံးနဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံး အချက်တွေကိုသာ

ရွေးချယ်ပြီး စာဖတ်သူတွေဆီ တင်ပြပေးဖို့ပါပဲ။

အရေးအကြီးဆုံးကိစ္စတွေဟာ ရှည်လျားထွေပြားတဲ့ မိန့်ခွန်းတွေရဲ့ နိဂုံးပိုင်းမှာ ပါလာတတ်တာမို့ ကိုယ်က အမြဲနိဂုံးနိဂုံးကြားကြား ရှိနေရပါမယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်က ဆေးပညာသင်တန်း ကျောင်းဆင်းပွဲ အခမ်းအနား တစ်ခုကို တက်ရောက်လာတယ် ဆိုပါစို့။ သူ့မိန့်ခွန်းရဲ့ ပထမ ၄၅ မိနစ်မှာ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုတွေ အကြောင်းကိုပဲ ပြောသွားတယ်။ နောက်ဆုံးငါးမိနစ်မှာတော့ သူက အကြောင်းအရာပြောင်းပြီး တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာသူတွေကို အရေးယူနှိမ်နင်းမယ့် အကြောင်း ကြေညာလိုက်တယ် ဆိုပါတော့။ တရားမဝင် ရွှေ့ပြောင်း ဝင်ရောက်လာသူ အားလုံးကို ဌာနေရင်း ပြန်ပို့မယ်ဆိုပြီး သူက ပြောသွားတယ်ပေါ့။ အကယ်၍ သူပြောတဲ့အထဲမှာ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာမှထူးထူးခြားခြား မပါဘူးဆိုရင် အဖွင့်ကို အခုလို မရေးသင့်ပါဘူး။

ဝန်ကြီးချုပ်သည် ယမန်နေ့က ကျင်းပသော ပထမအကြိမ်မြောက် ဆေးပညာသင်တန်း ကျောင်းဆင်းပွဲသို့ တက်ရောက်ကာ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအကြောင်း မိန့်ခွန်းပြောကြားပြီးနောက် အောင်လက်မှတ်များ ချီးမြှင့်အပ်နှင်းခဲ့ပါသည်။

အဲဒီလိုရေးမယ့်အစား အခုလို ရေးရပါမယ်။

ဝန်ကြီးချုပ်က တရားမဝင် ဝင်ရောက်လာသူများအား နှိမ်နင်းမည့်ဖြစ်ကြောင်း ယမန်နေ့က ကြေညာလိုက်ပါသည်။

သတင်းနောက်ပိုင်းမှာ ဒီလိုပြောဆိုချက်ဟာ ကျောင်းဆင်းပွဲတစ်ခုမှာ တက်ရောက်မိန့်ခွန်းပြောကြားတဲ့အထဲ ထည့်ပြောသွားတာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ရေးသား ဖော်ပြရပါမယ်။ ပြီးတော့ သူ့မိန့်ခွန်း အများစုကတော့ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုတွေအကြောင်းကိုပဲ ပြောသွားတယ်ဆိုတာလည်း ဖော်ပြရပါမယ်။ ဒီလိုရေးလိုက်လို့ သင်တန်းဆင်းတွေက စိတ်မဆိုး

ပါသူ။ မှတ်ထားရမှာက ကိုယ်သတင်းရေးတာဟာ သင်တန်းသားတွေအတွက် ရေးတာမဟုတ်ဘူး။ စာဖတ်ပရိသတ်ကြီးအတွက် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုပါ။

ရှင်းလင်းပြောဆိုသူတွေဟာ များသောအားဖြင့် အရေးကြီးတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုကြပေမဲ့လို့ အဲဒီအကြောင်း အသေးစိတ်ကို တော့ သူတို့ မပြောတတ်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့ ပြောပြီးသွားတဲ့အခါမှာ ပြောသွားတဲ့ အကြောင်းအရာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရှင်းပြဖို့၊ ဥပမာပေး ပြောပြဖို့ ထပ်မေးရပါမယ်။ ဒါကို သတင်းထဲမှာ ထည့်ရေးတဲ့အခါမှာလည်း အခု ဖော်ပြတဲ့ ထင်မြင်ချက်၊ သုံးသပ်ပြောဆိုချက်တွေဟာ သူ မိန့်ခွန်းပြောပြီးတဲ့နောက် ကိုယ်နဲ့ အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့ အခါမှာ ပြောသွားတာဖြစ်တယ် ဆိုတာကို ရေးသား ဖော်ပြပေးရမယ်။ ဒီလိုမှမဟုတ်ရင် အဲဒီပွဲကို တက်ရောက်ခဲ့တဲ့ ပရိသတ်က မရှင်းမလင်းဖြစ်ပြီး ကိုယ်ရေးတဲ့သတင်းဟာ မမှန်ကန်၊ မတိကျဘူးလို့ ဆိုလာကြလိမ့်မယ်။ ချုပ်ပြီးတော့ ပြောရရင်တော့ မိန့်ခွန်းတွေ၊ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွေ တက်ရင် သူတို့ ပြောပြီးသွားတဲ့အခါမှာ ရှင်းလင်းပြောဆိုသူနဲ့ တွေ့ပြီး စကားပြောခွင့်သာအောင် ကြိုးစားပါ။ အဲဒီလိုပြောရခြင်းအားဖြင့် အသေးစိတ် အချက်အလက်တွေကို ပိုမို သိရနိုင်တဲ့အပြင် ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ ပြောစကား

ကောက်နုတ်ချက်တွေကိုလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။

ကြိုတင်ပြင်ဆင်ပါ

တစ်ယောက်ယောက် မိန့်ခွန်းမပေးခင်မှာ သူပြောမယ့်အကြောင်းအရာတွေ ကြိုတင်ပြင်ဆင် ထားတဲ့ မိန့်ခွန်းစာရွက်ကို အရင် ဦးပြီးရအောင်ယူ ထားပါ။ ဒီလိုရထားခြင်းအားဖြင့် မိန့်ခွန်းအကြောင်း အရာကို ကိုယ်က လေ့လာဖို့ အချိန်ရပြီး ထိရောက် တဲ့ မေးခွန်းတွေ မေးနိုင်မှာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်ကြိုရထားတဲ့ မိန့်ခွန်းစာရွက်နဲ့ သူတကယ်ပြောတဲ့မိန့်ခွန်းတို့ တူမတူဆိုတာကိုတော့ ဂရုစိုက်ရပါမယ်။ မိန့်ခွန်းပြောသူတွေက မကြာခင် ဆိုသလိုပဲ မိန့်ခွန်းစာရွက်ထဲမှာ မပါတဲ့ အကြောင်း အရာတွေကို ထည့်ပြောတတ်သလို တချို့ အကြောင်းအရာတွေကို ချန်ထားခဲ့တာမျိုးလည်း လုပ်တတ်ကြတယ်။ ကိုယ်က မိန့်ခွန်းစာရွက် ကြိုမရထားဘူးဆိုရင်လည်း ရှင်းလင်းဆွေးနွေးမယ့် အကြောင်းအရာတွေကိုတော့ ဖတ်ထားရမှာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒီနည်းအားဖြင့် မိန့်ခွန်းပြောဆိုတဲ့အခါမှာ ဒီသတင်းအကြောင်းအရာကို ကိုယ်ကသိနေပြီးသား ဖြစ်နေမယ်။
မိန့်ခွန်းတစ်ခုအကြောင်း ရေးထားတဲ့ သတင်း ကောင်းတစ်ပုဒ်ကို ကြည့်ကြရအောင်ပါ။

'လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲမည် ဖြစ်ကြောင်း' လို့ ဆိုကာတည်းက သက်ဆင်ပြောသမျှကို ပြန်ရေး ထားတာ မဟုတ်ဆိုတာ စာဖတ်သူက ချက်ချင်းသိလိုက်ပြီ။ စာရေးဆရာက အဖွင့်မှာကတည်းက ဆန့်ကျင်ဘက် အမြင်ကိုပါ ထည့်ရေးထားတာကို။

ဘန်ကောက်၊ ထိုင်း (အေဘီ)။ ဝန်ကြီးချုပ် သက်ဆင်ရှင်နာဝပ်ထရာ သည် တနင်္လာနေ့က သူ့အစိုးရသစ်၏ မူဝါဒများကို ထုတ်ပြန်ကြေညာကာ ကတိ အမြောက်အမြားပေးလိုက်သော်လည်း သူ့အနေဖြင့် လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲမည်ဖြစ်ကြောင်း ဝေဖန်သူများက ပြောဆိုသည်။

လျှောက်တော်သစ်၏ ပထမအကြိမ် အစည်းအဝေးတွင် သက်ဆင်က ၎င်း၏မူဝါဒကို ပြောကြားရာ၌ အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးပေးရန်၊ ဝင်ငွေတိုးစေရန်နှင့် နိုင်ငံ့ဘဏ်များ၏ ကြွေးမြီ ၂၈.၅ ဘီလီယံ ဒေါ်လာကို လျှော့ပစ်ရန်ရည်ရွယ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

အဖွင့်မှာ ယေဘုယျသဘောပဲ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ အဓိက အကြောင်းအရာ ဖြစ်တဲ့ မူဝါဒအကြောင်းကို စာရေး ဆရာက ချက်ချင်း အကျဉ်းချုပ်ပြီး ဖော်ပြပေးတယ်။ ဒါကို သက်ဆင်ရဲ့ ပြောစကားနဲ့ အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြပြီး အဖွင့်ကို အားဖြည့်ပေးတယ်။ ဒီနေရာ မှာ မူဝါဒအကြောင်းအရာ အသစ် အဆန်း မဟုတ်တာကြောင့် အဖွင့်မှာ မရေးတာကို သတိပြုပါ။ အဲဒီကတိ တွေက ရွေးကောက်ပွဲ မဲဆွယ်ပွဲတွေ မှာ ပေးခဲ့တာမို့ သတင်းတွေထဲမှာ ဖန်တရာတေအောင် ပါပြီးနေပြီ။

စာဖတ်သူဟာ သတင်းကို နားလည် နိုင်ဖို့အတွက် နောက်ခံသမိုင်းကို မရေးမဖြစ် ရေးရမယ်။

စာရေးဆရာက အဖွင့်ရဲ့ ဒုတိယပိုင်း ဖြစ်တဲ့ သက်ဆင်ရဲ့ မူဝါဒအပေါ် ဝေဖန်တဲ့အကြောင်း ဆီ ပြောင်းရေးလာတယ်။ သူက သေသေချာချာ ရွေးချယ်ယူ ထားတဲ့ ထိထိမိမိ ပြောစကား သုံးခုကို ဖော်ပြထားပါတယ်။

'အစိုးရအနေနဲ့ ဘဝသစ်အတွက် အခွင့်အလမ်းတွေကို ရှိသမျှ အင်အားနဲ့ ဖန်တီးတည်ဆောက်ယူမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံဟာ ဘက်ပေါင်းစုံမှာ ပြောင်းလဲဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်' ဟု တယ်လီကွန် လုပ်ငန်းရှင် သူဌေးကြီးအဖြစ်မှ နိုင်ငံရေးသမား ဖြစ်လာသူ သက်ဆင်က ပြောပါသည်။

သက်ဆင်၏ ထိုင်းရတ်ထိုင်းပါတီသည် လယ်သမားများအား ကြွေးမြီသုံးနှစ် ဆိုင်းငံ့ထားပေးမည်။ ထိုင်းကျေးရွာ ၇၇၀၀၀ အား တစ်ရွာလျှင် ဖွံ့ဖြိုးရေးအကူငွေ ဒေါ်လာ ၂၃၈၀၀ စီ ပေးမည်။ ဆင်းရဲ သားများအတွက် ဈေးနှုန်းချိုသာသော ဆေးဝါးကုသမှုနှင့် ဘက် ကြွေးမြီကိစ္စအတွက် နိုင်ငံ့ရရန်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှု ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခု ဖွဲ့ စည်းပေးမည်ဆိုသော ကတိသုံးခုဖြင့် ဖန်နပ်ရီ ၆ ရက် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရှိကာ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရကို ဖွဲ့ စည်း ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့သော် ဝေဖန်သူများကမူ လူပြိုနိုးကြိုက် မူဝါဒများမှာ စရိတ်စက ကြီးမားလွန်းမည်ဖြစ်ကြောင်း သတိပေးထားသည်။

'အတွေးအခေါ်သစ်တွေ၊ လုပ်ဆောင်ချက် အသစ်တွေဟာ မှန်ကန်တဲ့ အတွေးအခေါ်၊ မှန်ကန်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်လို့ ပြောလို့မရ ဘူး' ဟု အတိုက်အခံခေါင်းဆောင် ချွမ်လီပိုင်က သက်ဆင်၏ မိန့်ခွန်း နှင့်ပတ်သက်၍ လွှတ်တော်တွင်း အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပြောဆိုသည်။

'သိထားရမှာက ဒီနိုင်ငံဟာ ခင်ဗျားလို မချမ်းသာဘူး ဆိုတာ ကိုပါ' ဟု သူက ပြောပါသည်။

ရရန်ပိုင်ခွင့် စီမံခန့်ခွဲမှု ကုမ္ပဏီတည်ထောင်ပြီး ပုဂ္ဂလိကဘက် များ၏ ကြွေးမြီကို တာဝန်ယူရေးသည် လူချမ်းသာ လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ အတွက်သာ အကျိုးရှိမှာဖြစ်ပြီး အစိုးရအပေါ် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးသာ ပိုလာမည်ဖြစ်ကြောင်းလည်း ချွမ်က သတိပေး ပြောကြားသည်။

'အခွန်ထမ်းတွေရဲ့ ငွေနဲ့ လူချမ်းသာကြီးတွေကို ကူညီထောက် ပံ့ပေးဖို့ ခင်ဗျားမှာ ဘာလုပ်ပိုင်ခွင့်မှ မရှိဘူး' ဟု ချွမ်က ပြောပါသည်။

တစ်ချိန်က စည်ပင်ဖွံ့ဖြိုးခဲ့သော ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ပို့ကုန်များအတွက် အသက်သွေးကြောဖြစ်သော နိုင်ငံခြား ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ပြန်လည်ထုတ်ယူသွားသောအခါ ၁၉၉၇-၉၈ အာရှစီးပွားရေး ကျဆင်းမှုထဲ နွံနစ်ခဲ့ရလေသည်။ ဤ စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းများက ဘဏ္ဍာရေးစနစ်အတွင်း လက်သင့် ရာ စားတော်ခေါ်ခြင်းနှင့် အကတိလိုက်စားမှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်

မကြာသေးခင်က ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ ထိုင်နိုင်းရဲ့ စီးပွားရေးဖြစ်စဉ် နောက်ခံသမိုင်းကို ဖော်ပြပေး လိုက်ခြင်းအားဖြင့် စာဖတ်သူအနေနဲ့ ချွမ်းလီပိုင်ရဲ့ မှတ်ချက်နဲ့ ဆက်စပ်မိ သွားတဲ့အပြင် အဲဒီဆက်စပ်မှု အစဉ်က သက်ဆင်အနေနဲ့ မူဝါဒ သစ်တွေ ဘာကြောင့် ချမှတ်ရတာ လဲ ဆိုတာကိုပါ ပေါ်လွင်စေပါတယ်။ တကယ်တော့သတင်းက ဒီမှာပဲ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ သတင်းစာမှာ နေရာကျန်သေးတယ် ဆိုရင်တော့ အရေးမကြီးလှတဲ့ သက်ဆင်ရဲ့ မူဝါဒရေးရာ ကြေညာချက်တွေနဲ့ နောက် နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဦးရဲ့ ဝေဖန်ပြောဆိုမှုတွေကို ဆက်လက် ဖော်ပြနိုင်ပါတယ်။

ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းကို ဖော်ပြနေခြင်းဖြစ်ပြီး နိုင်ငံစီးပွားရေးက ယခုတိုင် ပြန်လည်နာလန်ထူလာရန် ရှန်းကန်ကြိုးစားနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

'အစိုးရအနေနဲ့ အလျင်အမြန်နဲ့ အရေးတကြီး လုပ်ဆောင်ရမှာ ကတော့ စီးပွားရေး အဆောက်အအုံ၊ အုပ်ချုပ်ရေး အဆောက်အအုံ၊ လူမှုရေးနဲ့ နိုင်ငံရေး အဆောက်အအုံတွေကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း အားဖြင့် စီးပွားရေးပြဿနာတွေကို အမြန်ဆုံး ဖြေရှင်းပေးရေးပါပဲ။ ဒါတွေအားလုံးကို တစ်ပြိုင်နက်တည်း လုပ်ကြရမယ်' ဟု သက်ဆင်က ပြောပါသည်။

သူ ကတိပြုသော တခြားအကြောင်းအရာများမှာ လုပ်ငန်းငယ် သမားများအား ချေးငွေထုတ်ပေးနိုင်ရန် ကျေးရွာဘဏ်များ တည်ထောင်ရေး၊ နိုင်ငံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံရေး အရ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမရှိဘဲ ကျွမ်းကျင်သူ ပညာရှင်များကပဲ ဦးစီးဆောင်ရွက်ရေး၊ မူးယစ်ဆေးဝါး မှောင်ခိုမှုများအား နှိမ်နင်းရေးနှင့် အစိုးရ၏ အဂတိလိုက်စားမှု တိုက်ဖျက်ရေးတွင် ပြည်သူများ ပါဝင်ရန် အားပေးရေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ခေတ်မီနည်းပညာများ သုံးစွဲခြင်းဖြင့် အစိုးရအသုံးစရိတ်ကို လျှော့ချရန်နှင့် အခွန်ကောက်စနစ်ကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် လုပ်ဆောင်ပြီး ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းကို မြှင့်တင်

အခမ်းအနားရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က တက်တဲ့လူတွေလိုပဲ အရေးကြီးပါတယ်

မည်ဖြစ်ကြောင်းလည်း သူက ကတိပြုခဲ့သည်။

သက်ဆင်ညွန့်ပေါင်းအစိုးရအဖွဲ့၏ ဒုတိယ ခေါင်းဆောင်ကမူ လူပြိန်းကြိုက် မူဝါဒများကို အများနှင့်အတူ ဆန့်ကျင်ပါကြောင်း တနင်္ဂနွေနေ့က ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။

နယူးအင်္ဂလိပ်ပရောဂျက်ဒါဗီ ဒုတိယခေါင်းဆောင် ချာလမ်ယူ ဘမ်ရန်က သက်ဆင်၏ ကတိစကားများသည် မဲများရေးရရေးအတွက် သာဖြစ်ပြီး ပြည်သူ့ကြွေးမြီ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးသာ ပိုလာစေမည်ဟု ဆိုပါသည်။ ကျေးလက် ကြွေးမြီကင်းရှင်းရေး မူဝါဒများမှာ ယခုမှ အသစ်မဟုတ်ဘဲ ယခင်ကတည်းက မှားယွင်းလုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းများ ဖြစ်ကြောင်း သူက ပြောပါသည်။

ဒီသတင်းကို နည်းနည်းပါးပါး တည်းဖြတ်လိုက်ရင် ပိုပြီးအားရှိ၊ ပိုပြီးရှင်းလင်းလာပါမယ်။ ဥပမာ အဖွင့်ကို အခုလို ရေးသင့်ပါတယ်။

ဝန်ကြီးချုပ် သက်ဆင်ရှင်နာဝပ်ထရာသည် တနင်္လာနေ့က သူ့အစိုးရ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဝါဒများကို ကြေညာပြီး ကတိကဝတ်များ ပြုခဲ့ရာ ဝေဖန်သူများကမူ အဆိုပါကတိများကို ဖြည့်ဆည်းဖို့ ခက်ခဲလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုပါသည်။

ဘယ်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်ပါလေ၊ အဲဒီသတင်းကလေး ကတော့ မိန့်ခွန်းတစ်ခုအကြောင်းရေးတဲ့ နမူနာ သတင်းကောင်းတစ်ပုဒ်ပါပဲ။

အခမ်းအနားများမှာလည်း...

သတင်းထောက်တွေဟာ အခမ်းအနားပွဲတွေ အကြောင်း သတင်းရေးသားတဲ့အခါမှာလည်း မိန့်ခွန်းတွေနဲ့ သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲတွေ အကြောင်း ရေးတဲ့ အခါမှာ မှားတတ်တဲ့အတိုင်း မှားတတ်ကြပါတယ်။ သူတို့က အရာရှိကြီးတစ်ယောက် အခမ်းအနားကို တက်ရောက်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းကိုပဲ အဖွင့်မှာ အသားပေး တင်ရေးလေ့ရှိတတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါဟာ တကယ့်သတင်း ဟုတ်ရဲ့လား။ အခမ်းအနားနဲ့

ဖွင့်လှစ်ပေးလိုက်တယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကျတော့ ဘယ်ရောက်နေသလဲ။ ဒီကျောင်းဖွင့်လိုက်တာကြောင့် ရွာထဲကကလေးတွေ ပထမဦး ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ကျောင်းတက်ခွင့်ရသွားပြီလား။

မြန်မာနိုင်ငံက စာနယ်ဇင်း သင်တန်းသားတစ်စု ကို မော်လမြိုင်မြို့ကြီးမှာ ရုပ်ရှင်ရုံသစ်တစ်ရုံ ဖွင့်လှစ် လိုက်တဲ့အကြောင်း သတင်းတစ်ပုဒ် ရေးခိုင်းခဲ့တယ်။ အများစုက ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားကို စစ်ဘက်အရာရှိကြီး တွေ တက်ရောက်တဲ့အကြောင်းကိုပဲ အဖွင့်စာပိုဒ် အဖြစ် တင်ရေးခဲ့ကြတယ်။ အဖွင့်တစ်ခုမှာဆိုရင် 'ရုပ်ရှင်ရုံရှေ့တွင် ဖဲကြီးကို ဖြတ်ပေးပြီးနောက် အခမ်း အနားတက်ရောက်လာသူများအား လက်ဆောင် ပစ္စည်းများ ဝေငှပေးခဲ့သည်' ဆိုပြီး ရေးထားတယ်။

တကယ်က ဒီရုပ်ရှင်ရုံကို ဖွင့်လှစ်လိုက်တဲ့ အတွက် အများပြည်သူတွေအနေနဲ့ ဘယ်လိုအကျိုး ရှိမယ်ဆိုတာကသာ အဓိက အရေးကြီးတာပါ။

မော်လမြိုင်မြို့တွင် ၁၉၇၁ ခုနှစ်ကစပြီး ယခု အချိန်အတွင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ဖွင့်လှစ် လိုက်သော ဆူပါစတား ရုပ်ရှင်ရုံသို့ ရုပ်ရှင်ချစ် သူ ၄၀၀ ကျော်က ယနေ့ တစ်ခဲနက် လာရောက် အားပေးခဲ့ကြသည်။

ဆိုပြီး ရေးသင့်ပါတယ်။

အခန်း (၁၄)

ရေဒီယို၊ ရုပ်သံအတွက် သတင်းရေးသားခြင်း

ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းထောက်တွေ အနေနဲ့လည်း ရှေ့ကအခန်းတွေမှာ ဖော်ပြသွားခဲ့တဲ့ အခြေခံ စည်းမျဉ်းများအတိုင်းပဲ လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာမှာ သတင်းရေးသားခြင်းနဲ့ ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံတွေအတွက် သတင်းရေးသားခြင်းတို့ အကြားမှာ အရေးကြီးတဲ့ ကွာခြားချက်တွေတော့ ရှိပါတယ်။

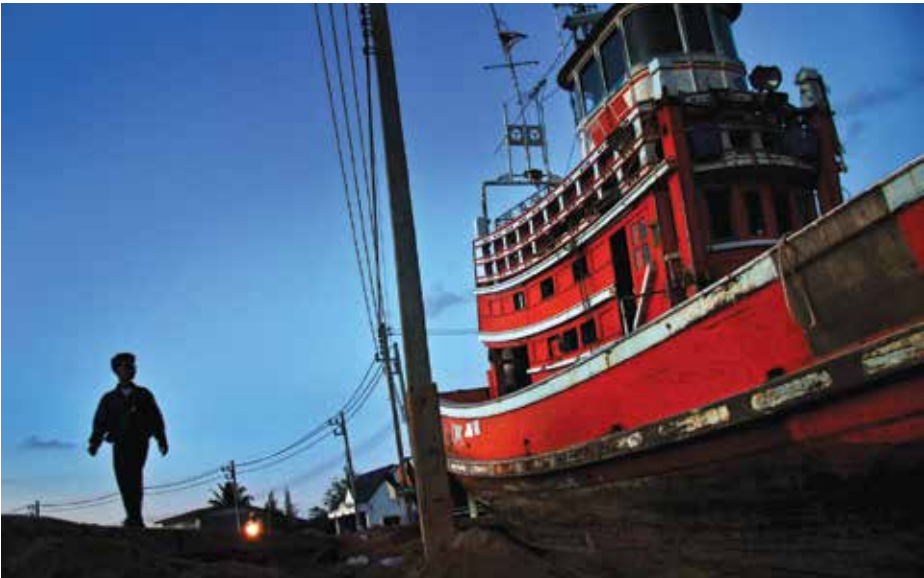
စာနယ်ဇင်းသမားတွေ သတင်းရေးတယ်ဆိုတာက အကြောင်းအရာတစ်ခုကို စာဖတ်သူစိတ်ထဲ မြင်ယောင်လာအောင် သရုပ်ဖော်ရေးသားရတာမျိုးပါ။ ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းထောက်တွေ

ကျတော့ ပရိသတ်ကို ပြောပြရတာမျိုး။

ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းထောက်တွေက သတင်းဖြစ်ရပ်တစ်ခုအကြောင်း အသံသွင်းထားတာကိုဖြစ်ဖြစ်၊ ဓာတ်ပုံတွေကိုဖြစ်ဖြစ်၊ ဗီဒီယိုတီဗွေကိုဖြစ်ဖြစ် တင်ဆက်ပေးတာကြောင့် ပရိသတ်ဟာ အဖြစ်အပျက်တွေကို ကိုယ်တိုင်ကြားရ မြင်ရတယ်။ ရေဒီယိုနဲ့ရုပ်သံသတင်းထောက်ကောင်းတစ်ယောက်ဟာ အသံသွင်းထားတာတွေ၊ ဓာတ်ပုံတွေနဲ့ ဗီဒီယိုတီဗွေတွေကို တင်ဆက်ပြသရုံမျှနဲ့ တာဝန်မကျေသေးပါဘူး။ ဒီအဖြစ်အပျက် အကြောင်းချင်းရာကို ပရိသတ်ကြီး နားလည် သဘောပေါက်အောင်လည်း ရှင်းလင်းတင်ပြပေးရပါတယ်။

တစ်ကြိမ်ပဲမို့ သေချာပါစေ

သတင်းစာဖတ် ပရိသတ်အနေနဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို မရှင်းဘူးဆိုရင် သူ့မှာ အချိန်ရသလောက် ပြန်ဖတ်ကြည့်လို့ ရပါတယ်။ သတင်းကို အကြိမ်ကြိမ်

ထုတ်လွှင့်တဲ့သတင်းတွေက ချက်ချင်းနားလည် လွယ်ရပါမယ်

ရှင်းတဲ့အထိ ဖတ်နေလို့ရတယ်။ ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံ ပရိသတ်ကြီးကတော့ အဲဒီလို အမြဲလုပ်နိုင်ဘူး။ သူတို့အနေနဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်ကို တစ်ကြိမ်ပဲ ကြား သိခွင့်ရှိတယ်။ ဒါ့အပြင် ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်း ထုတ်လွှင့်မှုတွေက များသောအားဖြင့် အချိန်တိုတို ကလေး။ ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းထောက်တွေ အနေနဲ့ သတင်းတွေကို ကြေညာပြောဆိုဖို့အတွက် ခဏကလေးပဲ အချိန်ရတတ်တယ်။

ဒါကြောင့် ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းထောက် တွေဟာ သတင်းတွေကို ရေးသားတဲ့နေရာမှာ စာနယ်ဇင်းဆရာတွေထက် ပိုပြီး ရှင်းလင်း၊ ကျစ်လျစ် ရမယ့်အပြင် လက်ရွေးစင်သတင်းမျိုးလည်း ဖြစ်ရ ပါမယ်။ သာမန် နေ့စဉ်သုံး စကားလုံးတွေနဲ့ အာလာပ သလ္လာပ ပြောတဲ့ပုံစံမျိုး ကြေညာပြောဆိုရမယ်။ ရှင်းရှင်းနဲ့ တိကျတဲ့ ဝါကျတွေဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။ အကြောင်းအရာ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို တခြားလူ တစ်ယောက်ကို ပြောပြနေတဲ့ ပုံစံမျိုးအတိုင်းပဲ ဝါကျ တစ်ခုနှင့်တစ်ခုဟာ အဆက်အစပ်ရှိရှိနဲ့ ချောမွေ့ နေ စေရပါမယ်။ နားထောင်တဲ့ ပရိသတ်ဟာ ကိုယ့် သတင်းကို ကြားလိုက်ရတာနဲ့ နားလည်သဘော ပေါက်နိုင်ရမယ်။

အဖြစ်အပျက်တစ်ခုရဲ့ ဒါမှမဟုတ် သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတစ်ခုရဲ့ အကြောင်းကိုဖြစ်စေ၊ ရှုပ်ထွေး ပွေလီတဲ့ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကိုဖြစ်စေ တင်ပြတဲ့အခါ အရေး အကြီးဆုံး အချက်အလက်တွေကိုပွဲရွေးချယ် တင်ပြရ ပါမယ်။ ကိုယ့်သတင်းရဲ့ အစပထမ ဝါကျနှစ်ခု၊ သုံးခု မှာ အဲဒီအဓိကအချက်အလက်၊ ဒါမှမဟုတ် အကြောင်း အရာကိုတင်ပြရမယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ ပရိသတ်က ဒီသတင်းဟာ အရေးကြီးတဲ့ သတင်း ပါလား၊ စိတ်ဝင်စားစရာပါလားဆိုပြီး ဆက်နား ထောင်ဖြစ်သွားမယ်။

သတင်းစာတွေမှာလို နောက်ခံသမိုင်းနဲ့ အသေး စိတ်အချက်အလက်တွေ (ဥပမာ လူများရဲ့အသက်၊ နေရပ်လိပ်စာ၊ စာရင်းအင်းတွေ) ကို များသောအား ဖြင့် ဖော်ပြပေးဖို့ မလိုပါဘူး။ အဲဒါတွေကိုသာ ဖော်ပြ နေရရင် ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းတွေဟာ ရှည်လျား တွေ့ပြားပြီး အားလုံးရှုပ်ကုန်မယ်။

လက်ရှိဖြစ်နေသည်ကို အာရုံစိုက်ပါ

လူတွေက ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံစက်တွေ၊ အင်တာ နက်တွေ၊ podcast တွေကို ဖွင့်နားထောင်တယ်။ ဖွင့်ကြည့်တယ် ဆိုတာကတော့ နောက်ဆုံးသတင်း တွေကို သိချင်လို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကနေ့မှာ ဘာတွေ ဖြစ်ပျက်နေသလဲ၊ ယုတ်စွအဆုံးအခုလောလော လတ်လတ်မှာကို ဘာတွေဖြစ်နေသလဲပေါ့။ ဒါကြောင့် ရေဒီယို ရုပ်သံသတင်းထောက်တွေဟာ နောက်ဆုံး အဖြစ်အပျက်တွေနဲ့ အခု လောလောလတ်လတ်မှာ ဘာတွေဖြစ်နေသလဲ ဆိုတာတွေပေါ်မှာပဲ တတ်နိုင်သလောက် အာရုံစိုက်ရပါမယ်။

စည်းကမ်းချက်အချို့

ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းကောင်းတစ်ပုဒ် ရေးသားလိုတယ်ဆိုရင် အောက်ပါအချက်တွေကို လိုက်နာသင့်ပါတယ်။

- ဝါကျတွေကို တိုတိုပဲသုံးပြီး ကတ္တား-ကံ- ကြိယာ ပုံစံနဲ့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပဲ ရေးပါ။
- ဝါကျတစ်ကြောင်းမှာ အကြောင်းအရာ တစ်ခုကိုပဲ တင်ပြပါ။
- ခွန်အားရှိတဲ့ ကြိယာများကို သုံးပါ။ လိုအပ်တဲ့ အခါများမှာ နာမဝိသေသနနဲ့ ကြိယာဝိသေသနတွေကိုလည်း သုံးပေးပါ။
- ကိုယ့်သတင်း ထိရောက်မှုရှိအောင်နဲ့ နောက်ဆုံး အဖြစ်အပျက်ကို တင်ပြနေတယ် ဆိုတာ ပေါ်လွင်အောင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ကြေညာနေတာဆိုရင် present tense ဒါမှမဟုတ် present perfect tense များနဲ့ ကြေညာပြောဆိုရပါမယ်။
- သာမန်လူတွေ နားမလည်နိုင်တဲ့၊ ရှုပ်ထွေး ခက်ခဲတဲ့ စကားလုံးများကို ရှောင်ပါ။ အစိုးရတာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ 'ကျွမ်းကျင်သူများ' သာ သုံးနှုန်းတဲ့ အသုံးအနှုန်းမျိုးတွေကိုလည်း ရှောင်ပါ။

တစ်ခါတလေ ရုပ်သံပုံရိပ်တွေက သရုပ်ဖော်ပြုဖို့ သိပ်မလိုဘူး

ကိုယ့်မိတ်တွေ အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ နိစ္စဓူဝ ပြောဆိုသလို ပြောရိုးပြောစဉ် အသုံးအနှုန်း တွေကိုပဲ သုံးရပါမယ်။ 'အကောင်အထည် ဖော် ဆောင်ရွက်နေပါတယ်' အစား 'လုပ်ဆောင်နေပါတယ်' လို့ပဲ ပြောပါ။

- ယေဘုယျအားဖြင့် သတင်းကို စကြာညာတဲ့ အခါ ဒီသတင်းကို ဘယ်က သိရတယ်ဆိုတဲ့ သတင်းရဲ့ ရင်းမြစ်နဲ့ ဝါကျကို စရပါမယ်။ အဲဒါမှ ပရိသတ်အနေနဲ့ ဆက်နားထောင် ဖြစ်သွားဖို့ ပိုအဆင်ပြေမယ်။ ဒီအချက်က စာနယ်ဇင်းတွေမှာ ရေးသားဟန်နဲ့ ကွာတယ်။ စာနယ်ဇင်းတွေမှာကျတော့ သတင်းရင်းမြစ် ကို ဝါကျရဲ့ အဆုံးမှာမှ ဖော်ပြတတ်ကြ ပါတယ်။

- အရေးအကြီးဆုံး စကားလုံးကို ဝါကျရဲ့ ရှေ့ဆုံးပိုင်းမှာ ထည့်ပြောပါ။ မြေဆီလွှာ အတွင်း အပြောင်းအလဲတွေကြောင့် ရွာသားတွေ အသီးအနှံပင်များ စိုက်ရ ခက်နေရပါတယ်' လို့ မပြောပါနဲ့။ 'ရွာသား များ အသီးအနှံစိုက်ပျိုးရေးဟာ မြေလွှာ အတွင်း အပြောင်းအလဲတွေကြောင့် အခု တော့ အခက်တွေ့နေရပြီ' လို့ ပြောပါ။
- ရှည်လျားပေမယ့်လွန်းတဲ့ ရာထူးအမည်တွေနဲ့ ဌာနအမည်တွေကို အတိုချုံ့ပစ်ပါ။ 'အကောက်ခွန်ဌာန ထုတ်ကုန်ဌာနခွဲ ညွှန်ကြားရေးမှူး' အစား 'အကောက်ခွန် အရာရှိ' လို့ပဲ ရိုးရိုးရှင်းရှင်း သုံးလိုက်ပါ။ ရေဒီယိုနားထောင်သူတွေ

ရုပ်သံကြည့်သူတွေဟာ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးတွေကို အပြည့်အစုံ သိနေစရာ မလိုပါဘူး။

မြန်မာ့ရုပ်သံက ထုတ်လွှင့်တဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်ရဲ့ အဖွင့်ကို ကြည့်ပါ။

လူမှုဖူလုံရေး၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာနဝန်ကြီး ဗိုလ်မှူးချုပ် စိန်ထွားသည် ဒေါက်တာ မိုက်ကယ်ဒါလ်တန်ခေါင်းဆောင်သော အရှေ့တောင်အာရှဒေသလူမှောင်ခို ကုန်သွယ်မှု ပပျောက်ရေး အာဆီယံ-ဩစတြေးလျ စီမံကိန်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့အား ဒေသစံတော်ချိန် ၁၈ : ၃၀ နာရီက မြရိပ်ညိုရွှင်ရယ်ဟိုတယ် ပြည်ဆောင်မှာ လက်ခံ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။

အဖွင့်မှာ နာမည်နဲ့ ဘွဲ့ထူးဂုဏ်ထူးရှည်ကြီး သုံးခုနဲ့မို့ ရှည်လည်းရှည်၊ ရှုပ်လည်း ရှုပ်နေတဲ့အတွက် နားဆင်သူတွေအနေနဲ့ နားလည်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ သတင်းရဲ့ အကြောင်းအရာကရော ဘာလဲ။ တွေ့ဆုံကြတယ်ဆိုရုံ သက်သက်ပဲလား။ သူတို့ တွေ့ဆုံကြတော့ ဘာတွေ ပြောဆိုဆွေးနွေးကြသလဲ။ တစ်ခုခုကို လုပ်ကြဖို့ သဘောတူကြသလား။ ပြီးတော့ ဒီအဖွဲ့က ဘာအဖွဲ့လဲ။ ဘာဖြစ်လို့ မြန်မာနိုင်ငံကို လာရတာလဲ။ ဒါတွေ တစ်ခုမှ မသိရဘူး။

ဒုတိယအပိုဒ်မှာကျတော့ ဗိုလ်မှူးချုပ်က ညစာတည်ခင်းတဲ့ အခမ်းအနားကို တက်ရောက်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ခုနဦးရဲ့ ရာထူး၊ ဂုဏ်ထူးတွေကိုပဲ ဖတ်ပြသွားတယ်။ သတင်းရဲ့ တတိယပိုဒ်ကိုတော့ အရာရှိကြီးနှစ်ယောက် နာမည်နဲ့ အဖွဲ့ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့တဲ့ နေရာတွေကိုပဲ ပြောသွားတယ်။

ဒီသတင်းတစ်ပုဒ်လုံးကို ကြည့်ရှုနားထောင်နေသူအနေနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး နားလည်သဘောပေါက်နိုင်မှာလဲ။

ကဲ-အခု ဒီစာအုပ်အရှေ့ပိုင်းမှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ သတင်းဦးနှစ်ပုဒ်ကို ကြည့်ကြရအောင်။ အဲဒီ သတင်း

တွေကို ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံ ထုတ်လွှင့်ဖို့အတွက် ဘယ်လိုရေးမလဲ ဆိုတာကိုပါ။

ဘယ်ဘက်ခြမ်းက သတင်းစာထဲမှာပါတဲ့ သတင်းဖြစ်ပါတယ်။ ညာဘက်ခြမ်းက ဒီသတင်းကို ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံထုတ်လွှင့်မယ်ဆို ပြန်ရေးသင့်တဲ့ ပုံစံပါ။

သတင်းစာအရေးအသား

အမေရိကပြည်ထောင်စုတွင် စီးပွားရေး တုံ့ဆိုင်းမှုကြောင့် ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံတွင် သည်နှစ် ယခုအချိန်အထိ အထည်ချုပ်စက်ရုံ အနည်းဆုံး ၁၂ ရုံ ယာယီပိတ်လိုက်ရပြီဖြစ်ကြောင်း ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးချုပ်ရာဆိဒ်က ပြောကြားသည်။

လောလောဆယ်တွင် အလုပ်သမား ၃၀၀၀ ကျော်ကို အလုပ်မှာ ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရပြီး အခြေအနေ မတိုးတက်လာပါက နောက်ထပ် အလုပ်ပြုတ်ကြလိမ့်မည်ဟု သူက ပြောသည်။

ထို့ပြင် အထည်ချုပ်အလုပ်ရုံ ၂၀၀ ခန့်က အချိန်ပိုကို လျော့ချလိုက်သဖြင့် အဆိုင်းနှစ်ဆိုင်းမှ တစ်ဆိုင်းပဲ ဖြစ်သွားရာ အလုပ်သမား အများအပြားသည် အလုပ်ချိန်နာရီ လျော့နည်းသွားရကြောင်းလည်း ဝန်ကြီးက ပြောပြသည်။

'အမေရိကပြည်ထောင်စုမှာ ဖြစ်နေတဲ့ စီးပွား ရှေးပြဿနာတွေပေါ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဆီက စက်ရုံ ပိုင်ရှင်တွေရော၊ အလုပ်သမားတွေပါ အလွန်စိုးရိမ်နေကြပါတယ်' သူက ပြောသည်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွင် လူ ၂၀၀၀၀၀ အလုပ် လုပ်ကိုင်နေကြပြီး တစ်ဦးလျှင် တစ်လပျမ်းမျှ ဒေါ်လာ ၄၀ ခန့် ရရှိသည်။ ချုပ်ထည် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို အမေရိက ပြည်ထောင်စုသို့ တင်ပို့ရောင်းချရသည်။

ယခုအခါ နှစ်ဝက်ကျိုးသွားပြီ ဖြစ်သော်လည်း ကမ္ဘောဒီးယားက အမေရိကပြည်ထောင်စုသို့ နှစ်စဉ် တင်ပို့နေကျ ခွဲတမ်းပမာဏ ၈၅ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုပင် မပြည့်မီသေးကြောင်း ဝန်ကြီးက ပြောပါသည်။ ယမန်နှစ်ကဆိုလျှင် ဇွန်အကုန်ကတည်းက အမေရိက ပြည်ထောင်စုအတွက် ခွဲတမ်းကို အပြည့်အဝနှီးပါး တင်ပို့ခဲ့ပြီး ဖြစ်ကြောင်း သူက ပြောပါသည်။

ရေဒီယိုနှင့် ရုပ်သံအရေးအသား

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး ဝန်ကြီးက ယခုရက်ပိုင်းအတွင်း အထည်ချုပ်ရုံ ၁၂ ရုံ ယာယီပိတ်သိမ်းလိုက်ရတဲ့အတွက် လူ ၃၀၀၀ အလုပ်ပြုတ်သွားရကြောင်း ပြောပါတယ်။

ဝန်ကြီးချုပ်ရာဆိဒ်က ဒီကနေ့ ပြောကြားရာမှာ ယခုလို ပိတ်ပစ်ရတာဟာ အမေရိက ပြည်ထောင်စုမှာ စီးပွားရေး တုံ့ဆိုင်းရတာကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းပြပါတယ်။

ဒါ့အပြင် အခြေအနေတွေ တိုးတက်ကောင်းမွန်မလာဘူးဆိုရင် လူတွေ နောက်ထပ် အလုပ် ပြုတ်ရလိမ့်မည်မယ်လို့လည်း သူက ပြောပါတယ်။

နိုင်ငံရဲ့ အထည်ချုပ်ရုံ ၂၀၀ ဟာ အချိန်ပိုနဲ့ အလုပ်အဆိုင်းတွေကို လျော့ချရတာကြောင့် အလုပ်သမား အတော်များများ အလုပ်ချိန် လျော့နည်းသွားတယ်လို့လည်း ဝန်ကြီးက ပြောသွားပါတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းက လူ ၂၀၀၀၀၀ ကျော်ကို အလုပ်အကိုင် ပေးထားတာပါ။ ချုပ်ထည် ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းက အမေရိက ပြည်ထောင်စုကို တင်ပို့နေပါတယ်။ သူ့အနေနဲ့ လုပ်ငန်းများ အတွက်ရော၊ အလုပ်သမားများ အတွက်ပါ စိုးရိမ်ပူပန်မိတဲ့အကြောင်း ဝန်ကြီးချုပ်ရာဆိဒ်က ပြောပါတယ်။

ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံလွှင့်သတင်းမှာ အဓိက အကြောင်းအရာကို တိုတိုနဲ့ ရှင်းရှင်းပဲ အဖွင့်မှာ တင်ပြခြင်းဖြင့် နားဆင်ကြည့်ရှုသူတွေ စိတ်ဝင်စားအောင် ဖမ်းဆွဲထားပါတယ်။ ဝါကျ ရိုးရိုးစင်းစင်းတွေနဲ့ပဲ တင်ပြသွားတာကို သတိပြုကြည့်ပါ။

သတင်းကို ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဝန်ကြီးနဲ့ အစချီလိုက်တဲ့အတွက် နားဆင်ကြည့်ရှုသူတွေ အနေနဲ့ ချက်ချင်းပဲ ဒီသတင်းအချက်အလက်ရဲ့ ရင်းမြစ်ကို သိလိုက်ကြရတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ချက်ချင်းလက်ငင်း ဖြစ်နေတာဆိုတာ ခံစားရအောင် present tense နဲ့ပဲ သုံးပြီး ကြေညာရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းစာ အဖွင့်စာပိုဒ်မှာတော့ အထည်ချုပ်စက်ရုံတွေအကြောင်းရော၊ အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးအကြောင်းကိုပါ ဖော်ပြထားပါတယ်။ အသံလွှင့်သတင်းမှာတော့ အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးအကြောင်းကို ဒုတိယ စာပိုဒ်မှာ ထားလိုက်ခြင်းအားဖြင့် အဖွင့်စာပိုဒ်မှာ တိုတိုရှင်းရှင်း ဖြစ်သွားပြီး ကြေညာပြောဆိုရတာ လွယ်သွားပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်အောင် ဝန်ကြီးရဲ့ နာမည်ကိုလည်း ဒုတိယ အပိုဒ်ကျမှပဲ ဖော်ပြပေးလိုက်တယ်။

ဒုတိယအပိုဒ်မှာ ဝန်ကြီးရဲ့ နာမည်နဲ့ သူ့ဘယ်တုန်းက ပြောတယ်ဆိုတာကို ရှင်းအောင်ဖော်ပြပေး

ထားပါတယ်။ ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းထောက်က အဖြစ်အပျက်တစ်ရပ်ကို နေ့ချင်း သတင်းကြေညာရတာကြောင့် 'ဒီကနေ့' ဆိုတာကို သုံးနှုန်းထားတာပါ။

တတိယစာပိုဒ်က 'ဒါ့အပြင်' ဆိုတဲ့ စကားလုံးက အပေါ်က သတင်းအချက်အလက်နဲ့ အောက်မှာ ဆက်စပ်ဖော်ပြမှပဲ သတင်း အကြောင်းအရာတို့ ကြားမှာ ပေါင်းကူးပေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံသတင်းတွေမှာ ဝါကျအစကို 'ဒါ့အပြင်' နဲ့ စတာဟာ နည်းကောင်းတစ်ခုပါ။ ဒီလို စလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ဝါကျတိုသွားတဲ့အပြင် သတင်းကလည်း အချိတ်အဆက် မိမိနဲ့ဆက်သွားပါတယ်။

စတုတ္ထအပိုဒ်မှာလည်း ဒီဖြစ်ရပ်က လောလောဆယ် ဖြစ်ပျက်နေတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်အောင် ရေးသားဖော်ပြထားပါတယ်။

နောက်ဆုံးအပိုဒ်မှာ သတင်းစာရေးသားချက်လောက် နောက်ခံသမိုင်းတွေကို မဖော်ပြထားပါဘူး။ အကြောင်းကတော့

(၁) ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံ သတင်းတွေက အချိန်တိုတဲ့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။

(၂) နားဆင်ကြည့်ရှု နေသူတွေ အနေနဲ့လည်း အချက်အလက် အသေးစိတ်တွေကို အများကြီး မမှတ်မိတတ်ကြလို့ပါပဲ။

အခုတစ်ခါ ရှေ့မှာဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား ဒေးလီသတင်းစာ ဆောင်းပါးကို ထပ်ကြည့်ကြရအောင်။

မကျေနပ်သူ အငှားယာဉ်မောင်းများ ၆ အေလမ်းမကြီးကို ပိတ်ဆို့

မြို့တော်ဥပဒေသစ် အရ ဖန့်ခမ်းပင်မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခွင့်

လူတိုင်းက ယာဉ်ကျပ်တောက်မှု မရှိစေချင်ဘူး

တားမြစ်လိုက်သည့်အတွက် စိတ်ဆိုး ဒေါသ ထွက်နေသော အငှားယာဉ်မောင်း ၂၀ ခန့်သည် ၆ အေ အမျိုးသားလမ်းမကြီး အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုကို အင်အားက ပိတ်ဆို့ထားခဲ့ရာ တစ်နာရီ ကြာ ယာဉ်ကြော့ကျပ်တောက်သွားခဲ့ရသည်။

၎င်းတို့၏ မော်တော်ယာဉ်များ မြို့တော် တွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာခြင်းကို တားမြစ်သည့် ရဲအပါအဝင် အခြားအာဏာပိုင်များနှင့် အချင်း များနေသော အဆိုပါ ယာဉ်မောင်းများအား လူစုခွဲရန် မီးသတ်ကားခြောက်စီးကို ထိုနေရာသို့ ခေါ်ယူခဲ့ရသည်။

မြောက်ပိုင်းပြည်နယ်များမှ အငှားယာဉ် များ မြို့တော်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခြင်းကို တားမြစ်သည့် စည်ပင်သာယာအမိန့်သည် အင်အားက စပြီး အသက်ဝင်ခဲ့သည်။

ယင်းသို့ တားမြစ်ရခြင်းမှာ ယာဉ် ကျပ်တောက်မှု သက်သာစေရန်နှင့် မြို့တော် သာယာလှပစေရန်ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်ရှိသူ များက ပြောသည်။

ယခုအခါ အငှားယာဉ်များသည် မြို့တော် ပြင်ပ ၅ ကီလိုမီတာ အကွာရှိ ပရက်လီ(ပ်) ဈေး တွင် ခရီးသည်များကို ချပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုကမူ ဘတ်စ်ကားများဖြင့် ဖန္ဒမ်းပင်သို့ ခရီး ဆက်ရမည်။

မလေးရှား ကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သော ဟိုဝါဂျင်တင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကုမ္ပဏီ သည် ဖန္ဒမ်းပင်မှ ပရက်လီ(ပ်) နှင့် ပရက်လီ(ပ်) မှ ပြည်နယ်များဆီသို့ ဘတ်စ်ကား ပြေးဆွဲခွင့် လိုင်စင်ရထားခြင်းမှာ တရားမျှတမှု မရှိကြောင်း အငှားယာဉ်မောင်းများက စောဒက တက်ကြသည်။

'တကယ်လို့ ဟိုဝါက အဲဒီအခွင့်အရေးကို ရသွားတယ်ဆိုရင် ကျုပ်တို့ အငှားယာဉ်မောင်း တွေ ပိုက်ဆံရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဘာလို့လဲ ဆိုတော့ လူတွေက ဘတ်စ်ကားတစ်စီးကနေ တစ်စီး ပြောင်းစီးသွားကြတော့မှာကိုး' ဟု ယာဉ်မောင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ဟွမ်ဟက် က ပြောသည်။ သူက ကန်ပေါင်ချန်ပြည်နယ်မှ

လူများကို သယ်ပို့ ပေးနေသူ ဖြစ်ပါသည်။ ဟိုဝါ လက်ထောက်မန်နေဂျာ ဆင်န်ဖေရမ် ကမူ ဟိုဝါကုမ္ပဏီသည် ဘတ်စ်ကားများ ပြေးဆွဲရန် ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများ ဝန်ကြီးဌာနနှင့် စည်ပင် သာယာတို့မှ ခွင့်ပြုမိန့် ရရှိထားပြီး ဖြစ်သဖြင့် အငှားယာဉ်မောင်းများ အနေဖြင့် ကုမ္ပဏီ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအပေါ် အနှောင့်အယှက် မပေးသင့်ကြောင်း ပြောပါသည်။

ကုမ္ပဏီက အငှားယာဉ်မောင်းများကို ငွေညာသည့်အနေဖြင့် ပရက်လီ(ပ်)မှ ပြည်နယ် များသို့ တစ်နေ့လျှင် ၁၂ ကြိမ်ပြေးဆွဲနေရာမှ ခုနစ်ကြိမ်သို့ လျော့ချပေးမည် ဖြစ်ကြောင်း လည်း သူက ဆိုသည်။

'အကယ်၍ ကျွန်တော်တို့က ဒီမှာ ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု မလုပ်ကိုင်နိုင်ဘူးဆိုရင် ဒီကနေ ထွက်သွားမှာပဲ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ မိတ်ဆွေတွေကိုလည်း ဒီနိုင်ငံမှာ အလုပ်လာ မလုပ်နဲ့လို့ ပြောရမှာပဲ' ဟု ဆင်န်ဖေရမ်က ပြောပါသည်။

စည်ပင်သာယာဌာန၏ ပြည်သူ့လုပ်ငန်း များဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး နှင်မိဆာရန်က အငှား ယာဉ်မောင်းများအနေဖြင့် ဟိုဝါအား အပြစ် တင်နေမည့်အစား မိမိတို့၏ ဝန်ဆောင်မှု အရည် အသွေးတွေ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာအောင် အာရုံစိုက်သင့်ကြောင်း ပြောဆိုသည်။

'ကျွန်တော့်အထင်တော့ လူတွေက ဟိုဝါ ဘတ်စ်ကားတွေကို စီးကြတာဟာ လုံခြုံဘေး ကင်းတယ်။ လေအေးပေးစက် ပါတယ်။ ပြီးတော့ သက်တောင့်သက်သာလည်း ရှိလို့ပါပဲ' ဟု သူက ပြောပါသည်။

ဒါကို ရုပ်သံသတင်းအဖြစ် ပြောင်းပြီး ကြေညာ နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီသတင်းထဲမှာ ဒီအထဲမှာ ပါတဲ့ လူတွေထဲက အနည်းဆုံးတစ်ယောက်ရဲ့ ပြောဆိုချက် ရယ်။ သတင်းထောက်ရဲ့ အချင်းဖြစ်တဲ့ နေရာကနေ သတင်းပို့ပြောဆိုချက်ရယ်။ တချို့ နေရာတွေမှာ နောက်ခံအသံတွေနဲ့ တေးဂီတသံတွေကို ရောမွှေ

လို့ရယ် ကြိုတင်အသံသွင်းယူထားပြီး ထုတ်လွှင့်ပေးနိုင်ပါတယ်။ အထည်ချုပ်စက်ရုံ သတင်းက အခြေခံ သတင်းအချက်အလက် အတိုချုပ်ပဲ ပါတာမို့ သတင်းကြေညာသူက ဖတ်ပြသွားတာ ပိုကောင်းပါတယ်။

ရုပ်သံသတင်း ထုတ်လွှင့်မှုမှာကျတော့ သတင်းအရေးအသားက သတင်းလွှာမှာ ရေးသားသလို သိပ်ကျစ်လျစ်စရာ မလိုပါဘူး။ အသွေးအရောင်တွေ ထည့်သွင်း ခြယ်မှုန်းနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခြေခံ စည်းမျဉ်းတွေကတော့ အတူတူပါပဲ။ သတင်းကို အတတ်နိုင်ဆုံး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း၊ တည့်တည့်နဲ့ ယုတ္တိရှိရှိ တင်ပြရပါမယ်။

ဒီလို သတင်းကို တင်ဆက်ထုတ်လွှင့်တာမှာ ကိုယ့်အတွက် အားသာချက်က လူတွေပြောတဲ့ အသံကို မူရင်းအသံအတိုင်း ထည့်ပေးနိုင်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူတွေက သူတို့အကြောင်း ပြောဆိုချက်တွေကို ဖြစ်နိုင်သလောက် သူတို့ဘာသာ ပြောပြတာကိုပဲ ထည့်ပေးပါ။ အဲဒီလို ပြောစကား ကောက်နုတ်ချက် အပိုင်းကလေးတွေကို 'ဖြတ်စ' (clips) လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ကဲ- အခု အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ သတင်းကို ရုပ်မြင်သံကြားမှာ ဘယ်လိုထုတ်လွှင့်ပေးမယ် ဆိုတာ ကြည့်ရအောင်ပါ။ ဒီအဖြစ် ဖြစ်ပျက်တဲ့နေ့မှာပဲ သတင်းထုတ်လွှင့်တယ် ဆိုတာကိုတော့ မှတ်ထားပါ။

သတင်းအကြောင်းအရာအစပျိုးတဲ့ အဖွင့်ကို သတင်းကြေညာသူကိုပဲ ကြေညာစေတာ များပါတယ်။ ပြီးတော့ မှ သတင်းထောက်က အကြောင်းအရာကို ဆက်ပြောသွားပေ။ ဒီလိုလုပ်တာက သတင်းပေါ်မှာ ပိုပြီးစိတ်ဝင်စားမှု ရှိစေပါတယ်။ အဝေးပြေးလမ်းမကြီး နှာမည်ကို ချန်ထားရစ်တာ သတိပြုပါ။ ဒီလို ချန်ထားလိုက်တာကြောင့် သတင်းအစပိုင်းကို ထုတ်လွှင့်ရတာ လွယ်သွားသလို နားလည်လွယ်အောင်လည်း အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားထားတာပါ။

နောက်ဆက်လွှင့်မယ့်အပိုင်းမှာ ဆန္ဒပြနေပုံတွေကိုပြပြီး သတင်းထောက်က နောက်ကနေ ကြေညာပေးနေသံကို အသံသွင်းယူပြီး ထုတ်လွှင့်ပေးနိုင်သလို သတင်းထောက်က အချင်းဖြစ်ရာကနေ မတ်တတ်ရပ်ပြီး သတင်းပေးပို့နေတာကိုလည်း ထုတ်လွှင့်ပေးနိုင်ပါတယ်။ နောက် ဘာဆက်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ပြောပြတယ်။ သတင်းစာ ဖော်ပြချက်နဲ့ အတူတူလိုပါပဲ။

သတင်းကြေညာသူ

ဖန္ဒမ်းပင် မြို့တော်ထဲကိုဝင်တဲ့ အဓိက အဝေးပြေးလမ်းမကြီး တစ်ခုပေါ်မှာ စိတ်ဆိုးဒေါသ ထွက်နေတဲ့ အငှားယာဉ်မောင်း ၂၀ ခန့်က ဆန္ဒပြနေတာကြောင့် ဒီကနေ့မှာ တစ်နာရီကျော်ကြာ လမ်းပိတ်ဆိုသွားရပါတယ်။ အဲဒီနေရာကနေ သတင်းထောက် ကေကင်မ်ဆွန်းက အခုလို သတင်းပေးပို့ထားပါတယ်။

သတင်းထောက် ကေကင်မ်ဆွန်း

သူတို့ရဲ့ ကားတွေ မြို့တော်ထဲ မဝင်ရအောင် တားထားတဲ့ ရဲတွေနဲ့ အချင်းများနေတဲ့ ယာဉ်မောင်းတွေကို လူစွဲပစ်ဖို့အတွက် မီးသတ်ကားမြောက်စီးကို ခေါ်လိုက်တော့မှပဲ ပိတ်နေတဲ့ ၆ အေ လမ်းမကြီးဟာ ပွင့်သွားခဲ့ပါတယ်။

မြို့တော်ထဲကို မြောက်ပိုင်းပြည်နယ်များဆီက အငှားကားများ ဝင်ရောက်တာကို ဒီကနေ့မှာ စပြီး ပိတ်လိုက်ပါပြီ။ ဒီလို ပိတ်ရတာဟာ ယာဉ်ကျပ်တောက်မှု သက်သာစေရန်နဲ့ မြို့တော် သာယာလှပစေရန် ဖြစ်ကြောင်း တာဝန်ရှိသူတွေက ပြောပါတယ်။ အခုဆိုရင် အငှားကားတွေက မြို့တော် အပြင်ဘက် ၅ ကီလိုမီတာအကွာရှိတဲ့ ပရက်လီ(ပ်) ဈေးမှာ ရပ်ရမယ်။ ခရီးသည်တွေက အဲဒီကနေ ဘတ်စ်ကားနဲ့ ခရီးဆက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ 'မော်တော်ယာဉ်များအစား
'ကားတွေ'၊ 'တားမြစ်သည့်' အစား
'တားထားတဲ့' စသဖြင့် ရိုးရိုးရှင်းရှင်း
စကားလုံးတွေသုံးထားတာ ဂရုစိုက်ပါ။
သတင်းကြေညာချက် တစ်ကြိမ်တည်း
ကိုပဲ ကြားခွင့်ရမည့် နားဆင်သူအနေနဲ့
ရိုးရှင်းတဲ့ စကားလုံးတွေသုံးမှ ပိုပြီး
နားလည်လွယ်ပါမယ်။ သတင်းစာမှာ
လိုပဲ ရုပ်သံသတင်းမှာလဲ နားထောင်
သူတွေအနေနဲ့ သတင်းအကြောင်း
အရာကို အစတုတည်းက သိနားလည်
နိုင်ဖို့အတွက် နောက်ခံသမိုင်းကို
သိထားဖို့ လိုပါတယ်။ ဒီမှာလည်း
'ချပေးရမည့် ဖြစ်ပြီး' အစား 'ရပ်ရမယ်'
လို ရိုးရိုးရှင်းရှင်း သုံးထားပါတယ်။

အငှားယာဉ်မောင်းဘက်က အမြင်ပါ။
ဒီတပိုဒ်မှာလည်း အရေးအသားက
သတင်းထက်ပိုပြီး ရှင်းလင်းမှု
ရှိပါတယ်။ ပိုပြီးအရေးပါတာက
ဟွမ်ဟက်ရဲ့ သတင်းဖြတ်စကို
ထည့်ပေးတာကြောင့် ယာဉ်မောင်းရဲ့
ဒေါသကို နားနဲ့ ဆတ်ဆတ် ကြားရ
ပါတယ်။ ဒါက ရေဒီယိုနဲ့ ရုပ်သံ
သတင်းတွေရဲ့ အားသာချက်ပါ။

ဖြတ်စနစ်ခက် ထပ်ထည့်ပေးပြီး
မတူပြားနားတဲ့ ရှုထောင့်အမြင်များကို
ဖော်ပြခြင်းအားဖြင့် စိတ်ဝင်စားစရာ
ပိုကောင်းလာရသလို သမာသမတ်
လည်း ကျစေပါတယ်။ ပြီးတော့
ကာယကံရှင်တွေ ကိုယ်တိုင်က
ပြောတာကို ကြားရတော့ ပိုပြီးလည်း
အားရှိတာပေါ့။

သတင်းထောက် ကေကင်မ်ဆွန်း ပြန်ဝင်

ဖန္ဒမ်းပင်ကနေ ပရက်လီ(ပ်)၊ အဲဒီကမှတစ်ဆင့် ပြည်နယ်
တွေဆီ ပြေးဆွဲခွင့်ရထားတဲ့ မလေးရှားပိုင် ဟိုဝါဂျင်တင်း သယ်ယူပို့
ဆောင်ရေးကုမ္ပဏီပေါ်မှာ အထူးပဲ မကျေနပ်ကြပါဘူး။
ဒီအကြောင်းကို ကမ်းပေါင်ချမ် လမ်းကြောင်းပေါ်က အငှား
ယာဉ်မောင်းတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဟွမ်ဟက်က အခုလို ရှင်းပြပါတယ်။

ဖြတ်စ၊ ဟွမ်ဟက်ပြောပုံကို ပြသ

'သူတို့က ကျုပ်တို့ ပါးစပ်ထဲက ထမင်းလုပ်ကို လုယူသွားတာ
ပဲဗျ။ တကယ်လို့ ဟိုဝါက အဲဒီအခွင့်အရေးကို ရသွားတယ်ဆိုရင်
ကျုပ်တို့ အငှားယာဉ်မောင်းတွေ ပိုက်ဆံရတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။
ဘာလို့လဲဆိုတော့ လူတွေက ဘတ်စ်ကားတစ်စီးကနေ တစ်စီး
ပြောင်းစီးသွားကြတော့မှာကိုး'
ဒါပေမဲ့ ကုမ္ပဏီဘက်ကနေ ပြောဆိုတဲ့ လက်ထောက်မန်နေဂျာ
ဆင်န့်ဖေရမ်ကတော့ လုံးဝလက်မခံဘူး။

ဖြတ်စ၊ ဆင်န့်ဖေရမ်ပြောပုံကို ပြသ

'ဒီမယ်၊ ဒီလူတွေအနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ လုပ်ငန်းမှာ ဘာမှ
လာပြီး ငွက်ဖက်ခွင့်မရှိဘူး။ ကျွန်တော်တို့က ဘတ်စ်ကား ပြေးဆွဲ
ခွင့်ကို ပြည်သူ့လုပ်ငန်းဝန်ကြီးဌာနနဲ့ စည်ပင်သာယာတို့ကနေ
ခွင့်ပြုမိန့်ရထားပြီးသား။ ကျွန်တော်တို့ဘက်က အငှားသမားတွေကို
ငဲ့ညှာတဲ့အနေနဲ့ နေ့စဉ်ပြေးဆွဲနေတဲ့ ခရီးစဉ်ကို ၁၂ ခုကနေ ၇ ခု အထိ
လျော့ချပေးမှာပါ။ အကယ်၍ ကျွန်တော်တို့က ဒီမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံ မလုပ်
ကိုင်နိုင်ဘူးဆိုရင် ဒီကနေ ထွက်သွားပါပဲ။ ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့
မိတ်ဆွေတွေကိုလည်း ဒီနိုင်ငံမှာ အလုပ် လာမလုပ်နဲ့ လို့ ပြောရမှာပဲ'

သတင်းထောက် ကေကင်မ်ဆွန်း

ပြည်သူ့လုပ်ငန်းများဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး နင်မ်ဆာရန်ကတော့
အငှားယာဉ်မောင်းများရဲ့ စောဒကတက်မှုပေါ်မှာ ပိုပြီးတော့တောင်မှ
ရက်စက်ပါသေးတယ်။

ဖြတ်စာ၊ နှစ်ဆရာရန်ပြောပုံကို ပြသ

'သူတို့က ဟိုဝါကို အပြစ်ပြောနေမယ့်အစား သူတို့ရဲ့ ဝန်ဆောင်မှုကို ပိုကောင်းအောင် လုပ်သင့်တယ်။ ကျွန်တော့်အထင်တော့ လူတွေက ဟိုဝါဘတ်စ်ကားစီးကြတာဟာ လုံခြုံဘေးကင်းတယ်။ လေအေးပေးစက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ သက်သောင့်သက်သာလည်း ရှိလို့ပါပဲ။ ရှင်းပါတယ်ဗျာ'

နိဂုံး၊ ကေကင်မ်ဆွန်း

ကေကင်မ်ဆွန်း၊ အခုအခါ ရှင်းသွားပြီဖြစ်တဲ့ ဖန္တမ်းပင်အဝင် ၆ အေ လမ်းမကြီးပေါ်ကနေ သတင်းပေးပို့ချက် ဖြစ်ပါတယ်။

နိဂုံးက လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ နိဂုံးပါရင်တော့ သတင်းရဲ့အဆုံးက သပ်ရပ်သွားတာပေါ့။

အခန်း (၁၅)

ကျင့်ဝတ်

ကျင့်ဝတ်ထိန်းရန် တာဝန်ရှိခြင်း

ဒီအထိ ဆွေးနွေးခဲ့တာတွေကတော့ စူးစမ်းလေ့လာခြင်း၊ မှတ်စုလိုက်ခြင်း၊ သတင်းရေးသားခြင်း စတဲ့ သတင်းစာပညာရပ်ဆိုင်ရာတွေ အကြောင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းစာဆရာကောင်း ဆိုတာ ပညာရပ်ကို ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်ရုံ မကသေးဘူး၊ သူတို့တစ်တွေဟာ ကျင့်ဝတ်စောင့်ထိန်းသူများလည်း

ပြည်သူဝန်ကို ထမ်းပို့အတွက် သတင်းစာပညာဟာ အစွမ်း ထက်တဲ့ ကိရိယာပါပဲ

ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က အမှန်နဲ့ အမှားကို သိတယ်။ ပြီးတော့ အမြဲပဲ အတတ်နိုင်ဆုံး အမှန်ကန်ဆုံး ဖြစ်အောင် ကြိုးစားတယ်။

ဒီစာအုပ် အစပိုင်းမှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း သတင်းတွေဆိုတာ လူအများအပြားဆီ ရောက်သွားပြီး အဲဒီသတင်းတွေက လူတွေရဲ့ စဉ်းစားတွေးခေါ်ပုံနဲ့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုတွေပေါ်မှာ ဩဇာလွှမ်းနေတာမို့ သတင်းစာဆရာတွေရဲ့ တာဝန်က သိပ်ကြီးပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတင်းစာပညာဆိုတာဟာ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှုအတွက် အင်မတန် ဩဇာကြီးတဲ့ လက်နက်ကိရိယာ တစ်ခုလို့တောင် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဒီဩဇာနှင့်အတူ တာဝန်ဝတ္တရားတွေလည်း ပါလာပါတော့တယ်။ တာဝန်တွေကတော့ ဖြောင့်မတ်ရမယ်၊ အမှီခိုကင်းရမယ်၊ မျှတမှုရှိရမယ် ဆိုတာတွေပါပဲ။

သတင်းစာဆရာတွေ ကျင့်ဝတ်မထိန်းဘူး ဆိုရင်တော့ လူအမြောက်အမြားကို ထိခိုက်နစ်နာစေမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ သတင်းရင်းမြစ်၊ သူတို့ရဲ့ သတင်းစာ၊ သူတို့ရဲ့ စာဖတ်သူများသာမက အဆုံးမှာ လူ့အဖွဲ့အစည်းကြီး တစ်ခုလုံးကိုပါ ထိခိုက်နစ်နာစေတတ်ပါတယ်။

အမှန်အတိုင်းပြောပါ

သတင်းရအောင်ဆိုပြီး မုသားမသုံးပါနဲ့။ သတင်းရင်းမြစ် တစ်ယောက်ယောက်နဲ့ တွေ့လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မိတ်ဆက်တဲ့အခါမှာ ကိုယ့်နာမည်၊ ကိုယ်လုပ်နေတဲ့ သတင်းစာ၊ စာစောင်နာမည်နဲ့ ကိုယ်လိုက်နေတဲ့ သတင်းအကြောင်းတို့ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောပြပါ။ နေရာတစ်နေရာကနေ သတင်းရအောင် ဆိုပြီး ဥပမာ ဆရာဝန်၊ အစိုးရအရာရှိ စသဖြင့် ဟန်ဆောင်တာမျိုး မလုပ်ပါနဲ့။ တွေ့ဆုံမေးမြန်း ပြောဆိုချက်တွေကိုလည်း အခွင့်မရဘဲနဲ့ အသံသွင်းယူတာမျိုး မလုပ်ပါနဲ့။ ကိုယ် အလိမ်ပေါ်သွားရင် ကိုယ့်သတင်းစာတိုက်ရဲ့ နာမည်နဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကျရလိမ့်မယ်။ လူတွေကလည်း ကိုယ့်သတင်းစာကို နောက်ထပ် သတင်းပေးတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။

သတင်းရေးသားတဲ့အခါမှာလည်း အမြဲတမ်း အမှန်တရားကိုပဲ ရေးပါ။ ရတဲ့ သတင်းအချက် အလက်တွေ ပြည့်စုံတိကျမှုရှိအောင် တတ်နိုင် သလောက် ဝါယမစိုက်လုပ်ပါ။ ကိုယ့်သတင်းဟာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံနဲ့ မျှမျှတတရှိတယ်ဆိုတာ သေချာ အောင်လုပ်ရပါမယ်။ အမှန်တရားကို အိုးမဲသုတ် တာမျိုး မဖြစ်စေရဘူး။ ကိုယ်သတင်းဟာ ကောလာ ဟာလ အဆင့်အတန်းမျိုးလောက်လည်း ဖြစ်မနေ စေရဘူး။ ကိုယ်ရေးလိုက်တဲ့သတင်း မှားသွားတယ် ဆိုတာသိရရင် ကိုယ့်သတင်းစာမှာ ချက်ချင်း အမှား ပြင်ဆင်ချက် ထည့်ပေးပါ။ ဒါမှ စာဖတ်ပရိသတ် အနေနဲ့ အမှန်ကို သိရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စွဲနေအောင် မှတ်ထားရမှာက ကိစ္စတစ်ခုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကိုယ့်ရဲ့အမြင်က ဘယ်လိုပဲရှိနေနေ အဲဒါကို အလေးမပေးပါနဲ့။ ကိုယ့်ရဲ့ သတင်းထဲမှာ ရှုထောင့်စုံကို ထောင့်စေ့အောင်ဖော်ပြပေးရပါမယ်။

တချို့သတင်းစာဆရာများက သူတို့သတင်း တွေထဲမှာ ထင်မြင်ချက်တွေ ထည့်ရေးတတ်တယ်။ သူတို့တစ်တွေဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင်ရဲ့ အမြင်တွေ၊ ဒါမှမဟုတ် သူတို့သတင်းစာကို ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးနေ တဲ့အုပ်စုရဲ့ အမြင်တွေကို ဖြန့်ဖြူးပေးချင်တဲ့ဆန္ဒရှိ ကြတယ်။ သူတို့က နိုင်ငံရေးသမားများလို တခြား ပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် အမြဲပဲ ပြစ်တင်ဝေဖန်လေ့ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှန်တရားကိုသော်လည်းကောင်း၊ သူတို့ ဝေဖန်သလို မဟုတ်တာကိုသော်လည်းကောင်း ဂရုမစိုက်ကြဘူး။ ဒီတော့ စိုးရိမ်စရာက ဒီဝေဖန် ချက်တွေကို သတင်းစာထဲမှာ ပုံနှိပ်ဖော်ပြထားတာမို့ လူအများက အဲဒီ ထင်မြင်ယူဆချက်တွေကိုပဲ အမှန်လို့ ထင်သွားမယ့် ကိစ္စကိုပါ။

ဒီလိုထင်မြင်ချက်မျိုးတွေ ကိုယ့်သတင်းထဲ ထည့်ရေးအောင် အယ်ဒီတာ၊ သတင်းစာတိုက် ပိုင်ရှင်၊ ကြော်ငြာရှင်၊ ဒါမှမဟုတ် အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်း တွေက အတင်းအကျပ် ဖိအားပေးခိုင်းစေတာမျိုး ရှိတတ်ပါတယ်။ ဒါမှမဟုတ် မမှန်မကန်တာတွေကို ရေးခိုင်းတာမျိုးလည်းရှိတယ်။ သူတို့ ဒီလိုခိုင်းတာကို ငြင်းဆန်ဖို့ဆိုတာ အင်မတန် ခက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့

အဲဒီအဖြစ်မျိုးနဲ့ ကြုံလာတဲ့အခါ ကိုယ့်တာဝန်၊ ကိုယ်အလုပ်နဲ့ လူ့အသိုက်အဝန်းကြီးကို အလေးထား စဉ်းစားရမယ်။

သတင်းစာဆရာတချို့ကို ကော်လံစား သတင်းစာဆရာတွေလို့ ခေါ်တယ်။ သူတို့က ကိုယ့်ရဲ့ ပုဂ္ဂလိကအမြင်ကို တင်ပြပြီး ဆောင်းပါးရေးသားကြ သူတွေပါ။ အဲဒီ ဆောင်းပါးကော်လံတွေကို သတင်းစာ မျက်နှာများနှင့် သီးခြားခွဲပြီး ဖော်ပြထားတယ်ဆိုရင် ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကော်လံစား သတင်းစာဆရာများ ရဲ့ အမြင်တွေဟာ အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ခိုင်ခိုင် မာမာ ဖြစ်ရပါမယ်။ သူ့အထင်ကိုပဲ တစ်ဖက်သတ် ရေးသားထားတာမျိုးတော့ မဖြစ်သင့်ပါဘူး။

ကိုယ်ရေးသား ဖော်ပြလိုက်တဲ့ သတင်းဟာ မှားယွင်းသွားတာကြောင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး တစ်ယောက်ကို ထိခိုက်နှစ်နာစေတယ်ဆိုရင် အဲဒါကို အသရေဖျက်မှုလို့ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်လာရင် ခံရတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သတင်းမှားရေးသူနဲ့ ဖော်ပြတဲ့ သတင်းစာကို အသရေဖျက်မှုနဲ့ တရားစွဲနိုင်ပါတယ်။ တရားလိုဘက်က အမှုနိုင်သွားတယ်ဆိုရင်တော့ ကိုယ့်ရဲ့သတင်းစာ၊ ဒါမှမဟုတ် သတင်းဌာနက အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို နှစ်နာကြေးအနေနဲ့ ငွေပမာဏ အတော်များများ ပေးလျော်စေဖို့ တရားရုံးတော်က အမိန့်ချမှတ်တတ်တယ်။ ဒီလိုသာဖြစ်ရင် ကိုယ့် သတင်းဌာနရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာရော၊ ဘဏ္ဍာရေး အနေ အထားတွေပါ ထိခိုက်ရတယ်။ သတင်းစာ ရပ်နား သွားရတာမျိုးအထိ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အသရေဖျက်မှု ဥပဒေတွေက တစ်နိုင်ငံနဲ့ တစ်နိုင်ငံ ကွာခြားတာတွေ တွေ့ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့်ကိုယ်နိုင်ငံရဲ့ ဥပဒေကိုတော့ သေသေချာချာသိအောင် လေ့လာထားရပါမယ်။

တမင်ချဲ့ကားခြင်း သို့မဟုတ် ဆိတ်ဆွပေးခြင်းမျိုး မလုပ်ပါနင့်

ပဋိပက္ခတွေဟာ သတင်းတွေဖြစ်တယ်။ ပဋိ ပက္ခအကြောင်း သတင်းများပါရင် သတင်းစာ ရောင်း ကောင်းတယ်ဆိုတာ အားလုံးအသိပါ။ လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခတွေဟာ လမ်းပေါ်

အကြမ်းဖက်မှုတွေအထိ ဖြစ်တတ်တာမျိုးပါ။ ကျင့်ဝတ်စောင့်ထိန်းတဲ့ သတင်းစာတွေဟာ သူတို့ရဲ့ သတင်းနဲ့ သတင်းဓာတ်ပုံတွေထဲမှာ ပဋိပက္ခ အကြောင်းအရာတွေကို တမင်ချဲ့ကား ရေးသားတာ မျိုး မလုပ်ကြဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အဲဒီလို ရေးသား ဖော်ပြတာမျိုးကြောင့် အခြေအနေတွေ ပိုဆိုးသွားနိုင်လို့ပါပဲ။ ဒါ့အပြင် သူတို့ သတင်းတွေ ကြောင့် လူမျိုးရေး၊ ဘာသာရေး၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်စုနဲ့ တစ်စုအကြား အမုန်းပွားရမယ့် အဖြစ်မျိုးလည်း အရောက်မခံပါဘူး။

အများအကျိုးကို ဆောင်ပါ။ ကိုယ်အကျိုးကို မဆောင်ပါနင့်

သတင်းစာဆရာကောင်းများဟာ အများပြည်သူ တို့ရဲ့ အကျိုးကိုပဲ ဆောင်တတ်ပါတယ်။ ကိုယ့် တစ်ကိုယ်ကောင်းအတွက်တော့ မလုပ်ပါနဲ့။ ကိုယ့်ရဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေ ငွေကြေး အကျိုးအမြတ်ရရေး အတွက်သက်သက် သတင်းရေးပေးတာမျိုးလည်း မလုပ်ပါနဲ့။ ကိုယ့်ရဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေနဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းကိစ္စ ဆက်နွယ်နေတာမျိုးလည်း မရှိပါစေနဲ့။

ပုဂ္ဂလိက အခွင့်အရေးကို လေးစားပါ။ အိတ်ပြင်နေတဲ့လူတွေကို နောက်ကပ်ပြပါ

နိုင်ငံရေး ဒါမှမဟုတ် လူမှုရေးအုပ်စုတစ်စုက သူတို့ အကျိုးစီးပွားအတွက် ကိုယ့်ကို ခုတုံးလုပ်တာမျိုး လည်း အဖြစ်မခံပါနဲ့။

တကယ်လို့ ကိုယ်က အစိုးရအလုပ်လုပ်နေတာ ဆိုရင် အစိုးရအကြောင်းကို သတင်းမရေးသင့်ဘူး။ ရေးတယ်ဆိုရင်လည်း ကိုယ့်ရဲ့ ရေးသားချက်တွေ ဟာ မွေမိဋ္ဌာန်မကျ၊ ကြားနေမဟုတ်တဲ့ ရေးသား ချက်တွေပဲ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ အလားတူပဲ ကိုယ်က နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုအတွက် မဲဆွယ်ပေးနေတယ် ဆိုရင်လည်း နိုင်ငံရေးအကြောင်းတွေကို မရေးသင့် ဘူးပေါ့။

အစိုးရအရာရှိတွေ၊ နိုင်ငံရေးသမားတွေနဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်တွေအပါအဝင် လူတွေဆီက ငွေကြေး၊ လက်ဆောင်တွေပေးတာ၊ ဒါမှမဟုတ် တစ်ခုခု ကျေးဇူးပြုတာတွေကို လက်မခံပါနဲ့။ ပေးတဲ့ လူတွေကတော့ မေတ္တာနဲ့ပေးတာပါလို့ ပြောကြမယ်။ ကိုယ့်အတွက် ခရီးစရိတ်ထုတ်ပေးတာမျိုးလည်း ရှိ တတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့တကယ်တမ်းကျတော့ သူတို့က ကိုယ်ရေးတဲ့ သတင်းပေါ်မှာ ဩဇာလွှမ်းမိုးချင်လို့ ပေးတာ။ အမှန်အတိုင်း တည့်တည့် ပြောရရင်တော့ လာဘ်ထိုးတာပါ။ အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံတချို့မှာ တော့ ဒီလို လာဘ်ထိုးတာတွေကို မယူဘူးလို့

အပြတ်ငြင်းဖို့ ခက်တယ် ဆိုတာ နားလည်ပါတယ်။ ဒီမှာက စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာဆိုတာ ငွေကြေး မဖြစ်စလောက်ပဲ ရကြတာပါ။ သူတို့ခမျာ စရိတ်စကတွေ၊ မိသားစု တာဝန်တွေက တနင့်တပိုး ကြီး။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခြေ အနေမျိုးနဲ့ ကြုံလာရ တယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ဘာသာ ပဲ ဆုံးဖြတ်ပါ။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်ဟာ အမှီခိုကင်းရ မယ်ဆိုတဲ့ မကျွတ်ကိုတော့ မယိမ်းယိုင်စေဖို့

သိပ်အရေးကြီးပါတယ်။ ကိုယ့် စာမူခထဲမှာ ဒီ တံစိုးလက်ဆောင်တွေကိုပါ ထည့်တွက်တာမျိုးကို တော့ ဘယ်တော့မှ မလုပ်ရဘူး။

တခြားသူဆီက ခိုးမချပါနဲ့

ကိုယ့်သတင်းစာ၊ ရေဒီယို ဒါမှမဟုတ် ရုပ်သံ သတင်းတွေမှာ တခြားသတင်းထောက်တွေရဲ့ သတင်းတွေ၊ သတင်းဓာတ်ပုံတွေကို ယူသုံးတာမျိုး မလုပ်ရပါဘူး။ တကယ်လို့ ယူသုံးချင်တယ်ဆိုရင် လည်း ကာယကံရှင်ဆီက ခွင့်ပြုချက်ရမှ၊ သူ့ကို ပရိသတ်သိအောင် ဖော်ပြပေးပြီးမှ သုံးရပါမယ်။ အင်တာနက်ထဲက သတင်းတွေဟာလည်း ဒီစည်း မျဉ်းထဲမှာ အကျုံးဝင်ပါတယ်။ အဲဒီလို မူလသတင်း ရေးသားသူကို မဖော်ပြပေးဘူးဆိုရင် ဒါဟာ စာဖတ် ပရိသတ်ကြီးကို ညာတာပါပဲ။ ပြီးတော့ တခြား သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်ရေးထားတာကို ခိုးချ တာဖြစ်တဲ့အတွက် သတင်းစာဆရာတွေရဲ့ အခွင့် အရေးကို ချိုးဖောက်ရာလည်း ကျမယ်။

ဒီကိစ္စက ပြောရတာတော့ ခက်ပါတယ်။ တချို့ သတင်းစာတိုက်ငယ်ကလေးတွေက သူတို့ဘာသာ သတင်းလိုက်ဖို့အတွက် ငွေကြေးကလည်း ချို့ငဲ့၊ ဝန်ထမ်းဦးရေကလည်း မလုံလောက်တာမို့ သူများ သတင်းတွေကိုပဲ ယူသုံးရမှာပဲလို့ စောဒကတက်ကြ တယ်။ ဘယ်လိုဖြစ်ဖြစ် သူများသတင်းကို ခိုးသုံးတယ် ဆိုတာကတော့ စာနယ်ဇင်းလောကမှာ အင်မတန် ဆိုးရွားတဲ့ ကျင့်ဝတ်ဖောက်ဖျက်မှု တစ်ရပ်ပါပဲ။ ဒါကို သူများဆီက သတင်းခိုးချတာလို့ သတ်မှတ်ပါတယ်။ တချို့နိုင်ငံများမှာ ဒီလို သတင်းခိုးချတာကို တရားစွဲဆိုနိုင်ပါတယ်။

မျှတပါ

ရှေ့ပိုင်းက အခန်းတစ်ခန်းမှာ သတင်းတွေဟာ သမာသမတ်ကျ မျှတဖို့ အရေးကြီးကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို သမာသမတ်ကျကျ မျှတမှု ရှိရမယ်လို့ဆိုတာမှာ အရေးကြီးတဲ့အချက်တွေ

မကျန်ရစ်စေဘဲ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သတင်းလိုက်ဖို့ဆိုတဲ့ အချက်လည်းပါတယ်။ စွပ်စွဲခံထားရတဲ့ လူတစ် ယောက်အကြောင်း သတင်းရေးရင် အဲဒီလူရဲ့ တုံ့ပြန် ပြောဆိုချက်ကိုပါ ထည့်ရေးပါမှ သတင်းပြည့်စုံမှု ရှိပါတယ်။ ရာဇဝတ်မှုသတင်းတွေ၊ ဓာတ်ပုံတွေကို ဖော်ပြတဲ့အခါမှာ သူတို့တစ်တွေကို ရဲက ဖမ်းဆီး လိုက်တယ်ဆိုရုံနဲ့ အဲဒီလူတွေကို တရားခံအစစ် တွေလို မဆက်ဆံရဘူး။ ဘယ်သူမဆို တရားရုံးမှာ ခုခံလျှောက်လဲခွင့် ရှိပါတယ်။ တရားရုံးတော်က ဥပဒေကြောင်းအရ အပြစ်ရှိ တယ်လို့ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ် မခံရမချင်း အဲဒီလူဟာ အပြစ်ကင်းစင်သူအဖြစ်ပဲ မှတ်ယူရပါမယ်။

ရည်မွန်ပါ၊ ကိုယ်ချင်းစာပါ

သတင်းတွေ ရေးတဲ့အခါ၊ ဓာတ်ပုံတွေ ဖော်ပြတဲ့အခါ မှာ သင့်တင့်လျောက် ပတ်စွာပဲ ရေးသား ဖော်ပြပါ။ ဆဲရေးတာတွေ၊ ရုန်းရင်း ကြမ်းတမ်းတာတွေလို အသုံးအနှုန်းမျိုး တွေကို ရှောင်ပါ။ အထူးသဖြင့် မတော်တဆမှု၊ ရာဇဝတ်မှုနဲ့ သဘာဝကပ်ဘေးတွေအကြောင်း သတင်းရေးတဲ့အခါမှာ တစ်တစ်ခွခွကြီးနဲ့ အလွန် အကျူး ကြောက်စရာလန့်စရာဖြစ်အောင် ရေးခြင်း မျိုးကိုရှောင်ကြဉ်ရပါမယ်။ အချင်းဖြစ်ရာမှာ သေ ဆုံးသွားသူ၊ ဒါမှမဟုတ် ထိခိုက်နစ်နာသူများနဲ့ သူတို့ရဲ့ ဆွေမျိုးသားချင်းများ ဘယ်လိုခံစားရမယ် ဆိုတာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပေးပါ။ သေသွားတဲ့ ကိုယ့်နမကလေးအကြောင်းကို တစ်တစ်ခွခွကြီး ရေး သားပြီး အလောင်းကောင်ဓာတ်ပုံကြီးနဲ့တကွ သတင်းစာထဲပါလာရင် ကိုယ်ဘယ်လို ခံစားရမလဲ။ မတော်မတရား ပြုကျင့်ခံရတဲ့ မိန်းမငယ်လေး တစ်ယောက် သူ့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ခေါင်းမဖော်ပုံ တော့အောင် နာမည်ရော၊ လူဓာတ်ပုံကိုရော ရေး သားဖော်ပြလို့ သင့်တော်ပါ့မလား။ နိုင်ငံအတော် များများမှာ အဲဒီလို ဖော်ပြတာ တရားမဝင်ဘူး။

လိင်အကြောင်းနဲ့ သွေးထွက်သံယိုမှုတွေ အကြောင်းပါရင် သတင်းစာရောင်းစွဲတယ် ဆိုတာ ကိုတော့ အားလုံးအသိပါ။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်တာဝန်က သတင်းစာရောင်းကောင်းရုံသက်သက်အတွက်ပဲ မဟုတ်ပါဘူး။ သတင်းအချက်အလက်များကို ပြည်သူလူထုအတွက် တာဝန်သိသိ ဖော်ပြပေးဖို့သာ ဖြစ်ပါတယ်။

လူများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စများကို လေးစားပါ

လူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စတွေကို လူ သိမခံဘဲ ထားပိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအတွင်းကိစ္စတွေကို သတင်းစာက ဖော်ပြ စရာမလိုပါဘူး။ ကိုယ့်အချစ်ရေးကိစ္စ၊ ကိုယ့်ကျန်းမာ ရေးကိစ္စတွေကို သတင်းစာကနေ တစ်ကမ္ဘာလုံး သိ အောင် ကြေညာမောင်းခတ်လိုက်တယ်ဆိုရင် ကိုယ် ဘယ်လိုခံစားရမလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။

ဒါပေမဲ့ ခြွင်းချက်တွေတော့ရှိပါတယ်။ အစိုးရ ဝန်ထမ်းများမှာတော့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စတွေကိုလူသိမခံ ဘဲ လျှို့ဝှက်ထားပိုင်ခွင့် မရှိပါဘူး။ အကြောင်းက တော့ သူတို့ဟာ ပြည်သူ့လစာရိက္ခာကို စားနေတဲ့

သူတွေဖြစ်ပြီး သူတို့ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်ကလည်း အများပြည်သူအပေါ်မှာ သက်ရောက်မှုရှိနေလို့ပါပဲ။ ရုပ်ရှင် ငွေကြယ်ပွင့်တွေလို လူသိများထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိစ္စတွေကိုလည်း လူ အများက စိတ်ဝင်စားတတ်ပါတယ်။ မကြာသေးမီ နှစ်များအတွင်းကဆိုရင် ပြည်တန်ဆာများနဲ့ လိင် ဆက်ဆံခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းသံဃာတော်များ အကြောင်းကို ထိုင်းသတင်းစာများက ဖော်ထုတ် ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုသတင်းမျိုးတွေ ဖော်ထုတ် ရေးသားတာကတော့ မှန်ကန်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စက ထိုင်းပြည်သူလူထုနဲ့ ပတ်သက်နေတဲ့သတင်းပါ။ အကြောင်းကတော့ ရဟန်းသံဃာတော်တွေကို လူ အများက ကြည်ညိုဆည်းကပ်တာ၊ ငွေအမြောက် အမြား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပေးနေကြတာကြောင့်ပါပဲ။

ကိုယ်သတင်းရင်းမြစ်ကို လေးစားပါ

ကိုယ်က ပြည်သူ့ လူထုအပေါ်မှာသာ တာဝန် ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကိုယ့်သတင်း ရင်းမြစ်တွေပေါ်မှာ လည်း တာဝန်ရှိပါတယ်။ ဥပမာ သတင်းရင်းမြစ် တစ်ယောက်က အခြေ အနေတစ်ရပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး

ကိုယ့်သတင်းရင်းမြစ်ရပ်ပေါ်မှာ ကိုယ်က ဘာတာဝန်ရှိလဲဆိုတာ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြန်မေးကြည့်

အသိမခံတဲ့ သတင်း တစ်ခုပေးတယ် ဆိုရင် ကိုယ်က သူ့နာမည်ကို မဖော်ပြပါဘူးဆိုတဲ့ ကတိတည်ရပါမယ်။ အဲဒီသတင်းရင်းမြစ်ရဲ့ နာမည်ကို ကိုယ့် သတင်းထိမှာသော် လည်းကောင်း၊ တခြား တစ်နည်းနည်းနဲ့သော် လည်းကောင်း ဖော်ပြ တာမျိုး မလုပ်ရပါဘူး။ ဖော်ပြမိတယ်ဆိုရင် အဲဒီလူရဲ့ ဘဝမှာ၊ ဒါမှမဟုတ် အလုပ်မှာ ထိခိုက်နစ်နာတာမျိုး

ကိုယ့်သတင်းကို သာမန်လူတွေ နားလည်နိုင်ပါရဲ့လား

ဖြစ်ရုံမက တစ်ခါတလေမှာ အသက်အန္တရာယ် ဖြစ်တာမျိုး အထိတောင် ရှိနိုင်ပါတယ်။

လုပ်ဖော် ကိုင်ဖက်များနှင့် တိုင်ပင်ပါ

ကျင့်ဝတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပြဿနာ ပေါ်လာပြီ ဆိုရင် ကိုယ့်ဘာသာ တစ်ယောက်တည်း ကျိတ်ရှင်း တာမျိုး မလုပ်ပါနဲ့။ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနဲ့ တိုင်ပင်ပါ။ ကိုယ့်ရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်က သူတစ်ပါးအပေါ် ဘယ်လို အကျိုးသက်ရောက်မလဲဆိုတာ စဉ်းစားပါ။ ဘယ်သူ အကျိုးရှိမလဲ၊ ဘယ်သူ အကျိုးယုတ်သွား မလဲ၊ ဘယ်သူမှာ အန္တရာယ်ရှိလာမလဲ စသဖြင့်ပေါ့။ ဒီပြဿနာမျိုးနဲ့ ကြုံဖူးတဲ့ တခြားသတင်းစာဆရာ တွေကရော ဘယ်လို ဖြေရှင်းသွားခဲ့သလဲ ဆိုတာကိုလည်း လေ့လာပါ။

ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်း

သတင်းအဖွဲ့အစည်းတွေ အားလုံးမှာပဲ သက်ဆိုင်ရာသတင်းထောက်တွေနဲ့ အယ်ဒီတာတွေ လိုက်နာစောင့်ထိန်းရမယ့် ကျင့်ဝတ်စည်းမျဉ်းတွေကို ရေးသားပြဋ္ဌာန်းထားသင့်ပါတယ်။ အဲဒီစည်းမျဉ်းတွေ မှာ ဘယ်အချက်တွေကိုတော့ဖြင့် သတင်းစာဆရာ အားလုံးက သဘောတူ လက်ခံထားတယ်။ ဘယ် အချက်တွေကိုတော့ဖြင့် လက်မခံဘူး ဆိုတာတွေကို တိတိကျကျ သတ်မှတ် ဖော်ပြထားသင့်တယ်။ ဒီစည်းမျဉ်းတွေကို ချိုးဖောက်ရင် ဘယ်လို အပြစ်ပေး အရေးယူမယ်ဆိုတာလည်း ပါရမယ်။ ဒီစည်းမျဉ်းတွေ ကို လူအများမြင်သာအောင် သတင်းစာတိုက်ရဲ့ သတင်းခန်းများမှာ ကပ်ပေးထားသင့်ပါတယ်။

နိဂုံး

အခုဆိုရင် သတင်းစာပညာရဲ့ အခြေခံကို ဒီ လက်စွဲစာအုပ်ကလေးထဲကနေ လေ့လာပြီးသွားပြီ ဝေ့။ ဒါပေမဲ့ တကယ့် သတင်းစာဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်လာဖို့အတွက်ကတော့ ဆက်ပြီး လေ့လာရမှာတွေ ရှိနေပါသေးတယ်။ သတင်းလိုက်တာ၊ သတင်းရေးတာ တွေ တိုးတက် ကောင်းမွန်လာဖို့အတွက် အခုအချိန် ကစပြီး မိမိပေါ်မှာပဲ မူတည်လာပါပြီ။ အဲဒီအတွက် အပတ်တကုတ် ကြိုးစားရမည်။ ဝေဖန်ထောက်ပြတာ တွေကိုလည်း နာခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုယ့်သတင်းတွေကို တခြားလူတွေ ဖတ်ကြည့် ဖေပြီး ဝေဖန်ခိုင်းတာဟာ ထိရောက်တဲ့လုပ်ဆောင် ချက်ပါပဲ။ ကိုယ်ဟာ ကြားက ပေါင်းကူးဆက်သွယ်ပေး သူ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို တစ်ပါးသူကသာ ဆုံးဖြတ်ပေး ရမှာကိုး။ ကိုယ့်သတင်းစာတိုက်မှာရှိတဲ့ တခြား သတင်းထောက်တွေ၊ အယ်ဒီတာတွေနဲ့ ပြင်ပက မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေကို ကိုယ့်သတင်းတွေ ပေးဖတ်ကြည့်ပါ။ ပြီးရင် သတင်းသမားတွေရဲ့ အမြင် ကိုလည်းမေးပါ။ သူတို့တစ်တွေရဲ့ ထင်မြင်သုံးသပ် ချက်တွေကို နာယူပါ။ အဲဒီ နောက် လိုအပ်တယ်ဆိုရင် ကိုယ့်ရဲ့ အရေးအသားကို ပြင်ပါ။

ကိုယ့်သတင်းကို အယ်ဒီတာက တည်းဖြတ် ပြီးသွားတဲ့အခါ မူလကိုယ်ရေးခဲ့တာနဲ့ အယ်ဒီတာ ပြင်ပေးလိုက်တာကို ယှဉ်ကြည့်ပါ။ အယ်ဒီတာက အဲဒီလို ဘာကြောင့်ပြင်လိုက်တာလဲဆိုတာ စဉ်းစားပါ။ ပြီးတော့ အဲဒီလို ပြင်လိုက်တဲ့အတွက် ဘယ်လို ပိုကောင်းလာသလဲဆိုတာကိုလည်း သတိထား လေ့လာပါ။

တကယ်လို့ ကိုယ့်တိုက်မှာ အယ်ဒီတာကောင်း မရှိဘူးဆိုရင် ပြင်ပက တက္ကသိုလ်တစ်ခုခုမှာဖြစ်ဖြစ်၊ လေ့ကျင့်သင်တန်းပို့ချတဲ့ မီဒီယာ အဖွဲ့အစည်းတွေ မှာဖြစ်ဖြစ် တက်ရောက်ခွင့်ရနိုင်မယ့် အခွင့်အလမ်း တွေကို ရှာပါ။

အယ်ဒီတာကောင်းလည်း မရှိ၊ သင်တန်းတွေ တက်ဖို့ကလည်း မလွယ်ဘူးဆိုရင်လည်း စိတ်မပျက် ပါနဲ့။ ကိုယ့်ဘာသာ ကြိုးစားယူနိုင်တာတွေ အများ

ကြီးရှိပါတယ်။ အရေးအကြီးဆုံး လုပ်ရမှာက သတင်း စာကောင်းကောင်းတွေကို များများဖတ်ဖို့ပါပဲ။ လက် လှမ်းမီသမျှ သတင်းကောင်းတွေ အကုန်ကို ဖတ်ပါ။ ဖတ်တဲ့အခါမှာလည်း သေသေချာချာ လေ့လာပြီး ဖတ်ပါ။ ရေးဟန်၊ အချက်အလက်တွေကို စုစည်းပုံ၊ နောက်ခံသမိုင်းစာပိုဒ်၊ ပြောစကားကောက် နတ်ချက်နဲ့ ဒီလက်စွဲစာအုပ်ထဲမှာ ဆွေးနွေးပြထားတဲ့ တခြား အကြောင်းအရာတွေကို အခြေခံပြီး လေ့လာပါ။ ဝတ္ထု ကောင်းတွေကို ဖတ်ခြင်းအားဖြင့်လည်း ကိုယ်ရဲ့ စာရေးခြင်း အတတ်ပညာ တိုးတက်စေနိုင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့်တော့ သတင်းဆောင်းပါးများ ရေးသားတာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်တဲ့အခါ စာရေးဆရာဟာ ဒီလိုဘာလို့ ရေးတာလဲ၊ ဒီသတင်းက ထိရောက်မှု ရှိရဲ့လား၊ ရှိတယ်ဆိုရင် ဘာကြောင့်လဲဆိုတာတွေကို ကိုယ့်ဘာသာ မေးခွန်းထုတ်ကြည့်ပါ။ ပြီးတော့ ကိုယ်ရေးရတဲ့ အလှည့်မှာ အဲဒီနည်းကို ဘယ်လိုယူ သုံးနိုင်မလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။

မကြာသေးမီက ပို့ချခဲ့တဲ့ သင်တန်းတစ်ခုအပြီး မှာ မြန်မာသတင်းသမားတစ်ယောက်က 'သတင်း ထဲမှာ စဉ်းစားတွေးခေါ်မှုတွေနဲ့ အတတ်ပညာတွေ ဒီလောက် ပြည့်ဝနေပါလားဆိုတာ ကျွန်တော် အရင် က လုံးဝ မသိခဲ့ဘူး' လို့ ပြောပြပါတယ်။

တခြားသတင်းစာပညာ လက်စွဲနဲ့လေ့လာစရာ တွေကိုလည်း ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအတွက် ဖတ်သင့်တဲ့ စာအုပ်တချို့ကို 'နောက်ထပ် လေ့လာ ဖတ်ရှုသင့်သော စာအုပ်များ' စာရင်းမှာ ဖော်ပြပေး ထားပါတယ်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်မှာ အိုင်အမ် အမ်အက်ဖ်က အဆင့်မြင့် သတင်းရေးသားခြင်း လက်စွဲစာအုပ်ကို ပြုစုခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ သတင်းဆောင်းပါးတွေ ရေးသားနည်း ထဲထဲဝင်ဝင် သတင်းလိုက်ရေးသား နည်း၊ အမြင်နဲ့ အယ်ဒီတာ အာဘော်ရေးသားနည်း၊ သတင်းကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း၊ စီးပွားရေးလို၊ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်လို ကျွမ်းကျင်ရာအလိုက် ဘယ်လို သတင်းယူမလဲ စတဲ့ အကြောင်းတွေကို အခန်းလိုက် ဖော်ပြပေးထားပါတယ်။

သတင်းတစ်ပုဒ် ရေးပြီးသွားရင် ကိုယ့်ဘာသာ

မထောက်မညာ ပြန်ပြီး တည်းဖြတ်ပါ။ ရေးချထားပြီး သားမို့ ဘာမှ နှမြောမနေပါနဲ့။ ကိုယ့်သတင်းက ဆိုလိုရင်း ပေါ်လွင်ရဲ့လား၊ ရေးသားချက်က တိကျ မျှတရဲ့လား၊ စာဖတ်သူတွေက ဘာကို သိချင်နေတာ လဲ၊ သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်ရဲ့ တာဝန်က ဘာလဲဆိုတဲ့ ဒီလက်စွဲစာအုပ်ကလေးထဲမှာ ဖော်ပြ ထားတဲ့ မေးခွန်းတွေနဲ့ ကိုယ်ဘာသာ ပြန်လည်ချိန် ထိုးကြည့်လိမ့်မယ်လို့လည်း ယုံကြည်မိပါတယ်။

နောက်ထပ် လေ့လာဖတ်ရှုသင့်သော စာအုပ်များ

Getting the story ကလွဲရင် ကျန်တဲ့စာအုပ် တွေအားလုံးဟာ အင်္ဂလိပ်လို ရေးသားပြုစုထားတာ တွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားမကျွမ်း ကျင်သူများအတွက် အခက်အခဲ တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အများစုက အမေရိကန်နိုင်ငံအတွက်ပဲ ဦးစားပေး ပြုစုထားကြတာတွေပါ။ ဒါပေမဲ့ ဒီလက်စွဲ စာအုပ်ငယ်ထဲမှာ မပါတဲ့ အဆင့်မြင့် သတင်းလိုက် ခြင်းနဲ့ ရေးသားခြင်းအကြောင်းတွေကို ဆက်ပြီး လေ့လာဖို့အတွက်တော့ အကောင်းဆုံး အထောက် အကူ ဖြစ်မှာပါ။

စာအုပ်များ

- *The AP Broadcast News Handbook*, by Brad Kalbfeld. Published in 2000 by McGraw Hill Professional Publishing.
- *The Associated Press Guide to News Writing (3rd edition)*, by Rene J. Cappon. Published in 2005 by ARCO.
- *Getting the Story*. This is a textbook and a videotape produced in 1990 by the International Centre of Journalists, 1616 H Street, NW, 3rd Floor, Washington DC 20006-4999, U.S.A.
- *A Handbook for Cambodia Journalists*, by Huw Watkin. Published in Phnom Penh in 1998

- by the Konrad Adenauer Foundation.
- *News Reporting and Writing (11th edition)*, by Melvin Mencher. Published in 2007 by McGraw Hill College Division.
- *The Newspapers Handbook (3rd edition)* by Richard Keeble. Published in 2001 by Routledge, London and New York.
- *Writing and Reporting News A Coaching Method (6th edition)*, by Carole Rich. Published in 2009 by Wadsworth Publishing Co., 10 Davis Drive, Belmont, CA 94002, U.S.A

အိတ်ဆောင်စာအုပ်များ

- The International Centre for Journalists က အောက်ပါစာအုပ်တွေကိုလည်း ပြုစုထုတ်ဝေ ထားပါတယ်။**
- *Ten Practical Tips for Enviromental Reporting*, by Peter Nelson

- *Ten Practical Tips for Business and Economic Reporting in Developing Countries*, by Paul Hemp
- *Ten Steps to Investigative Reporting*, by Lucinda Fleeson
- *Free and Fair : A Journalist's Guide to Improve Election Reporting in Emerging Democracies*, by Lisa Schnellinger

Web Sites များ

The Columbia Journalism Review (<http://www.cjr.org>) က ရာဇဝတ်မှု၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ ကျန်းမာရေးနှင့် တခြားရင်းမြစ်များ အကြောင်းကို ဖော်ပြပေးပါတယ်။

The American Journalism Review (<http://ajr.org>) က အင်တာနက်၊ သုတေသန၊ စာရင်းအင်း၊ သတင်းစာလွတ်လပ်ခွင့် စတာတွေအတွက် အထောက်အကူပြုပါတယ်။

The Poynter Institute (<http://www.poynter.org>) ထဲမှာ သတင်းစာပညာရဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ အရေးကိစ္စတွေကို ဆွေးနွေးပေးတဲ့အပြင် အလွန် အထောက်အကူဖြစ်တဲ့ tip sheets တွေကို လမ်းညွှန်ပေးခြင်းများပါ ပါဝင်ပါတယ်။

The International Centre for Journalists (www.icfj.org) မှာ သင်တန်းအကြောင်းတွေ အွန်လိုင်းသင်တန်း အကြောင်းတွေအတွက် link တွေ ရှိပါတယ်။ ဒါ့အပြင် International Journalists' Network အဖြစ် www.ijnet.org လည်း ရှိပါတယ်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

စာမူကြမ်းဖတ်ပြီး အကြံဉာဏ်များပေးခြင်း၊ အကြံပြုချက်များကို ဖတ်ရှုပေးခြင်းနှင့် ဓာတ်ပုံများကို ရွေးချယ်ပေးခြင်းအပါအဝင် ဤပရောဂျက် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် လူပုဂ္ဂိုလ်အတော်များများက အချိန်အား

လူအား စိုက်ထုတ်၍ ကူညီပေးခဲ့ကြပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များမှာ

- ဟောင်ကောင် ဘက်ပတစ်တက္ကသိုလ်မှ သတင်းစာပညာ လက်ထောက်ကထိက Judith Clarke
- သော်မဆင် ဖောင်ဒေးရှင်း အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် Meirion Edwards
- အိုင်အမ်အမ်အက်စ် ဓာတ်ပုံပညာသင်တန်း ဆရာနှင့် ဘုတ်အဖွဲ့ဝင် Mikel Flamm
- ဘန်ကောက်ဌာနမှူးနှင့် အိုင်အမ်အမ်အက်စ် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ (၁၉၉၄-၂၀၀၉) Denis D. Gray
- အိုင်အမ်အမ်အက်စ် စီမံကိန်း ဒါရိုက်တာ (၁၉၉၄-၂၀၀၉) Sarah McLean
- အိုင်အမ်အမ်အက်စ် သင်တန်းဆရာ Graham Watts တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဤလက်စွဲစာအုပ်နှစ်အုပ်စလုံးတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြသည့် နမူနာသတင်းများကို ကူညီရှာဖွေပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များအားလည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် အေပီအေအိုင် ၎င်းတို့၏ သတင်းများကို သုံးစွဲခွင့်ပြုသော သတင်းဌာနများအားလည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ဤလက်စွဲ စာအုပ်အတွက် စာအုပ်စာစောင်အတော်များများက အထောက်အကူဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းတို့အနက် အများစုကို နောက်ထပ် လေ့လာဖတ်ရှုသင့်သော စာအုပ်များစာရင်းတွင် ဖော်ပြပေးထားပါသည်။ ထိုစာအုပ်များတွင် International Centre for Journalists နှင့် Knight International Fellowship Program တို့မှ ပေးပို့သော စာအုပ်များနှင့် သင်ရိုးလမ်းညွှန်များလည်း အပါအဝင်ဖြစ်ပါသည်။

စာအုပ်ပြုစုသူ Peter Eng သည် လွတ်လပ်သော သတင်းစာဆရာတစ်ဦးဖြစ်ကာ အိုင်အမ်အမ်အက်စ် အမှုဆောင်အဖွဲ့တွင် စေတနာ့ဝန်ထမ်းအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၄ မှ ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ ဘန်ကောက်ရှိ Associated Press သတင်းဌာနတွင် သတင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအို၊ မြန်မာ၊ ထိုင်းနှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများ၏ စေ့စပ်သတင်းများအတွက် တာဝန်ယူခဲ့

ရသည်။ ၁၉၉၆ ခုနှစ်မှစကာ လွတ်လပ်သော သတင်းဆရာဖြစ်သွားပြီးသည့်နောက် အမေရိက ပြည်ထောင်စုနှင့် အာရှတို့တွင် ထုတ်ဝေသော သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းနှင့် စာအုပ်များ၌ အရှေ့တောင် အာရှ၏ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေး အပြောင်းအလဲများ အကြောင်းကို ရေးသားခဲ့သည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ အခြေစိုက် အကျိုးအမြတ်မယူသည့် Internews အုပ်စုအတွက် ဟောင်ကောင်တက္ကသိုလ်တွင် သတင်းစာပညာကို သင်ကြားပို့ချပေးခဲ့သည်။ သူသည် ရိုကာဂိုတက္ကသိုလ်မှ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံမဟာ ဘွဲ့ကို ရရှိထားပြီး ဟားဗတ်တက္ကသိုလ် Nieman Fellow တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

ဓာတ်ပုံစာရင်း

- မျက်နှာပုံများ** ။ ဝဲအပေါ်ဆုံး Mikel Flamm။
 အလယ်ဝဲမှစ၍ - Vinai Dithajohn၊ Wiruch Thongchaew၊ Dominic Faulder။ အောက်ဝဲမှစ၍ - Dominic Faulder/ Sarot Meksophawannakul။
 အောက်ယာထောင့်စွန်း Vinai Dithajohn/
 Vinai Dithajohn 15, 22, 40, 57,64, 106, 114
 Peter Eng 11
 Dominic Faulder 18, 25, 30, 35, 42, 44, 52, 59, 60, 88, 89, 93, 94, 108, 112, 124, 126, 129, 133
 Mikel Flamm 32, 72
 Ha Huy Hong 131
 Thaksin Khaikaew 49
 Sarot Meksophawannakul 67
 Ou Neakiry 65
 Moeun Nhean 119, 128
 Nick Nostitz 103
 Wiruch Thongchaew 73
 Nguyen Van Tien 68
 Tran Quang Tuan 27
 Pravej Tuntrapirom 54
 Rungroj Yongrit 82, 116

Jeff Hodson သည် အမေရိကမှ သတင်းစာ ဆရာနှင့် မီဒီယာဆရာဖြစ်ပြီး အာဖဂန်နစ္စတန်မှသည် ဗီယက်နမ်အထိ အာရှတစ်လွှား သင်ကြားပြသပေးခဲ့ သူဖြစ်သည်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် Knight International Journalism Fellow အဖြစ် အိုင်အမ် အမ်အက်ဖ်အတွက် တာဝန်ပေးချိန်ကစ၍ ဒေသ တစ်ဝန်းနှင့် နိုင်ငံများအတွင်း သင်တန်းအများအပြား သင်ကြားပြသခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေ သည့် အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်၏ Beyond Basics - An Advanced Journalism Handbook ကို ပူးတွဲပြုစု ရေးသားခဲ့သည်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်က သူသည် အိန္ဒိယ နိုင်ငံရှိ Indian Institute of Journalism & New Media တွင် ဧည့်ပါမောက္ခအဖြစ် လည်းကောင်း၊ ၂၀၀၁ မှ ၂၀၀၂ ခုနှစ်များတွင် Royal University of Phnom Penh တွင် လည်းကောင်း သင်ကြားပြသ

ခဲ့သည်။ သူသည် Internews၊ Independent Journalism Foundation အပါအဝင် တခြား နိုင်ငံတကာ အေဂျင်စီများနှင့် လက်တွဲလုပ်ကိုင်ခဲ့ သည်။ သူသည် The Cambodia Daily သတင်းစာ လက်ထောက် အယ်ဒီတာ တာဝန်ယူခဲ့ဖူးပြီး Bangkok Post နှင့် The Nation အပါအဝင် မီဒီယာအုပ်စု အတော်များများတွင် လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းများ ပို့ချပေးခဲ့သည်။ The Seattle Times အပါအဝင် အမေရိကန် နေ့စဉ်သတင်းစာ အတော်များများတွင် ဆရာ သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာအဖြစ် ဆယ်စုနှစ် တစ်ခုကျော်ကြာ ရပ်တည်ခဲ့သည်။ Hodson သည် နေ့သံဝက်စတင်းတက္ကသိုလ်ရှိ မီဒီယာ သတင်းစာ ပညာကျောင်းမှ မဟာဘွဲ့ ရရှိထားသည်။

Dominic Faulder သည် ဗြိတိသျှ သတင်းစာ ဆရာတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ၁၉၈၀ ပြည့်လွန် အစောပိုင်းနှစ် များကစ၍ ဘန်ကောက်မှာ အခြေစိုက်ကာ သတင်း ဌာန အများအပြားအတွက် ဆောင်းပါးများ၊ ဓာတ်ပုံ များနှင့် ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများ ရေးသားရိုက်ကူး ပေးခဲ့သည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် စာစောင် ရုပ်သွား ချိန်အထိ ဒေသန္တရ အပတ်စဉ်သတင်းစာစောင် Asiaweek ၌ အဓိကအားဖြင့် မြန်မာနှင့် ကမ္ဘော ဇီးယားအကြောင်း ရေးသားသည့် အထူးဆောင်းပါး ရှင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုင်း နိုင်ငံခြားသတင်းထောက်များ

ကလပ်၏ ဘုတ်အဖွဲ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌရာထူးကို သက်တမ်း နှစ်ကြိမ်အပါအဝင် တာဝန်အမျိုးမျိုး ယူခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ မှ ၂၀၀၈ ခုနှစ်အထိ အိုင်အမ်အမ်အက်စ် ဒုတိယ ဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ကိုလည်း ယူခဲ့သည်။ Faulder သည် လန်ဒန်ရှိ စိန့်ပေါ့နှင့် ဝါဝစ်တက္ကသိုလ်တို့၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

ဘာသာပြန်ဆိုသူ

ထင်အောင်ကျော်သည် လက်ရှိတွင် အမေရိကန်သံရုံး ပြည်သူ့ရေးရာဌာနတွင် တာဝန်ထမ်း ဆောင်နေပြီး ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှစကာ မဂ္ဂဇင်းနှင့် ဂျာနယ်အတော်များများတွင် ဘာသာပြန်နှင့် ပင်ကိုယ် ရေးဆောင်းပါးများ ရေးသားနေသူဖြစ်သည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် အိုင်အမ်အမ်အက်စ်မှ ပို့ချသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သတင်းစာပညာ သင်တန်းကို တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၂၀၀၁ ခုနှစ်အထိ ဓနစီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းနှင့် ကုမုဒြာ ဂျာနယ်များ၌ လက်ထောက်အယ်ဒီတာအဖြစ် တာဝန် ယူခဲ့သည်။ သူသည် ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်မှ စိုက်ပျိုးရေးပညာဘွဲ့ ရရှိခဲ့ပြီး အမေရိကန်နိုင်ငံ ဟာဝိုင်အီတက္ကသိုလ်ရှိ East-West Center ၏ Fall 2001 Jefferson Fellow တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါသည်။

သတင်းလိုက်ခြင်း နှင့် သတင်းရေးသားခြင်း အခြေခံလက်စွဲ

“ဒီစာအုပ်ကို အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်နဲ့ ခွဲပြီး ကြည့်ကြည့်တော့ ဒီအဖွဲ့ကို တာဝန်ယူလုပ်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆီမှာတောင်မှ ဒီစာအုပ်ရဲ့ ဂုဏ်ရည်ဟာ ရှိနေတာတွေ တွေ့လိုက်ရတယ်။ သတင်းဆရာတွေကို သင်တန်းပေးဖို့အတွက် ဒီထက်ကောင်းတဲ့ ဖိုရမ်ကို ကျွန်တော်တော့ အကြံပေးတတ်တော့ဘူး”

- Graham Watts, former Deputy World News Editor, Financial Times, London

“အဖွဲ့အနေနဲ့ ရှိတာလေးနဲ့ ဒီလောက်အောင်မြင်အောင်လုပ်နိုင်တာ ကျွန်တော်တော့ သိပ်ကို လေးစားမိပါတယ်”

- David Brown, Agriculture Editor, The Daily Telegraph, London

“အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ်ရဲ့ အားထုတ်မှုတွေအကြောင်းကိုတော့ ငိုကာချဲ့မနေတော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ထွန်းသစ်စ အင်ဒိုချိုင်းနား နိုင်ငံတွေက လူငယ်သတင်းဆရာတွေကို တစိုက်မတ်မတ် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးနေတာတွေကတော့ ဒီတစ်ဖွဲ့ပဲရှိပါတယ်။ အိုင်အမ်အမ်အက်ဖ် သင်တန်းတွေမှာ တက်ခဲ့ကြတဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သတင်းထောက်တွေက သူတို့ သင်ယူခဲ့ရတာတွေအပေါ် ကျေနပ်ကြရုံ မက အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေက သတင်းစာဆရာတွေနဲ့ ဆုံခွင့်ရတဲ့အပေါ်မှာလည်း ကြည်နူးကြပါတယ်”

- Pana Janviroj, President, The Nation, Bangkok

“ကျွန်တော့်အမြင်မှာတော့ အခုလိုကိစ္စမျိုးတွေကို ဒေသတွင်း သတင်းစာဆရာတွေ နားလည် သဘောပေါက်လာအောင် လုပ်ပေးနေတာကိုက တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ ဝန်ဆောင်မှုတစ်ခုပါ။ ပြီးတော့ သူတို့ကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းအားဖြင့် ပိုပြီး ထိထိရောက်ရောက် ဆက်သွယ်မှု လုပ်လာနိုင်ကြ တယ်။ ကျွန်တော်က သင်တန်းနှစ်ခု ပို့ချခဲ့ဖူးပြီး အဲဒီမှာ စဉ်းစားတွေးခေါ်ပုံ ပြောင်းသွားတာတွေ၊ မျက်စိပွင့်သွားကြတာတွေကို တအံ့တဩ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်”

-David Nicholson-Lord, London

